

AUREOLA

Vsk 41

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry.

PÄÄKIRJOITUS

Maksamme velkaa. Tämä ylimääräinen Aureola paikkaa toisinaan ailahtelevasti ilmentyneitä vuosikertoja ja juttuja. Erityisesti paikkaus kohdentuu havaintokatsaukseen, josta julkaisuvuorossa on nyt vuosi 2018. Katsausrästejä on kiritty umpeen lähinnä kaksoiskatsauksilla. Nyt käytetään uutena keinona kokonaista vuosikirjaa. Saadaan samalla pois päiväjärjestyksestä muitakin rästejä.

PPLY:n katsausmalli on pysynyt suunnilleen samana jo pitkään. Kuningasajatuksena siinä on se, että lajikohtaiset tekstit ovat vertailukelpoisia vuosien välillä kirjoittajasta riippumatta. Tämä edellyttää tietenkin riittävän selkeää ohjeistusta. Käytetty malli on kohtalaisen raskas toteuttaa ja tuottaa noin 80 sivun vuosikohtaisia katsauksia. Kirjoittajia kutakin katsausta kohti on ollut kymmenkunta, mutta kun lajeja on yli 260, niin keskimäärin yhden kirjoittajan kontolle tulee 26 lajitekstiä. Lisäverta kirjoittajarinkiin kaivataan. Ota yhteyttä, mikäli asia kiinnostaa.

Katsausmallia pohditaan jatkossa, sillä katsaus on ollut monessa Aureolassa jarruna. Samalla pohditaan myös havaintoaineiston keruuta. Muistissa ovat vielä kirjavat ja työläät havaintojen keruut yhteen Excel-taulukkoon, mm. poiminnat sähköpostilistoilta ja yhdistyksen havaintosivuilta, tallennustalkoot suurhavainnoijien havisvihoista, sekalaisten Excel-tallennusformaattien yhdistäminen jne. Keväällä 2006 lanseerattu Tiira muutti käytännöt perinpohjaisesti. Silti vielä 15 vuotta lanseerauksen jälkeen aineistoja tulee Excel-muodossa. Uutena Tiiran rinnalle ovat jo osaksi tulleet tai tulossa eBirdin ja Laji.fi:n havainnot.

Harvinaisuuskatsauksissa käsitellään rareiteetikomitean ja aluerareiteetikomitean tarkistettaviin kuuluvat

lajit. Niiden osalta ollaan ajan tasalla, sillä nyt julkaistava vuoden 2020 katsaus on tuorein mahdollinen. Tauvon katsauksista oli edellisessä vuosikirjassa pidempi rupeama, vuodet 2011–2016. Pidempi rupeama on suunniteltu myös seuraavaan Aureolaan. Havaintokatsausten joukkoon on vakiintunut myös pihabongaus. Sen osalta käsitellään nyt sama vuosi kuin peruskatsauksessakin eli 2018. Myös BirdLifen vuoden lajin osalta päästä samalle tasalle, kun nyt käsitellään hieman rästissä (2017) ollut pikkutylli.

Uusien lajien löytötarinat ovat myös osa vakiintunutta sisältöä. Kuluvana vuonna 2021 PPLY:n alueelta löytyi poikkeuksellisesti peräti neljä uutta lajia, joten niiden löytötarinoille tehdään tilaa julkaisemalla kuusi rästissä ollutta juttua. Kaksi niistä päätyi rästistalalle komiteapäätöksillä: ensin tiibetinhani vuodelta 1995 rareiteetikomitean tekemillä päätöksillä kategoriamuutoksista ja sitten pikkukanadanhanhi vuodelta 2019 rareiteetikomitean uusintakäsittelyssä, kun pystyttiin osoittamaan lintu samaksi kuin syksyllä 2020 Porissa havaittu ja komitean hyväksymä yksilö. Muut löytötarinat ja vuodet ovat hietakurki 2013, taigarautiainen 2016, mäntysirkku 2017 ja mustapääsirkku 2020.

Tässä numerossa pääsemme myös kurkistamaan huuhkajien pesien etsintään, paikallisyhdistystoimintaan Raahen seudulla, linturalleihin vuonna 2018 ja viime kesän Varangin jäsenretken tunnelmiin.

*Tapani Tapio
Oulussa, 29.10.2021*

AUREOLA vsk 41

SISÄLLYS

- 1 Pääkirjoitus**
TAPANI TAPIO
- 4 Puheenjohtajan palsta**
SEIJA RANNIKKO
- 5 Pohjois-Pohjanmaan linnut 2018**
TAPANI TAPIO, MIKKO OJANEN, TUOMAS HERVA, ESA HOHTOLA, JUHA MARKKOLA, EINO MIKKONEN, JUSSI NISKANEN, PEKKA RAHKO, PÄIVI RIIHIMAA, PEKKA RUUSKA, ANTTI RÖNKÄ, SAMI TIMONEN, RISTO TORNBERG, MATTI TYNJÄLÄ & TUOMAS VÄYRYNEN
- 77 Pihabongaus 2018**
MIKKO OJANEN
- 82 Pohjois-Pohjanmaan lintuharvinaisuudet vuonna 2020**
TAPANI TAPIO, TONI ESKELIN, AIJA LEHIKOINEN, JUHA MARKKOLA & ANTTI PEUNA
- 90 Pikkutyöllin pesimäkanta PPLY:n alueella 2000-luvulla**
AIJA LEHIKOINEN
- 93 Hietakurki Pyhäjoen Välimaanperällä 7.5.2013**
TONI ESKELIN
- 95 Taigarautiainen Raahessa 29.10.2016**
JARKKO ALATALO
- 97 Mäntysirkku Siikajoella 22.4.2017**
JUHA KORHONEN

Aureola - vsk 41

JULKAISIJA

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry.

PÄÄTOIMITTAJA

Tapani Tapio, aureola.pply@gmail.com,
puh. 050-372 5186

TIEDETOIMITTAJA

Mikko Ojanen,
mikko.ojanen@windowslive.fi

ULKOASU JA TAITTO

Matti Tynjälä, matti.tynjala@gmail.com
Esa Hohtola, Esa.Hohtola@oulu.fi

KUVANKÄSITTELY

Pauli Jussila, pli.jussila@gmail.com

TOIMITUSNEUVOSTO

Tapani Tapio (pj.aureola.pply@gmail.com), Esa Hohtola, Juha Markkola, Mikko Ojanen, Ville Suorsa, Risto Tornberg, Matti Tynjälä

TILAUS JA JAKELU

Jaetaan Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen jäsenille, tilaajille niin kauan kuin painosta riittää.

Lehteä ilmestyy yksi numero vuodessa.

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Esa Hohtola, esa.hohtola@oulu.fi,
puh. 040-7515572

TILAUSHINNAT, -OHJEET JA

ILMOITUSMYyntI

ks. sivu 135

VUOSIKIRJAN ARTIKKELEIHIN

VIITATAAN SEURAAVASTI

Kirjoittaja, K. 2021: Artikkelin otsikko. – Aureola 41: 00-00.

www.pply.fi/aureola

ISSN 0356-3170

PAINOPAikka

Reusner As, Tallinna 2021

Kansikuva:

mustapääkerttu (Jari Kostet)

98 Mustapääsirkku Oulunsalon
Riutussa 12.7.2020
JUHA TERVO

100 pikkukanadanhanhi Tyrnävällä
8.-19.4.2019
KALLE HIEKKANEN & TAPANI TAPIO

103 Tiibetinhanhesta uusi suomenpinna -
ja lumihanhesta entinen pinna
TAPANI TAPIO

108 Suomenpinna tiibetinhanhesta
nojatuoalista
TAPANI TAPIO

110 Mämmiojan huuhkaja
PETTI HUKKANEN

114 Varanginvuonolle on ajamista, mutta
huima lintutarjonta saa matkan
vaivan unohtumaan
PEKKA MIKKOLA

119 Linturallit 2018
SEIJA RANNIKKO & PEKKA KÄRENAHO

124 Raahen alueen lintuharrastajat
Surnia
SURNIAN HALLITUS

126 Toimintakertomus 2019

128 Toimintakertomus 2020

133 Liity PPLY:n jäseneksi!

134 Yhteystiedot

136 Toimialue, paikallistoiminta ja
WhatsApp-ryhmät

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Luontoharrastus on kasvattanut suosiotaan merkittävästi koronapandemian aikana. Tämä näkyy myös lintuharrastuksen parissa. BirdLifen tapahtumiin, kuten Pihabongaus ja Bongaa päivä pihalla, on osallistunut suuri joukko lähiluonnosta ja linnuista kiinnostuneita. Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen alueelta on kymmenen eri pihaa ilmoittanut tuloksensa valtakunnalliseen tuloslistaan; esimerkiksi Hailuodossa havaittiin 95, Raahessa 90 ja Pudasjärvellä 50 lintulajia. Tarkemmat tiedot löydät BirdLifen verkkosivuilta. Yhdistyksen keväällä 2021 järjestämä uusille lintuharrastajille suunnattu verkkotapahtuma keräsi runsaasti osallistujia. Kiinnostuksen lisääntyminen näkyy myös yhdistyksen jäsenmäärässä, joka on kasvanut entisestään. Hienoa, kun niin moni on löytänyt yhdistyksemme.

Vuoden 2021 toimintaan on vaikuttanut merkittävästi koronan aiheuttamat rajoitukset. Näiden vuoksi yhdistyksen järjestämät retket ovat olleet lähes kokonaan tauolla. Jatkossa pystytään taas järjestämään Möljän kävelyretkiä ja muita linturetkiä retkikummiopastuksella. Tavoitteena on jatkaa myös lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa.

Yhdistyksessä kaivataankin lisää tekijöitä mukaan toimintaan. Toimintaan voi osallistua pienelläkin työpanoksella ja kaikki talkootyövoima on tervetullutta. Otathan yhteyttä hallituksen ja/tai toimikuntien jäseniin osallistuaksesi yhdistyksen

eri toimintoihin. Yhteystiedot löydät yhdistyksen verkkosivuilta.

Linnustomme on muuttumassa ympäristön ja ilmaston nopeiden muutosten vuoksi. Suomen linnusto köyhtyy ja uhanalaisten lintulajien määrä kasvaa. Tämän vuoksi on tärkeää seurata mahdollisimman tarkoin linnustomme tilaa ja suojella lintujen elinympäristöjä. Näistä tehtävistä yhdistyksessämme huolehtivat suojelu-, lintualue- ja linnustonseurantatoimikunnat sekä havaintotoimikunta. Yhdistyksen jäsenet ovat osallistuneet erilaisiin lintulaskentoihin esimerkiksi Pudasjärvellä ja Hailuodossa. Huhtikuussa 2021 Hannu Tikkanen ja Heikki Tuohimaa pitivät kuukausikokouksessa esitelmän aiheesta ”Perämeren lintulaskennat 2019–2020”.

Linnuston seurantaa palvelee myös BirdLifen ylläpitämä, kaikille avoin lintutietopalvelu, TIIRA. Tästä on tulossa päivitetty versio TIIRA2. TIIRA on suositeltava muistiinpanoalusta, mutta havainnot voi kirjata myös johonkin muuhun arkistointijärjestelmään auttamaan lintulajiston seurantaa.

Antoisia hetkiä lintujen parissa toivottaen!

Seija Rannikko
puheenjohtaja

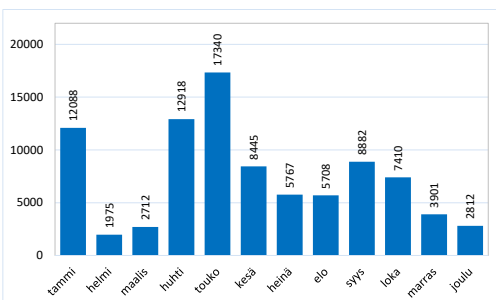
POHJOIS-POHJANMAAN LINNUT 2018

TAPANI TAPIO, MIKKO OJANEN, TUOMAS HERVA, ESA HOHTOLA, JUHA MARKKOLA, EINO MIKKONEN, JUSSI NISKANEN, PEKKA RAHKO, PÄIVI RIIHIMAA, PEKKA RUUSKA, ANTTI RÖNKÄ, SAMI TIMONEN, RISTO TORNBERG, MATTI TYNJÄLÄ & TUOMAS VÄYRYNEN

Katsauksessa käsitellään Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen toimialueen lintuhavainnot vuodelta 2018 lukuun ottamatta RK- ja ARK-komiteoissa tarkistettavia lajeja.

Tekijöiden (aakkosjärjestyksessä) työnjako olieuraava: **Tuomas Herva** (16): metsäviklo-ruokki, **Esa Hohtola** (9): uivelo-isokoskelo, pikkutiira-kalatiira ja lapintiira, **Juha Markkola** (2): kiljuhanhi, merihanhi, **Eino Mikkonen** (21): närhi-tundraurpiainen, **Jussi Niskanen** (10): viiksitimali-puukiipijä, **Mikko Ojanen** (20): sää, ristisorsa-telkkä, vesilintulaji, **Pekka Rahko** (13): tuulihaukka-muuttohaukka, kesykyhky-käki, kukankeittäjä-isolepinkäinen, **Päivi Riihimaa** (22): sirittäjä-kirjosieppo, kirjosiipikäpylintu-pikkulintulaji, **Pekka Ruuska** (33): huuhekaja-västäräkki, **Antti Rönkä** (24): avosetti-kuovi, punakuiri-rantasipi, **Tapani Tapio** (43): kyhmyjoutsen-tundranhanhi, kanadanhanhi-sepelhanhi, viiriäinen-kattohaikara, liejukana-kurki, pikkulokki-merilokki, taigauunilintu, **Sami Timonen** (1): tarkistusluvut, mustapyrstökuiiri, **Risto Tornberg** (15): mehiläishaukka-sääksi, **Matti Tynjälä** (18): tilhi-kuloras-tas, **Tuomas Väyrynen** (16): luhtakana-ruisrääkkä, pensassirkkalintu - lapinuunilintu.

Katsauksen toimittivat **Tapani Tapio** ja **Mikko Ojanen**.

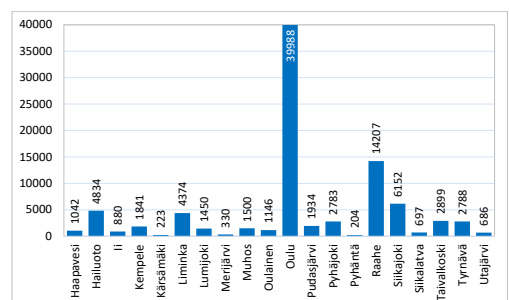

Kuva 1. Kuukausittaiset havaintomäärät PPLY:n alueella vuonna 2018.

Vuoden yleisluonnehdinta ja havaintomäärät

Katsaukseen saatiin noin 90 000 havaintoa, mikä on viime vuosien normaalia tasoa. Tiira on selvästi suurin lähde, mutta vieläkin havaintoja tulee merkittävä määrä erillisinä Excel-tiedostoina. Tämä hankaloittaa erityisesti reviiiritulkintoja. On aivan eri asia pähkäillä reviiirejä Tiiran kartalta kuin Excel-taulukon paikannimistä. Samaa paikannimeä on usein käytetty etäälläkin toisistaan olevista havainnoista ja toisaalta samasta havaintopisteestä on voitu käyttää montaakin eri nimitystä. Osa Excel-muodossa tulleista havainnoista on peräisin eBirdistä (<https://ebird.org>). Suomen Lajitietokeskuksen Laji.fi-järjestelmässä (<https://laji.fi/>) on erityisesti laskentoihin liittyviä havaintoja, jotka eivät ole mukana tässä katsauksessa. Niitä raportoidaan säännöllisesti mm. Linnut-vuosikirjassa.

Vuosi alkoi kohtalaisen runsaslajisena, sillä alkuvuoden perinteisessä tammikisassa havaittiin yhteensä 94 lajia, mikä on tähänastisen 35-vuotisen kisahistorian neljänneksi korkein määrä (ennätys 102 vuodelta 2007). Edellisen syksyn kiihkeän vaelluksen jälkeen tammi-helmikuussa havaittiin hiiripöllöjä vielä noin 35 yksilöä. Muitakin poikkeuksellisia pöllöhavaintoja tehtiin. Kempeleen Juurussuolla oli tammikuussa enimmillään kuusi lapinpöllöä. Lisäksi havaittiin kolme eri sarvipöllöä ja yksi suopöllö. Urpoja ja turboja oli alkuvuodesta myös hyvin; tammi-helmikuun havaintoja kertyi yli 10 000 urpiaisesta ja 260 tundraurpiaisesta. Myös talvehtivia marjalintuja oli alkuvuodesta runsaasti: suurimmat räkättirastaiden parvet olivat 300–400 ja tilhien 750–800 yksilöä sekä punakylkirastaita oli tammikuussa neljässä kunnassa. Mustapääkerttuja havaittiin alkutalvesta 20 ja punarintoja 12. Harmaapäätikan keski- ja kevättalven yhteismäärä oli

Kuva 2. Kuntakohtaiset havaintomäärät PPLY:n alueella vuonna 2018.

hienot 78, josta hiukan yli puolet tuli pihabongauksesta 27.–28.1.

Pöllökevät oli mainio. Pöllöosuuden johdannosta: kaikkiaan Pohjois-Pohjanmaan pöllöillä oli menestysvuosi; pesinnät moninkertaistuivat kurjaan edellisvuoteen nähden. Huuhkajien reviirien määrä nousi noin puolella ja moni pesintä onnistui. Hiiripöllövaellusta ei ollut, mutta pesintöjä löydettiin melkoisesti. Varpuspöllöjä näkyi talvella usein, vaikkakin pesinnät jäivät vähiin. Viirupöllön pesinnät yli kymmenkertaistuivat. Myös lapinpöllön pesintävuosi oli hyvä. Sarvipöllöt runsastuivat selvästi ja pesivät onnistuneesti, suopöllön vuosi oli esiintyvyydeltään tavanomainen, mutta pesinnoilta hyvä. Helmipöllö esiintyi runsaana, ja monet pesinnät onnistuivat.

Muutamia kevään poimintoja: kiljuhanhia havaittiin keväällä paljon, 106 yksilöä, mikä on vuosien 1985–2018 tarkkailuhistorian toiseksi korkein luku. Isokoskeloita laskettiin 11.5. Liminganlahdelta 5 600p, mikä on suuri määrä, sillä esim. Tiiraan tallennetuista suurin on 21.5.1988 4000. Arosuohaukalla hulpeat korkeimmat päiväsummat olivat 5.5. 26 ja 6.5. 19. Kyse saattoi olla n. 20 eri yksilöstä. Ruokkeja nähtiin selvästi aiempia vuosia enemmän (toukokuussa 577, kesäkuussa 81 ja heinäkuussa 7) suurelta osin aiempaa intensiivisemmän Hailuodon Marjaniemen kevätmuuton seurannan ansiosta. Metsähänhen suurimmat paikallisten päiväsummat keväällä, reilu 3000, jäivät kauas edellisvuoden koordinoituissa laskennoissa ynnätystä hulpeasta ennätyksestä 13 387 yksilöä. Pikkukäpylinnalla huhtikuussa pieni vaellus, jonka huippujaksolla 11.–18.4. yhteensä 278 yks. plus käpylintulaji 107 yks.

Arktikan (alli, mustalintu, pilkkasiipi, kevään arktikakauden määrittämättömät) kokonaismäärät ovat liikkuneet neljänä aiempana vuonna 16000 ja 55000 linnun välillä. Vuoden 2018 summa 68 249 on jakson paras. Gavioiden huippu todistettiin Tornien taistossa 5.5., jolloin päiväsumma oli 1 271 kuikkaa, 47 kaakkuria, 2 jääkuikkaa ja 1016 kuikkalajia.

Yölaulajilla ja -huutajilla sekä muilla mielenkiintoisilla laulajilla meno oli tasapaksua. 2000-luvun mediaanin ylittivät niukasti luhtakana 22 reviirillä (mediaani 11), luhtahuitti 26 (23), satakieli 22 (20), sinipyrstö 15 (13), mustapääkerttu 62 (47), idänuunilintu 11 (10) ja pikkusieppo 10 (9).

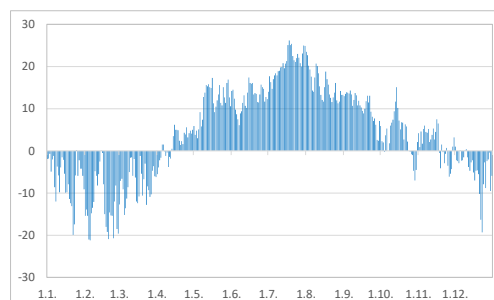
Kanalinnuilla meni vaihteeksi hyvin, sillä riistakolmiolaskentojen perusteella lintukannoissa nähtiin ilahduttavaa elpymistä. Yhtenä poimintana komea 23 yksilön metsomäärä Taivalkoskelta soitimelta. Meri-

metson pesintöjen määrä kasvaa edelleen. Nyt pesintöjä oli lähes 350 kolmessa koloniassa.

Harvalukuisista lajeista kokonaan havaitsematta jäivät kattohaikara, heinäkurppa, tunturipöllö, kuningaskalastaja, rytikerttunen ja kuhankeittäjä. Turturikyhky havaittiin yhden kerran. Pikkukajavasta oli viisi havaintoa seitsemästä yksilöstä.

Tankaamaan pysähtyneitä kurkia oli syksyllä paljon, vaikka kymppitonni yksittäisen havainnon osalta jäikin rikkomatta. Maksimi oli nimittäin 18.9. 9 495. Limingan ja Tyrnävän syksyisiä kurkia yöpyy merkittäviä määriä myös Liminganlahdella. Suurin laskettu määrä yöpymään tulevia lintuja Liminganlahdella 24.9. 6000. Taigauunilinnun vuoden kokonaismäärä 78 yksilöä oli suuri, mutta hieman vähemmän kuin seitsemän aiemman hurjan vuoden lukemat, jotka olivat välillä 95–241. Metsähänhen vuonna 2014 alkaneen metsästysrauhoituksen vaikutus näkyy kasvavina levähtäjien määrinä syksyllä. Koko syksyn havaintojen yksilömäärä 46 991, josta elokuu 1026, syyskuu 35 665 ja lokakuu 10 300. Luvuissa on runsaasti päällekkäisyyttä. Levähtäjien määrä oli parhaimmillaan lähes 4000. Metsähänhen rauhoitus alkaa näkyä myös muiden (harmaa)hanhien syksyisissä määrissä. Esim. lyhytnokkahanhesta tehtiin syksyllä yhteensä 28 havaintoa 326 yksilöstä.

Vaelluksia oli syksyllä niukasti. Palokärjellä oli syys-lokakuussa jonkinlainen vaellus ilman selvää huippukohtaa. Tundraurpiaisia oli syyskuun puolivälistä vuoden loppuun 470, joista 170 joulukuussa. Laulu- ja kyhmyjoutsenten talvihavaintojen joulukuiset määrät kasvavat. Syksyn ja joulukuun säällä on tietysti suuri merkitys, mutta esim. kymmenisen vuotta sitten useampana vuonna laulujoutsenia havaittiin joulukuussa parikymmentä tai korkeintaan muutama sata. Nyt laulujoutsenesta talvihavaintoja oli joulukuussa kaikista rannikkokunnista ilman päällekkäisyyksien karsimista yli 7000 yksilöstä ja paikkakohtaisista maksimeista laskettuna 3000.

Kuva 3. Päivittäisten lämpötilojen vaihtelu vuonna 2018 Oulunsalossa.

Kyhmyjoutsenella puolestaan joulukuun summa paikkakohtaisista maksimeista oli 489 yksilöä.

Katsausvuoden sää

Vuosi 2018 oli alkukaudesta aina huhtikuun loppukolmannekselle saakka normaalia viileämpi. Varsinkin helmi- ja maaliskuu olivat kylmiä, mutta huhtikuu sen sijaan jo normaalilämpöinen. Toukokuu oli tavanomaista reilusti lämpimämpi. Kesäkuu oli viileä, mutta loppuvuoden kuukaudet puolestaan hie-man tai reilusti pitkänajan keskiarvoa lämpimämpiä.

Kylmä alkukevät kuvastuu saapumisajoissa siten, että useilta lajeilta kirjattiin poikkeavan myö-häisiä ensihavaintoja.

Taulukko 1. Vasemmanpuoleisessa sarakkeessa vuoden 2018 lämpötilan kuukausikeskiarvot, sitten poikkeama keskiarvosta (ero) ja seuraavana oikealla pitkänajan (30 v) keskiarvot. Sinisellä pohjalla sademäärät, ensin vuodelta 2018, sitten pitkänajan (30 v) keskiarvot. Alimmalla rivillä on lämpötilan vuosikeskiarvo, vuosikeskiarvon poikkeama pitkänajan keskiarvosta, pitkänajan keskiarvo sekä vuotui-nen ja pitkänajan sadesumma. Kokonaisuutena vuosi oli poikkeavan lämmin.

kuu- kausi	läm- pötila	ero	1981- 2010	sade- määrä	1981- 2010
tammi	-6,5	3,1	-9,6	36,7	30
helmi	-12,9	-3,6	-9,3	4,3	23
maalis	-8,0	-3,2	-4,8	20,0	24
huhti	1,6	0,2	1,4	22,6	20
touko	11,7	3,9	7,8	12,8	30
kesä	12,4	-1,1	13,5	49,7	45
heinä	21,1	4,6	16,5	24,7	60
elo	16,3	2,2	14,1	85,5	66
syys	11,2	2,3	8,9	62,8	42
loka	4,3	1,0	3,3	44,3	41
marras	2,0	4,8	-2,8	24,2	36
joulu	-4,3	2,8	-7,1	43,4	30
ka/yht.	4,1	1,4	2,7	431,0	447

Sorsalinnut *Anseriformes*

Kyhmyjoutsen (*Cygnus olor*)

Alkuvuoden ainut talvihavainto 1.–2.1. RAA Kultalanlahti Halkokari 2 (JMj, JHa) ennen ensimmäisiä kevätkuuttajia 9.4. RAA Lapaluoto–Maivaperä 3p (HUK, KVa). 10 rikkoontui samalla alueella 12.4. RAA Meripelastusseuran ranta 10p (JHa). Seuraava päivänä 13.4. samalla paikalla oli jo 35p (JHa). Tämä olikin kevään suurin lukema, kunnes 12.5. SII

Karinkanta Savilahti 80p (65 ad, 15 2kv) (EAa). Oulun korkeudella ensimmäiset 14.4. OUL Syvis 3p (The) ja 14.4. OUL Vihreäsaari 1p (EAa, JSI, Martti Haapala ym.). Sisämaasta ei havaintoja koko vuona. Muuttaviksi ilmoitettiin koko keväänä vain 38 yksilöä 11 havainnossa.

Poikueet/pesät kesä-heinäkuulla 19/18, jotka kunnittain HAI 4/0, LIM 2/5, OUL 2/2, PYI 1/0, RAA 10/9 ja SII 0/2. Sata ylittyi heinäkuussa kahdesti: 9.7. HAI Ulkoriisi 189p (The, JMa) ja 23.7. SII Säären ranta 220p (MLn). Elo-syyskuun suurin 30.9. RAA Pattijokisuu 85p (KVa) ja lokakuun suurin 24.–29.10. RAA Kultalanlahden Halkokari 90p (JMj, KVa). Marraskuussa laskettiin vuoden suurin kerääntymä 14.11. SII Säärenranta 250p (HTu). Joulukuussa sata ylittyi vielä kahdessa paikassa, 2.–15.12. RAA Kultalanlahti Halkokari–Matinkallio 117–140p (KVa, HTu) ja 16.12. SII Merikylänlahti It 102p (KVa). Talvihavaintoja runsaasti em. sadan ylitysten lisäksi, sillä joulukuun summa 489 yksilöä paikkakohtaisista maksimeista. Kunnittain HAI 30, OUL 26, PYI 13, RAA 242 ja SII 178. Vuoden viimeiset 20.12. OUL Oulunsalo Riuttu 11p (VPH, TSp), 20.12. PYI Elävisluodon ks 13p (JMj), 21.12. HAI Piekkolankari 2p (HKi, RKi) ja 21.12. OUL Oulunsalo Riuttu 15p (TTa).

Pikkujoutsen (*Cygnus columbianus*)

Vuoden yhteismäärä 24. Niistä keväällä 23 ja syksyllä yksi. Kaikki: 13.4. PYI Parhalahti 1m NE (VHe), 15.4. SII Karinkanta Niitynmaantie 2N (PHo), 19.4. PYI Parhalahti a2N (KVa), 23.4. PYI Mäkikangas 1m (VSu), 24.4. LIM Rantakylä 1p (EHo), 25.4.–28.4. TYR Jokisilta Rajakanavan tulva 3p (TVä, JPe, EPa ym.), 28.4.–15.5. LUM Sannanlahti 3p (VSu, The, EHo ym.), 29.–30.4. TYR Salosentie 4p (RKY, KHn), 5.5. LIM Ala-Temmes Ahola 2p (JPe), 5.5. OUL Kempeleenlahden It 1p (MOR, APö, Veera Kohtamäki ym.), 5.5. OUL Papinkari 2p (AJk, ALh, Tea Swanljung, Tapani Toppi), 6.5. KÄR Nurmesjärvi It 1 (JTä) ja syksyn ainut 9.10. PYI Juurakko 1 (KVa, JSn).

Lalujoutsen (*Cygnus cygnus*)

Yhdeksän talvihavaintoa 10 yksilöstä kahdeksassa eri kunnassa tammi-helmikuussa: 2.1. RAA Inakari 1p (KVa), 2.1. RAA Pattijoki 1p (KVa), 4.1. SII Korvenoja Korpi 1p (Esko Polvi), 4.–6.1. OUN Kes-kusta 1p (VHe, JMj, Seppo Pudas ym.), 9.1.–28.2. II Illinkoski 1 2kv p (PJU, Eino Mikkonen), 9.–15.1. PYI Rajaniemi 1p (JKo, JSn, PJä ym.), 9.1. OUL Koskela 2W (PJo), 17.1. SIL Piippola Kortteinen 1p

Laulujoutsen. © ILKKA KÄRKKÄINEN

(AAo) ja 24.1. TAI Koitijärvi 1p (Pentti Parviainen).

Ensimmäiset kevätmuuttajat 17.3. II Illinkoski 2p (2kv ja uutena ad) (HKu), 19.3. RAA Varvi Äijä 2ä (HUK) ja 19.3. RAA Maunula Pattijoki 2N (KVä). Ensimmäinen yli 10 30.3. TYR Kotimetsä Räme 18p (KHn) kommentilla ”Ei päiviä. Lunta lienee noin 40–70cm”. 1.4. 10 ylittyi jo kolmessa muussa kunnassa. Sata ylittyi ensimmäiset kerrat paikallisissa 10.4. MUH Muhoslampi Kirkkoranta 103p (VPH) ja muuttajissa 12.4. PYI Parhalahti 108m NE (VHe). Muuttaviksi ilmoitettuja koko keväänä 8502, josta maalisk. 41, huhti- 8179 ja toukokuussa 282. Päämuutto 18.–23.4., jolloin kaikki yli 1000 muuttolukemat ja noin 56 % koko kevään muuttosummasta. Suurimmat muuttomäärät PYI Parhalahdelta 18.4. 1145 (KVä), 19.4. 1125 (KVä) ja 23.4. 1753N (KVä, JSn). Paikallisten osalta suurimmat 21.4. TYR Murtto Tuomela 730p (EAa, OLI, KOR) ja 18.4. TYR Jokisilta Tuomela 540p (VSu).

Suurimmat kesehtivien määrät 3.6. SII Karinkanta Niitynmaantie 295p (PHo) ja 12.6. LIM Virkkula 144p (Eero Hietanen).

Syyskuun suurimmat 29.9. TYR Parras 780p (TTa) ja 30.9. LIM Temmesjoki Lepikko 971E (EAa). Lokakuussa koko syksyn suurimmat, kun tuhat ylittyi kolmesti: 6.10. SII Karinkanta Lepäranta 1160p (PMj), 10.10. LUM Puhkiavanperä 1280p (PMj) ja 27.10. RAA Pattijokisuu 1361p (KVä). Marraskuussakin vielä isoja lukemia, suurimpina 14.11. LUM Sannanlahti 800p (HTu) ja

19.11. SII Säären ranta 562p (PHo). Talvihavaintoja joulukuussa kaikista rannikkokunnista ilman päällekkäisyyksien karsimista 7482 yksilöstä ja paikakahohtaisista maksimeista laskettuna 3013. Kauimpana merestä 14.12. OUL Madekoski ja ympäristö 8p (2”6”) (THE) ja 30.12. SII Ruukinkoski Ireng ”Lentokyvvytön lintu siirrettiin Vuoluojasta merihanhien kaveriksi Ruukinkoskeen” (AAu, HUK, Niklas Hemmilä, Olli-Pekka Hemmilä). Yli 200 päästiin useaan otteeseen RAA Kultalanlahdella ja OUL Riutussa, joista maksimit 2.12. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 540 (KVä) ja 21.12. OUL Oulunsalo Riuttu 310 (TTa).

Metsähänhi (*Anser fabalis*) ja harmaahanhilaji (*Anser sp.*)

Kevään ensimmäiset: 6.4. OUN Kärkiperä 1m N (JMj), 11.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 1m (KHn), 11.4. SII Kallioneva 1 (KVä) ja 11.4. TYR Jokisilta 2p (APi). Ensimmäinen yli 10 13.4. PYI Parhalahti 22SW (VHe). Sata ylittyi jo seuraavana päivänä 14.4. TYR Jokisilta Pikku-Erukka 121 (JPe), 14.4. TYR Parras Toikka 100p (MLn) ja tonni 23.4. kolmessa paikassa PYI Parhalahti 2870N (KVä, JSn), SII Karinkannan kylän pellot koko kevään suurin määrä 3869 (1298p 2571m) (PHo) ja PYI Mäkikangas 1269m (VSu). Metsähänhen ja harmaahanhilajin koko kevään muuttosumma oli 20566 (12447 + 8119), josta huhtikuussa 18777 (11707 + 7070) ja toukokuussa 1789 (740 + 1049).

Lisäksi ilmoitettiin harmaahanhilajin muuttoa huhtikuussa 2323 yksilöä. Suurin havaittu muuttorysäys oli 23.4., jolloin saatiin kevään ainoat em. kolme tonnin ylitystä muuttajissa ja lisäksi 1885 muuttavaa harmaahanhilajia. Päivän yhteismäärä 7 111 oli yli kolmannes koko kevään muuttajien määrästä. Muutto jatkui vielä hyvänä 29.4. asti. Muuttajien summa 23.–29.4. 10472. Tämän jälkeen saatiin enää vain yksi yli sadan muuttolukema 6.5. KÄR Nurmesjärvi lt a170ENE (JTä). Paikallisten suurimmat 25.4. TYR Jokisilta Rajakanavan tulva 1300p (TVä) ja sama paikka 26.4. 2500p sekä 27.4. 3300p (JPe, ALh, EPa ym.). Suurimmat paikallisten päiväsumat, 26.4. 3326 ja 27.4. 3611, jäivät kaus edellisvuoden koordinoituissa laskennoissa 29.4. ynnätystä hulpeasta ennätyksestä 13387 yksilöä (Tapio ym. 2021). Kattavampaa levähtäjälaskentaa ei tehty missään vaiheessa. Viimeinen vähintään 1000 yksilön päiväsomma 6.5. 1174, josta paikallisia 814 ja muuttavia 360 ja viimeinen vähintään 100 päiväsomma 11.5. 119. Muutto päättyi toukokuun puolivälissä.

Kesä-heinäkuussa Pudasjärveltä 14 havaintoa 55 yksilöstä, osa poikueita (ESa, TSa, JSi ym.) ja Taivalkoskelta 3 havaintoa 8 yksilöstä (KHl, Tarmo Moilanen, TLj, Jani Suua).

Syksyllä ensimmäinen 10 ylitys 12.8. OUL Ylikiiminki Hirvisuo lt 44p (ESa), ensimmäinen satanen 28.8. LIM Virkkula 100p (PHl) ja ensimmäinen viissatunen 29.8. LIM Virkkula 560p (PLa, PMj). Koko syksyn havaintojen yksilömäärä 46991, josta elokuu 1026, syyskuu 35665 ja lokakuu 10300. Luvuissa on runsaasti päällekkäisyyttä. Muuttavien ja paikallisten erottaminen on työlästä, koska suurin osa muuttaviksi ilmoitetuista on tosiasiaa ruokailu- ja yöpymispaikkojen välistä liikennettä. Levähtäjien määrä oli parhaimmillaan lähes 4000. Ruokailualueilta suurimmat lukemat 25.9. TYR Kiviojanvarsi Korpi 3300p (TVä) ja 29.9. LIM Savela 2500p (TVä) + 1030 muualla. Yöpymispaikalta suurimmat 16.9. LIM Virkkula 2000p (PHl) ja 30.9. LIM Temmesjoki Lepikko klo 7:08–7:40 3636E (EAa). Muuttavien osalta suurimmat määrät harmaahanhilajina 28.9., jolloin RAA Sarvankangas 1031m (VSu) ja RAA Hanhelanperä Pirttisaari 1500m (KHn). Viimeisen kerran vähintään kaksi tonnia 3.10. TYR Perras 2000p (Jouko Vuokko, KHt) ja tonni 16.10. LIM Virkkula 1000p (MKa, PLa). Vuoden viimeiset isohkoja parvia 22.10. TYR Jokisilta 403p (TTa), 22.10. PYI Yppäri suopellot 60p (JSn), 25.10. LIM Vesikari Aavikko

150kiert (Teppo Mutanen) ja 26.10. LIM Ruutinkangas 400m S (HTu).

Metsähanhien kokonaismäärästä tundrametsähanhiksi määritettiin vaatimattomat 0,3 %, taigametsähanhiksi 29,6 % ja alalajilleen määrittämättömiksi 70,1 %. Tundrametsähanhien kokonaismäärästä 309 yksilöä oli 77 keväältä, 5 kesältä ja 227 syksyltä. Kesähavainto 12.6. PUD Iso Palosuo 5p (HRR). Suurimmat 21.9. LIM Virkkula Vesalankuja 80p (PMj) ja 16.10. LIM Virkkula 100p (MKa, PLa).

Lyhytnokkahanhi (*Anser brachyrhynchus*)

Ensimmäiset 13.4. TYR Kiviojanvarsi Korpi Skiirt (TVä). Seuraavana päivänä jo neljä havaintoa suurimpana 14.4. TYR Kiviojanvarsi Korpi 70p (TVä). Määrät kasvoivat nopeasti. Ensimmäiset yli 100 18.4. TYR Jokisilta Tuomela 160p (VSu, Jouni Ruuskanen, Marja-Liisa Ruuskanen ym.) ja 18.4. TYR Perras Leppiojan tr 210p (JPe). Heti perään 20.4. TYR Jokisilta 640p (PHo), 26.4. TYR Jokisilta Moilasentien pää 2600 (JPe, EPa, TVä ym.) ja 27.4. kevään suurin TYR Jokisilta Moilasentien pää 3200p (JPe, EPa, EHo ym.). Suuria määriä vielä tämän jälkeenkin 29.4. LIM Savela itäpuolen pelot 2800p (JPe) ja 6.5. LIM Savela itäpuolen pelot 2430p (JPe). Suurimmat päiväsumat hieman noita yksittäisiä suuria määriä suurempia, suurimpina 29.4. 3956 ja 6.5. 5149. Viimeinen yli tonnin päiväsomma 13.5. LIM, OUL, SII ja TAI yhteensä 1159. Heti tämän perään kevätmuuton viimeiset havainnot samana päivänä 16.5. II Vatunginnokka 2m N (PJu), LUM Sannanlahti 5kiert (PRu) ja OUL Kempeleenlahden lt 18lask (EHO).

Syksyllä yhteensä 28 havaintoa 326 yksilöstä kuudesta kunnasta HAA, LIM, RAA, SII, SIL, TYR aikavälillä 14.9.–22.10. Ensimmäiset 14.9. RAA Pirttipaljas Ahvena 6m SE (HUK) ja LIM Virkkula 8p (KHn), suurimmat määrät 25.9. TYR Kiviojanvarsi Korpi 45p (TVä), 30.9. LIM Temmesjoki Lepikko klo 7:08–7:40 47E (EAa) ja 30.9. TYR Perras 32p (PRe, Riitta Renvall) ja viimeiset 16.10. LIM Virkkula 14p (MKa, PLa), 17.10. RAA Kotiranta 1m, kiert (HTu, JHa) ja 22.10. TYR Jokisilta 1p (TTa).

Tundranhanhi (*Anser albifrons*)

Ensimmäiset muutaman päivän 2000-luvun mediaania myöhemmin 14.4. TYR Jokisilta Pikku-Erukka 2p (JPe, MLn) ja TYR Kiviojanvarsi Korpi 4p (TVä) sekä 15.4. TYR Jokisilta 4p (PLj, ALh, Aarne Hietala). Kymmenen rikkoontui saman tien: 18.4. PYI

Parhalahti 16N (a15+a1) (KVv) ja RAA Aho Kari 15p (KUK, HUK). Suurimmat määrät 27.4. TYR Jokisilta Moilasentien pää 77p (JPe, EPa, EHo ym.), 6.5. LIM Savela itäpuolen pellot 118p (JPe) ja 6.5. SII Karinkanta Mutkala 70p (AAu, TaR, Risto Karvonen). Enimmillään 6.5. yhteensä 260 kunnissa LIM, PYI, RAA, SII ja TYR. Yli sadan päiväsummaan päästiin myös 27.4., jolloin 101. Viimeinen kaksinumeroisen 13.5. TAI Jurmu Peltola 10NE (TLu). Kevätmuutto päättyi kolmeen havaintoon: 21.–23.5. MER Salonniemi Luhta 1p (JMj), 25.5. SII Varessäikkä 1 (KVv, HTu) ja 3.6. RAA Inakari Pattijoki 2 2kv N (KVv). Kevään kokonaismäärää mahdoton arvioida, koska samoista linnuista runsaasti päällekkäisiä havaintoja eri päiviltä ja eri paikoista. Koko kevään yhteismäärä ilman päällekkäisyyksien karsimista 1397, josta huhtikuussa 762 ja toukokuussa 635.

Syksyllä kolme havaintoa: 23.9. LIM Virkkula 1p (KHn), 2.10. LIM Savela 1p (EHn, KHn, LHI ym.) ja 16.10. LIM Virkkula 1p (MKA, PLa).

Kiljuhanhi (*Anser erythropus*)

Tarkkailusta on kirjoitettu perinteinen Metsähallituksen ja WWF:n raportti (Karvonen & Markkola 2018). Kiljuhanhia etsittiin ja tarkkailtiin Siikajoella ja Siikajoen-Lumijoen rajoilla yhtämittäisesti 20 päivänä 27.4.–16.5., Hailuodossa 18 päivän käynneillä (28.4.–15.5.) ja Liminganlahdella Lumijoen Sannanlahdella, Pitkänokalla ja lähipelloilla 17 päivänä (28.4.–15.5.). Vuoden 2017 ennätyksellisten kevätlukujen (Perämerellä 124 yksilöä) jälkeen tuli luminen ja kylmä kesä Ruijassa, ja pesintä epäonnistui (Tomas Aarvak, Risto Karvonen ja Ingar Øien Piskulkassa). Syyskesällä Porsanginvuonolla nähtiin vain kaksi poikasta, ja suuri osa kannasta muutti kauas Venäjälle, todennäköisesti Keski-Siperiaan asti sulkimaan. Keväällä 2018 kiljuhanhia havaittiin kuitenkin Perämerellä edelleen paljon, 29.4.–14.5. 106 yksilöä, mikä on vuosien 1985–2018 tarkkailuhistorian toiseksi korkein luku, vaikka pieneni edellisen vuoden ennätyksestä. Päähavainnoitsijat (7–17 päivänä) olivat havainnointipäiväjärjestyksessä Juha Markkola, Arto Niemi, Risto Karvonen, Pekka Roine, Heikki Holmström, Tapio Kostet, Mika Jokikokko ja Pauli Jokikokko, muita (1–4 päivänä) Antti Pöllänen, Mikko Oranen, Reijo Korvenpää, Esa Aalto, Petri Hottola, Aija Lehikoinen, Jaani Mustonen, Kari Koivula, Nina Mikander, Petri Lampila, Jorma Pessa ja Otso Valkeeniemi. Satunnaishavaintoja saatiin myös muilta.

Ensimmäiset kiljukkaat (3 ad) havaittiin illal-

la 29.4. SII Karinkannan pelloilla, joita kiljuhanhet käyttivät aktiivisesti koko lepäilyajan. Seuraavat 21 yksilöä saapuivat muuolta 3.5. illalla etelälounaasta. Päämuutto saavutti Oulun seudun 6.5., kun muuolta tulevia kiljuhanhia havaittiin iltapäivän ja illan aikana Liminganlahdella LUM Sannanlahdella (13 yks.) ja Oulunsalon Letonväylän-Peräojan suussa (24 yksilöä) sekä SII Savilahdella (a13, a25, a16). Muuolta saapuvia parvia ei sittemmin nähty. 10.5. kokonaismääräksi vahvistui vähintään 102, 12.5. vähintään 104 ja 13.5., jolloin muutto jo jatkui, 106 yksilöä. Hanhet käyttivät SII Karinkannan pelloilla etäisyyden ja osittain puimatta jääneen ohran vuoksi hankalasti havainnoitavaa aluetta, joten on mahdollista, että suurin osa kevään vähintään 106 kiljukkaasta saapui jo 6.5. Nuoria 2kv-kiljuhanhia nähtiin ainakin kaksi, mahdollisesti kolme yksilöä. Norjassa värirengastettuja kiljuhanhia nähtiin varmuudella kaksi yksilöä, vuonna 2006 rengastettu ja todennäköisesti toinen vuonna 2009 rengastetusta parista.

Kiljuhanhien pääjoukko aloitti jatkomuuton 12.5. aamulla. Silloin havaittiin 60 määritetyn ja 2 mahdollisen muuolle lähtö SII Säärenperästä, ja samat nähtiin HAI Härkäsäikästä. SII jäi aamulla 27, mutta illalla löytyi kaksi lisää. 13.5. aamulla SII havaittiin 9 kiljuhanhen muuolle lähtö, ja paikallisia löytyi 19 lintua, mutta illalla todettiin taas 2 linnun lisäys, yhteensä 21. Viimeiset muuolle lähtevät kiljuhanhet havaittiin 14.5. aamulla, jolloin niitä määritettiin SII Säärenperänrannasta kaksi ja HAI Härkäsäikästä 5. Tämän jälkeen SII nähtiin vielä yksi kiljuhanhi 14.5. saman päivän iltana.

Keväällä 2018 kiljuhanhet lepäilivät Oulun seudulla välillä 29.4.–14.5. yhteensä 16 päivänä, eli melko tyypillisesti. Yksilöitten keskimääräinen lepäilyaika oli noin 7 vuorokautta, keskimääräistä enemmän, mutta vain runsaat puolet edellisvuoden ennätyksestä. Vakiopaikkojen ulkopuolella nähtiin vain ruotsalaisperäisiä istukkaita: 3.5. RAA Pattijokisuun satamassa 1p (HUK, KVv) ja 6.5. todennäköisesti sama yksilö paikalla RAA Pirttipaljas Mikonkarinrivi 1p (JKO, HUK, KPy). Se jäi myös kesän viettoon: 11.7. RAA Pattijokisuun 1 (KVv) ja 3.8. RAA Pirttipaljas Ahvena 1p (HUK). Todennäköisesti eri istutusperäinen yksilö nähtiin LUM pelloilla 7.5. (KKo). Näiden lisäksi 15.5. havaittiin SII Säärenperänrannasta kahden valkuposkikihanhien kanssa koilliseen muuttava kiljuhanhi, joka tulkittiin istutuslinnuksi seuralaislajin, lentosuunnan ja ajan kohdan takia. Läheltä naapuriyhdistysten alueelta tuli kaksi istukashavaintoa.

Merihanhi (*Anser anser*)

Ensimmäiset 1.4. eli lähes kaksi viikkoa myöhemmin kuin 2000-luvun mediaani 19.3.: PYI Suni Tuomaanpauha 1 (VSu, AVe), RAA Tammakari 1m NE (TKj) ja HAI Kirkkosalmi 2W (JMa). Yli sadan määrää nähtiin vasta 15.4. lähtien: 15.4. PYI Parhalahti 104 (KVv, VHe) ja LIM Virkkula 110p (Teemu Fors, Jani Korhonen) sekä 16.4. RAA Kotiranta Pattijoki 205 (KVv) ja PYI Mäkikangas 144m (VSu). Muuttolennossa keväällä nähtiin runsaat 3 250 merihanhea, 18.4. ylivoimaisesti eniten, 1747, josta 1314 PYI (KVv) sekä RAA ja SII, ja toiseksi eniten 19.4., 453 (PYI, SII). Eniten paikallisia merihanhia laskettiin 18.4. LUM Pitkällänokalla 294 (KKo), 19.4. LIM Virkkulassa 460 yöpymään saapuvaa (Paul Seger-svärd) ja 21.4. SII Karinkannassa 241 (PHo).

Poikueaikaan toukokuun loppupuolelta heinäkuulle havaintoja tuli perinteisen vähän, mm. 22.5. RAA Ulkopaljas 100, todennäköisesti pesimättömiä, nous (vuoden 2017) puimattomasta pellostä (KPy). Suurin kerääntymä, yhteensä 300 emoa ja poikasta ilmoitettiin Pattijokisuulta (JHa) kuten 2017, jolloin 330 yksilöä, toiseksi suurin, 95 ad + 80 pm OUL Haukiputaan Kellon Kraaselistä (THE).

Pesimättömät sulkijat kerääntyvät perinteisesti HAI Isomatalan saaristoon ja Iin Krunneille. Edellisenä vuonna Isomatalalla laskettiin Perämeren sulkijaennätys 5 600 yksilöä, mutta nyt luku pienentyi: 9.7. Isomatala 4 550p (THE, JMa). Krunnien

sulkijoita ei laskettu. Sulkasadon jälkeen Isomatalan parvi leviää ympäriinsä ja saattaa sekoittua poikueparviin: 27.7. HAI Kuivasäikkä 1 060p (JMa, Hannu Luotonen), 29.7. LUM Lamunkari 720p (THE, KHn), 4.8. LUM Lamunkari 800p, kiert (THE) ja 8.8. LIM Virkkula 820p (PHI). Viimeiset merihanhet nähtiin 10.10. RAA Kotiranta Pattijoki 1 (KVv) ja RAA Aho, Kari 1p (HUK), 12.10. RAA Karin pelot 1p (JHa) ja 21.10. RAA Pattijokisuu 1 (KVv). 21.–31.12. SII Ruukinkoskella tavattu yksilö oli karannut hoitolintu (AAu, Heli Karhu, HUK ym.). Sisämaassa merihanhia nähtiin 13.4. MUH Muhoslampi 2p (TSp) ja 15.5. 1p (JPK), 14.4. MUH Soso 1m (JPu), 18.4. HAA Lehonsaari Kotoaja 1p (MSo), 21.4. MER Saloniemi 2p, 21.5. 7p ja 23.5. 1p (JMj), 15.4. RAA Nikkarinkarto 1m ja 16.4. 12m (SAh) sekä 28.4. TAI Aseman kenttä 1m (ERä).

Kanadanhanhi (*Branta canadensis*)

Ensimmäiset 12.4. TYR Parras Väyrynen 1p (TVä) ja 13.4. RAA Lapaluoto 1p (JAI, HUK). 14.4. jo viidessä kunnassa. Kevään suurimmat määrät ja ainoat yli 10: 21.–23.4. LIM Virkkula 11–14p (PHI, STI, Jaana Rintala ym.), 25.4. OUL Rommakonselkä 11p (ESa) ja 3.5. RAA Pattijokisuu 14 (KVv). Kevään yhteismäärä 360 yksilöä (huhti- 249 ja toukokuu 111) noin 150 havainnosta, kun selvimmät päällekkäisyydet karsitaan pois. Toukokuun jälkimmäisellä puoliskolla 20 havaintoa yhteensä 25 yksilöstä.

Merihanhipari. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Koko keväänä muuttaviksi ilmoitettuja 61.

Kesä-heinäkuussa 7 havaintoa 12 yksilöstä: 2.6. RAA Katinhätä Seminaarinranta 3p (VSu), 2.6. RAA Pitkäkari 2p (VSu), 5.6. OUL Hartaanselkä 1p (JPK), 7.6. OUL Papinkari 1p (JNi), 9.6. RAA Lännennokka 3p (JHa, KSI), 18.6. RAA Maivaperä 1 (KVa) ja 3.7. RAA Maivaperä 1 (KVa).

Syksyn havaintoja yhteensä 73 yksilöstä aikavälillä 4.8.–3.10. Ensimmäiset 2.–4.8. LUM Lamunkari 4p (PLa, IKi, THe). Eniten havaintoja RAA Maivaperältä, jossa enimmillään yli puolet koko syksyn yksilömäärästä 7.8. 38 (KVa). Viimeiset 30.8.–1.9. OUL Kempeleenlahden It 2p (STi, EHO, KOR ym.), 14.9. LIM Virkkula 7p (KHn, PHi, PLa ym.) ja 3.10. RAA Maivaperä 2p (JHa). Sisämaasta 6 havaintoa 9 yksilöstä: 29.4. SII Paavola Vanhakartano 1p (ILu), 30.4. SIL Rantsila Mankila Saarineva 3p (RKY), 5.5. UTA Ahmasjärvi It 1p (VPH, RKY, Kari Honkanen ym.), 6.5. MER Ylipää Aittoneva 2p (AHi, EHi), 6.5. PUD Kollaja Kortesus 1p (ESa) ja 16.5. OUN Piipsjärvi venealkama 1p (JMj).

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*)

Ensimmäiset: 21.4. SII Karinkanta Niitynmaantie 2p (PHo), 23.4. SII Karinkannan kylän pellot 2p (PHo) ja 25.4. PYI Parhalahdi 2N (JSn). Ensimmäiset yli 10 6.5. LIM Savela itäpuolen pellot 12p (JPe), 10.–20.5. OUL Kempeleenlahdi – KEM Teppola 47p (JKa, EHO, MLn ym.), 10.5. RAA Olkijokisuus 22p13m (JAl) ja 10.5. RAA Pattijokisuus 16p (HUK). Sata rikkootui keväällä kahdesti muuttavissa ja kerran paikallisissa: 13.5. II Olhava Olhavaluoto 200m NE (Marianne Tolonen), 18.5. PYI Messu Suni 194N (KVa, JKO, JSn ym.) ja 14.–22.5. RAA Pattijokisuus 53–110p (HUK). Muuttavien kokonaismäärä keväällä 1 364. Viimeiset muuttajat 24.5. SII Tauvon la 33m N (MTy, ATy) ja 25.5. OUL Kello Kiviniemi 18E (EaA).

Kesän poikuehavaintoja 13.–26.6. RAA Maivaperä 16”4’p (PMä, KVa), 25.6. PYI Yppärijokisuus Jokiletto 6”3’p (JMj), 3.7. PYI Suni Kulopauhanokka 2”4’p (JLI), 8.7. PYI Elävisluodon ks 2”3’p (JMj), 12.7. OUL Kattilankalla - HAI Pikku-Hoikka 4”7’p (PHI), 25.7. RAA Kylmäniemi 6”8’p (HTu), 1.8. PYI Harmin Veteraanimajan ranta 2”2’p (PLe) ja 4.8. PYI Yppäri Pöllä 25”22’p, jossa ”isoimmat poikaset melkein aikuisen näköisiä ja pienimmät untuvikkoja” (PLe).

Syksyllä kaksi kerääntymää: 18.8.–16.9. RAA Thompsonin ranta – Kylmäniemi 62–98p (PTn, Anneli Tuhkanen, HUK ym.) ja 20.8.–2.10. LIM Virkkula

– Rantakylä 60–100 (PHo, UMa, PLa ym.). Ilmeisesti sama Liminganlahden parvi 2.10. TYR Kiviojanvarsi Korpi 110W (TVä). Näiden ulkopuolelta ilmeisiä muuttajia 28.9. OUL Kello Kiviniemi 48SW (EaA, Jorma Aalto, Heidi Aisala-Aalto) ja 28.9. OUL Oulunsalo Pajuniemi 60S (MPa). Tyrnävän 2.10. 110W jälkeen vuoden viimeinen 4.–5.10. HAA Piipsanneva 5p (VHe, Perttu Hautala, Timo Hannula ym.).

Sepelhanhi (*Branta bernicla*)

Kaikkiaan 6–7 yksilöä aikavälillä 19.4.–14.6.: 19.4. OUL Möljä 1p (JNi), 19.4. OUL Hartaanselkä 1p (Jukka Kohola), 6.5. SII Varessäikkä 1p (PHo), 2.6. HAI Marjaniemi 1N (PHo, JMa), 6.–8.6. OUL Kraaseli 1p (EaA, MLn), 13.–18.6. RAA Maivaperä 1p (KVa, PMä, Ari Lähteenpää ym.) ja 14.6. OUL Kraaseli 2p (EaA).

Ristisorsa (*Tadorna tadorna*)

Havainnot painottuvat aiempien vuosien tapaan Hailuotoon, vähemmän rannikkoalueen tuntumaan. Pohjoisin havainto 5.5. II Hiastinlahti 1p (PJu, IKä, Jukka Sassi ym.) on ainoa tässä kunnassa. Lajin laajenemispyrkimykset pohjoiseen vaikuttavat olevan toistaiseksi vähäiset. Ensimmäiset 13.4. ja seuraavina päivinä RAA Virpiperä Hernekari 1–8p (HUK, JAl, JHa ym.), 14.4. OUL Vihreäsaari 1p (EaA, JSI, Martti Haapala ym.) ja 15.4. PYI Parhalahdi It 5N (KVa, VHe). Yleistyi nopeasti, jo 17.4. RAA Maivaperä 19p (KVa), 20.4. HAI Rytijärvi 41p (SHa), 20.4. PYI Yppäriin pellot 10p (PMä) ja 20.–21.4. HAI Rytijärvi 44 (SHa, HRo, Luukas Ronkainen), mikä oli kevään suurin määrä.

Pesimis- ja poikuehavainnot keskittyivät aiempien vuosien tapaan Hailuotoon. Suurimmat määrät: 19.6. HAI Karvo 6ad+42pull (Akseli Myllyneva), 4.8. HAI Mäntyniemi-Keskiniemi 4 ad + 30 pull/juv/1kv (poikaset eri kokoisia) (JMa, JKs). Oulussa neljä poikuehavaintoa; Oritkarin laguunissa kaksi poikuetta 2 ad ja 2 pull 14.–19.6. (PRA, TJa, EHO ym.) ja 27.6. 2ad+6pull (Pekka Komi), lisäksi 24.6. Kello Kiviniemi ks 2 ad ja 6 pull (EaA) sekä 1.7. Kello Kraaseli Kaukoperä 2 ad ja 1 pull (EaA). Hailuodosta saatiin myös muutama havainto lajin pesimisestä rakennusten alla. Kesällä suurimmat kerääntymät HAI ulkopuolelta 1.6. OUL Kello Kiviniemi 25p (EaA) ja 8.6. SII Tauvo la 22p (MTy, ATy). Hailuodosta edellä mainittujen poikuehavaintojen lisäksi suurin määrä 11.–12.8. HAI Keskiniemi 30p (JAA, PAa, MLo ym.), jotka ovat samalla viimeisten havaintojen joukossa. Muita viimeisiä samoilta päi-

Ristisorsa. © ILKKA KÄRKKÄINEN

viltä: 11.8. HAI Tormela 4p (THE), 11.8. HAI Riisinnokka 2S, lask (VPH, JMa, ANi ym.) ja 11.8. HAI Järventakusta 15p (JMe, SMe). Kaikkien viimeisin näiden jälkeen 21.9. RAA Pattijokisuu 1 (KVä).

Haapana (*Anas penelope*)

Ensimmäiset varsin myöhään 14.4. RAA Lapaluoto 1p (JAl, HUK, KUK ym.), 15.4. RAA Lapaluoto 2p (HUK, Pjä, EMu) ja 19.4. RAA Pirttiniemi (JHa). Yleistyi varsin nopeasti, 24.4. LIM Virkkula 12p (PMj) ja 26.4. jo usealla eri paikalla yhteensä yli 200 yksilöä. Suurin kevään kirjattu määrä 7.5. SII Säärenperä Harju 1000p (KHn).

Kesäajan suuret kertymät 23.6. OUL Kraaseli 622p (EAa), 6.7. LIM Temmesjokisuu 600p (MLn), 15.7. OUL Koivukari 550p (MLn) ja 20.8. LIM Virkkula lt 2 780p (PHo, UMa ym.).

Loppuvuoden suuret kertymät Liminganlahden metsästysrauhotusalueelta: 30.9. LIM Virkkula 1600p (EAa) ja 23.10. LIM Virkkula 1000p (TVä). Muualla todetut suuret määrät, 6.9. SII Tauvo la 500p (Lauri Nikkinen, MOi), 20.9. OUL Kello Kiviniemi ks 800p (EAa), 18.10. SII Säärenperä 800p (HTu) ja 23.10. LIM Virkkula 1000p (TVä). Viimeiset: 21.11. OUL Varjakka 1p (TTa), 25.11. SII Merikylänlahti lt 1 (KVä) ja 15.12. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 1 (KVä).

Harmaasorsa (*Anas strepera*)

Ensimmäiset 2000-luvun mediaaniaikaan: 20.4. HAI Kirkkosalmi 2p (VNi), 22.4. RAA Pattijoki Ojahaka-Loueneva 2p (KVä), 23.4. LIM Virkkula 1p (JAl) ja 23.4. HAI Kirkkosalmi 4p (VNi, JMa, SHa). Ensimmäiset suuremmat kertymät 30.4. OUL Akionlahti lt 11p (THE), 1.5. HAI Kirkkosalmi lt 7/6 (TRt, Johanna Kokkonen) ja kevään suurin määrä HAI Patelanselkä 14p (TRt, Johanna Kokkonen). Kaikki sisämaahavainnot olivat kevätmuuton ajalta: 28.4. RAA Vihanti Nujulanperä, Iso-Salo 1/1p (SKa), 28.-29.4. 1/1p TYR Jokisilta (JPe, EPa, TVä ym.), 7.5. OUN Piipsjärvi pato 1/1p (JMj), 11.5. TAI Latva-Juurikka 2p (TLu, Pirjo Luokkanen, MaK) ja 13.5. PUD Hetekylä Iso Nivansuo 1/p (ESa).

Suurin poikuemäärä Hailuodosta 16.6. Kirkkosalmi lt 2/8"57'p (VNi, JMa) ja suurimmat aikuisten määrät kesällä 10.6. Kirkkosalmi lt 48/3p (VNi, JMa) ja 16.6. Kirkkosalmi vanha silta 35/5p (JMa, Aura Pusa). Muualta suurin määrä 16.6. LIM Virkkula lt /1"18' (KOR). OUL Akionlahden määriä ei ilmeisesti laskettu. Elokuun ja koko syksyn suurimmat kertymät HAI Kirkkosalmelta 7.8. 60p (MLn) ja 11.8. 55p (VPH, JMa, ANi ym.). Syyskuun suurin 22.9. OUL Akionlahti lt 10p (THE) ja lokakuun 19.10. HAI Patelanselkä 22p (VPH, JMa, MAa). Viimeiset 23.10. LIM Virkkula 11p (TVä),

24.10. HAI Kirkkosalmi 2p (PHo) ja 26.10. HAI Patelanselkä 1p (JMa).

Tavi (*Anas crecca*)

Ensimmäiset saapuivat myöhään, 20.4. RAA Mäiväperä 2p (KVä), mikä on myöhäisin ensihavainto sitten vuoden 1998, jolloin ensihavainto saatiin vasta 21.4. Muuttajien saapuminen oli tämän jälkeen ripeää, seuraavat 21.4. jo viidellä eri paikalla. Runstastui nopeasti, 24.4. RAA Pirttipaljas Riutta 50p (HUK), 24.4. LIM Virkkula 120p (PMj), 25.4. RAA Pirttipaljas Kaijankivikko 32p (HUK, KUK) ja 26.4. TYR Jokisilta Moilasentien pää 300p (JPe, EPa, TVä ym.). Suurimmat määrät 5.5. LUM Sannanlahti 1 700p (VSu, THE, EHO ym.), 6.5. OUL Koivukari 1 400p (720/680) (EAa, OLI) ja 7.5. SII Säärenperä Harju 1 000p (KHn).

Kesä-heinäkuun suurimmat parvet, kesäkuussa pääosin koiraita, 22.6. OUL Kraaseli n. 920p (EAa) ja 3.7. OUL Koivukari 1 050p (MLn). Elokuussa metsästyskauden aloituspäivänä 20.8. LIM Virkkula 3 000p (PHo, UMa ym.). Syyskuun suurin määrä 10.9. SII Tauvon la 670p (SLu, JHn) ja lokakuun 1.10. SII Tauvo Säikänlahden N-pään rooppi 120p (KVä). Viimeiset: 8.11. OUL Kraaseli Ulkonokka /3p (EAa), 18.11. OUL Meri-Toppila 1/p (PRa), 19.11. HAI Kuivasäikkä 1p (JMa) sekä vielä talvihavainto 15.12. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 1p (KVä).

Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*)

Oulussa talvehtijoiden määrä oli noin 900 ja Raahessa 6–8 yksilöä. Myös TAI Virkkusenjärvi Soidinajalla talvehti pariskunta (TLu, ULa) ja II Asemakylän Illinkoskella koiras (PJu, EAa). Muita talviajan havaintoja olivat 1.1. OUL Kiiminki Ylikylä 2/3 (ANi), 4.1. PYI Yppärijokisuu 1k p (KVä, JSn) ja 6.1. TAI Iiviö 1p (PMa). Ensimmäisiä muuttajia on liki mahdoton todeta talvehtimispaikoilta, näiden ulkopuolelta ensimmäiset 17.3. HAA Haapakoski 1/1p (JMj) ja seuraava vasta 13.4. MUH Laitasaaren uimaranta 1/1p (THE). Ensimmäiset suuremmat talvehtimispaikkojen ulkopuoliset määrät 22.4. RAA Pattijoki Ojahaka-Loueneva 70p (KVä) ja 23.4. MUH Muhoslampi 110p (TSp). Suurin kevään kertymä 27.4. TYR Jokisilta Rajakanavan tulva 300p (JPe).

Metsästystä edeltävät kertymät 14.8. OUL Kello Kiviniemi ks 280p (EAa) ja 20.8. LIM Virkkula 600p (PHo, UMa ym.). Seuraavat suuremmat määrät Oulun ulkopuolelta 30.9. LIM Virkkula 400p

(EAa), 23.10. 400p (TVä) ja 3.11. 150p (EAa). Suurimmat Oulun ja Raahen joulukuiset määrät 22.12. OUL Laanila 300p (JPK) ja 15.12. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 20p (KVä) sekä Oulun ja Raahen ulkopuoliset havainnot 1.12. SII Merikylänlahti lt 5p (KVä), 1.12. SII Varessäikkä 1p (KVä), 2.–5.12. HAI Huikku 10p (PHo, Markku Tönkyrä), 8.12. HAI Huikku 2p (THE), 9.12. TAI Loukusanjoki Myllykoski 3p (ULa), 12.12. UTA Juorkuna Määntänvirta 1p (VPH), 15.12. SIL Piippola kk 1p (AAo, Hannu Hyvärinen), 27.12. II Illinkoski 2p (PHo), 27.12. TAI Virkkunen Soidinoja 3p (ULa) ja 30.12. OUN Koskelanperä Piipsanjoki 1p (RRa).

Jouhisorsa (*Anas acuta*)

Ensimmäiset tavanomaiseen aikaan 2.4. HAA Piippsanneva 16p (PMj), seuraavat vasta 19.4. LIM Virkkula 2/2p (PLa, PHI, MiK ym.) ja RAA Pirttiniemi 1/1p (JAI, JHa, PMä). Muutto eteni nopeasti, jo 25.4. LIM Virkkula 250 (HKa) ja 29.4. LUM Sannanlahti 480p (PJo, MJo, JYI ym.). Kevään suurimmat määrät heti perään: 1.5. LUM Sannanlahti 500p (MLn) ja 6.5. OUL Koivukari 550p (EAa, OLI). 10.5. jälkeen noteerattiin alle viidenkymmenen summia.

Kesäajan suurimmat kertymät 26.6. OUL Kraaseli 79p (EAa), 31.7. LUM Lamunkari 500p (MLn) ja 22.8. OUL Kraaseli 330p (EAa). Syksyn vastaavat 6.9. OUL Kraaseli 690p (EAa) ja 10.–20.9. OUL Kello Kiviniemi ks 200–270p (EAa). Viimeiset viivytelijät 14.11. OUL Kraaseli Hermanninmatala 3p (EAa), 14.11. LUM Sannanlahti 1p (HTu), 15.11. RAA Kultalanlahden Halkokari 1S (JHa) ja 24.11. HAI Huikku 1p (JMe, SMe, PHo).

Heinätavi (*Anas querquedula*)

Ensimmäiset hiukan tavallista myöhemmin, 26.4. TYR Jokisilta Moilasentien pää 1/p (JPe, EPa, TVä ym.), 28.4. HAI Kirkkosalmi 1/p (JMe, SMe, PHo ym.) ja 29.4. LUM Sannanlahti 1/p (PJo, MJo). Suurimmat määrät: 5.5. OUL Papinkari lt 2/2p (AJk, Tea Swanlung, ALh ym.), 6.5. SII Savilahti 2/2p (THE), 12.5. SII Karinkanta Savilahti 4/1p (EAa), 13.5. LIM Virkkula 2/2p (JKa), 16.5. HAI Potinlahti 2/2p (Veikko Isomursu) ja 17.5. HAI Ojakylänlahti Lahentie 3/1p (JMa). Kollismaalta havaintoja kahdelta paikalta: 17.–20.5. PUD Aittojärvi lt 1/1p (ESa) ja 18.–20.5. PUD Hetekylä Iso Nivansuo 1/1p (ESa, TSa).

Kesä-heinäkuussa kerran enemmän kuin kaksi: 21.7. LIM Virkkula 4p (MLn). Kevään ja alkukesän reviiirihavaintoja oli lukuisia, mutta ainut varman onnistuneen pesinnän osoittava havainto 20.8. HAI

Lapasorsapari. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Kirkkosalmi 1/1”6’p (VNi, JMa, KOr). Tämän jälkeen enää vuoden viimeiset 26.8. HAA Piipsanneva lietealtaat 1p (KHn), 19.10. HAI Patelanselkä /1p (VPH, JMa) ja 27.10. RAA Pattijokisuu 1S (KVa).

Lapasorsa (*Anas clypeata*)

Toiseksi myöhäisin saapumisaika sitten 2000-luvun alun, 23.4. HAI Kirkkosalmi 1/1p (VNi), 23.4. HAA Piipsanneva 1/1p (PMj), 24.4. RAA Maivaperä 2p (KVa) ja 24.4. LIM Virkkula 1k p (PMj). Yleistyi heti toukokuun alussa 1.5. HAI Kirkkosalmi 6/6p (TRt, Johanna Kokkonen), 3.5. RAA Pattijokisuu 15p (KVa) ja 6.5. LIM Virkkula 13/8p (EAa). Toukokuussa vielä suurimmat 11.5. OUL Koivukari 14/7p (EAa) ja 14.5. OUL Pateniemi vs 17/4p (EAa, JMy).

Suurimmat määrät kesä-elokuulla 22.6. OUL Kraaseli Hermanninmatala 52p (EAa), 21.7. LIM Virkkula 38p (MLn), 3.8. LIM Virkkula 80p (PKi), 16.8. OUL Kraaseli Ulkonokka 54p ja 22.8. 50p (EAa) ja 25.8. OUL Kello Kiviniemi ks 50p (EAa). Syyskuussa vielä 6.9. OUL Kraaseli 50p (EAa), muualla enää alle 10 yksilöä. Viimeiset 23.10. LIM Virkkula 2p (PLa), 23.10. RAA Maivaperä 1m (KVa) ja 27.10. OUL Kaijonlahti 1p (PMA, Leila Polus).

Sorsalaji (*Anas sp*) ja sorsaristeymä (XANA)

Määrittämättömien *Anas*-lajien suurimmat kertymät keväällä 6.5. SII Savilahti 1200p (taveja n. 2/3, myös haapanoita runsaasti) (THE) ja syksyllä 1.9. LIM Virkkula 3000p (PLa), 12.9. SII Tavon

la 1000p (SLu, JHn) ja 11.10. LIM Virkkula 1000p (KHn). Sorsaristeymistä havaittiin Tavi x Haapana 24.6. LIM Virkkula 1/ (PHo) isossa tavikoirasparvessa, vaikutti toisen polven tavi-haapana -hybridiltä. Linnusta erottui haapanan nokka ja iso pyöreä pää, vaikka muuten lähes kuin jp tavikoiras (esim. alaperä).

Punasotka (*Aythya ferina*)

Ensimmäiset varsin myöhään, 27.–29.4. HAA Kirkkojärvi lt 2p (JMj, PMj), 29.4. LIM Virkkula 3p (Akseli Myllyneva) ja 29.4. RAA Inakari Pattijoki 1 (KVa). Jo 30.4. oli HAA Tötteröperä Huikarinniemi 7p (MSo, JKj), mikä jäi kevään toiseksi suurimmaksi määräksi. Suurin kertymä 9.5. OUL Oulunsalo Akionlahti W-nurkka 11p (THE). Ainut muu suuri kertymä 10.–28.5. OUL Jolosjärvi 4/1p (ESa, ANi, HKa). Kunnittaiset yksilömäärät keväällä – alkukesällä HAA 6, LIM 6, MER 4, OUL 23, RAA 6 ja SII 3. Pesimiseen viittaavia havaintoja ei ollut. Kesäkuulta vain neljä havaintoa: 2.6. RAA Hurnasperä Matinkallio 1p (HUK), 16.6. RAA Aittalahti lt 1 (KVa), 18.6. RAA Maivaperä 1p (KVa) sekä OUL Jolosjärvi 19.6., josta havainnot myös 5.7. 2n ja 16.8. 1n p (ANi). Näiden jälkeen vain vihoviimeinen sinnittelijä 9.10. HAI Potinlahti 1p (PHo).

Tukkasotka (*Aythya fuligula*)

Tukkasotkan kevätkuutto näyttää myöhentyneen vuosien mittaan. Nyt ensihavainto on myöhäi-

sin noin kymmenen viime vuoden ajalta. Ensimmäiset ryminällä 24.4. RAA Maivaperä 13 (KVä, JAl), 24.4. RAA Santaholma 4/1p (JAl) ja 24.4. OUL Hietasaari Johteenpookin vs 5/2p (PJo, MJO, JNi). Yleistyi nopeasti, 28.4. RAA Santaholma 20p (JHa), 28.4. LUM Pakanen Taulavanneva 14p (HUK, KUK), 29.4. OUL Koivukari Kari 10p (MSo) ja vielä 29.4. MER Ylipää Aittoneva 26p (VHe). Yli sadan yksilön päästiin 1.5. LIM Temmesjokisuu lt 150p (MLn), 3.5. RAA Aittalahti 128p (PMä), 3.5. RAA Satamakangas Kotavainio 170 (HUK) ja 3.5. OUL Papinkari lt 140p (MLn). 11.5. LIM Temmesjokisuu oli jo 2 100p (EaA).

Kesäajalta ei merkittäviä kertymiä, suurin määrä 7.8. HAI Ulkokarvo 200p (MLn). Syksyn merkittävimmät kertymät 16.10. LIM Virkkula 900p (MKa, PLa) ja 23.10. LIM Virkkula 1040p (PLa). Vielä 11.11. oli HAI Ulkokarvo Petsamon laiturin 158p (PHo). Talvihavainnot: 2.12. RAA Hakotauri 2p (KVä, JHa), 2.12. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 1 (KVä), 8.12. HAI Huikku 1p (The), 8.12. RAA Maivaperä 22 (KVä), 13.12. RAA Maivaperä 3 (KVä), 15.12. RAA Lapaluoto 3 (KVä) ja 16.–17.12. RAA Maivaperä 1p (TLh, KVä).

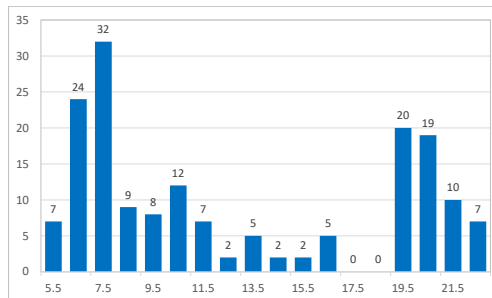
Lapasotka (*Aythya marila*)

Havaintoja on kaikkiaan 119, keväältä vain 28 ja syksyltä loput, eli 76 %. Ensimmäiset varsin myöhään, 6.5. LIM Hirvineva 2p (Hannu Moberg), 7.5. HAI Marjaniemi 3 (PHo, VPH) ja 8.5. HAI Marjaniemi 14 (HKi) sekä RAA Meripelastusseuran ranta 2p (JHa). Muuttajia tavattiin mukavasti, 9.5. SII Tauvon ks 17m S (3a) (PHo), 16.5. OUL Pateniemi ks 15m (Wille-Pekka Lepo, MOr), 18.5. PYI Messu Suni 29m N (KVä, JKo, JHa ym.) ja 19.5. SII Tauvo ks 27m (HTu). Viimeinen kevähavainto, joka viittaa myös pesimäreviiriin, 26.5. HAI Ojakylänlahti 1/1p (PKi, TKi, PKn).

Kesä-heinäkuulta ei havaintoja, elokuulla ensimmäiset 11.8. HAI Potinlahti 2p (PTa, PLj, JPm) ja 11.8. HAI Ulkokarvo 1p (JAa, PAa, MLo). Suurimmat määrät syksyllä 23.10. HAI Potinlahti 30p (JMa, MAa), 24.10. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 40p (KVä) ja 26.10. HAI Potinlahti 26p (PHo). Joulukuun havainnot: 1.12. SII Sääri 1p (KVä), 2.–8.12. RAA Hakotauri 1p (KVä) ja RAA Maivaperä 2.–13.12. (KVä).

Haahka (*Somateria mollissima*)

Yhteensä 56 havaintoa 178 linnusta. Suurin osa toukokuussa. Ensimmäiset 30.4. RAA Pattijokisuu 1/

Kuva 4. Haahkamuutto 5.–25.5.

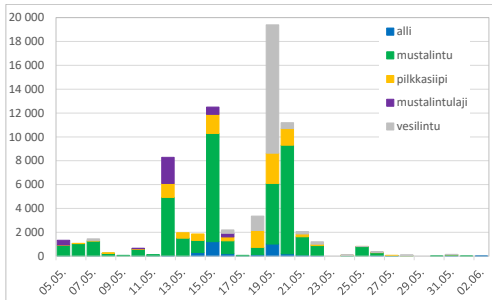
m (KVä), 5.5. PYI Parhalahti 2/ m N (JKa, HTu, JÖs ym.) ja 5.5. HAI Marjaniemi 5/ m N (PHo). Haahkamuutto oli kaksijakoinen, ensimmäinen aalto meni 6.–7.5, toinen 19.–21.5. Pääosa muuttavista on ollut perinteisesti koiraita. Nyt luvut olivat 126k, 8n ja 44 sukupuolelleen määrittämättömiä. Viimeiset kevätmuutolta 21.5. OUL Pateniemi vs 2p (EaA, JMy, Jyrki Lukkari), 21.5. HAI Marjaniemi 8m (JMa, HRo), 22.5. HAI Marjaniemi 7 (PHo) ja 30.5. RAA Inakari Pattijoki 1S (KVä). Kesäkuussa kaksi havaintoa 11.6. HAI Marjaniemi 1/1 m N (JMa) ja 19.6. OUL Kello Kiviniemi ks 2 eiip p (EaA). Pesimiseen viittaava havainto: 16.7. II Astekari 1n kiert (The, PHe).

Allihaahka (*Polysticta stelleri*)

Vuosilta 2013–2017 havaintoja seuraavasti: vuosi 2013, 2 havaintoa/ 2 yksilöä, seuraavilta vuosilta 1/2, 5/5, 4/6 ja 0. Yleensä vain yksi yksilö kerrallaan. Nyt neljä havaintoa neljästä yksilöstä: 4.1. PYI Elävisluodon ks /1p (JMj), 14.5. HAI Marjaniemi /1 N (PHo), 22.5. HAI Marjaniemi 1/ jip m N (PHo) ja 6.6. sekä 14.6. OUL Kraaseli Hermanninmatala /1 2kv p (EaA, PLa, TJa ym.).

Arktika (alli, mustalintu, pilkkasiipi, kevään arktikakauden määrittämättömät)

Arktikassa havaittujen lintujen lukumäärä riippuu ensisijaisesti havainnoinnin tehokkuudesta, myös lintujen menoreitistä, joka vaihdellee vuosittain jossakin määrin. Havaintojen määrä neljältä aikaisemmalta vuodelta kertoo vaihtelusta jäsentemme kirjaamissa arktikan kokonaissummissa. Kausi kattaa joinakin vuosina myös huhtikuun lopun, jolloin mustalinnut saattavat esiintyä jo suuremmin määrin. Seurantakauden ulottuessa toukokuun loppuun tai kesäkuun alkupäiville saattaa vielä havaita useallakin arktikalajilla jopa kohtuullista muuttoa. Tähän taulukkoon on laskettu mukaan määrittämättömien melanittojen ohella myös arktikakauden määrittämättömät vesilinnut, joita ei ole lisätiedoissa mer-

Kuva 5. Arktikamuuton kokonaiskuva 2018.

kitty muihin linturyhmiin, kuten esimerkiksi puolisukeltajiin tai sotkalajeihin.

Kokonaismäärät ovat liikkuneet vuosina 2014–2017 16000 ja 55000 linnun välillä. Vuoden 2018 summa 68249 on jakson paras. Arktikan kokonaiskuva oli vuonna 2018 kolmihuippuinen. Huippuihin on vaikuttanut ainakin osaksi havainnoinnin tehokkuuden vaihtelu eri päivinä. Mustalintu vallitsi jokaista huippupäivää: 12.5., 15.5., ja 19.–20.5. Noina päivinä meni noin 74% toukokuussa havaitusta arktikamäärästä (huippupäivien mustalintulaji ja vesilintulaji mukaan luettuna). Sekä allin että pilkkasiivenkin päämassat muuttivat noina samoina päivinä.

Alli (*Clangula hyemalis*)

Kaksi talvihavaintoa: 1.–4.1. PYI Venäjänkari 1p (KV, HTu, JSn ym.) ja 2.1. RAA Pattijoki Inakari 1p (KV). Ensimmäiset muuttajat hiukan tavansa myöhemmin 5.5. HAI Marjaniemi 1/1p (PHo), 7.5. HAI Marjaniemi 2N (PHo, VPH) ja 10.5. OUL Koivukari Purnunnokka 3p (JHI, Jukka Hakalahti). Suurimmat määrät koko arktikan toisen huipun aikaan 14.5. OUL Pateniemi vs 218N (EAa), 15.5. HAI Kuivasäikkä 900NE (JMa, MAa), 15.5. OUL Piimäperänranta 250N (TKa), 16.5. OUL Oulunsalo Riuttu 148N (EHo) ja kolmannen kohdalla 19.5. SII Tauvo ks 950m (HTu). Viimeisiä meni vielä kesäkuun alussa, mm. 2.6. HAI Marjaniemi 8N (3a) (PHo). Kokonaismäärä toukokuussa oli 3310 muuttavaa, kaikki rannikkokunnissa, sisämaasta saatiin vain pari havaintoa paikallisista linnuista.

Kesänvietäjistä muutama havainto, 1.7. OUL Kuivasmeri Kraaseli 2N (PHI), 9.7. HAI Ulkoriisi 2p (THE, JMa), 13.7. OUL Kattilankalla 1N (PHI) ja 27.–31.7. OUL Kraaseli 1p (MLn, EAa).

Syksyn ensimmäinen 25.9. II Tauvo Kullikari 1p (KV). Tämän jälkeen syyskuun loppupäiviltä – joulukuulta lukuisia havaintoja, pääosin alle 10 yksilöstä. Suurimmat määrät 7.11. HAI Ulkokarvo 53p ja HAI Potinlahti 14p (PHo). Viimeiset 16.12. HAI

Marjaniemi 1p (JMa, ANi, SHa), 16.12. SII Merikylänlahti 1t 1 (KV) ja 26.12. HAI Marjaniemi 1p (TAn, RRP).

Mustalintu (*Melanitta nigra*)

Kaikki talvihavainnot: 1.1. PYI Karvasti, Suni 1 (KV, HTu, JKo ym.), 1.1. RAA Mikonkarin nokka 1p (JHa), 2.1. HAI Marjaniemi 3p (PJo, MJO, VNi), 6.1. HAI Marjaniemi 2p (THE), 14.1. RAA Hakotauri 3p (KV, HTu, JKo ym.), 14.1. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 1 (KV), 15.1. PYI Laitapauha 1p (PJä, EMu), 16.1. RAA Maivaperä 1 (KV) ja 27.1. PYI Venäjänkari 1p (HTu). Ensimmäiset muuttajat 23.4. PYI Parhalahdi 2p (KV, JSn), 28.4. MUH Muhoslampi vs 3p (Tuula Kempainen, Pekka Lahti), 29.4. MUH Montanlampi Montanniemmi 6p (TSp), 29.4. RAA Inakari Pattijoki 1p (KV) ja 29.4. HAA Kirkkojärvi 1t 5p (PMj).

Ensimmäisessä lähes pelkästään mustalintuja käsittäneessä arktika-aallossa 6.–7.5. meni 2280 lintua, lähes kaikki HAI Marjaniemessä (JMa, PHo, VPH ym.) Seuraavassa arktika-aallossa suurimmat muutot 12.5. aamulla HAI Isohärkäsäikkä 2443NE (MOR, PRO, APö) ja illalla OUL Piimäperänranta 2127m (TKa). Tämän aallon kokonaismäärä kaikilla tarkkailupaikoilla oli 7100 lintua, mukaan lukien määrittämätön mustalintulaji. Pilkkasiipiä meni tuona päivänä yhteensä 1150. Toisen arktika-aallon parhaat muutot olivat 15.5. HAI Iso Härkäsäikkä ja Kuivasäikkä 3720m (aamu- ja iltamuutto yht.) (JMa) ja OUL Pateniemi vs 1730m22p klo 3:58–8:57 (EAa, PJä, PHI ym.) ja OUL Piimäperänranta 3184m klo 18:45–21:50 (TKa).

Kolmannessa aallossa 19.5. laskettiin HAI Keskinieessä ja SII Tauvon kalasatamassa 2500 muuttavaa (JMa, HTu). Tällöin HTu laski SII Tauvon kalasatamassa lisäksi 10500 vesilintua (muutto pääasiassa kaukana merellä, jolloin meni yhteensä n. 16000 muuttavaa vesilintua, määritetyt mukaan lukien). 20.5. parhaat paikat olivat HAI Marjaniemi 3160N (JMa), OUL Pateniemi vs 4426N (EAa, KOr) ja SII Tauvon ks 1200m (KHn). Seuraavana päivänä laskettiin enää alle tuhannen linnun määriä parhailla paikoilla.

Viimeisiä muutti vielä kesäkuun alkupäivinä, esim. 2.6. HAI Marjaniemi 246m (PHo). Lajin muuttajien kokonaissumma huhtikuun lopulta kesäkuun 10. päivään saakka rannikkoalueella oli noin 40500, ja sisämaasta yhtä 50 yksilön muuttoparvea lukuun ottamatta n. 170 paikallista lintua. Määrittämätöntä vesilintulajia ja mustalintulajia meni lisäksi

si 13200 yksilöä. Yhteensä näissä neljässä aallossa meni mustalintuja 2300, 4900, 9100 ja 15700 (19.–21.5.) yksilöä.

Kesä-heinäkuulta havaintoja usealta paikalta joko kesehtivistä, ei-sukukypsistä tai reviirilinnuista, mutta ei kuitenkaan poikuehavaintoja. Ensimmäinen syksyinen muuttohavainto 30.8. HAI Hannuksennokka 8m (JMe). Suurimmat määrät syys-marraskuussa HAI Potinlahdelta, jossa 13.10. 135p (THE), 16.10. 284p (PHo), 20.10. 134p (PHo) ja 23.10. 185p (JMa, MAa). Joulukuulta runsaasti havaintoja 1–6 yksilöä rannikkokunnista, viimeiset 20.12. PYI Elävisluodon ks 1p (JMj), 21.12. PYI Elävisluodon ks 2p (HTu) ja 27.12. HAI Marjaniemi itälaita 1p (JMa, RRP).

Piikkasiipi (*Melanitta fusca*)

Kaikki talvihavainnot: 1.1. PYI Elävisluoto 1p (KVa, HTu, JKo ym.), 1.1. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 1p (KVa, HTu, JSn ym.), 2.1. RAA Lohvanniemi 1p (KVa) ja 4.1. PYI Elävisluodon ks 1p (JMj). Ensimmäiset muuttajat 2.5. RAA Maivaperä 2p (KVa), 5.5. RAA Pitkäkari Ilolinna 1t 3p (KVa, JKo, JSn) ja 5.5. HAI Marjaniemi 2p4N (PHo). Jo 6.5. PYI Suni Karvasti 12NNE (VHe, JSn) ja HAI Marjaniemi 6p (JMa, MSo, Jukka Soppela ym.). Suurimmat määrät noteerattiin ensimmäisessä arktikahuipussa 12.5. OUL Piimäperänranta 737m (TKa), toisessa 15.5. OUL Piimäperänranta 505m (TKa) ja kolmannessa 18.5. PYI Messu Suni 1150 (KVa, JKo, JHa ym.) sekä 19.5. SII Tauvo ks 2130m (HTu). Viimeiset muuttajat 11.6. HAI Marjaniemi 5N, 3SW (JMa). Huippupäivien kokonaissummat olivat 12.5. 1 168, 15.5. 1 608 ja 18.–20.5. 5 350 yksilöä.

Pesimähavaintoja kolme Hailuodosta ja yksi Siikajoelta: 1.7. SII Rautakallio n+pesä 7 munaa (JPi, IKa), 24.7. HAI Sunikari vs n+3pm (KHa), 27.7. HAI Pöllänlahti n+3 pm (1/3 emosta) (JMa, Hannu Luotonen) ja 11.8. HAI Hannuksennokka n+2 1kv (JMe, SME). Muutamia kesää viettäviä pesimättömiä yksilöitä kesäkuussa-syyskuun alkupuoliskolla eri puolilla. Syyskuun loppupuoliskolta alkaen suurempia kertymiä merialueelta. Syyskaudella enimmillään 12 yks. kolme kertaa: 4.10. SII Tauvo Munahieta, (KVa), 8.11. OUL Kraaseli Ulkonokka (EAa) ja 8.12. RAA Mikonkari 1t (KVa). Muutoin tavallisimmin alle kymmenen yksilöä. Joulukuun havaintoja 41 kappaletta merialueelta, viimeiset 16.12. kolmella eri paikalla, 17.12. RAA Maivaperä 2p (KVa) ja 31.12. RAA Maivaperä 1p (KVa).

Telkkä (*Bucephala clangula*)

Viivyttely tammikuulle asti yhä yleisempää etenkin merialueella. Talvehtiminen tammikuun jälkeen harvinaista. Talvehtijat: 14.1. HAA Haapakoski /1 (JMj), 1.1–13.2. OUL Hartaanselkä 1/3p (MLn, ARa, JPu ym.) ja 1.1–3.2. OUL Madekoski /1p. Tammikuun viivyttelijät: 1.1. OUN Irvanperä Sarvanniska /1 p (VHe), 1.1. PYI Karvasti ja Venäjänkari 1+1 p (HTu, KVa, JKo ym.), 1.–14.1. RAA viidellä eri paikalla kullakin 1p (KVa, JHa, TKj ym.) ja 3.1. SII Tauvo 1p (KVa). Lisäksi OUN Piipsanjoki 19.–26.2. /1 p (RRA). Talvehtijoiden kokonaismäärä oli 6 (OUL, HAA) ja viivyttelijöiden määrä näiden lisäksi 10 yksilöä (OUN 2, PYI 2, RAA 5, SII 1). Ensimmäiset muuttajiksi katsottavat 30.3. MUH Laukka 1/1 p (VPH, TSp) ja 4.4. OUL Rommakonselkä 3/1p (ESa). Muutto alkoi kunnolla vasta 12.4. jolloin MUH Muhosranta 10p (VPH) ja RAA Meripelastusseuran ranta 11p (JHa). Sadan yksilön määrä saavutettiin 24.4., jolloin RAA Maivaperä 120p (KVa). Kevään suurimmat määrät: 1.5. LIM Temmesjokisuu 250p (MLn), 6.5. OUL Papinkari 440p sekä LIM Temmesjokisuu 270p (EAa, OLI) ja 11.5. LIM Temmesjokisuu 600p (EAa).

Koiraat, pesimättömät ja jotkut poikueet kertyvät merialueelle kesäksi parviin. Suurimmat määrät kesä-elokuu: 17.6. RAA Salmikarvo 120p (KVa, HTu), 11.8. HAI Keskiniemi itälaita 300p (VPH, JMa, ANi ym.) ja 11.8. HAI Potinlahti 100p (THE). Syksyllä alkavat kokoontua jo pohjoisempaakin saapuvat linnut, suurimmat määrät syys-marraskuu: 18.10. SII Säärenperä 1000p (HTu), 24.10. HAI Isomatala 1000p (JMa) ja 14.11. SII Varessäikkä 759 (HTu). Joulukuulla enää kolme yli kymmenen yksilön parvea, viimeiset viivyttelijät tai talvehtimista aikovat 22.12. HAI Marjaniemi 1p (JMa, HKi, TAn ym.), 22.12. OUL Hartaanselkä 2p (EAa) ja 26.12. RAA Mikonkarin lintutorni 1p (HTu).

Uivelo (*Mergellus albellus*)

Talvihavainnot: 4.1. PYI Hyytämä 1 (KVa, JSn) ja 4.1.–1.2. OUL Hartaanselkä /1p (IKä, HKu, ESA ym.). Ilmeisesti sama 1.3.–22.4. OUL Hartaanselkä ja Toppilansalmi /1p (JPi, ESA, PJo ym.). Ensimmäiset selvät kevätmuuttajat 20.4. RAA Maivaperä 1 (KVa), 22.4. PYI Parhalahti 1 (KVa), 23.4. OUL Toppilansalmi 1/p (Pekka Lilja) ja 23.4. RAA Pirttiniemi 2k (JLn). Suurimmat kevätmuuton aikaiset kerääntymät: 30.4. OUL Koivukari 50p (KHn) ja 8.5. SII Säären ranta 52p (PMä). Keväällä ja kesällä raportoitiin runsaasti pariutuneita lintuja myös

Isokoskelonaaras. © ILKKA KÄRKKÄINEN

mahdollisilta pesimäpaikoilta, mutta yhtään poikuehavaintoa ei havaintotietokannassa ole. Suurimmat syyskertymät: 6.10. HAI Kyrönperä 30p (The), 15.10. OUL Pyykösjärvi 32p (ESa), 19.10. OUL Oulunsalo Papinjärvi 56p (The) ja 28.10. UTA Ahmasjärvi lt 70p (The). Viimeiset: 24.11. SII Piikkikarinnokka 1p (KHn), 2.12. RAA Kultalanlahdi Halkokari - Matinkallio 1 (KVa) ja 10.12. OUL Kello Kiviniemi ks 1p (EAa).

Tukkakoskelo (*Mergus serrator*)

Talvihavainnot tyypillisesti Raahen seudulta: 1.1. PYI Yppärijokisuu 1 (KVa, HTu, JSn, JKo), 2.1. RAA Piitana 1 (KVa), 2.1. RAA Lohvanniemi 1 (KVa) ja 2.1. PYI Suni Messu 1S (JKo, JSn). Ensimmäiset muuttajat: 24.4. RAA Maivaperä-Santaholma 1p (KVa, JAl, JHa), 26.4. RAA Santaholma 3p (JHa, Eero Lappi, Minna Lappi) ja 26.4. RAA Aittalahti 2p (PTn). Suurimmat kevätmuutonaikaiset kerääntymät: 7.5. RAA Maivaperä 80 (KVa), 10.5. HAI Marjaniemi 61m N (AVn, LVi) ja 11.5. OUL Koivukari 70p (EAa).

Loppukesän suurimmat kertymät: 31.7. PYI Yppäri Pöllä 41p (PLe), 14.8. RAA Maivaperä 42 (KVa, Pekka Kärenaho) ja 17.8. RAA Maivaperä 41 (KVa). Suurimmat määrät syys-marraskuu: 10.9. RAA Maivaperä 29 (KVa), 21.9. SII Tavon la 32p (SLu, JHn) ja 30.9. MUH Muhoslampi vs 46lask (JSi). Talvihavainnot joulukuussa 16 yksi-

löstä 9 havainnossa: 1.12. SII Varessäikkä 3 (KVa), 1.12. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 2p (HTu), 2.12. RAA Mikonkari 1 (KVa), 2.12. RAA Varvin ranta 3p (JHa), 6.12. RAA Mikonkari veteraanimajan ranta 1p (JHa), 8.12. RAA Kultalanlahden Halkokari 2p (TKj), 8.12. RAA Hakotauri 1 (KVa), 15.12. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 2 (KVa) ja 16.12. RAA Hakotauri 1 (KVa, TLh).

Isokoskelo (*Mergus merganser*)

Talvihavainnot paljon, Taivalkosken havaintoa lukuun ottamatta kaikki RAA-PYI-alueelta: 1.1. PYI Venäjänkari 1 (KVa, HTu, JSn, JKo), 2.1. RAA Inakari Pattijoki 2 (KVa), 3.1. SII Merikylänlahdi lt 1 (KVa), 4.1. PYI Syölätti 2 (KVa), 9.1. PYI Ulkoharmi 3p (JKo, JSn), 13.1. RAA Lapaluodon Helmimöljä 2S (JHa), 14.1. PYI Yppärijokisuu 3p (HTu), 15.1. PYI Yppäri vs 2p (PJä, EMu), 27.1. PYI Venäjänkari 2p (HTu) ja 29.1. TAI Turpeisenjärven pohjapato 1p (Kyösti Hyvärinen). Ensimmäiset muuttajat: 22.3. OUL Tuira 1p (JPe), 1.4. RAA Meripelastusseuran maja 2lask (Mirja Lehtelä) ja 3.4. OUL Hartaanselkä 1p (IKä, Sari Ollila, ESa). Suurimmat kevätmuutonaikaiset määrät: 11.5. LIM Temmesjokisuu 5 600p (EAa), 11.5. OUL Koivukari 1 300p (EAa) ja 14.5. OUL Oulunsalo Riuttu 1 500p (EHo).

Suurimmat määrät syksyllä tyypillisen tapaan sisämaassa: 6.10. TAI Jokijärvi Romppaisensalmi

Taulukko 2. Oulun riistakeskusalueen kesälaskenta 2018 (RKTL 2018).

Laji	Kolmioiden lkm	Tiheys (yks/km ²)	Muutos (%) edellisvuodesta	Poikkema (%) 5 edellisvuoden keskiarvosta	Poikasosuus (%)	Keskim. poikuekoko
pyy	152	6,5	71	81	54	4,6
riekko	152	0,7	53	-17	61	8,6
teeri	152	10,7	58	31	61	4,5
metso	152	4,6	56	22	49	3,9

400 (ULa), 14.10. PUD Jongunjärvi 300p (ESa), 26.10. II Oijjärvi 900p (HTu), 26.10. UTA Ahmasjärvi 850p (VPH) ja 28.10. UTA Ahmasjärvi lt 515p (THE). Joulukuussa runsaasti viivytelijoita RAA-SII-HAI-OUL-merialueella, yhteensä n. 70 yksilöä. Viimeiset: 15.12. RAA Siniluoto 5 (KVa), 15.12. HAI Huikku 2p (JMa, MAa), 15.12. HAI Marjanie-mi 1p (PHo), 16.12. SII Tauvo 2 (KVa) ja 17.12. RAA Maivaperä 1 (KVa).

Vesilintu

Keväällä suurimmat määrittämättömien vesilintujen kertymät ja muutot: 30.4. OUL Koivukari 1 700p (joista jouhisorsa 330, muiden lajien yleisyysjärjestys tavi, haapana, jouhi, sinisorsa, telkkä ja tukkasotka) (KHn) ja 6.5. SII Savilahti 1 350p (telkkiä ja tukkasotkia) (THE). Arktikamuuton lajilleen määrittämättömät vesilinnut: 18.5. PYI Messu Suni 1 200m (KVa, JKo, JHa ym.) ja 19.5. SII Tauvo ks klo 19:45-23:15 10 500m (muutto pääasiassa kaukana merellä, yhteensä n.16000 muuttavaa vessua) (HTu).

Loppuvuoden suurimmat kertymät Liminganlahden rauhoitusalueelta, jonne vesilinnut kokoontuvat metsästyskauden alettua: 15.8. LIM Virkkula

2 200p (PMj), 25.8. LIM Virkkula 4 000p (sinisorsa, haapana, tavi valtalajit) (EHO ym.), 14.9. LIM Virkkula lt 3 000p (KHn) ja vielä 30.9. LIM Virkkula 1 500p (MTy, ATy, Mikko Ojanen ym.). Muualta 24.10. HAI Isomatala 1 000p (tn. telkkiä ja/tai tukkasotkia) (JMa).

Kanalinnut Galliformes

Riistakolmiolaskentojen perusteella lintukannoissa nähtiin ilahduttavaa elpymistä. Oulun riistanhoitoalueella kaikkien metsäkanalintujen määrät kasvoivat edellisvuodesta yli 50 %. Poikkeama 5 edellisvuoden keskiarvoon oli selkeästi plusmerkinen riekkoa lukuun ottamatta. Valtakunnan tasolla (joita Oulun alueen luvut mukailivat) nyt todetut keskitiheydet olivat kaikilla lajeilla hieman korkeammat kuin viitenä edellisenä vuotena keskimäärin, mutta kuitenkin tavanomaiset tai alhaisemmat, jos vertailukohdaksi otetaan koko riistakolmioiden 30-vuotinen jakso.

Viiriäinen (*Coturnix coturnix*)

Vuoden ainut 3.7.–10.8. MUH Kurkiperä 1Ä (VPH, RKy, TSp ym.).

Pyy. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Pyy (*Tetrastes bonasia*)

Suurimmat määrät: 16.8. OUL Kraaseli 9p (EAa), 16.8. RAA Lasikangas 8p (JAl) ja 16.9. RAA 15 km:n retkeilyreitti 8p (JHa, Marjo Huotari).

Riekko (*Lagopus lagopus*)

Kymmenen rikkoontui vuoden aikana kahdesti poikueista, 7.7. TAI Loukusa 2”8’p (Jarkko Kortetjärvi) ja 18.7. TAI Virkkunen 1”10’ (Juha Virkkunen), sekä kerran muuten 23.10. TAI Isoraudansuo 10p (KHl).

Teeri (*Tetrao tetrix*)

Sadan yli päästiin kahdesti, 27.10. HAA Piipsanneva 190p (KHn) ja 12.11. PYI Vitoperä 100p (HSa). Seuraavaksi suurimmat 5.3. SII Laurinjärvi 80nous (AAu, Topias Rautio, TaR) ja 2.1. TYR Isosuo 64p (ERi).

Metso (*Tetrao urogallus*)

Vuoden ylivoimaisesti suurin määrä soitimelta 3.5. TAI (kuntatarkkuus) 23p (11/12) (Esko Taivalkoski, Leena Taivalkoski). Seuraavat 7.7. PUD Kollaja Kienaskangas /1”6”p (Tsa), 19.6. PUD Sammakkosuo /1”5”p (ESa) ja 27.8. PUD Peurakorventie /1”5”p (HKA, Outi Kantola)

Peltopyy (*Perdix perdix*)

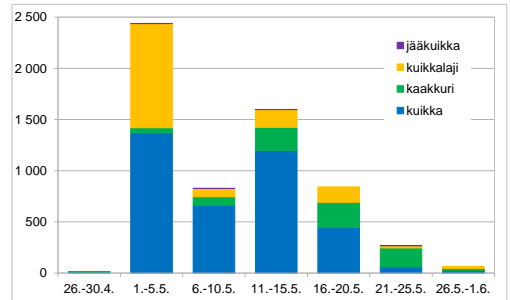
Havaittiin 11 kunnassa: HAI, KEM, LIM, MUH, OUN, OUL, PYI, RAA, SII, SIL ja TYR. Ydinalueen (OUL–KEM–LIM–LUM–MUH–TYR) ulkopuoliset havainnot: Hailuoto: 18.5. Marjaniemi 2p (VNi), 10.10. Hannuksennokka 3p (JMe) ja 8.12. Itänenä 3p (JMa), Oulainen: 1.1.–10.2. Eskopää 10p (Ari Ojala, VHe), 20.–28.4. Piipsjärvi venevalkama 2p (AHi, EHi, JMj) ja 15.12. Eskopää 14p (Ari Ojala), Raahe: 16.4. Kotiranta Pattijoki 1p (KVä) ja 24.4.–26.7. Jokela Pramila 1p (JHa) sekä Siikalatva: 25.1. Rantsila Koskelankangas 11p (Arja Nyström, Kalervo Nyström) ja 8.–17.2. Rantsila Jokikylä 10p (Anna-Maija Jääskelä, Tapio Jääskelä, Emmi Vähä). Suurimmat määrät: 17.2. MUH Laitasaari 24p (Eija Rahko), 28.8. TYR Murto 20p (Ahti Putaala), 30.10. TYR Jokisilta Hynninen 20p (TVä) ja 7.12. MUH Jokirinne 19p (JMe, SMe, VMe). Talvihavaintoja tammi-helmikuussa 21 noin 129 yksilöstä ja joulukuussa 7 havaintoa 73 yksilöstä. Reviiirtulkinta keväällä: HAI 1, KEM 1, LIM 5, MUH 3, OUN 2, RAA 1, SII 2 ja TYR 13.

Fasaani (*Phasianus colchicus*)

Havaintokunnat HAI, KEM, KÄR, LIM, MER, MUH, OUN, OUL, PUD, PYI, RAA, SII, SIL, TAI, TYR ja UTA. Jäi siis havaitsematta vain kunnissa HAA, II, LUM ja PYÄ. Suurimmat määrät: 30.1. PYI Etelänkylä 13/1 (JMj), 25.7. OUL Oulunsalo Lunki /1”10” (EHo, Anja Hohtola, Ahti Pyörnilä ym.), 25.9. KEM Teppolantie 10p (EHo) ja 19.11. RAA Harakkamäki, Eskola 6/4p (HUK).

Kuikkalinnut *Gaviiformes*

Kuikkalintujen kevätmuutto jakaantui melko ta-

Kuva 6. Kuikkalintujen kevätmuutto 5 päivän jaksoissa.

saaisesti kolmelle viikolle 4.–25.5. Alkuvaiheessa 5.5. oli selvä piikki osin sen ansiosta, että Tornien taistossa oli runsaasti havainnoijia. Tuolle päivälle osuivat sekä kuikan että kuikkalajin suurimmat kokoyhdistyksen päiväsummat 1271 ja 1016.

Kaakkuri (*Gavia stellata*)

Ensimmäiset: 27.4. UTA Pälli 2p (Eero Lindgren, Inkeri Lindgren), 30.4. RAA Pattijokisuu 1 (KVä) ja 3.5. HAI Tömpä 1SW (JMa, EMy). Kymmenen ylittyi ensimmäistä kertaa 5.5. RAA Pitkäkari Ilolinna lt 26N (KVä, JKo, JSn). Suurimmat määrät keväältä: 14.5. HAI Marjaniemi 140N (PHo), 19.5. HAI Marjaniemi 100N (PHo) ja 24.5. PYI Suni Karvasti 84m (Seppo Pudas). Isohko muuttolukema vielä kesäkuun alussa 2.6. HAI Marjaniemi 34N (PHo, JMa, MLn).

Pesimähavainnot 24.6. II suolammet 4pm p (AMä), 9.7. UTA Särkijärvi Varpulampi 1”1” (MPä, Riitta Peura), 11.7. PUD Keinäspäriä Kavalanmaa 1”1” (JSi, KTU) ja 11.7. PUD Keinäspäriä Siiranniemi 14p (1”2”, 1”2”, 2”1”, 1”1”, 1”2”) (JSi, KTU).

Syysmuuttohavainnot yleensä 1 tai 2 yks. kerrallaan, suurimpana 16.10. HAI Marjaniemi 5S (PHo). Marraskuussa kaksi havaintoa 4.11. HAI Marjaniemi 1kv p, 1kv S (PHo) ja 23.11. PYI Elävisluoto Tulennokka 1kiert (HTU), joiden jälkeen vielä talvihavainto 2.12. RAA Inakari Pattijoki 1 (KVä).

Kuikka (*Gavia arctica*) ja kuikkalintulaji (*Gavia sp.*)

Ensimmäiset 22.4. PYI Parhalampi 1 (KVä), 27.4. SII Merikylänlahden ks pellot 2N (PHo) sekä 30.4. TAI Irni Irnin pato 1 (Jouni Ronkainen, Anita Polojärvi) ja RAA Pattijokisuu 8 (KVä). Ensimmäiset kymppin yli 3.5. RAA Maivaperä 11N (PMä) ja 4.5. SII Varessäikkä 79p (PHo). Suurimmat määrät sattuvat Tornien Taistoon 5.5., jolloin päiväsomma 1271 kuikkaa ja 1016 kuikkalajia, mm. RAA Pitkäkari Ilolinna lt 737N ja kuikkalaji 276N (KVä, JKo, JSn), PYI Parhalampi kuikkalaji 600N (JKA, HTU, JÖs,

PPÖ) ja HAI Marjaniemi 339 (91p248N) (PHo). Muita suurehkoja määriä 7.5. HAI Munakuljunlahti 240p (sisältää sp:t) (JMa), 11.5. HAI Isohärkäsäikkä 318 (62p256NE) (MOr, PRo, APö) ja 12.5. HAI Isohärkäsäikkä 240 (79p161NE) (MOr, PRo, APö).

Kesällä ei päästy kertaakaan yli kymmeneen. Syksyn ainoat kymptit 2.9. PUD Kollaja Panumanjärvi 10p ja 6.9. 16p (ESa, TSa). Lokakuussa reilu 15 havaintoa, joista lähes kaikki yhdestä yksilöstä. Vuoden viimeiset marraskuun kolme havaintoa 4.11. HAI Matikanniemi 2N (The, SHe), 4.11. RAA Pöllän reitti Pattijoki 1 (KVa) ja 11.11. OUL Oulunlahti 2p (PKi). Kuikkalajista ei merkittäviä määriä kesältä tai syksyltä.

Jääkuikka (*Gavia adamsii*) ja jääkuikka (*Gavia adamsii*) / amerikanjääkuikka (*Gavia immer*)

Mukava kokonaisuus 9, joista keväällä 6 ja syksyllä 3: 5.5. OUL Haukipudas Kell'on Lintutorni 1NE (PLa, JMe, HTa), 5.5. HAI Marjaniemi 1N (PHo), 6.5. PYI Suni Karvasti 1NNE (VHe, JSn), 12.5. II Laitakari 1NE (JPu), 14.5. HAI Marjaniemi 1N (PHo), 21.5. SII Tauvo ks 1S (KHn), 7.–9.11. OUL Kello Kiviniemi ks 1kv p (EAa, HTa), 15.12. RAA Lohvanniemi 1kv p (KVa, TKj, Eemi Kotajärvi) ja 16.12. RAA Siniluoto ks 1kv p (TLh). Näiden lisäksi kaksi jääkuikkalajia: 19.5. SII Tauvo ks 1m (HTu) ja 27.5. SII Säären ranta 1m NE (HTu, TJa, TVä, JMe).

Uikkulinnut *Podicipediformes*

Pikku-uikka (*Tachybaptus ruficollis*)

Alkuvuodesta ei yhtään, mutta syksyllä hyvä määrä neljä: 11.10. OUL Koivukari 1p (The), 30.10.–7.11. HAI Potinlahden ks 1p (JMa, HKa, MAa ym.), 25.11.–31.12. OUL Hartaanselkä - Rommakonselkä - Toppilansalmi 1p (PJo, MJo, IKä ym.) ja 25.11. SII Tauvo 1 (KVa).

Silkkuiikka (*Podiceps cristatus*)

Ensimmäiset 2000-luvun mediaaniin 21.4. RAA Virpiperä Hernekari 1p (HUK), 24.4. OUL Toppila 1p (PJo, MJo) ja 24.4. RAA Maivaperä 1p (JAl, KVa). Yleistyi tämän jälkeen määrin kasvaessa tasaisesti. Ensimmäinen kymppin ylitys 28.4. OUL Toppilansaari Pitkämöljä 11p (EAa, JMy, JNi ym.). Koko alueen päiväsumman osalta päästiin sadan pintaan (94) 6.5. Pian tämän jälkeen kevään suurin kertahavainto 11.5. LIM Temmesjokisuu 80p (EAa). Saman päivän päiväsumma 163 myös koko kevään

suurin. Muita suuria määriä 16.5. OUL Pyykösjärvi 52p ja 19.5. 40p (EAa).

Kesän suurimmat 3.6. OUL Kempeleenlahti 1t 30p (The) ja 3.7. OUL Koivukari 40p (MLn). Syksyn suurimmat määrät vaatimattomia moneen muuhun vuoteen verrattuna: 7.8. HAI Ulkokarvo 52p (MLn) ja 11.8. HAI Ulkokarvo Petsamon laituri 30p (VPH, JMa, ANi ym.). Viimeinen yli 10 havainto 1.10. OUL Kempeleenlahden 1t 25p (TTa). Havainnot harvakseltaan yhtenäisesti noin 20.10. asti. Vuoden viimeiset 4.11. HAI Marjaniemi 1NNW (PHo), 6.11. RAA Hakotauri 1 (KVa) ja 11.–16.11. OUL Kempeleenlahti 1p (PKi, PHo).

Härkälintu (*Podiceps grisegena*)

Ensimmäiset normiaikaan 3.5. RAA Pattijokisuu 1 (KVa), 5.5. HAI Marjaniemi 3p1N (PHo) sekä 6.5. HAI Marjaniemi 3N (JMa, Minna Mikkola, PRo) ja KÄR Nurmesjärvi 1t 1p (JTä). 10 rikkoontui viikko ensimmäisestä 10.5. HAI Hannuksenokka 51 (5p46m) (JMe) ja OUL Haukipudas Kell'on Lintutorni 60m (HTa). Muut kevään 50 ylitykset heti perään 12.5. OUL Piimäperänranta 55kiert, m (TKa), 13.5. OUL Oulunsalo Riuttu 125N (9a) (PHo) ja 15.5. HAI Kuivasäikkä 52NE (JMa, MAa). Koko kevään yhteismäärä 522, joista muuttaviksi ilmoitettuja 416.

Ainut pesimähavainto 31.5. UTA Pikku-Timonen 1t 2p pesällä (HRR, APö). Kesällä ainut enemmän kuin yksi 16.6. PUD Pintamo 2Än (VSu, AVe, Aija Suorsa).

Koko syksyn saldo 15 havaintoa 17 yksilöstä, jotka kuukausittain elo 3, syys 6 ja loka 8. Viimeiset: 23.10. HAI Keskiniemi 1p (ARs), 24.10. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 1S (KVa) ja 28.10. PYI Parhalampi 1 (KVa).

Mustakurkku-uikka (*Podiceps auritus*)

Ensimmäiset hieman 2000-luvun mediaania 25.4. myöhemmin: 29.4. HAA Piipsanneva 6p (PMj) sekä 30.4. RAA Santaholma 4p (HUK, JHa), RAA Pattijokisuu 1 (KVa) ja PYI Pirttikosken lutakat 1p (JMj).

Arvio parimääristä pesimäpaikoilta yhteensä 57. Kevään ja kesän havaintokunnat ja parimäärät: HAA 5 (Piipsanneva 3, Koivikko Telilampi 1, Kynttiläkangas 1); HAI 0; KEM Pirilä 1; KÄR Nurmesjärvi 3; LIM 0; MER 6 (Kalapudas Kotilampi 2, Lahdenlampi 4); MUH 9 (Arabiankallio 3, Pikku-Karpas 1, Vauhkolanjärvi 2, Vesiaro 2, Vesisuonlampi 1); OUN 3 (Piipsjärvi 1, Piurukkaneva 2); OUL 2 (Kempeleenlahti 1, Lintulampi 1); PUD

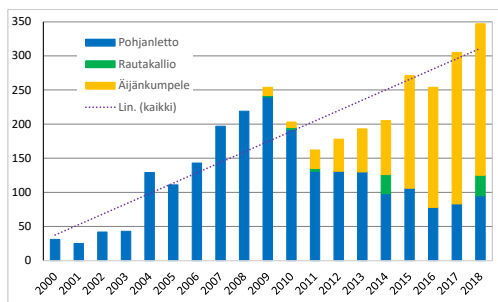
3 (Heinäjärvi 1, Kollaja Ulkunen 1, Someroharju Iso Leväsuo 1); PYI 4 (Suni Messu 1, Pirttikosken lutakot 2, Yppäri 1); RAA 14 (Kaivon lätäköt 1, Katinhätä Maa-Fantti 1, Kylmäniemi 1, Lammasmaa 1, Oravanjärvi 2, Pikkulahti 1, Vihanti Puuroneva 1, Sorsalampi 3, Vaarainjärvi 2, Pirttiniemenlahti 1); SII Relletti Moisasenhauta 1; TYR Suutarinjärvi 2; UTA Puhdistamo 3. Suurimmat määrät 24.6. MER Lahdenlampi 4”10’ (JMj) ja 2.7. HAA Piipsanneva 18 ad p (VSu). Seuraavat 6 tai vähemmän. Kaikki Koillismaalta: 10.5. PUD Heinäjärvi 2p (HKa), 17.6. PUD Kollaja Ulkunen 1p (ESa, TSa) ja 18.6. PUD Someroharju Iso Leväsuo 2p (TKa). Em. Piipsannevan havainto oli heinäkuun ainoa.

Koko syksynä viisi havaintoa, joista elokuussa kolme, syyskuussa yksi, lokakuussa ei yhtään ja marraskuussa yksi. Vuoden viimeiset 25.8. OUL Pyykösjärvi 1”1’p (JNi), 10.9. RAA Maivaperä 1 (KVa) ja 24.11. LUM Varjakka Vatunginnokka 1p (KHn).

Pelikaanilinnut *Pelecaniformes*

Merimetso (*Phalacrocorax carbo*)

Alkuvuoden talvihavainnot: 1.1. RAA Kuljunnien pato 2p (JHa), 8.1. OUL Intiön kasarmialue lkiert (JPe) ja 8.1. OUL Hietasaari Rantakurvin lt 1p (EAa). Talvehtinut yksilö oli varmaan myös 5.3. TAI Kostonjoki Ulmajankoski 1 (Jukka Lamppu). Kevään ensimmäiset: 4.4. PYI Yppäri pellot 17N (JMj), 6.4. RAA Lapaluoto 12 (KVa), 7.4. OUL Hietasaari Johteenpookin vs ISW (HSk, PMj, Anneli Kiiskinen ym.) ja 7.4. RAA Meripelastusseuran ranta 6N (JHa). Sata ylittyi kevään muuttajien osalta 18.4. kahdessa paikassa: PYI Parhalahti 185N (KVa)

Kuva 7. Merimetson pesinnät PPLY:n alueella vuosina 2000–2018. Iin Pohjanletoen yhdyskunta on syntynyt vuonna 2000, ja Siikajoen Rautakallio sekä Oulun ja Hailuodon rajalla sijaitseva Äijänkumpele vuonna 2009 (SYKE 2018, Pekka Rusanen kirj. ilm. 6.5.2020).

ja SII Karinkanta Niitynmaantie 118NW (4a) (PHo). Yli sata muuttajaa myös 23.4. PYI Parhalahti 121N (KVa, JSn), 5.5. PYI Parhalahti 100m (JKa, HTu, JÖs, PPÖ) ja 5.5. RAA Pitkäkari Ilolinna lt 289N (KVa, JKo, JSn).

Paikallisissa sata ylittyi ensimmäisen kerran kesäkuun puolella 3.6. SII Rautakallio 160p (PHo). Myöhemmät sadan ylitykset paikallisista Syken laskeutujen ulkopuolelta 27.7. HAI Kuivasäikkä 173 (153W 20E) (JMa, Hannu Luotonen) ja 1.8. SII Rautakallio 125p (PHo).

Syken laskennoissa elämää kolmessa koloniasa 1.7.: OUL Äijänkumpele 1015 pysrev ”222 pesää, 612 poikasta, 64 munaa, 180 aikuista” (JPI, IKA) ja SII Rautakallio 100p ”30 pesää, 55 poikasta, 14 munaa, 45 aikuista” (JPI, IKA) sekä II Pohjanletossa 95 pesää (SYKE 2018).

Oheisessa kaaviossa näkyy selvästi pesintöjen edelleen kasvava suunta vuosien 2010 ja 2011 notkahduksen jälkeen.

Sisämaasta runsaasti havaintoja, jotka kuntajärjestyksessä: 16.4. HAA Kirkkojärvi lt 8m (KHn), 1.10. II Oijärvi 2p (HTu), 20.4. OUN Kurjenneva Takalo 3p (AHi, EHi), 24.8. MUH Terveyskeskus 1p ”yksin kulkeva merimetso kulki parkkipaikalla, hyppi autojen katoilla, ei pelännyt ihmisiä” (Heli Harkonen), 14.9. MUH Pyhäkoski 1p (Petri Hakosalo), 2.–4.11. PUD Iijoki Kipinä 1p (ESa), 25.8. PUD Kollaja Naisjärvi 1p (ESa, TSa), 26.8. PUD Kollaja Panumanjärvi 1p (ESa), 9.5. PYÄ Pyhännänjärvi 1p (JKa), 5.3. TAI Kostonjoki Ulmajankoski 1p (Jukka Lamppu), 14.4. TAI Koitijärvi Kapustanniemi 1p (Pekka Väisänen), 9.5. TAI Irni Irnin pato 1p (Jouni Ronkainen, Anita Polojärvi), 8.9. TAI Posiontie Lomavaara 32SW (ERä), 20.9. TAI Kortejärvi 1p (KHi), 7.10. TAI Kostonjärvi Risuperä 2p (ULA) ja 28.10. UTA Ahmasjärvi lt 1p (THE).

Talvihavaintoja joulukuussa kymmenisen: 2.12. RAA Lapaluoto 1 (KVa), 7.–18.12. HAI Marjaniemi 1p (JMa, PHo, RRp), 12.12. OUL Kello Hoikka-Hiue Pohjasnokka 1p (EAa), 12.12. OUL Kello Hookananmatala 1p (EAa, Marko Niemimaa), 13.12. RAA Maivaperä 1S (KVa), 15.12. RAA Siniuoto 6 (KVa), 16.12. SII Tauvo 2S (KVa) ja 20.12. OUL Oulunsalo Riuttu 2p (VPH, TSp).

Haikaralinnut *Ciconiiformes*

Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*)

2000-luvun mediaaniin 9.4. tuli aloituksessa eroa viikko: 16.4. RAA Pattijokisuu 1 (KVa), 17.4. LIM

Virkkula 1Ä (PMj) ja 25.4. HAA Tötteröperä Hui-
karinniemi län (MSo). Reviirimäärä on pysynyt
pitkään samalla tasolla. Reviirejä nyt 45, jotka
kunnittain HAA 1 (Huikarinniemi), HAI 10 (Han-
nuksenokka, Järventakustan pellot, Keskiniemi,
Kirkkosalmi 4 (Ontonperä, Perukka, Kirkonkari,
Patelanselkä), Maasyvänlahti, Matikanniemi, Potin-
lahti), KEM 1 (Multasuo), KÄR 1 (Nurmesjärvi),
LIM 6 (Alapää Puodinmäki, Järvenpää, Temmes-
jokisuu 2, Vanha Liminganjoki, Virkkula), LUM 4
(Karvonlahti, Puhkiavanperä, Sannanlahti 2), OUL
6 (Haukipudas Ervastinranta, Kempeleenlahti, Koi-
vukari - Papinkari 3, Pateniemi), PYI 6 (Elävisluoto,
Hanhikivi Hietakarinniemi 2, Harmi, Parhalah-
ti, RAA 5 (Aittalahti, Hietakarinniemi, Olkijo-
kisuu, Pattijokisuu, Ravio) ja SII 5 (Merikylänlahti,
Munahieta, Säikänlahti, Säärenperä 2). Suurimmat
määrät: 5.5. HAI Kirkkosalmi 4Ä (JMa, HKi, EMy
ym.), 6.5. LIM Temmesjokisuu 3Ä (EAa, OLi) ja
11.5. OUL Papinkari 3Ä (EAa).

Heinäkuussa kaksi havaintoa 3.7. PYI Parha-
lahti 1 (KVä) ja 16.7. LUM Sannanlahti län (PRe).
Näiden jälkeen vielä kahdesti muuttohavainto 6.9.
OUL Haukipudas Halosenperä 1yöm, ä (HTa) ja
2.10. RAA Kylmäniemi 1ä (HTu).

Harmaahaikara (*Ardea cinerea*)

Keväällä 13 havaintoa 15 yksilöstä, jotka kunnittain
HAI 1, KEM 4, OUL 3, PYI 4, RAA 1 ja TYR 2.
Ensimmäiset selvästi mediaania 11.4. myöhemmin:
21.4. RAA Meripelastusseuran ranta 1N (JHa), 22.4.
PYI Parhalah-
ti 2 ja 23.4. 1 (KVä, JSn) ja 25.4. OUL
Hietasaari Johteenpookin vs Ikiert (ESa). Enimmil-
lään em. Parhalahden 2 ja 26.4. TYR Jokisilta Moi-
lasentien pää 2p (JPe, EPa, TVä ym.). Kevään vii-
meinen 25.5. OUL Rommakonselkä 1p (JPK). Jatkoa
kevälle vielä 2.6. kesäkuun ainoat (KEM 1, LIM 1).

Heinäkuussa 11 yksilöä (LIM 1, LUM 1, OUL
4, PYI 2, RAA 2 ja SII 1), enimmillään kahdesti
kaksi. Elokuussa kolmessa paikassa vuoden suurin
määrä 6 yksilöä: 3.8. HAI Kirkkosalmi 6p (HKi, JKs
ym.), 29.8. HAA Litukka 6p (RLe) ja 31.8. OUL
Pyykösjärvi 6p (ESa). Sekä Kirkkosalmella että
Pyykösjärvellä pitkään 1–6p. Elokuun kokonaisyk-
silömäärä noin 35. Syyskuussa noin 23 yksilöä,
enimmillään 9.9. OUL Toppilansaari Möljänpää
3p (EHo, KOR, Tuomas Salste ym.) ja 14.9. OUL
Pyykösjärvi 3p (ESa). Vuoden viimeiset: 2.10. OUL
Pyykösjärvi 1p (TTa) ja 4.10. SII Tauvo 1 (KVä).
Kaikki Koillismaalta: 4.8.–16.9. PUD Kollaja Nais-
järvi 1–2p (ESa, TSa) ja 26.8. PUD Hetekylä Aitto-

järvi 1p (TSa).

Kattohaikara (*Ciconia ciconia*)

Ei havaintoja.

Päiväpetolinnut *Accipitriformes*

Mehiläishaukka (*Pernis apivorus*)

Kevään ensimmäiset: 7.5. RAA Nikkarinkaarto
Luukangas 2m (SAh), 10.5. HAI Kirkkosalmi 1NW
(PHo, VPH) ja 14.5. PYI Mäkikangas 1m (VSu).
Kevään suurin määrä RAA Leinostenkangas 2/2p
(HTu, TJa, TVä ym.). Kevään summa 17.

Kesältä ei yhtään pesintähavaintoa, kuitenkin
1 rev ja soidinlentohavainto. Valtakunnallisessa seu-
rannassa PPLY:n ja Kuusamon alueelta ei ilmoitettu
pesinnöistä (Meller ym. 2019).

Ensimmäiset syysmuuttajat 11.8. HAI Riisin-
nokka 1m (JAa, PAa, MLo), 15.8. LIM Virkkula 1m
(Satu Kumpula) ja 18.8. MUH Jokirinne 3m (JMe).
Syysmuuton suurimmat määrät: 27.8. II Olhava
Parviaisenkangas 18m, 31.8. 67m5p ja 5.9. 16m
(KSi). Syksyn viimeiset: 18.9. HAA Piipsanneva
3m (KHn) ja 24.9. LIM Temmesjokivarsi 1m SSW
(Ari Lähteenpää, Aarne Lahti, Staffan Blom ym.).
Elo-syyskuun summat: 136 + 48, joista muuttajia
103 + 14.

Haarahaukka (*Milvus migrans*)

Kaikkiaan 16 yksilöä ja 15 havaintoa: 25.4. OUN
Irvanperä Irvan pellot 1p (JMj), 25.4. OUL Metso-
kangas 1NE (JKa), 25.4. HAI Kirkkosalmi 2 (PHo),
25.4. TYR Nikulantie Karhu 1m E (JPe, EPa, TVä
ym.), 26.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 1m WSW
(KHn), 26.4. II Raasakan kanava 1m N (KSi), 26.4.
OUL Pateniemen sahan kasa 1p (Juha Lindfors),
27.4. TYR Jokisilta Rajakanavan tulva 1m (JPe, EPa,
EHo ym.), 4.5. SII Alhonmäki Karjala 1p (PHo), 9.5.
PYI Mäkikangas 1m SW (VSu), 12.5. RAA Kopsa 1
(KVä), 2.6. RAA Mari 1N (JHa), 10.6. RAA Vihanti
Varesneva Lehtosaari 1E (SKa), 17.6. II Pusu-
tusuo 1S (Toni Eskelin) ja 7.8. II Olhava Parviaisenkangas
1m SE (KSi, Teemu Simonen).

Merikotka (*Haliaeetus albicilla*)

Talvihavaintoja 1.1.–28.2. yli 200, jotka kunnittain:
HAI 13, II 4, LIM 2, LUM 2, OUN 2, OUL 34, PYI
15, RAA 111 ja SII 20. On selvää, että varsinkin
Raahen havainnoissa on runsaasti päällekkäisyyk-
siä. Ensimmäiset kevähavainnot 3.3. RAA Pöllän
reitti Pattijoki 3 (KVä), 3.3. OUL Kello Kiviniemi

Merikotka. © ILKKA KÄRKKÄINEN

ks 1p (EAa) ja 3.3. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 1 (HTu). Kevään suurimmat määrät 15.4. HAI Kirkkosalmi 16 (HRo, VNi, SHa), 15.4. SII Alhonmäki 15 (3/3p 9m) (JPe) ja 30.4. HAI Pöllänlahti 13 subad p (TRt). Maalis-toukokuun summat 46, 381 ja 235.

Kesältä ilmoitettiin kahdesta pesinnästä. Valtakunnallisessa petolintuseurannassa PPLY:n alueen merikotkakanta säilyi jokseenkin samana kuin edellisenä vuonna, jolloin asuttuja reviierejä oli 20 ja onnistuneita pesintöjä 11. Pesintätulos (poik./pari) kuitenkin heikkeni hieman (Ollila kirjall. ilmoitus, Ollila 2018).

Syksyn ensimmäiset muuttajat: 31.8. HAA Piipsanneva 1m S (KHn), 31.8. II Olhava 4ad m (KSi) ja 14.9. SII Tauvon la 5m14p (SLu, JHn), joka samalla syksyn suurin kertymä. Syys-marraskuun summat (muuttajat suluissa): 403 (28), 191 (16) ja 125. Joulukuun summat kunnittain: HAI 16, LUM 2, MUH 1, OUL 23, PYI 1, RAA 44, SII 12 ja SIL 1. Vuoden viimeiset: 30.12. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 2 (HTu), 30.12. RAA Pöllän reitti Pattijoki 2 (KVa) ja 31.12. RAA Maivaperä 3 (KVa). Joulukuun kokonaismäärä 100.

Ruskosuohaukka (*Circus aeruginosus*)

Ensimmäiset havainnot 13.4. LUM Sannanlahti 1m (TJa), 13.4. PYI Parhalahti 3mNE (VHe) ja 13.4. HAI Kirkkosalmi 2 (HRo, VPH, Luukas Ronkainen). Päiväsummat vaihtelivat huhtikuussa kymmenen ja toukokuussa 4 molemmin puolin. Suurimmat päiväsummat 24m/p/kiert 15.4. ja 5.5. Kevään suurin paikkakohtainen kertymä 15.4. HAI Kirkko-

salmi 11p (JMa, HKi, EMy ym.). Huhti-toukokuun summat, muuttajat suluissa: 174 (18) ja 161 (4).

Pesintöjä ei yhdistyksen alueelta ilmoitettu. Valtakunnallisessa seurannassa PPLY:n alueelta vain yksi pesäilmoitus (Meller ym. 2019).

Syksyn suurimmat määrät: 20.8. LIM Virkkula 20p (PHo, UMa ym.), 20.8. LIM Virkkula 14p (Johannes Hänninen, Christa Granroth) ja 1.9. LIM Virkkula 12p (PLa). Syksyn viimeiset 24.9. LIM Virkkula 1p (EHn, Heikki Hiekkänen, LHi ym.), 3.10. RAA Aittalahti 1kiert (JHa) ja 3.10. RAA Pattijokisuu 1 (KVa). Syys- ja lokakuun summat 102 ja 2.

Sinisuhaukka (*Circus cyaneus*)

Ensimmäiset: 11.4. LIM Alapää 1kiert (HSk), 11.4. LUM Mikkolanperä 1kiert (KKo) ja 13.4. TYR Jokisilta 1p (PHo). Päiväsummat kasvoivat tasaisesti ylittäen 10 rajan 22.4. Muuton huippu saavutettiin 25.4., jolloin havaittiin 47 lintua. Yli 35 summia vielä 26.4 ja 27.4., jonka jälkeen pudottiin 10 havainnon päivätahtiin ja vähitellen sen alle (ks. kuva). Suurimmat paikkakohtaiset määrät: 27.4. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 11p7m (SAh), 25.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 8m2p (KHn) ja 25.4. PYI Mäkikangas 8m2p (VSu). Huhti-toukokuun summat, muuttajat suluissa: 233 (90) ja 101 (14).

PPLY:n alueelta ei ilmoitettuja pesimishavaintoja. Valtakunnallisessa seurannassa PPLY + Kuusamon alueelta ilmoitettiin vain yhdestä pesinnästä (Meller ym. 2019).

Ensimmäiset muuttajat jo elokuun alussa: 5.8. RAA Pirttipaljas /1m S (HUK), 11.8. HAI Riisinnok-

ka 1/ m (JAa, PAa, MLo) ja 12.8. RAA Pirttipaljas 1 1kv m (HUK). Viimeiset havainnot: 30.10. OUL Sanginsuu - Isoniitty 1/ p (Sylvain Eckhardt), 14.11. OUL Hietasaari /1 p (Sari Ollila) ja 16.11. OUL Kempeleenlahden It /1 m (KOR). Elo-marraskuun summat olivat 129, 119, 32 ja 1.

Arosuohaukka (*Circus macrourus*)

Koko vuoden aikana arosuohaukka havaittiin vähintään kerran kaikissa PPLY:n kunnissa. Kevään ensimmäiset 16.4. KEM Rajakorpi 1 (KVä), 19.4. LIM Liminganlahden luontokeskus 1 N (Hsk, Minna Takalo, Maija Tuomala) ja 20.4. LUM Alapää 2kiert (Sari Laurila, Aukusti Laurila). Kymmenen päivähavainnon taso ylittyi 22.4. korkeimpien päiväsummien pysytellessä tällä tasolla huhtikuun ajan. Korkeimmat päiväsummat Tornien taistossa 5.5. 26pm ja 6.5. 19p. Kyse saattoi olla n. 20 eri yksilöstä. Eniten havaintoja huhtikuussa kertyi Limingasta 31, n. 1/3 kaikkiaan 99:stä. Toukokuun summa oli 158. Näistä koiraita 101. Eniten havaintoja kertyi seuraavista kunnista KEM 14, LIM 37, LUM 25, OUL 12 ja TYR 28 eli 73 % kaikista toukokuun havainnoista.

Pesälöytöjä oli 11 (AAU). Valtakunnalliseen seurantaan ilmoitettiin 13 pesinnästä, joista yhtä lukuun ottamatta kaikki Pohjois-Pohjanmaalta (Meller ym. 2019).

Ensimmäiset muuttajiksi ilmoitetut 30.8. RAA Pirttipaljas 1m (HUK) ja 31.8. II Olhava Parviaisenkangas 1/ ad m, 3 1kv m (KSi). Syksyn viimeiset: 16.9. II Parviaisenkangas 1S (Olli-Pekka Karlin), 24.9. RAA Sarvankangas 1m (VSu) ja 24.9. LIM Temmesjokisuu 1t 1p (THE). Elo-syyskuun saldo 57+22. Näistä 40 eli 51 % oli tunnistettu 1kv linnuiksi.

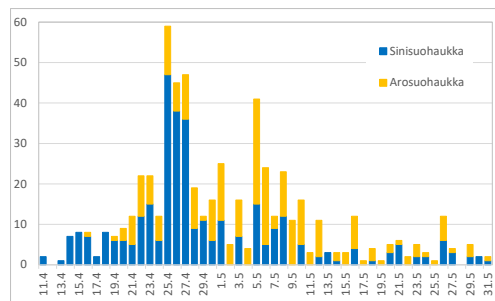
Niittysuohaukka (*Circus pygargus*)

+2kv k alkaen vuodesta 2013

Vain yksi havainto +2kv koirasta: 16.5. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 1/ ad NE (SAh). Lisäksi muista puvuista ARK-katsauksessa (Tapio ym. 2020) vain yksi hyväksytty havainto, joten todella niukka vuosi.

Arosuohaukka / niittysuohaukka (*Circus macrourus* / *pygargus*)

Kaikkiaan 18 lajilleen määrittämättömäksi jäänyt sirosuohaukkaa: 23.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 1p (KHn), 8.5. SIL Rantsila Kerälä 1p (PRe), 11.5. RAA Hurnasperä Hirsikangas 1S-E (KHn), 2.6. LIM

Kuva 8. Sinisuo- ja arosuohaukan kevätmuutto.

Virkkula 1p (PLä), 21.6. TYR Rauhionoja, Kukkola 1p (KHn), 29.7. LIM Temmesjokivarren pellot 1p (THE, KHn), 11.8. HAI Vähä-Härkäsäikän pellot 1N (THE), 11.8. TAI Tyrämäki 1 (JRä), 11.8. HAI Potti 1NE (JAa, PAa, MLo), 28.8. MUH Jokirinne 1m S (JMe), 29.8. II Iso Peura-aapa 1m SW (HTu), 31.8. II Olhava Parviaisenkangas 2m SE (KSi), 4.9. MUH Matokorpi 1t 1p (KHn), 9.9. OUL Kraaseli Hermaninmatala 1S (THE), 13.9. RAA Ristikari 1 (KVä), 15.9. OUL Lapinkangas 1p (JMe, SMe, VMe) ja 18.9. HAA Piipsanneva 1m (KHn).

Kanahaukka (*Accipiter gentilis*)

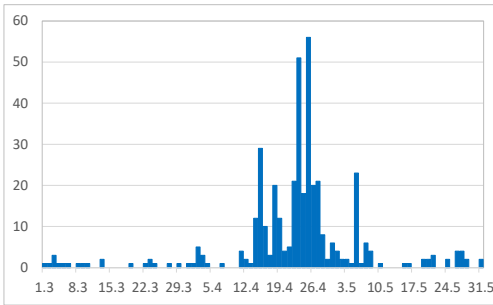
Talvihavaintoja 1.1.–28.2. 101, jotka kunnittain: HAI 1, II 1, KEM 1, LIM 8, LUM 5, MER 2, MUH 2, OUN 1, OUL 49, PYI 4, RAA 18, SIL 1, TAI 2 ja TYR 6. Ensimmäiset keväiset: 3.3. RAA Pöllän reitti Pattijoki 1 (KVä), 4.3. RAA Aittalahti 1nous (Seppo Sirviö) ja 4.3. OUL Hietasaari 1SW (ARä). Kevään suurimmat määrät: 15.4. HAI Kirkkosalmi 5 (HRo, VNi, SHa) ja 25.4. II Myllykangas 2m2p (KSi). Maalis-toukokuun summat: 22, 49 ja 28.

Pesimähavaintoja ilmoitettiin kolme. Valtakunnallisessa seurannassa ilmoitettiin PPLY:n ja Kuusamon alueilta mukavat 46 pesintää. Esim. edellisvuodesta määrä yli kaksinkertaistui (Björklund ym. 2018, Meller ym. 2019).

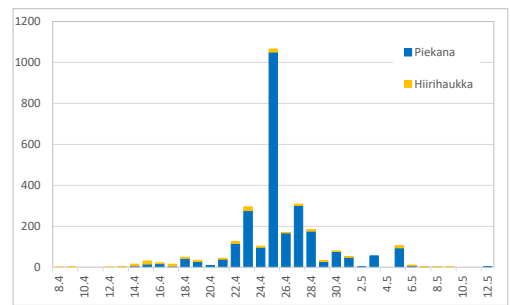
Syksyn suurimmat määrät 28.9. RAA Pattijokisuu 3 (KVä) ja 3.10. II Myllykangas 2m1p (KSi). Talvihavainnot (joulu) kunnittain LIM 1, OUL 12, PUD 1, RAA 7, TAI 4, TYR 1 ja UTA 1. Vuoden viimeiset: 30.12. TAI Niemelä 1 (ULä), 30.12. OUL Karjasilta Taipaleentie 1p (EBo) ja 30.12. RAA Pöllän reitti Pattijoki 1 (KVä).

Varpushaukka (*Accipiter nisus*)

Talvihavaintoja 91, jotka kunnittain: HAA 1, II 2, KEM 3, LIM 18, LUM 1, MER 1, MUH 2, OUN 1, OUL 23, PYI 4, RAA 21, SII 3, SIL 3 ja TYR 8. Kevään suurimmat 23.4. II Myllykangas 17m

Kuva 9. Varpushaukan kevätmuutto.

Kuva 10. Piekanan ja hiirihaukan kevätmuutto.

(KSi), PYI Parhalahti lt 19 (KVä, JSn) ja 25.4. II Myllykangas 19m (KSi). Päämuutto ajoittui huhtikuun loppupuoliskolle. Tornien taisto 5.5. nosti vielä päiväsunnan yli 20 (ks. kuva). Maalis-toukokuun summat 22, 304 ja 70.

Pesintöjä ei PPLY:n alueelta ilmoitettu. Myöskään valtakunnallisessa seurannassa ei pesintöjä PPLY:n ja Kuusamon alueelta tullut tietoon.

Syksyn suurimmat määrät: 1.9. II Olhava Parviaisenkangas 35m ja 5.9. 20m (KSi) sekä 24.9. LIM Temmesjokivarsi 18m2p (Ari Lähteenpää, Aarne Lahti, Staffan Blom) ja viimeiset: 30.12. LIM Virkula Vesalankuja 1p (Hsk, PMj), 30.12. HAI Pate-lanselkä 1p (JMa, MAa), 30.12. MUH Hyrkäs 1p (TSp), 31.12. OUL Hietasaari 1kiert (ESa) ja 31.12. RAA Maunula Pattijoki 1 (KVä). Talvihavainnot (joulukuu) kunnittain HAI 2, II 1, LIM 3, LUM 1, MUH 1, OUL 16 (tod. yksilömäärä ehkä 8), RAA

5 ja SII 1.

Hiirihaukka (*Buteo buteo*)

Ensimmäiset: 8.4. MER Pahlkala 1p (Teppo Piira, Suvi Piira), 9.4. MER Röykkämäki 1p (JMj) ja 9.4. RAA Maivaperä 1 (KVä). Suurimmat päiväsumat 15.4. 14m1p ja 23.4. 17m1p, joista suurin yksittäinen II Myllykangas 7m (KSi). Iso määrä myös 25.4. II Myllykangas 7m (KSi), jolloin päiväsukka 14m1p. Yli 10 päiväsukka vielä 5.5. (ks. kuva). Huhti- ja toukokuun yksilömäärät 129 ja 28. Näistä muuttajia 55 ja 14.

Kesän ajalta 1 pesälöytö OUN 2 pull. (RRa). Valtakunnallisen katsauksen mukaan PPLY:n ja Kuusamon alueelta löydettiin 7 pesää (Meller ym. 2019). Syksyn suurimmat määrät: 31.8. II Olhava Parviaisenkangas 9m (KSi), 5.9. II Olhava Parviaisenkangas 41m (KSi) ja 13.9. II Myllykangas 74m (KSi). Viimeiset havainnot 3.10. PUD Kollaja Jatkon soramonttu 1m S (ESa), 4.10. PYI Polusperä 1p (SKa) ja 4.10. HAA Pyhälänmäki Vitri 1p (VHe). Elo-lokakuun summat 27, 157 ja 10.

Piekana (*Buteo lagopus*) ja hiirihaukka-laji (*Buteo sp.*)

Ensimmäiset: 14.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 1m (KHn), 14.4. HAI Kirkkosalmi 2 (HRo, SHa, VNi) ja 14.4. HAI Kirkkosalmi 1N (PHo). Hyvä piekanatilanne edellisvuosilta sai jatkoa. Muuton huippupäivä oli 25.4., jolloin HAI Kirkkosalmi 522m N (PHo, SHa), II Myllykangas 194m + buteo sp 5m (KSi), PYI Mäkikangas 162m + buteo sp 4m (VSu) ja RAA Hurnasperä 129m (KHn). Koko päivän saldo huima 1051m + buteo sp 9m, jossa toki päällekkäisyyksiä. Yli sadan päiviä 27.4. SII Merilahdenkylä 112NW (PHo) ja 28.4. HAI Kirkkosalmi 152N (PHo, VPH, KOR, HRo). Toukokuun

Varpushaukka. © ILKKA KÄRKKÄINEN

ensimmäisen viikon jälkeen muutto hiipui nopeasti. Huhti- ja toukokuun summat olivat 2484 ja 219.

Pesintöjä tai todennäköisiä pesintöjä ilmoitettiin 2. Valtakunnallisessa seurannassa PPLY + Kuusamo -alueilta löydettiin 1 pesintä (Meller ym. 2019).

Ensimmäiset muuttajat syyskuun alkupuoliskolla: 4.9. OUL Vasankangas 1m E (JSi), 8.9. RAA Piipsanneva 2m (PPÖ, KHn) ja 13.9. II Myllykangas 9m + buteo sp 2m(KSi). Suurin määrä 24.9. II Iso Peura-aapa 50m (HTu). Viimeiset: 14.11. RAA Mikonkarin pellot 1SW (JHa), 15.11. OUL Oulunsalo Pajuniemi 1p (MPa) ja 19.11. RAA Peltomaanperä Puntarimäki 1p (Mikko Tuohimaa). Syys-marraskuun summat 92, 154 ja 3.

Maakotka (*Aquila chrysaetos*)

Talvihavainnot: 8.1. TYR Temmes Amerikka 1p (RKy), 13.1. PUD Kollaja Turkkisuo 1p (ESa), 14.1. TAI Koitijärvi 1p (Pentti Parviainen), 19.1. OUL Kehäsuo 1E (THE), 23.1. UTA Käkipera 1p (Tapio Roininen, Raimo Roininen), 23.1. TYR Temmes Kotikoski 1NE (RKy), 24.1. UTA Mäntyvaara 1nous (PJä, EMu), 30.1. SIL Leskelä Ylipää 1kiert, W (Vesa Piippo), 1.2. SII Korsunperä 1kiert (Pasi Kukkonen), 4.2. RAA Kopsa 1 (KVa) ja 14.2. SII Tölvääntie Tervaskangas 1p (ILu, EOl). Kevään ensimmäiset: 3.3. RAA Pöllän reitti Pattijoki 1 (KVa), 17.3. SII Tuomioja 1p (EOl) ja 20.3. PYÄ Juutinen, Murrongangas 1p (Matti Rönkkö, Riitta Tuomi-Rönkkö). Muuton vilkkain vaihe huhtikuun loppupuolella. Suurin päiväsumma 23.4. 6m. Maalis-toukokuun summat 8, 39 ja 9.

Pesintöjä ei PPLY:n alueelta ilmoitettu. Valtakunnallisen seurannan mukaan pesimätulos oli edellisvuoden luokkaa, jolloin asuttuja revierejä löytyi 30 ja onnistuneita pesintöjä 10 (Ollila kirjall. ilm., Ollila 2017, 2018).

Syksyn suurimmat määrät: 3.10. II Myllykangas 9m (KSi), 3.10. II Iso Peura-aapa 7m S, SE (HTu) ja 19.10. II Myllykangas 5m (KSi). Talvihavainnot: 2.12. PUD Kollaja Rankkila 1kiert (TSa), 6.12. HAI Huikku 1SE (JMa, MAa), 7.12. HAI Marjaniemi 1kiert (JMa, PHo), 15.12. OUN Saariperä Lantastenveva 1m SSW (VHe), 24.12. PUD Kollaja Rankkila 1kiert (ESa) ja 29.12. OUL Isokangas 1kiert (Mikko Ala-Kojola, Anni Koskela).

Pikkukiljuketka / kiljuketka (*Aquila pomarina / clanga*) ja kotkalaji (*Aquila sp.* ja *Aquila/Haliaeetus*)
Kaikki: 25.4. PYI Mäkikangas 1m SE (VSu), 26.5. II

Kalasääski eli sääksi. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Myllykangas 1m N, SE, SW (HTu, TJa, TVä, JMe), 31.5. RAA Pattijokisuu 1 (KVa) ja 13.9. II Myllykangas 1m SE (KSi).

Sääksi (*Pandion haliaetus*)

Kevään ensimmäiset: 17.4. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 1m (SAh), 17.4. OUL Metsokangas 1W (JKa) ja 23.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 1m (KHn). Kevään suurimmat määrät Tornien taistossa 5.5.: LUM Sannanlahti 1t 8m, kiert (VSu, THE, EHo ym.), HAI Kirkkosalmi 6p (JMa, HKi, EMy ym.), RAA Piehingin lintutorni 5N (JHa, KSl) ja RAA Pitkäkari Ilolinna 1t 5N (KVa, JKo, JSn). Samana päivänä myös kevään suurin päiväsumma 35. Huhti-toukokuun summat 31 ja 94.

Kesän ajalta ilmoitettiin 7 pesintää.

Syksyn viimeiset havainnot 23.9. RAA Pattijokisuu 1 (KVa), 24.9. RAA Sarvankangas 1m (VSu) ja 8.10. HAI Potinlahti 1p (VNi). Elo-lokakuun summat 37, 27 ja 1.

Jalohaukkalinnut *Falconiformes*

Tuulihaukka (*Falco tinnunculus*)

Ensimmäiset 9.4. MER Kalapudas, Halkoräme 1m (VHe), 9.4. LIM Haaransilta 1p (JKa) ja 11.4. RAA Sorttanen 1 (KVa). Seuraavat 13.4. (neljä havaintoa) ja 14.4. (kymmenen havaintoa). Suurin päiväsumma ilmoitettiin jo 15.4., yhteensä 31 lintua. Suurin yh-

deltä paikalta ilmoitettu määrä oli 25.4. II Myllykangas 4m3p (KSi), kuuden linnun summia ilmoitettiin useita huhtikuun jälkipuoliskolta ja toukokuun alusta.

Pesintöjä ilmoitettiin vain kahdeksan. Valtakunnalliseen petolintuseurantaan raportoitiin Pohjois-Pohjanmaan ja Kuusamon alueelta 41 pesintää (Meller ym. 2019).

Syksyllä ensimmäiset muuttavat 30.8. OUL Oritkari 1m SW (JNi), 31.8. II Olhava Parviaisenkangas 4m (KHn) ja 31.8. PYI Yppärijokisuu 1m (HTu). Paras muuttopäivä 24.9., jolloin ilmoitettiin 25 lintua, mukana syksyn paras muuttosumma HAA Piipsanneva 10m (KHn). Viimeiset lokakuun alussa: 2.10. LIM Tupoksentie 1p (Jani Vastamäki, Kalle Haapala, Mikko Järvinen), 2.10. HAA Ollilanperä Ojalehto 1p (PMj) ja 3.10. TYR Korvenkylä 1p (KHn). Näiden jälkeen vielä yksi todella myöhäinen: 17.11. RAA Pattijokisuu 1S (KVä).

Ampuhaukka (*Falco columbarius*)

Alkuvuodesta poikkeuksellisen runsas. Tammihelmikuulta 17 havaintoa, joista oletettujen päällekkäisyyksien yhdistämisen jälkeen ja tiukasti tulkiten yksilömäärät kunnittain: LIM 1, LUM 1, RAA 1, SII 1 ja TYR 4. Todellinen yksilömäärä saattoi olla suurempikin. Maaliskuussa vielä seitsemän havaintoa jotakuinkin samoilta paikoilta, mistä em. talvehtijatkin. Ensimmäiset selvästi uusilta paikoilta ilmoitetut 25.3. OUL Madekoski 1p (The) ja 1.4. MER Lahdenlampi /1 NE (VHe). Kevään paras päivä oli 21.4., jolloin ilmoitettiin 11 ampuhaukkaa. Kahta lintua enempää ei ilmoitettu kertaakaan. Huhtikuun summa oli 74 ja toukokuun 20 lintua.

Yhdistykselle ilmoitettiin kaksi pesintää: UTA Leväsuo (MPa, MPs, KTU) ja TAI Kaakkurivaara (Jani Suua). Valtakunnalliseen petolintuseurantaan ilmoitettiin Pohjois-Pohjanmaan ja Kuusamon alueelta kaksi pesintää (Meller ym. 2019).

Sysshavaintojen määrä alkoi kasvaa heti syyskuun alussa. Syyskuun summa 91 lintua, joista noin puolet kuun viimeisellä kolmanneksella. Syksyn suurin määrä oli 28.9. RAA Pattijokisuu 7S (KVä). Lokakuun alkupuolelta havaintoja yht. 26 linnusta lähes päivittäin 14.10. asti, jonka jälkeen vuoden viimeiset 19.10. PYI Toukkala 1 lask (KHt) sekä RAA Maivaperästä kolme havaintoa yksittäisestä linnusta 18.10.–5.11. (KVä).

Nuolihaukka (*Falco subbuteo*)

Ensimmäiset huhtikuun lopulla: 25.4. HAI Kirkkosalmi 1p (PHo, SHa), 26.4. RAA Nikkarinkaarto

Luukangas 2m N (SAh) ja samassa paikassa 27.4. 1m N (SAh) sekä 27.4. TYR Jokisilta 1m (TVä). 5.5. Tornien taiston päivänä havaintoja jo kuudelta paikalta yhteensä 12 linnusta. Tuolle päivämäärälle kirjautuivat myös kevään suurimmat päiväsumat: OUL Kello 4m (PLa, JMe, HTa) ja PYI Parhalahti 3m (JKa, HTu, JÖs, PPÖ). Huhtikuussa 5 havaintoa 6 yksilöstä, toukokuussa 38 havaintoa 50 yksilöstä.

Varmistettuja pesintöjä ilmoitettiin kuudelta paikalta: II Kuivaniemi, Hirviaapa (AMä, KTU), OUL Vitsajärvi (Risto Tornberg), PUD Kollaja Pikku Ahvenjärvi (ESA, TSA), PUD Kuittariaapa (AAU), RAA Kylmäniemi (HTu) ja UTA Leväsuo (MPa, MPs). Valtakunnalliseen petolintuseurantaan ilmoitettiin Pohjois-Pohjanmaan ja Kuusamon alueelta viisi pesintää (Meller ym. 2019).

Syksyllä ensimmäiset muuttaviksi tulkitut 17.8. RAA Pirttipaljas 1m (HUK) ja 28.8. HAI Hannuksennokka 1m (JMe). Syyskuulta 26 havaintoa kuun alkupuolelle painottuen, suurin määrä 7.9. OUL Virpiniemi Mustakari 3 1kv m (PHI). Nuolihaukkasyksy päättyi äkisti, sillä 23.9. tehtiin vielä kolme havaintoa, mutta sen jälkeen enää 24.9. RAA Sarvankangas 1m (VSu) ja 2.10. RAA Ulkopaljas 1kiert (KPy).

Muuttohaukka (*Falco peregrinus*)

Ensimmäiset hieman totuttua myöhemmin 12.4. PYI Parhalahti 1 2kv m NE (VHe), 15.4. PYI Parhalahti 1 ad N (KVä, VHe) ja 15.4. SII Alhonmäki 1m NE (JPe). Kevään suurin määrä 25.4. HAI Kirkkosalmi 3m (PHo), kahden linnun summia ilmoitettiin useita. Huhtikuussa 38 ja toukokuussa 24 lintua.

Kesältä ilmoitettiin yhdistykselle kolmesta varmistetusta ja kolmesta mahdollisesta pesinnästä. Eliömaantieteellisen jaon pohjalta tehdyssä tarkastelussa Oulun Pohjanmaan alueella todettiin 28 pesintää ja Koillismaalla 17. Valtakunnallisen seurannan mukaan pesintätulos oli hyvä (Ollila 2018). Touko-kesäkuu oli kuiva ja lämmin, mikä edesauttoi pesintöjen onnistumista.

Syksyllä ensimmäiset muuttajat 31.8. kahtaalalla: HAA Piipsanneva 1SW (KHn) ja II Olhava Parviaisenkangas 3m (KSi). Olhavan muuttosumma oli samalla syksyn maksimi, toinen samanmoinen summa oli 18.9. HAA Piipsanneva 3m (KHn). Syyskuun summa 74 ja lokakuun 11 lintua. Syyskuun luvuista on poistettu samoilta paikoilta samoina päivinä havaitut linnut, mutta päällekkäisyyksiä saattaa silti niidenkin jälkeen olla: esimerkiksi LIM Virkkulasta ilmoitettiin paljon havaintoja, jotka voivat koskea

pidempään paikalla viiropyneitä lintuja. Syksyn viimeiset 6.10. SII Säären kivikasapelot 1kv p (PLa, Nina Mikander), 8.10. LIM Tupos ad p (VSu) ja 9.10. PYI Rajaniemi 1kv S (KVa, JSn).

Kurkilinnut *Gruiformes*

Luhtakana (*Rallus aquaticus*)

Hyvä esiintyminen, yhteensä 22 reviiriä, jotka kunnittain HAI 8, LIM 2, LUM 2, OUL 5, PYI 2, RAA 1, SII 1 ja SIL 1. Kaikki: 30.4.–26.5. HAI Kirkkosalmi max. 5Ä (JMa, JYI, MNi ym.), 5.5.–10.6. OUL Papinkari lt 1Ä (AJk, PKi, JNi ym.), 5.–27.5. LUM Sannanlahti 1Ä (VSu, The, EHo ym.), 8.5. LIM Liminganlahti Vonganperä 1ä (PTa), 10.–11.5. SIL Rantsila Kurunneva, lintutorni 1Ä (VHe, Rky), 11.5. PYI Hanhikivi Hietalahti 1Ä (The), 11.5. LIM Temmesjokisuus 1Ä (EAa), 13.5. SII Säärenperänranta 1Ä (EAa, HHo), 15.5. LUM Pitkänokka 1Ä (PJo), 18.5.–19.6. PYI Harmin Perilahti 1Ä (KVa, JMj, JHa ym.), 19.5. OUL Kempeleenlahti Kiviniemi 1Ä (EAa, MLn), 2.6. HAI Kirkonkarit 1Ä (JMa), 2.6. HAI Kitinnokka 2Ä (JMa), 10.6. OUL Letto Multasuo 3Ä (PKi) ja 4.7. RAA Aittalahti lt 1 (KVa). Kaksi syyshavaintoa: 3.8. HAI Kirkkosalmi 1 1kv p (JKs) ja 22.9. RAA Aittalahti lt 1 (KVa).

Luhtahuitti (*Porzana porzana*)

2010-luvun ajan laji on esiintynyt runsaana, nyt noin 28 reviiriä, jotka kunnittain HAA 2, HAI 5, KEM 2, KÄR 1, LIM 1, OUL 10, PUD 1, PYI 3, RAA 2 ja SII 1. Kaikki: 8.5.–16.6. LIM Virkkula 1Ä (PTa, PMj, PJo ym.), 14.5.–2.6. HAI Kirkkosalmi 3Ä (PRu, Ilkka Ruuska, Ilpo Kojola ym.), 15.–19.5. HAI Kirkkosalmi vanha silta 1Ä (JMa, PHo), 19.5. PYI Harmi 1Ä (HTu), 19.–27.5. OUL Papinkari lt 1Ä (The, JPi, EHo ym.), 22.5. KÄR Nurmesjärvi lt 1 (KVa, JKo, JSn), 24.5.–6.6. PYI Harmi Perilahti 1Ä (HTu, VHe), 24.–26.5. PYI Yppärijokisuus 1Ä (HTu, JHa, JSn ym.), 25.5.–2.7. HAA Piipsanneva 2Ä (VSu, PMj, ILu, EOI), 27.5. SII Munahietä 1Ä (PKi, TKi), 31.5.–23.6. RAA Pattijokisuus 1 (KVa), 1.6. RAA Lohikari 1Ä (TKj), 2.6. HAI Kitinnokka 1Ä (JMa), 17.6. KEM Hahtoranta 1Ä ja KEM jätevedenpuhdistamo 1Ä (EAa, JSI), 10.–17.6. OUL Oulunsalo Multasuo 9Ä (PKi, EAa, JSI), 17.6. PUD Pieni Leväsuo 1Ä (TKa) ja 3.7. PYI Heinikarinlampi 1 (KVa).

Ruisräikkä (*Crex crex*)

Yhteensä niukasti 23 reviiriä, jotka kuntakohtaisesti HAA 2, HAI 1, II 2, KEM 2, LIM 2, OUN 3, OUL

3, PYI 4, RAA 1, SII 2 ja TYR 1. Kaikki: 19.5. PYI Heinikarinlampi 1Ä (HTu), 20.–24.5. OUN Irvanperä Irvan pelot 1Ä (VHe, JMj), 23.5. OUN Eteläranta 1Ä (Marja Maarala), 24.5. OUL Halosenniemi 1Ä (OLI), 25.5.–26.5. SII Karinkanta 1Ä (KVa, HTu, TJa ym.), 27.5. PYI Teerelä 1Ä, Heinikarinlampi 1Ä ja Hietakarinlahti 1Ä (JHa, JSn, KVa), 27.5. LIM Tupos Vesikari 1Ä (The, JPi, EHo ym.), 27.5. TYR Jokisilta 1Ä (The, EHo, JSi), 27.5. LIM Savela 1Ä (VPH, TSp, KTs), 28.5. HAI Kirkkosalmi Perukan eteläpuoli 1Ä (APi, IKi ym.), 3.6. SII Karinkanta Mötteröisenoja 1Ä (PHo), 4.–6.6. II Iijoen suisto 1 (Pertti Veijola), 10.–12.6. OUN Matkaniva Kujala 1Ä (JMj), 12.6. II Iin Hamina 1Ä (Yrjö Tonteri), 12.6.–19.7. KEM Rajakorpi 2Ä (KHn, PKi, VPH ym.), 12.6. OUL Yli-Tannila 1Ä (VPH, KTs), 15.–17.6. OUL Hietasaari 1Ä (AJk, EAa), 17.6. RAA Kultalanperä 1Ä (TKj) ja 2.7. HAA Säynäjaniemi, Kallolahti 2Ä (VSu).

Liejukana (*Gallinula chloropus*)

Vuoden ainut 20.10. OUL Haukipudas Pultavanletto 1p (The).

Nokikana (*Fulica atra*)

Ensimmäiset melko myöhään (2000-luvun mediaani 6.4.): 19.4. OUL Vihreäsaari 1p (EAa, Juha Hilska, JSI) ja 21.4. HAI Kirkkosalmi 2p (VNi, HRo, Luukas Ronkainen). Heti perään kevään suurin määrä 24.4. HAI Kirkkosalmi 22p (Hsk, PMj). Vain yksi muu kymppin ylitys koko keväänä 3.5. RAA Aittalahti lt 10p (KVa).

Kesä-heinäkuussa yksi vähintään 10 Kirkkosalmen ulkopuolelta 21.6. HAA Lehonsaari Kotaoja 5”5”p (VSu). Kirkkosalmella useita suuria määriä, enimmillään kesäkuussa 16.6. 38p (23”15”) (VNi, JMa) ja heinäkuussa 26.7. 70p (JKs). Vuoden suurimmat määrät: 28.8. LIM Virkkula 110p (PHI) ja 30.9. 110p (EAa) sekä 2.8. HAI Kirkkosalmi 88p (JKs) ja 11.8. sama määrä 88p (Jaa, Paa, MLo). Koillismaalta yksi havainto: 17.6. PUD Kollaja Pieni Leväsuo 1p (ESa, Tsa). Vuoden viimeiset: 15.10. OUL Pyykösjärven uimaranta 3p (MiK), 15.10. LIM Virkkula 32p (PHI), 23.10. LIM Virkkula 25p (TVä, PLa) ja 23.10. OUL Pyykösjärvi 4p (TTa).

Kurki (*Grus grus*)

Harvinaiset talvihavainnot 3.–4.1. OUL Madekoski Särkisuo 1p (TTa, The) ja 15.1. KEM Hovimurron tie 1p (Mervi Ketolainen). Kevätmuutto alkoi selvästi myöhässä (2000-luvun mediaani 28.3.): 5.4.

PYI Yppäri Ojahaka 1p (JSn) ja 7.4. havainnot 5 kunnasta. Ensimmäinen kympin ylitys 9.4. SII Hirvasperä 15p (Minna Lappi, Eero Lappi). 15.4. reilu harppaus, kun päiväsumma eri puolilta yhteensä 1 040 ja ensimmäiset sadan ylitykset, joista suurimpana 15.4. TYR Kiviojanvarsi Korpi 210p (TVä, JNi, SNi). Ensimmäinen yli 500 samasta paikasta 20.4. 600p (TVä). Tonni ylittyi useaan otteeseen päämuuttojaksolla 25.–28.4., jolloin päiväsummat 4905, 5393, 2008 ja 1587 pääosin muuttavista. Suurimmat määrät ja kaikki yli 1000: 25.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 1131m (KHn), 25.4. PYI Mäkikangas 1108m (VSu), 26.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 1517m (84a) (KHn), 26.4. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 1457 (73a) (SAh) ja 26.4. II Raasakan kanava 1240m (KSi). Muuttolennessä tavattuja huhtikuussa 16331 (joista ensimmäinen puolisko 635 ja toinen 15696) ja toukokuussa 1203 (1158 ja 64). Kesä-heinäkuun suurimmat 1.6. LIM Virkkula 280p (PHo, Christer Casagrande, Istvan Kecskeméti ym.), 3.6. LUM Mäkikylä 250p (PHo) ja 30.6. HAA Piipsanneva 261p (ILu, EOI).

Elokuun ensimmäiset viissatset 18.8. LIM Aapinaho 500N Liminganlahdelle yöpymään (VSu) ja 18.8. MUH Matokorpi lt 600p (Johannes Hänninen, Christa Granroth). Tonni rikkoontui elokuussa kahdesti 25.8. MUH Matokorpi lt 1405 (JMa, Risto

Karvonen, MAa) ja 31.8. MUH Sosonpellot 1600p (VPH). Muhoksen ja Tyrnävän kerääntymisalueen suurimmat iltalennot yöpymissoille 2.9. MUH Kaatopaikanmäki 8808 (TTa), 4.9. MUH Matokorpi lt 5350 (KHn) ja 18.9. MUH Kaatopaikanmäki 9495 (TTa, KHn). Limingan ja Tyrnävän syksyisiä kurkia yöpyy merkittäviä määriä myös Liminganlahdella. Suurin laskettu määrä 24.9. LIM Virkkula 6000 yöpymään (HTu). Syksyn selvästi suurimmat muuttolukemat 24.9. HAA Piipsanneva 8077m (VHe, KHn) ja 24.9. HAA Ollilanperä Ojalehto 4292m (PMj) sekä 25.9. HAA Piipsanneva 9281m (KHn). Muuttajien määrät (yöpymislennot karsittu pois) elo-lokakuussa 534, 43680 ja 96. Suurin rysäys 24.–30.9., jolloin kirjattiin 33224 muuttajaa eli 75% syksyn muuttajista. Vuoden viimeiset 16.10. TYR Kiviojanvarsi Korpi 2”2’p (TVä), 5.11. KEM Murto 2p (Arto Fyrsten) ja 12.11. HAI Karinnenänvainio 1p (VNi).

Rantalinnut *Charadriiformes*

Avosetti (*Recurvirostra avosetta*)

Kaikki havainnot: 12.5. LIM Virkkula 2p (ANi), 24.5. HAI Tömpä 2p (KKo), 26.5. HAI Ojakylänlahti Petsamon laituri 2kiert (PKi, TKi, PKn) ja 15.6. LIM Virkkula 1p (Lauri Havu, Roland Lillkälä, PMj ym.).

Nokikana. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Meriharakka. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Meriharakka (*Haematopus ostralegus*)

Ensimmäiset 18.4. PYI Parhalahdi 1 (KV_a), 18.4. RAA Lapaluoto 2p (JAl) ja 19.4. OUL Toppila Frisbeegolfpark 1p (MOr, Petra Nieminen). Huhtikuun suurin 25.4. RAA Meripelastusseuran ranta 28p (JHa). Päämuutto toukokuun alussa. Suurimmat rannikolla 5.5. PYI Parhalahdi 330m (JK_a, HT_u, JÖ_s ym.), RAA Piehingin lintutorni 300N (JH_a, KS_I) ja RAA Pitkääkari Ilolinna It 252 (KV_a, JK_o, JS_n), joissa lienee paljon samoja lintuja. Myöhemmin toukokuussa enimmilläänkin vain alle 20 parvia.

Kesäkuiset 6.6. OUL Kraaseli Lotranperä 16p (EA_a) ja 9.6. OUL Raatimiehenniitty 14p (PK_i) lienevät pääosin vielä muuttavia.

Sisämaassa 26.4. OUN Piipsjärvi pato 1p (JM_j), 5.5. SII Paavola Hoikanrannantie 2p (IL_u, EO_I), 7.5. OUL Madekoski 1p (TH_e), 9.5. HAA Alaranta Laitakallio 3kiert (MS_o), 11.5. SII Paavola Vanhakartano 2p (Irma Ollila), 14.5. OUL Madekoski ja ympäristö 1 pysrev (TH_e), 26.5. SII Niemelän pellot Saaraniemi 1p (AA_u, Ta_R, Anne Rahko ym.), 19.6. MUH Laukka venevalkama 1p (TS_p, VPH), 24.6. MUH Jokirinne 3kiert (JMe, SMe, VMe) ja 25.6. MUH Jokirinne 6NW (JMe, SMe).

Syyspuolen ainoat kymmit 3.7. PYI Suni Kulopauhannokka 10, lentopoikasia ja aikuisia (JL_I) ja 11.7. OUL Kraaseli Hermanninmatala 10p (ML_n). Viimeiset: 4.9. RAA Maivaperä 1 (KV_a), 20.9. LIM Virkkula 3SW (PM_j) ja 25.10. HAI Marjaniemi 1p (AR_s).

Kapustarinta (*Pluvialis apricaria*)

Aloitus 11.4. PYI Hietakariniemi 1 (KV_a) sekä 15.4. TYR Kiviojanvarsi 1p (JNi, SNI) ja TYR Parras Toikka 2p (JPe, PJ_a, EM_u). Ensimmäinen kymppi 24.4. UTA Alakylä 10p (KT_s). Vapun alla seuraavat 29.4. TYR Kiviojanvarsi, Pensas 100p (MS_o) ja LIM Haaransilta Jokela 24p (Teppo Mutanen). Toukokuun ainoa satanen 6.5. TYR Jokisilta Suutarin-parras 100p (3a) (TV_a). Päämuutto toukokuun ensikolmanneksen aikana. Viimeinen muuttotarvi 2.6. PUD Aittojärvi lintutorni 12 nous N (ES_a). Pesiviä noin 15 suolla Tynäväältä Taivalkoskelle.

Syysmuuton alku 24.6. LIM Virkkula 30p (Teemu Tast, Heini Tast, Evert Tast ym.). Heinäkuun suurin 31.7. LUM Lamunkari 30p (ML_n), elokuun 29.8. OUN Vesi-Heikin neva 40p 1a (JM_j), syyskuun 8.9. HAA Piipsanneva 22p (KH_n, PP_ö) ja lokakuun 2.10. TYR Parras 12 lask (Hannu Kornamo, Tom Lindroos, Rauli Lumio ym.). Viimeiset: 13.10. HAI Iso Härkäsäikkä 5p (Maarit Vainio), 14.10. TAI Taljajärvi 3p (UL_a) ja 21.10. RAA Pattijokisuu 1 (KV_a).

Tundrakurmitsa (*Pluvialis squatarola*)

Toukokuussa 1–6 kerrallaan, summa 49. Ensimmäiset: 12.5. SII Karinkanta Savilahti 6p (EA_a), 14.5. OUL Oulunsalo Riuttu 3N (EH_o) ja 15.5. OUL Kraaseli 4p (ML_n), suurin määrä em. Savilahden lisäksi 24.5. OUL Kempeleenlahden It 6p (JK_a, ES_a, PK_i ym.) ja viimeiset 31.5. OUL Kraaseli Hermanninmatala 2p ja Ulkonokka 1p (EA_a). Yksi sydänkesäinen

22.6. OUL Kraaseli Ulkonokka 1 2kv p (EAa).

Syysmuuttoa 21.7. RAA Pattijokisuu 1 (KVva) ja 29.7. LUM Lamunkari 5"4' (THE) alkaen. Heinäkuun summa 10, elokuun 123, syyskuun 20 ja lokakuun 17. Syksyn suurimmat määrät 11.8. HAI Potinlahti 30"1'p (THE), 4.8. HAI Mäntyniemi–Keskinieniemi 8p3SW (JMa, JKs) ja 30.8. LIM Virkkula 17SW (Markku Joki-Luomala). Viimeiset 17.10. HAI Keskinieniemi itälaita 2p (JMa, SHa), 17.10. SII Tauvo Ulkonokka 1p (JAa), 23.10. HAI Virpiniemi 1p (ARs) ja 24.10. RAA Maivaperä 1 (KVva). Kaikki havainnot rannikolta, paitsi 19.8. PUD Pudasjärvi lt 1 ad p (joka myös syksyn myöhäisin aikuinen) (ESa, TSa), 1.10. TAI Taljajärvi 1p (ULa) ja 11.10. TAI Taljajärvi 1 1kv p (MaK, Erkki Karhu).

Töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*)

Ensimmäiset hyppät 5.4. PYI Yppäri Elävisluoto 9S (JSn), 6.4. jo monin paikoin, kuten SIL Piippola kk 1W (MAu) ja RAA Möykkyperä Kangaspää 1p (HUK); lisäksi TYR, OUN ja OUL. Päämuutto huhtikuun puolenvälin tienoilla: 15.4. PYI Parhalahti 390m (KVva, VHe), 18.4. PYI Parhalahti 675N (KVva), 18.4. SII Karinkanta Niitynmaantie 317m (PHo) ja 19.4. PYI Parhalahti 247 (KVva).

Kesä-heinäkuun suurimpia kertymiä 9.6. LIM Virkkula 39"5' (MLn), 17.7. LIM Virkkula 60p (PHI) ja 18.7. OUL Kraaseli 70p (EAa). Elokuun viimeinen kympin ylitys 15.8. HAI Pökönokka 39p (HKi). Syyskuun alun jälkeen 1–2 lintua kerrallaan. Viimeiset 20.9. RAA Maivaperä 1 (KVva), 22.9. MUH Laukka 1p (JMe) ja 5.10. MUH Hyrkkäänmäki 1p (VPH, TSp).

Pikkutylli (*Charadrius dubius*)

Huhtikuun lopulla neljästi: 25.4. OUL Ruskotunturi 1p (ESa), 28.4. PYI Yppäri Mäkikangas 1kiert (JSn, VSu), 29.4. PUD Kollaja Kortesuso 1p, nous, N (ESa) ja 30.4. OUL Kempeleenlahden lt 1ä (JKa). Kevään suurin kerralla nähtyjen määrä 7.5. OUL Ruskotunturi 6p (PHI), ja kesän 30.6. PUD Hetekylä Vitsasuo 6p (emot ja 4 pull) (ESa, TSa). Myöhäinen pesintä 24.7. OUL Ranta-Toppila 1ad 4pull (ESa).

Syyspuolen suurimmat määrät 22.7. PYI Yppärijokisuu 9p (JMj) ja 26.8. SII Varessäikkä 8p (PKi). Viimeiset 27.8. OUL Posanperä 2p (ESa), 6.9. OUL Kraaseli Hermanninmatala 1p (EAa) ja 6.9. OUL Kraaseli Ulkonokka 1p (EAa).

Tylli (*Charadrius hiaticula*)

Aloitus 17.4. RAA Maivaperä 1 (KVva), 18.4. PYI

Parhalahti 1 (KVva) ja 18.4. HAI Pöllänlahti 1p (JMa, MAa). Kevään suurimmat määrät 10.5. OUL Kraaseli Hermanninmatala 70p ja OUL Kraaseli Ulkonokka 40 jp (EAa, OLI), ja ainoa muu 50:n ylitys vasta kesäkuussa 2.6. LIM Virkkula 63p (PLa). Pesintään viittaavia havaintoja ilmoitettu vain OUL, KEM ja SII.

Syysmuuttoa heinäkuun alkupuolelta alkaen, kuten 8.7. LUM Lamunkari 20p (MLn). Heinäkuun suurin 31.7. LUM Lamunkari 50p (MLn). Elokuun yli viisikymppiset 3.8. OUL Kraaseli 60p (PLa, HTa, IKi), 4.8. HAI Mäntyniemi–Keskinieniemi 74 (iältään määritetyistä 28 +1kv, 2 1kv, 1 pull) (JMa, JKs) ja 18.8. HAI Virpiniemi 60p (30 +1kv, 30 1kv) (JMa). Syyskuun suurimmat 9.9. OUL Kraaseli Hermanninmatala 70p (THE) ja OUL Kello Kiviniemi ks 30p (EAa). Viimeiset lokakuun alussa 1.10. SII Tauvo 1 (KVva), 7.10. OUL Nenännokka 1p (JNi) ja 8.10. RAA Pattijokisuu 1 (KVva).

Keräkurmitsa (*Charadrius morinellus*)

Tavanomaiset puolensataa yksilöä. Kaikki: 19.5. HAI Marjaniemi 11N (PHo), 25.5. PYI Yppärin pelot 5p (JMj), 26.5. SII Niemelän pelot 10p (Anne Rahko, Jukka Rahko), 26.5. PYI Yppäri 7p (KVva, JSn, JHa), 27.5. RAA Pattijoki Ojahaka-Loueneva 4p (KVva, JSn, JHa), 27.5. LUM Pelto Karinpää 1p (PLa, ARö, Nelli Rönkä), 27.5. RAA Olkijoki Ojahaka 4p (HTu, TJa, TVä, JMe), 28.5. SII Tulikaara - Olkineva 3 (KVva), 6.6. LUM Pitkänokka Säärenhiehta 2p (KKo) ja 28.8. II Iso Peura-aapa 3m S (HTu).

Pikkukuovi (*Numenius phaeopus*)

Ensimmäiset 22.4. TYR Jokisilta Pikku-Erukka 1Ä (KHn), 23.4. HAA Piipsanneva 1Än (PMj) ja 25.4. OUN Irvanperä Irvan pelot 1än (JMj). Huhtitoukokuun isoimmat 5.5. OUL Haukipudas Kell'on Lintutorni 30m (PLa, JMe, HTa), 5.5. RAA Pitkäkari Ilolinna lt 27 (KVva, JKo, JSn), 12.5. OUL Piimäperänranta 21N (TKa) ja 20.5. OUL Pateniemen vs 16NE (EAa, KOr). Tämän jälkeen rannikolla vain muutama yksittäinen muuttaja; sisämaassa vielä 7.6. TAI Aseman kenttä 11p (KHi).

Soivia, varoittelevia tai hautovia pikkukuoveja 11 suolla RAA, HAA, MUH, OUL, PUD, SIL ja UTA, mm. 27.5. UTA Leväsuo 5pr (MPa, MPs) ja 9.6. OUL Pahkala Kierikkisuo 6pr (Tuula Suihko, Kari Laamanen).

Syysmuuttoa heinäkuun alkupuolelta lähtien, mm. 13.7. OUL Kattilankalla 3m S (PHI). Heinäkuun isoimpia 21.7. RAA Pattijokisuu 25 (KVva) ja

24.7. HAI Pajuperä 25p (JMe, SMe, VMe), elokuun 4.8. HAI Mäntyniemi-Keskiemi 25 (JMa, JKs). Viimeiset 15.8. RAA Pirttipaljas Mikonkarinrivi 1än (HUK), 18.8. HAI Keskiemi 1p (RLe) ja 20.8. HAI Kirkkosalmi 1p (VNi, JMa, KOR).

Kuovi (*Numenius arquata*)

Varhaisimmat saapuivat 2000-luvun myöhäisimmin, vasta 16.4. TYR Toinintie 5 1p (Leino Suorsa) ja LIM Tupos 1p (ARö), mutta 17.4. jo monin paikoin HAA, KEM, OUN, RAA, SIL ja TYR. Ensimmäiset 100:n ylitykset 20.4. HAA Alaranta Huikarinniemi 120p (MSO), LIM Virkkula 140p (Paul Segersvärd) ja PYI Yppärin pelot 101p (PMä). Huhtikuun suurimmat 21.4. HAA Tötteröperä Huikarinniemi 270p (JKj, MSO), 23.4. PYI Parhalahi 159N (KVä, JSn) ja 21.4. RAA Thompsonin ranta 154p (JLn). Pieniä muuttoparvia toukokuun ensimmäiselle viikolle saakka.

Etelään menijöitä jo kesäkuun lopussa, 25.6. LIM Virkkula 10S (Marti Partanen, Ilkka Iivonen, Sirkka Tuomaala ym.); enemmän havaintoja lähinnä naaraiden muuttoparvista kesäkuun puolivälin jälkeen 18.6. OUL Juurussuo a15p (The), 20.6. TYR Temmes Tammaneva 17 ad parvi, jossa kaksi lukurenkaallista koirasta (RKY) ja 21.6. LIM Huhanperä 22p (KKk). Heinä-elokuun parvissa on sekä nuoria lintuja että aikuisia koiraita. Näistä suurimpia 31.7. TYR Temmes Tammaneva 16 1kv nous, NW (RKY), 2.8. LIM Virkkula 25SE (Jorma Halonen) ja 18.8. RAA Pirttipaljas Mikonkarinrivi 17p (HUK, JHa ym.). Syyskuussa enää yhtä-muutamaa kerrallaan. Viimeiset 17.9. LIM Virkkula 2p (Lauri Kleemola, Markku Kleemola, Linnea Korpi), 23.9. SII Tauvon 1S (MTy) ja 24.9. LIM Virkkula 2m (HTu).

Mustapyrstökuiri (*Limosa limosa*)

Ensimmäiset pari päivää 2000-luvun keskimääräistä saapumisaikaa aiemmin: 15.4. LIM Virkkula 1ä (PJo, MJo, ALh, PLj) ja 15.4. TYR Parras 1p (Sami Haataja, Martta Haataja). Runsastui 23.4. LIM Virkkula 10p (UMa), ja kevään suurimmat kerääntymämäärät 1.5. LIM Virkkula 28p (HSk) ja 15.5. LIM Virkkula 29p (Veikko Isomursu).

Muutolta saapuneet kuirit rupeavat myös nopeasti tarkistamaan pesimäpaikkojaan, esim. 25.4. LIM Tupos 11p (EPa) ja 28.4. LIM Selkämaantie 12p (STi). Vuonna 2014 alkaneessa tutkimus- ja lukurengastusprojektissa löydettiin touko-kesäkuussa kunnista LUM, LIM, OUL, KEM yht. 62 pesää 14 eri paikalta, ja rengastettiin ennätysmäärä 176 kuiria

(53 ad ja 123 pp). Eniten pesiä löytyi KEM Monkasenrannasta, OUL Nenältä ja LIM Temmesjokivarren pelloilta, kaikilta 9 kpl (STi, JPe, EPa ym.). Poikastuotto oli suotuisten sääolojen ja vähäisen saalistuksen seurauksena erittäin hyvä. Oulun seudun, Hailuodon ja Siikajoen ydinpesimäalueen ulkopuolelta 3.5. RAA Pattijokisuu 2p (KVä) ja 7.5. OUN Piipsjärvi 1p (JMj) ja todennäköinen pesintä 19.6. MUH Kankaannokka 2 var (VPH, TSp).

Pesimäkauden jälkeisten kerääntymien suurin 10.7. LIM Virkkula 30p (KVi). Elokuussa määrät vähenivät LIM Virkkulassa tasaisesti 20.8. asti. Yllättävä kerääntymä oli 11.8. HAI Keskiemi 11p (The). Vuoden viimeiset syyskuulla: 8.9. SII Tauvo 1p (PMj), 14.9. SII Tauvo 1 1kv p (SLu, JHn) ja 15.9. LIM Virkkula 1W (PHI).

Punakuiri (*Limosa lapponica*)

Ensimmäiset 22.4. PYI Parhalahi 1 (KVä) sekä 27.4. HAI Rytijärvi Kopsa 4 (HRo) ja SII Merikylänlahden ks pelot 4NW (PHo). Valtaosa kevätmuutosta toukokuun alkupuoliskolla, jolta ajalta suurimmat määrät 5.5. HAI Kirkkosalmi 60N (JMa, HKi, EMy ym.), 10.5. HAI Riisinnokka 130p (MOr, PRo, APö), 10.5. OUL Haukipudas Kell'on Lintutorni 135NE (a60 + a75) (HTa), 12.5. OUL Piimäperänranta 367m (TKa) ja 15.5. OUL Piimäperänranta 65N (1a) (TKa). Kevään viimeiset Perämeren rannikolla 24.5. OUL Kellon Kraaselissa Hermanninmatalalla 1n p ja Lotranperässä 1n p (EAa). Kevään summa 1 112.

Kolme kesäistä kuiria 24.6. SII Munahietä, Wosa 3p (1k, 1n, 1 2kv) (PHo), jotka mahdollisesti jo syysmuuttoa. Syysmuutto alkoi viimeistään 4.7. RAA Pattijokisuu 23 (KVä), joka oli samalla syksyn isoin parvi; muut yli kympt 11.8. HAI Kirkkosalmi 14m (JAa, PAa, MLo) ja HAI Pökönokka 11m (JAa, PAa, MLo). Myöhemmin 1–2 kerrallaan, paitsi 14.9. SII Munahietä 5 kiert (RLe), jonka jälkeen viimeiset 17.9. OUL Kraaseli Hermanninmatala 1p (PHI), 1.10. SII Tauvo 1 (KVä) ja 17.10. HAI Keskiemi 1p (JMa, SHa). Syksyn summa 96.

Karikukko (*Arenaria interpres*)

Ensimmäiset karikukot 1.5. HAI Keskiemi 1p (VNi), 3.5. RAA Pattijokisuu 1 (KVä) ja 5.5. HAI Marjaniemi 1p (PHo). Kevään suurin 25.5. HAI Marjaniemi 22p (PSI, PSv, HSI), muuten keväällä havaintoja etupäässä yksittäisistä linnuista.

Pesintää 26.5. HAI Marjaniemi 2 pysrev (PKi, TKi, PKn) ja 2.7. RAA Kultalanperä Ulkokarvo 1/1 var; samassa paikassa 23.7. 1 n var ja 1 juv (HUK).

Lisäksi 4.8. HAI Mäntyniemi-Keskiniemi 18 1kv p lintua (1+2+6+9), joista yhden seurana varoiteleva +1kv (JMa, JKs); tämä on myös syyspuolen suurin määrä. Muut isohkot samoilta paikoilta, kuten 12.8. HAI Keskiniemi 8p ja Mäntyniemi 3p (JAa, PAa, MLo ym.). Viimeiset 18.8. HAI Virpiniemi 3 (2 1kv p, 1S) (JMa), 26.8. HAI Marjaniemi 1p (PHI) ja 15.9. PYI Takaranta 1p (Toni Uusimäki, PLa, Antti Peuna, HTa).

Isosirri (*Calidris canutus*)

Havaintoja vain Perämeren rannikolta. Ensimmäiset 18.5. PYI Messu Suni 1N (KVa, JKo, JSn ym.), 19.5. HAI Keskiniemi lounaispuoli 1p (JMa) sekä 20.5. HAI Marjaniemi 2N, lask (JMa, JNi, Suvi Niskanen) ja SII Säären ranta 1p (PHo). Kesäkuussa kahdesti, 8.6. OUL Kraaseli Hermanninmatala 8p (MLn) ja 16.6. OUL Kraaseli Ulkonokka 3p (The).

Syysmuuton alku 4.7. RAA Pattijokisuu 1 (KVa), seuraavat vasta kuun lopussa, kuten 31.7. LUM Lamunkari 40p (MLn), joka oli syksyn suurin. Heinäkuussa 4 havaintoa 45 linnusta. Elokuulta 17 havaintoa ja 82 yksilöä. Suurimmat määrät 4.8. HAI Pökönokka 25p (HKi) ja 11.8. RAA Pirttipaljas Mikonkarinrivi 21p (HUK). Ensimmäinen nuori 18.8. HAI Virpiniemi 1 1kv p (JMa). Syyskuun 5 havainnon summa 22; isoin parvi 11.9. RAA Pöllän Ulkokalla 14p (HUK). Viimeiset 14.9. OUL Kello Kiviniemi ks 5p (EAa), 15.9. PYI Keskimatala 1 (KVa, HTu) ja 15.9. HAI Pajuperä 1p (JMe, SME, VMe).

Suokukko (*Calidris pugnax*)

Aloitus 26.4. TYR Jokisilta Rajakanava 1p (ALh, Antti Piironen, Kees Schreven), 26.4. RAA Pitkärin It 4p (JLn) ja 28.4. TYR Jokisilta Rajakanavan tulva 1p (JPe, EPa, TVä). Ensimmäinen 100:n ylitys 9.5. HAI Kirkkosalmi 250p (MOr, PRo, APö) ja eka viisisatanen 10.5. LIM Virkkula 500p (MLn). Tonni rikki reilusti 11.5., kun Liminganlahden eri puolilla laskettiin n. 5400 pörhöstä, mm. LIM Virkkula 1300/2000p ja LUM Sannanlahti 1500p (EAa). Samoihin aikoihin suokulaismassoja myös 12.5. HAI Kaarannokka 1100p (PHo) ja 15.5. LIM Virkkula 1000p (ANi, PHl, PHo). Kuun puolivälin jälkeen ei enää tonnisia. Viimeinen 500+ 16.5. LIM Virkkula 600p (PLa) ja viimeinen kaksisatanen 20.5. OUL Perävainio Kempeleenlahti 200p (PKi).

Kesäkuun lopulta lähtien etelään menijöiden parvia etupäässä Perämeren rantaniityillä. Syyspuolen ensimmäinen isompi määrä 10.7. LIM Virkkula

200p (KVi). Heinäkuussa 200 rikki viidesti, elokuussa kuudesti ja syyskuussakin vielä kolmesti. Enimmäkseen nämä havainnot olivat LIM Virkkulasta tai LUM Lamunkarilta, yksi Hailuodosta. Syksyn suurimmat kertymät elo- ja syyskuun vaihteesta LIM Virkkula 20.8. 300p (PHo, UMa ym.), 29.8. 300p (PLa, PMj), 1.9. 650p (PLa) ja 3.9. 300p (HSk, PMj), ja viimeinen satanen samassa paikassa 17.9. 120p (Lauri Kleemola, Markku Kleemola). Viimeiset: 6.10. HAI Lahdenperä 2lask (The), 6.10. SII Säären kivikasapellot 1S (EHn, Anu Hiekkänen) ja 10.10. RAA Pattijokisuu 1 (KVa).

Jänkäsirriäinen (*Calidris falcinellus*)

Jänkäsirriäisiä nähtiin 24.5. heti Raahesta Pudasjärvelle: RAA Säikänorasuu-Letto, Pattijoki 3 (KVa), LUM Sannanlahti 12p (PMj), LIM Virkkula 6lask (PHI), OUL Raatimiehenniitty 12p, 20N (JKa) ja 7p (PKi) sekä PUD Kollaja Kortesus 2p (Tsa). Toukokuun summa 215, kesäkuun 90, eli tavanomaisesti. Suurimpia määriä 27.5. SII Säären ranta 40p (HTu, TJa, TVä, JMe), 24.5. OUL Raatimiehenniitty 32 (JKa) ja 26.5. OUL Kempeleenlahti 30p (HTu, TJa, TVä, JMe). Viimeiset muuttoparvet kesäkuun ensimmäisellä viikolla, rannikolla 6.6. LUM Pitkänokka Säärenhieta 11p (KKo) ja samana päivänä TAI Ryötti 8p (TLj). Kevään summa n. 305.

Pesintään suoraan viittaavaa (soimista, varoitelua, poikueita) ei havaittu. TAI Ryötissä pitkin kesäkuuta ruokailleet 1–2 lintua lienevät pesijöitä kuitenkin (TLj, Heidi Luukkonen, VSa ym.).

Syysmuuton alku näkyy Perämeren rannoilla, 8.7. LUM Pitkänokka Säärenhieta 1p (KKo) ja 10.7. LIM Virkkula 3p (KVi). Heinäkuun summa 8, elokuun 4; viimeiset 4.8. LUM Lamunkari 1p (The), 11.8. HAI Potinlahti 1p (PTa, PLj, JPm) ja 14.8. TYR Parras Väyrynen Ikiert (TVä).

Kuovisirri (*Calidris ferruginea*)

Keväällä kuudesti: 15.5. OUL Kraaseli 1p (MLn), 17.5. OUL Kraaseli Ulkonokka 1p (EAa), 20.5. SII Säären ranta 1p (PHo), 22.5. HAI Potinlahti 1p (PHo), 3.6. LIM Virkkula 4p (PJo, MJo), 6.6. OUL Kraaseli Lotranperä 1p (EAa) ja 10.6. RAA Inakari Pattijoki 1 (KVa). Summa 9.

Syyspuolen ensimmäiset 4.7. RAA Pattijokisuu 1 (KVa), 6.7. RAA Olkijokisuu 2p (JHa) ja 8.7. LUM Pitkänokka Säärenhieta 2 +1kv p (KKo). Heinäkuussa yhteensä 24, suurimmat määrät 21.7. LIM Virkkula 12 +1kv p (PJo, MJo) ja 26.7. HAI Virpiniemi 7p (HKi). Elokuussa 17. Viimeiset aikuisiksi

määritetyt ja ensimmäiset nuoret 18.8. HAI Virpiniemi 1 +1kv p ja 2 1kv p (JMa). Syys- ja lokakuussa molemmissa kaksi havaintoa, joista viimeiset 18.9. SII Tauvo 1 (KVva), sekä 1.10. TAI Metsäkylä Kisoslammet 1 +1kv p (KHi) ja 7.10. TAI Taljajärvi 1 +1kv p (ULa), jotka ainoat sisämaassa nähdyt.

Lapinsirri (*Calidris temminckii*)

Ensimmäiset 3.5. RAA Pattijokisuu 1 (KVva), 5.5. HAI Kirkkosalmi 1kiert (PHo) ja 5.5. HAI Riisinnokka 2N (PRO). Kevään suurimpia 24.5. OUL Meri-Toppilan ranta 19p (ESa), 24.5. OUL Kraaseli Hermanninmatala 18p (EAa) ja 27.5. OUL Toppilansaari Mөлjänpää 16p (KHa, JPi, Seppo Neuvonen, Arvo Ohtonen). Neljä havaintoa soivista sirreistä; 12.5. LUM Pitkänokka 2Ä (KKo), 21.5. RAA Pöllänperä, Kurkunsuu 2Ä (KHn), 24.5. OUL Oritkari laguuni 3Än (MiK) ja 13.6. HAI Pöllänokka 1/1 Än (MAa, JMa). Lisäksi 20.5. OUL Pateniemi Ojakyvän laguuni 4p (PHI, Heikki Tervahattu, Sandra van der Veen), joista yksi oli värirenkaiden perusteella edellisenä vuonna lähistöllä pesinyt emo (Veli-Matti Pakanen, suull. ilm.).

Syysmuuton alkua 8.7. PUD Hetekylä Iso Nivansuo 6p (ESa) ja 9.7. OUL Kello Kiviniemi ks 9p (EAa). Heinäkuun summa 67. Elokuun ja koko syksyn ainoat yli 10 kirjaukset 3.8. OUL Kraaseli 15p (IKi, PLa, HTa), 4.8. HAI Mäntyniemi-Keskiniemi 3 +1kv p, 2p, 6 1kv p (JMa, JKs) ja 11.8. HAI

Keskiniemi Itälaita 8p, 3W (VPH, JMa). 4.8. 1kv:t olivat syksyn ensimmäiset nuoret, +1kv:t viimeiset vanhoiksi määritetyt. Elokuun summa noin 120. Viimeiset 4.9. SII Munahieta 2p (HSk, PMj), 5.9. RAA Maivaperä 1 (KVva) ja 10.9. RAA Maivaperä 1 (KVva). Syyskuun summa 4.

Pulmussirri (*Calidris alba*)

Kaikki havainnot Perämeren rannoilta. Kevään ainoat 26.5. HAI Virpiniemi 2NE (JMa). Syysmuuton aloittivat 26.7. HAI Virpiniemi 2p (HKi) ja 29.7. HAI Huikku 2p (JKs). Heinäkuussa 4 hav/11yks ja elokuussa n.15 hav/n.60yks. Elokuun suurimmat määrät 11.8. HAI Keskiniemi itälaita 11p (JMa, SHa, VPH ym.) ja 4.8. HAI Mäntyniemi-Keskiniemi 7+3 ad p (JKs, JMa). 11.8. nähtiin syksyn ensimmäinen nuori HAI Mäntyniemi 1 juv (The). Syyskuussa 25 havaintoa, 66 sirriä. OUL Kellon Kiviniemen kalasatamassa syyskuun isoimmat parvet, 9.9. 10p (EAa) ja 11.9. 6p (EAa). Myöhäisin aikuiseksi määritetty 11.9. RAA Pöllän Ulkokalla 1”1” (HUK). Viimeiset 25.9. SII Tauvo Munahieta 1 (KVva), sekä lokakuiset 1.10. SII Tauvo Kalasatama-Kullikari 1 (KVva) ja 10.10. HAI Hannuksenokka 2m (JMe).

Suosirri (*Calidris alpina*)

Ensimmäiset 20.4. LIM Virkkula 1 jp kiert (etelän-suosirri) (PLa), 21.4. RAA Pattijokisuu 1 (KVva) ja 25.4. LUM Pitkänokka 1ä (KKo). Parinkymmenen-

Lapinsirri. © ILKKA KÄRRKÄINEN

puolensadan sirrinn parvia 10.5. lähtien liki päivittäin. Kevään suurin ja ainoa satanen 18.5. SII Tauvon la 100p (MTy, ATy). Viimeinen isohko muuttoparvi 17.5. SII Säären ranta 30p (1a) (HTu, TJa, TVä, JMe).

Etelänsuosirrien reviierejä oli Siikajoella 3, Lumijoella 21 ja Hailuodossa 9 (Veli-Matti Pakanen, kirj. ilm.). Edellisvuoden katsauksessa SII ja LUM luvut olivat vaihtuneet keskenään. Korjatut v. 2017 reviiirit SII 4, LUM 19 ja HAI 11. Soivia suosirrejä (ilm. etelän-) myös OUL Kellon Kraaselissa: 31.5. ja 14.6. Lotranperä 1Ä, Ulkonokka 1Ä sekä 6.6. ja 22.6. Hermanninmatala 1Ä (EAa).

Syysmuuton alku 4.7. RAA Pattijokisuu 7 (KVva) ja 6.7. OUL Kello Kiviniemi ks 33p (EAa). Heinäkuun isoin 31.7. LUM Lamunkari 150p (MLn), elokuun suurimmat 4.8. HAI Pökönokka 180p (HKi) ja LUM Lamunkari 150p (The), syyskuun suurin OUL Kello Kiviniemi ks 90p (EAa) ja lokakuun 7.10. TAI Taljajärvi 20 1kv p (ULa). Varhaisin nuori muuttaja 2.8. LUM Lamunkari 2 1kv p, 58 +1kv p (PLa, IKi); 18.8. nuoria jo enemmistö HAI Virpiniemi 27 1kv, 9 jp +1kv (JMa). Myöhäisin +1kv sirri 24.9. HAI Vähämetsänkulju 2 +1kv p, 15 1kv p (PHI, Heikki Tervahattu). Viimeiset 12.10. RAA Pattijokisuu 3p (JHa), 14.10. TAI Taljajärvi 18kiert (ULa) ja 21.10. RAA Pattijokisuu 1 (KVva).

Merisirri (*Calidris maritima*)

Harvinainen kevähavainto 19.5. HAI Marjaniemi 4N (PHo). Syksyllä 8 yksilöä: 1.10. PYI Suni Karvasti 1SW (VHe), 5.10. RAA Pattijokisuu 1 (KVva), 9.10. HAI Marjaniemi ks 1p (PHo), 19.10. RAA Maivaperä 1 (KVva), 20.10. HAI Marjaniemi 1lask (PHo), 23.10. HAI Keskinieniemi 1SW (ARs), 27.10. HAI Marjaniemi 1 1kv S (JMa, ARs, MNi ym.) sekä joulukuinen 15.–23.12. HAI Marjaniemi itälaita 1 1kv p (PHo, TAn, SHa ym.).

Pikkusirri (*Calidris minuta*)

Pikkusirrejä tavattiin vain Perämeren rannoilla. Keväiset pikkusirrit ovat tässä: 16.5. RAA Maivaperä 1 (KVva), 24.5. OUL Kraaseli Hermanninmatala 40p (joka myös vuoden suurin) (EAa), 26.5. OUL Raatimiehenniitty 1p (PKi, TKi, PKn) ja 6.6. LUM Pitkänokka Säärenhieta 2p (KKo). Kraaselin 40p lienee kaikkien aikojen ennätysmäärä keväällä, sillä esim. suurin Tiirasta löytyvä on 12p.

Syysmuuton alku 8.7. LUM Lamunkari 2p (MLn), 11.7. OUL Kraaseli Hermanninmatala 4p (MLn) ja 12.7. OUL Kraaseli Hermanninmatala 16p

(EAa). Heinäkuussa 29 pikkusirriä, joista puolet 12.7. OUL Kraaseli Hermanninmatala 16p (EAa). Elokuun summa 18, syyskuun 52. Viimeiset 19.9. HAI Keskinieniemi 4 (VPH, TSp, JMa), 21.9. RAA Pattijokisuu 2 (KVva) ja lokakuun ainoa 4.10. SII Tauvo 1 (KVva).

Vesipääsky (*Phalaropus lobatus*)

Ensimmäiset 18.5. RAA Puuroneva Vihanti 1 (KVva), 20.5. OUL Kempeleenlahti 1p (PKi) ja 21.5. LIM Virkkula 5p (PHo). Suurimpia määriä 1.6. SII Tauvon la 7p (SLu, MTy, ATy), 6.6. LUM Pitkänokka Säärenhieta 12p (KKo) ja 11.6. HAI Ulkokarvo Petsamon laiturii 7p (JMa).

Suoraan pesintään viittaavia havaintoja ei ollut, vaikka pesimäaikaisia havaintoja sopivassa ympäristössä on useista Perämeren rannikon kunnista ja vaikkapa 1.6. TAI Metsäkylä 2p (KHi, Synnöve Huovinen, Tarmo Moilanen). Viimeiset 29.7. LUM Lamunkari 2p (The, KHn), 11.8. HAI Potinlahti 1p (PLj, Jpm, PTa) ja 15.8. KEM Vihiluoto 2p (PHo).

Rantakurvi (*Xenus cinereus*)

Kurveja nähtiin etupäässä Oulussa 9.5. OUL Nuotasaari Oritkari 1p (PJu) ja 9.5. OUL Vihiluoto vs 1p (Jukka Hakalahti, JHI) alkaen. Oulussa pesi yksi pari (Veli-Matti Pakanen), johon havainnot 16.–22.5. OUL Oritkari 1Än (EAa, MLn, JKa ym.) ja 22.5.–3.7. OUL Oritkari laguuni 2p (Niina Alapelto, Staffan Blom, Jukka Hautamäki ym.) liittyvät. Lisäksi Hailuodossa 1.6. Ojakylänlahti Lahentie 1p (PHo).

Rantasipi (*Actitis hypoleucos*)

Ensimmäiset 28.4. OUN Irvanperä Koiranojan suu 2p (VHe), 28.4. HAA Hietalanperä Juoksumäki 1p (MAu, Esa Eberhardt), 29.4. MUH Kirkkosaari 1p (JSi) ja 29.4. TAI Pajarinsaaret 1 (ULa). Soivia ja pariutuneita sipejä toukokuun alusta alkaen, enimmäkseen muutama pari paikallaan: 12.5. PYI Hanhikivi Hietalahti 3pr (HUK). Suurimpia määriä 11.5. LIM Temmesjoki Penkkatie 11p (EAa), 3.7. PYI Suni Kulopauhannokka 10p (JLI), 10.7. TAI Rääpysjärvi 17p (KHi), 16.7. UTA Juorkuna Kivijärvi 15p (SRY, HRy) ja 3.8. HAI Potinlahti 10p (JKs). Viimeiset 5.9. RAA Maivaperä 1 (KVva), 5.9. PUD Kollaja Naisjärvi 1p (ESa), 12.9. RAA Maivaperä 1p (PMä) ja 15.9. PYI Yppärijokisuu 1 (KVva, HTu).

Metsäviklo (*Tringa ochropus*)

Ensimmäiset saapuivat tavanomaista myöhemmin. Niitä nähtiin 18.4. kolmessa eri paikassa: HAI Kirk-

Rantasipi. © ILKKA KÄRKKÄINEN

kosalmi 1 (HRo), SII Karinkanta Niitynmaantie 2m (PHo) ja RAA Hurnasperä Hirsikangas 1m (KHn), jonka jälkeen päivittäin. Suurimmat määrät olivat liikkeellä noin viikko ensihavainnosta: 23.4. PYI Parhalahdi 18m (KVä, JSn), 25.4. OUN Irvanperä Irvan pellot 9m (JMj) ja 26.4. KEM Rajakorpi 8p (Tuula Kempainen, Pekka Lahti).

Elokuun alkupuolella tehtiin vielä neljä havaintoa yhteensä viidestä linnusta. Elokuun lopussa nähtiin vain yksi lintu 29.8. RAA Maivaperällä (KVä). Vuoden viimeinen lounaaseen muuttanut, mutta paikalliseksi laskeutunut tavattiin yli kuukausi tämän jälkeen, 6.10. HAI Patelanselällä (JMa, SHa).

Mustaviklo (*Tringa erythropus*)

Ensimmäiset hieman tavanomaista aiemmin 22.4. LIM Virkkula 2p (Esko Kaappola, JNi, SNi). Seuraavat saapuivat muutaman päivän välein: 24.4. HAI Kirkkosalmi 1p (VNi) ja 27.4. OUL Oulunsalo Välitörmä 1p (MPa). Mustaviklot yleistyivät hitaasti, ja kevätmuuton suurimmat määrät jäivät alhaisiksi: 5.5. LUM Sannanlahti 100p (VSu, THe, EHo ym.) ja 10.5. HAI Riisinnokka 106p (MOr, PRo, APö). Kevätmuuton loppu ja syysmuuton alku menivät kesäkuun alussa päällekkäin. Esim. 2.6. HAI Hanuksenokka 2 jp N (JMe, SMe) lienevät vielä kevätmuuttoa, mutta saman päivän LIM Virkkula 28p (PLa) jo syysmuuttoa.

Kesäkuussa havaintoja kertyi noin viidennes enemmän kuin toukokuussa. Koko vuoden suurimmat määrät 153–310p havaittiin kesäkuun alkupuolella 9.–11.6. LIM Virkkulassa, enimmillään 10.6. 310p (Ilpo Huolman, Markku Mikkola-Roos, Aili Jukarainen). Pesimäaikaisia havaintoja ilmeisiltä pesimäpaikoilta kertyi vain vajaat kymmenen eikä selvästi pesintään liittyviä havaintoja ilmoitettu. Heinä- ja elokuun suurimmat kerääntymät olivat noin 30 lintua: 17.7. LIM Virkkula 30p (PHI), 1.8. SII Ulkonokka n. 30p (PHo) ja HAI Kirkkosalmi 31p (MLn). Pieniä määriä havaittiin säännöllisesti syyskuun alkupuolelle saakka. Vuoden viimeiset 14.9. LIM Virkkula 3p (PHI, KHn, PLa), 18.9. SII Tauvo 1 (KVä) ja 28.9. RAA Pattijokisuu 1 (KVä).

Valkoviklo (*Tringa nebularia*)

Ensimmäiset pari päivää tavanomaista myöhemmin samana päivänä 23.4. kolmessa eri paikassa: PYI Parhalahdi 1 (KVä, JSn), LIM Virkkula 1p (UMa) ja HAA Piipsanneva 1ä (PMj). Tämän jälkeen päivittäin, mutta suurimmat määrät todettiin toukokuun alussa: 5.5. LUM Sannanlahti 100p (VSu, THe, EHo ym.) ja 8.5. SII Säären ranta 60p (PMä).

Heinäkuun alun 3.7. OUL Oulunsalo Koivukari 60p (MLn) viittaavat syysmuuton alkuun. Muut suurrehkot määrät heinäkuulta 18.7. OUL Kello Kiviniemi ks 60p (EAa) ja 19.7. OUL Kraaseli Ulkonokka

62p (EAa). Elokuun suurin kertymä 1.8. Siikajoen Ulkonokka 60p (PHo). Viimeiset yli kymmenen linnun kerääntymät ilmoitettiin elokuun puolivälissä, mutta valkovikloja esiintyi säännöllisesti syyskuun puoliväliin, minkä jälkeen havaittiin vielä kolme lintua: 21.9. RAA Pattijokisuu 1 (KVa), 23.9. SII Tauvon la 1p (SLu, JHn) ja 4.10. SII Tauvo 1 (KVa).

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*)

Kaikkiaan 9 havaintoa 11 yksilöstä kahdeksalta eri paikalta. Mahdolliset päällekkäisyydet karsien voidaan arvioida, että alueella olisi liikkunut 7–8 lintua. Ensimmäiset tavanomaiseen aikaan kahdessa eri paikassa: 6.5. SII Savilahti 1p (The) ja LUM Sannanlahti 1p (HSK, PMj). Kaikki loput: 8.5. LIM Virkkula 1p (PHo), 11.5. LIM Temmesjokisuu 2p (EAa), 12.5. HAI Santosenmatala 1p (JHI, Jukka Hakalahti), 15.5. LIM Virkkula 2Än (VHe, Keijo Tamminen, Veikko Isomursu ym.), 20.5. SII Merikylänlahti 1p (KHn), 29.5. RAA Pattijokisuu 1 (KVa) ja 1.6. HAI Ulkokarvo Petsamon laiturin 1p (PHo).

Liro (*Tringa glareola*)

Ensimmäinen pari päivää tavanomaista myöhemmin 26.4. HAA Piipsannevalla 1 (KVa, JKo, JSn). Seuraavat saapuivat heti perään parin päivän välein: 27.4. SII Karinkanta Niittytie 1p (PHo) ja 29.4. PUD Vilheläntie 2p (MKn, MKv). Tämän jälkeen päivittäin, mutta muuton huippu oli terävä. Yli sadan linnun yhteismääriä ilmoitettiin vain 9.–12.5., näistä suurimmat kerääntymät 10.5. OUL Kraaseli Hermanninmatala 370p (EAa, OLI) ja 11.5. OUL Koivukari 300p (EAa).

Syysmuutto käynnistyi juhannuksena: 25.6. LIM Virkkula 20p50S (Marti Partanen, Ilkka Iivonen, Sirkka Tuomaala ym.). Samalla paikalla 10.7. 300p (KVi) ja 17.7. 300p (PHI, KOr) sekä 21.7. koko vuoden huippu 880p (PHo). Pienempiä määriä tavattiin lähes päivittäin syyskuun alkuun saakka. Viimeiset 12.9. RAA Pattijokisuu 5 (KVa), 15.9. PYI Yppärijokisuu 1 (KVa, HTu) ja 23.9. RAA Pattijokisuu 1S (KVa).

Punajalkaviklo (*Tringa totanus*)

Ensimmäiset kolme havaintoa tehtiin Raahessa 21.4., yhtä myöhään kuin kahdesti aiemmin 2000-luvulla: Pattijokisuu 1 (KVa), Virpiperä Hernekari Ilask (HUK) ja Pirttipaljas Mikonkarinrivi 1ä (HUK). Tämän jälkeen tavattiin päivittäin ja yleistyi hiljalleen. Suurimmat määrät huhtikuun lopussa ja toukokuun toisella viikolla: 30.4. OUL Koivukari

25p (KHn), 10.5. OUL Kraaseli Hermanninmatala 25p ja Ulkonokka 20p (EAa, OLI). Sisämaasta havaintoja ilmoitettiin huhti- ja toukokuussa yhdeksältä paikalta kuudesta kunnasta yhteensä 18 linnusta: HAA: 23.4. Piipsanneva 3p (PMj); MER: 6.5. Ylipää Aittoneva 4N (AHi); MUH: 22.5. Karho-ojanniityt 4p (TSp) ja 26.5. Koivikko, Sammontie 1Ä (VPH, TSp, KT); OUN: 28.4. Irvanperä, Koiranojan suu 1p (VHe), 16.5. Piipsjärvi venevalkama 1p (JMj) ja 20.5. Piurukkaneva 1p (AHi, EHi). PUD: 24.5. Kollaja Kortesus 2p (TSa) ja TAI: 27.5. Pirinjärvi yläpato 1p (TLu).

Suurimmat kertymät OUL Kellon Kraaselin Hermanninmatalalla pitkin kesä- ja heinäkuuta: 6.6. 34p, 14.6. 30p, 22.6. 37p ja 12.7. 45p (EAa). Näiden lisäksi 19.7. OUL Kraaseli Lotranperä 30p (EAa). Muualta ei ilmoitettu yli kymmenen linnun yhteismääriä. Elokuussa ei havaittu yli kymmenen kertymiä, mutta lintuja esiintyi pienemmissä määrin kuukauden loppuun asti. Viimeiset 30.8. OUL Kello Kiviniemi ks 1p (EAa), 1.9. LIM Virkkula 1p (PLa) ja 12.9. RAA Maivaperä 1 (KVa).

Jänkäkurppa (*Lymnocyptes minimus*)

2000-luvun ennätysmyöhäiset ensimmäiset samana päivänä 6.5. eri puolilla rannikkokuntia: LIM Temmesjoki Kivisäärennokka 1p (EAa), RAA Pattijokisuu Inous (JHa) ja OUL Pilpasuo 1Ä (Tapio Lehtinen). Tämän jälkeen muutamia yksilöitä päivittäin 10.–19.5. rannikon kosteikoilla. Suurimmat määrät sisämaassa ja Pitkänokalla: 16.5. TAI Kisoslammet 3Ä (Vsa), 29.6. TAI Metsäkylä Ryötilampi 2p (KHi), 10.5. SIL Rantsila Kurunneva It 2Ä (RKy) ja 12.5. LUM Pitkänokka 2Ä (KKo). Toukokuun lopulla ja kesäkuussa havaittiin vielä Virkkulassa kahteen otteeseen ja viidellä Pudasjärven ja Taivalkosken kosteikolla.

Syksyn ensimmäinen 10.9. RAA Pattijokisuu 1 (KVa), mutta yleistyi vasta syyskuun lopulla. Tämän jälkeen säännöllisesti usealla eri paikalla lokakuun toiselle puoliskolle asti. Viimeiset eri puolilta rannikkoa lokakuun lopulla: 24.10. OUL Oulunsalo Kotakari 1p (The), 24.10. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 1 (KVa), 26.10. OUL Kraaseli Hermanninmatala 1p (EAa) ja 27.10. RAA Pattijokisuu 1 (KVa).

Lehtokurppa (*Scolopax rusticola*)

Ensimmäiset 2 havaintoa tehtiin 17.4. vain päivää ennen 2000-luvun myöhäisintä saapumispäivää: OUL Myllyoja 1p (Jonna Kelja) ja RAA Tarpio Sam-

Lehtokurppa. © ILKKA KÄRKKÄINEN

makkosuoinkatu 1p (PTn, Anneli Tuhkanen). Yleistyti saman tien ja kahden päivän päästä ilmoitettiin jo 4 eri lintua, minkä jälkeen havaittiin säännöllisesti. Kevään suurin kertymä 13.5. HAI Huikku–Ailasto 7p maantiellä (PHo). Kesäkuussa enimmillään kolmesti 4, joista yksi rengastus 7.6. OUL Kello Nousion eteläpellot 1var 3pm reng (TKa). Heinäkuun suurin 18.7. II Kuivaniemen Pyöräkoski 5p (AMä). Syyskuun suurin määrä 6.9. OUL Haukipudas Halosenperä 4p (HTa). Havaintoja säännöllisesti lokakuun loppupuolelle saakka. Marraskuussa ilmoitettiin vielä viisi havaintoa, joista viimeiset: 18.11. OUL Taskisenperä 1kuollut (EAa), 24.11. OUL Hietasaari 1 (Sari Ollila, Ville Heikkinen, Pekka Juntunen ym.) ja 27.11. OUL Höyhtyä 1p (EBo).

Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*)

Ensimmäiset tavattiin lehtokurpan tapaan vain päivän ennen 2000-luvun myöhäisintä saapumispäivää: 15.4. OUN Irvanperä Irvan pellot 1än (RRA) ja LUM Sannanlahti 1m (PLa, TJa). Myös seuraavana päivänä kaksi havaintoa: 16.4. PYI Mälikangas 2S (VSu) ja RAA Maivaperä 1 (KVa). Kevään suurimmat määrät toukokuun alussa: 7.5. OUN Piipsjärvi pato 80p, nous (JMj) ja 5.5. HAI Kirkkosalmi 30Än (JMa, HKi, EMy ym.).

Syysmuuton alkuun viittaava kerääntymä 19.7. LIM Virkkula 13p (PHI). Syysmuuton toiseksi suurin määrä 23p samalla paikalla heti perään 21.7.

(MLn). Koko syksyn huippusumma nähtiin elokuun alussa: 4.8. HAI Mäntyniemi–Keskiniemi 32p (JMa, JKs). Syyskuun suurin havainto 10.9. RAA Pattijokisuu 21 (KVa). Tasan kahdenkymmenen linnun yhteismääriä nähtiin kerran heinäkuun lopulla ja elokuussa sekä kaksi kertaa syyskuussa. Viimeiset 4.11. RAA Pöllän reitti Pattijoki 1 (KVa), 5.11. OUL Virpiniemi Mustakari 1p (HTa) ja 8.11. OUL Kraaseli Hermanninmatala 1p (EAa).

Heinäkurppa (*Gallinago media*)

Varmoja havaintoja ei ilmoitettu.

Kahlaaja (K, PK, KK, IK, sirrilaji, ...)

Vähintään 100 linnun yhteismääriä ilmoitettiin kerran keväältä ja kaksi kertaa syksyltä: 13.5. HAI Matikanniemi Kääppäänkarit 100N (THE), 4.8. HAI Mäntyniemi–Keskiniemi 150p (JMa, JKs) ja 11.8. HAI Riisinnokka 150p (VPH, JMa, ANi ym.).

Leveäpyrstökihu (*Stercorarius pomarinus*)

Vuoden ainut yksilö 4.10. TAI Kostonjärvi Risuperä 1kiert (ULa).

Merikihi (*Stercorarius parasiticus*)

Ensimmäiset hieman tavanomaista myöhemmin 2.5. RAA Maivaperä 1 (KVa) ja 4.5. RAA Aittalahti 1N (PTn). Koko kevään ja vuoden suurin 15 linnun päiväsumma ilmoitettiin 8 eri paikalta jo heti seura-

vana päivänä 5.5. Tornien taistossa. Yhtenä päivänä samalla paikalla nähtiin koko keväänä enimmillään 18.5. PYI Messu Suni 4 (KVä, JKo, JHa ym.), 19.5. SII Tauvo ks 4m (2va+2) (HTu) ja 20.5. PYI Suni Karvasti 4NNE (VHe). Muuttavien yhteismäärä koko keväänä 28.

Pesimäaikaan havaittiin 24 yks. mahdollisella pesimäalueella, mutta selkeitä pesintään viittaavia havaintoja ilmoitettiin vain kaksi: 17.6. OUL Haukipudas Paskamatalla 2 pariutuneet p (The) ja 2.7. PYI Yppäriojansuun ranta 2 ad p pesäpaikalla Jokiletolla (JLI). Kesän suurimmat määrät: 9.7. HAI Väliteonkarit 7p ja Pöllännokka 6kiert (The, JMa) sekä 8.7. RAA Pattijokisuun satama 4p (JHa, KPy, Else Pyhtilä). Kierteleviä ja paikallisia lintuja havaittiin säännöllisesti elokuun puoliväliin saakka.

Syksyn ensimmäiset muuttajat 12.8. RAA Pirttipaljas Mikonkarinrivi 4m (HUK). Elokuun lopulla nähtiin vielä kaksi muuttajaa: 31.8. HAI Hannuksennokka 2m (JMe). Sekä syys- että lokakuussa nähtiin vain yksi lintu: 17.9. SII Tauvo 1 (KVä) ja 1.10. PYI Suni Karvasti 1SW (VHe). Muita muuttavia lintuja ei nähty koko syksynä.

Tunturikihu (*Stercorarius longicaudus*)

Koko vuonna tehtiin vain kaksi havaintoa, jotka molemmat toukokuussa: 19.5. HAI Marjaniemi 2N (PHo) ja 27.5. SII Karinkanta 1m N (HTu, TJa, TVä ym.).

Riskilä (*Cephus grylle*)

Yhteensä noin 20 havaintoa 8 eri paikalta ilmeiset päällekkäisyydet karsien vajaan 20 linnusta. HAI Marjaniemessä ja RAA Lapaluodossa havainnot lienevät suurelta osin samoista paikallisista linnuista, vaikka osa onkin ilmoitettu muuttaviksi. Havainnot painoutuivat tavanomaiseen tapaan toukokuun loppupuolelle ja kesäkuun alkuun. Heinäkuussa riskilöitä nähtiin tavanomaista enemmän, mutta syksyltä kertyi vain kaksi havaintoa, joista viimeinen marraskuun lopulta.

Kaikki: 10.5. HAI Marjaniemi 2p (AVn, LVi), 14.5. HAI Marjaniemi 1N (PHo), 16.5. HAI Marjaniemi 1p1S (PHo), 16.5. RAA Lapaluodon Helmimöljä 2p (JHa), 19.5. HAI Marjaniemi 1p (PHo ym.), 22.5. HAI Marjaniemi 1N (PHo), 24.5. PYI Suni Karvasti 1p (Seppo Pudas), 27.5. RAA Lapaluodon Helmimöljä 3p (JHa, JSn, KVä ym.), 28.5. HAI Marjaniemi 1p (JMa, APi, IKi ym.), 2.6. HAI Hannuksennokka 2m (JMe, SMe), 2.6. HAI Marjaniemi 5 (PHo, JMa, MLn), 17.6. OUL Haukipudas

Pultavanlahti 1kiert (The), 2.7. PYI Pöllänkärki 1lask (JLI), 4.7. RAA Lapaluoto 1 (KVä), 21.7. HAI Marjaniemi 1p (JMa), 20.8. PYI Yppäri Suni 1p (JSn) ja 22.11. SII Tauvon Kullikari 1N (HTu).

Ruokki (*Alca torda*) ja kiislalaji / ruokki

Ruokkeja nähtiin selvästi aiempia vuosia enemmän. Niistä suurin osa ilmoitettiin kevätmuutolta Hailuodon Marjaniemestä 5.5.–11.6. Toukokuussa nähtiin 577, kesäkuussa 81, heinäkuussa 7, lokakuussa 2 ja marraskuussa 3 lintua. Kaikkiaan havaintoja ilmoitettiin 670 ruokista. Lisäksi ilmoitettiin kesäkuussa 4 ja syyskuussa 2 määrittämätöntä ruokkia tai kiislaa.

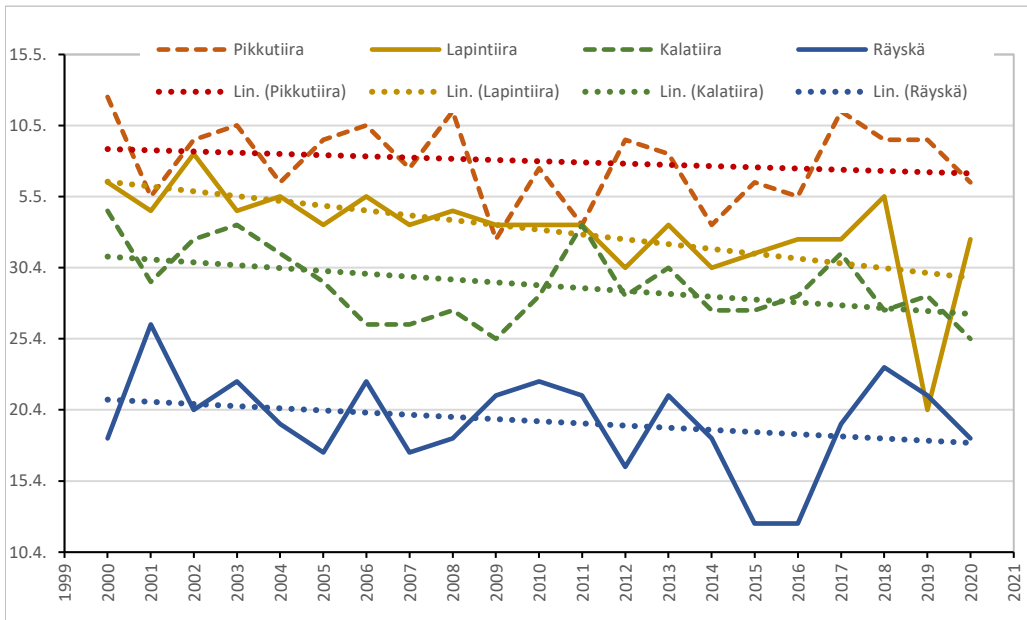
Kevään ensimmäiset tavanomaiseen aikaan: 5.5. HAI Marjaniemi 3p9N (PHo), 6.5. HAI Marjaniemi 14N, NE (JMa, HKi, MSo ym.) ja 7.5. HAI Marjaniemi 12S (PHo, VPH). Keväällä nähtiin viisi kertaa aiempina vuosina harvinaisia yli 40 linnun yhteismääriä: 14.5. HAI Marjaniemi 200N (43a) klo 3:30–10:30 (PHo), 19.5. HAI Marjaniemi 74N (38a) klo 2:55–9:10 (PHo), 20.5. HAI Marjaniemi 55N, NE (27a) klo 3:30–9:05 (JMa, JNi, Suvi Niskanen), 22.5. HAI Marjaniemi 62N (29a) klo 2:45–9:05 (PHo) ja 2.6. HAI Marjaniemi 46N (26a) klo 2:55–7:30 (PHo, JMa, MLn). Kesäaikaan havaittiin yhteensä 14 merellä kiertelevää tai oleskelevaa ruokkia eri puolilla rannikkoa. Vuoden viimeiset 16.10. HAI Marjaniemi 1S (PHo), 14.11. SII Tauvo ks 1N (HTu) ja 21.11. PYI Elävisluoto 2lask (HTu).

Pikkutiira (*Sternula albifrons*)

Saapuu tiiroista viimeisenä. Ensimmäiset: 9.5. RAA Pirttipaljas Mikonkarinrivi 1ä (HUK), 10.5. HAI Hannuksennokka 1p (JMe, SMe, VMe), 11.5. RAA Pirttipaljas Mikonkarinrivi 1kiert (HUK), 11.5. RAA Kultalanperä Korpela 2p (KHn) ja 11.5. RAA Pattijokisuu 1p (AVn, LVi). Suurimmat määrät kesällä tunnetuilta pesimäpaikoilta: 2.7. RAA Kultalanperä Ulkokarvo 20kiert (HUK), 1.6. SII Munahieta 12p (Christer Casagrande, Istvan Kecskeméti, Jaako Hynninen), 5.7. RAA Pattijokisuu 11 (KVä) ja 11.8. RAA Pirttipaljas Mikonkarinrivi 8 (HUK). Syysmuutto alkaa muita tiiroja aiemmin. Viimeiset: 28.8. SII Tauvo Munahieta 3p (PJo, MJo), 29.8. SII Tauvon la 6p (KHa), 29.8. SII Tauvon la 6p (KHa, MTy) ja 6.9. SII Tauvo 1 (KVä).

Räyskä (*Hydroprogne caspia*)

Ensimmäiset: 19.4. PYI Parhalahdi 1S (KVä), 23.4. RAA Pirttipaljas Mikonkarinrivi 2p (HUK, KUK) ja 24.4. RAA Maivaperä 1m SW (JAl). Suurimmat

Kuva 11. Tiirujen kevätmuuton alku 2000–2020. Tiirat saapuvat kokojärjestyksessä, isommat ensin. Kalatiira-kin on hieman lapintiiraa painavampi, vaikka kokoeroa ei maastossa erota. Pikkutiiraa lukuun ottamatta kaikkien tiirujen tulo näyttää hieman aikaistuneen (regressioanalyysillä laskettu trendi osoitettu pisteiviivoilla).

määrät: 16.7. II Astekari 230p, noin puolet nuoria lintuja (The, PHe), 4.8. LUM Lamunkari 80p, kolmannes ad-lintuja (The) ja 31.7. OUL Kraaseli Hermanninmatala 38p, joista 12 juv (EAa). Sisämaahavainnot: 25.4. MUH Muhoslampi 2p (VPH, TSp), 6.5. MUH Muhoslampi 5p (TSp) ja 16.8. TYR Kiviojanvarsi 2E (TVä). Normaaliin tapaan loppukesällä myös rannikon lähellä, esim. 15.–16.7. OUL Pyykösjärvi 2p (PMA, Jukka Kohola). Viimeiset: 2.9. LIM Virkkula 2kiert (VMP), 3.9. LIM Virkkula 3p, kiert (Hsk, PMj) ja 6.9. RAA Maivaperä 1 (KVa).

Mustatiira (*Chlidonias niger*)

Kaikki neljä: 15.6. LIM Virkkula 1p (PMj, Rainer Mäkelä, Mari Kukkamäki ym.), 22.–26.6. OUL Kraaseli 1p (EAa, PHo), 3.7. SII Piikkikarinnokka 1N (Juha Korhonen) ja 8.7. HAI Marjaniemi 1p (Paula Nevala, Esko Nevala).

Kalatiira (*Sterna hirundo*)

Ensimmäiset tyypillisesti vähän ennen vappua: 27.4. LIM Virkkula 1p (Akseli Myllyneva), 29.4. MUH Muhoslampi Kirkkoranta 1SE (TSp) ja 30.4. HAA Tötteröperä Huikarinniemi 1p (MSo, JKj). Suurimmat määrät: 31.7. LUM Lamunkari 100p (MLn), 25.5. HAI Marjaniemi 100p (PSI, PSv, HSI) ja 26.–30.6. OUL Kello Kiviniemi ks 80p (EAa). Viimeiset: 24.9. OUL Kello Kiviniemi ks 4'p, 25.9. 2'p ja 27.9.

1'p (EAa).

Lapintiira (*Sterna paradisaea*)

Ensimmäiset: 5.5. RAA Pitkäkari Ilolinna It 1 (KVa, JKo, JSn), 5.5. RAA Kultalanlahden Halkokari 1kiert (JMj) ja 6.5. SII Varessäikkä 2N (PHo). Suurimmat määrät: 25.5. HAI Marjaniemi 300p (PSI, PSv, HSI), 17.6. OUL Riitankari 250p (The), 21.7. HAI Marjaniemi ks 149 (JMa) ja 22.6. OUL Kraaseli Hermanninmatala 66p (EAa). Sisämaahavaintoja vain Taivalkoskella, 27.5.–10.6. TAI Pirinjärven yläpato 2 (TLu), 30.5. TAI Metsäkyliä Kisoslammet 2p (KHi) ja 12.7. TAI Hiisilampi 2 (TLu) Viimeiset: 3.9. SII Tauvon la 1''1'p ja 4.9. 1p (KHa) sekä 6.9. SII Tauvo 2 (KVa).

Kalatiira / lapintiira (*Sterna hirundo / paradisaea*)

Ensimmäiset: 5.5. LUM Sannanlahti 1p (VSu, The, EHo ym.), 6.5. LIM Hirvineva 1kiert (Hannu Moberg), 6.5. SII Savilahti 3p (The), 6.5. PYI Suni Karvasti 14m NNE (VHe, JSn). Suurimmat määrät: 22.5. HAI Marjaniemi 200p, enimmäkseen lapintiirvoja (PHo), 11.8. HAI Keskiniemi itälaita 60p (VPH, JMa, ANi ym.) ja 11.8. HAI Riisinnokka 50ESE (VPH, JMa, ANi ym.). Viimeiset 5.9. RAA Pattijokisuu 1 (KVa), 6.9. SII Tauvon la 3p (Lauri Nikkinen, MOi) ja huippumyöhäinen 10.10. HAI Hannuksennokka 1SW (JMe).

Pikkulokki (*Hydrocoloeus minutus*)

Ensimmäiset tavanomaiseen aikaan 29.4. RAA Santaholma 1p (JAl), 1.5. RAA Pitkäkari 2m (JHa) ja 2.5. HAI Marjaniemi 4kiert (EMy). Yleistyi nopeasti, sillä ensimmäinen kymmenen ylitys heti perään 3.5. RAA Pattijokisuu ks 10N (PMä). Tornien taistossa 5.5. kymmenen ylityksiä jo kolmessa kunnassa ja vuoden suurin määrä 10.5. HAI Potinlahti 1 000p (PHo). Muita kevään suuria määriä: 14.5. HAI Kivijärvi 400p (VNi), 17.5. OUL Kraaseli Ulkonokka 510p (EAa) ja 27.5. SII Säikänlahti 500p (HTu, TJa, TVä, JMe).

Kesäkuun suurimmat määrät ja sadan ylitykset: 2.6. RAA Mattilanperä Vaarainjärvi 300p (VSu), 3.6. OUL Pyykösjärven uimaranta 370p (HRR), 16.6. HAI Kirkkosalmi 150p (VNi, JMa) ja 17.6. OUL Jolosjärvi 100p (TKa). Erikseen nimetyt pesimäkoloniat 1.7. SII Rautakallio 30p (JPi, IKa) ja 16.7. OUL Haukipudas Jaakonletto 70p ”puolet juv, puolet ad” (The, PHe). Heinäkuun suurin määrä kuun lopussa 31.7. OUL Oulunsalo Jussinmatala 75 1kv p (JMe, HTa, Maria Kauppi, Sharon Thornton). Elokuussa 9 havaintoa 23 yksilöstä. Syyskuun ainut vuoden viimeinen ad-yksilö 27.9. OUL Kello Kiviniemi ks 1p (EAa). Tämän jälkeen vielä kolme nuorta 1.10. RAA Inakari Pattijoki 1 1kv (KVa), 14.11. SII Merikylänlahden ks 1 1kv p (HTu) ja 19.11. SII Varessäikkä 1 1kv p (PHo).

Pikkukajava (*Rissa tridactyla*)

Viisi havaintoa seitsemästä yksilöstä on hyvä määrä, sillä 2000-luvulla on ollut kahdeksan nollavuottaakin. Kaikki: 21.4. HAI Ojakylänlahti 1 2kv p (Janne Kuusisto), 20.5. HAI Marjaniemi 1 2kv N (JMa, JNi, Suvu Niskanen), 28.10. HAI Marjaniemi 3 1kv N (PHo), 28.10. OUL Oulunsalo Kotakari 1 1kv kiert (PKi) ja 1.11. HAI Rautaletto Römpötin ranta 1 1kv N, NW (JMa).

Naurulokki (*Larus ridibundus*)

Ensimmäiset: 11.4. OUL Hartaanselkä 2p (ESa, Pekka Lilja) ja OUL Ruskon kaatopaikka 2p (ESa). Yleistyi saman tien, sillä 10 ylittyi 14.4. monessa paikassa suurimpina OUL Rommakonselkä 94p (PLj, ALh, EAa ym.). Samassa paikassa 15.4. 170p (EAa) ja 16.4. 270p (EAa). 19.4. päivän kokonaissumma eri puolilta 3571 suurimpina yksittäisinä OUL Rusko jätekeskus 800p (EAa), PYI Krekunperä Pitkäsuo 600p (KHn) ja PYI Parhalahti 1 230p (KVa). Seuraava tonnin ylitys 20.4. PYI Yppärin pellot 1000p (PMä) ja heti perään vuoden suurimmat 21.4. HAA Tötteröperä Huikarinniemi 3000 (MSo, JKj) ja sama

paikka 23.4. 4000p (MSo). Tonni myös 21.4. RAA Pattijokisuu 1000 (KVa). Toukokuun suurimmat 12.5. SII Varessäikkä 1100p (EAa), 23.5. PYI Parhalahti 1200p (HTu) ja 27.5. 1200p (KVa, JSn, JHa) sekä 30.5. MUH Vauhkolanjärvi 1000p (The).

Suurimmat määrät kesäkuussa 18.–24.6. OUL Kello Kiviniemi ks 300p (EAa) ja 23.6. RAA Pattijokisuu 450 (KVa), ja heinäkuun suurin 7.7. SII Varessäikkä 350p (MLn). Alueen tunnetuin pesimäkolonia lienee Hailuodon lauttarannan aallonmurtajassa, jossa enimmillään 17.6. OUL Oulunsalo Riutunkari 270”18’p (HRR). Muut suuremmat 29.6. PUD Hetekylä Iso Nivansuo 60”15’p (ESa), 3.7. OUL Oritkari 50p (ad+pm) ja 23.7. 38 tyhjää pesäpohjaa (MTy) sekä 31.7. OUL Kraaseli 185”87’p (Hermanninmatala 70”30’p, Lotranperä 15”7’ ja Ulkonokka 100”50’) (EAa). Kraaselissa vielä 22.8. 206”69’p (Hermanninmatala 110”25’, Lotranperä 6”4’ ja Ulkonokka 90”40’) (EAa), mikä samalla elokuun ainut yli 100. Syyskuun suurin määrä 3.9. SII Tavon la 87p (KHa), lokakuun 25.10. OUL Kello Kiviniemi ks 170p (EAa) ja marraskuun 4.11. HAI Potinlahti 25p (PHo).

Talvihavainnot: 1.12. SII Sääri 1 (KVa), 2.12. OUL Jätäri 1p (TTa), 2.12. HAI Huikku 1p (PHo), 2.12. OUL Toppilansalmi 1kiert (AAu), 6.12. HAI Huikku 5p (JMa, MAa), 7.12. HAI Potinlahti 1 (PHo), 7.12. HAI Marjaniemi itälaita 1p (JMa), 8.12. OUL Kiviniemi ks 3p (TTa) ja 15.12. PYI Parhalahti 1 (KVa).

Kalalokki (*Larus canus*)

Talvihavaintoja 35 eteläisistä rannikkokunnista. Niissä runsaasti päällekkäisyyttä. Paikkakohtaisista maksimeista laskettuna yhteismäärä 72, joka kunnittain PYI 11, RAA 30 ja SII 31. Suurimmat määrät 1.1. RAA Lapaluodon satama 15p ja 13.1. 15S (JHa) sekä 3.1. SII Merikylänlahti lt 29 (KVa). Talvehtijoista vain yksi helmikuulla 1.–16.2. RAA Maivaperä 1 (KVa). Ensimmäinen kevään tunnustelija 31.3. OUL Varjakka Simppukari 1m (Mika Knuuti, Saana Knuuti, Minna Knuuti). Seuraavat viikon päästä 7.4. OUL Haukipudas Ervastinranta 2m (Sirikka Rissanen, Juha Laurila) ja 7.4. TAI Jurmu Peltola 20NE (TLu) sekä 8.4. TAI Kostonjoki 2 (Markku Tyni). Havaintoja yhtenäisesti 12.4. alkaen. Ensimmäinen sadan ylitys ja koko kevään suurin määrä 19.4. PYI Parhalahti 180 (KVa). Sata ylittyi huhtikuussa myös 20.4. PYI Yppärin pellot nn. 100p (PMä) sekä 21.4. RAA Pattijokisuu 110 ja 22.4. 120 (KVa) sekä toukokuussa 6.5. OUL Koivukari 100p (EAa, OLi),

Kalalokki. ©ILKKA KÄRKKÄINEN

21.5. SII Tulikaara - Olkineva 160 (KV_a) ja 25.5. HAI Marjaniemi 150p (PS_I, PS_v, HS_I).

Kesän selvästi suurin määrä 23.6. RAA Patijokisuus 220 (KV_a). Havainnossa maininta nuorista 15'. Muut kesän suuremmat määrät: 4.–11.6. SII Tauvon la 60–80p (SL_u, MT_y, AT_y), 26.6. RAA Maivaperä 70 (KV_a) ja 8.7. LUM Lamunkari 50p (ML_n). Kesältä hieman erikoisempi pesintähavainto 17.6. OUL Välvainio 2''1'p "pesinyt ilmeisesti huoltoaseman katolla" (EHO). Koko syksyn ylivoimaisesti suurin määrä 28.10. HAI Marjaniemi 388 (340N48p) (PH_o), sillä vain yksi muu sadan ylitys 30.12. HAI Marjaniemi 124 (120N2S2p) (JMa, PH_o, TAn, RR_p).

Talvihavaintoja runsaasti rannikkokunnista HAI, LUM, OUL, PYI, RAA ja SII. Joulukuun summa ilman päällekkäisyyksien karsimista 547, josta Hailuodosta 324. Hailuodon ulkopuolelta suurin 7.12. OUL Kello Kiviniemi ks 15''5'p (EA_a). Marjaniemessä em. 30.12. havainnon lisäksi useita suurempia määriä kuin muualla.

Selkälokki (*Larus fuscus*)

Ensimmäiset reilun viikon 2000-luvun mediaania myöhemmin: 12.4. RAA Maivaperä 1 (KV_a), 14.4. OUL Rommakonselkä 4p (PL_j, AL_h) ja 15.4. jo neljässä kunnassa (MUH, OUL, PYI ja RAA).

Havaintoja tämän jälkeen yhtenäisesti useita päivittäin. Ensimmäinen kaksinumeroinen 19.4. OUL Rusko jätekeskus 15p (EA_a) jäi huhtikuun ainoaksi. Toukokuun suurimmat 5.5. RAA Pitkäkari Ilolinna It 17p (KV_a, JK_o, JS_n), 15.5. PYI Elävisluodon ks 28p (JM_j) ja 26.5. PYI Sunin Karvasti 33p (PR_u, Ilkka Ruuska, Ilpo Kojola ym.).

Pesintään viittaavia havaintoja: 17.6. TAI Narkio 1p "suolla" (Heidi Luukkonen, TL_j), 16.7. OUL Haukipudas Tekomatala 2''2'p (TH_e, PH_e), 16.7. II Astekari 4''10'p (TH_e, PH_e) ja 30.7.–5.8. PYI Yppäri Pöllä 37p "aikuisia yhtäaikaaisesti näkyvissä kolmella pesimäluodolla: Ulkoistenkallio 27, Pöllänpauha 4, Ulko-Viiva 6" (PL_e).

Suurimmat määrät em. Yppäriin jälkeen 31.8. PYI Elävisluoto 29 (19''10') (HT_u), 15.9. PYI Yppärijokisuus 25 (KV_a, HT_u) ja 16.10. SII Tauvon la 20p (PA_a, JA_a, VA_a, IA_a). Vuoden viimeiset: 7.11. HAI Marjaniemi 3p (JMa, PH_o), 11.11. HAI Marjaniemi 2p (PH_o) ja 17.11. RAA Maivaperä 1 (KV_a).

Idänselkälokki (*Larus fuscus heuglini*) ja tuhkaselkälokki (*Larus fuscus heuglini/intermedius/graellsii*)

Kaikki havainnot: 23.4. MUH Muhoslampi Kirkkoranta 1p (TS_p), 3.5. OUL Pyykösjärvi 1p (PH_o), 15.5. II Kuivaniemi 1p (Toni Eskelin, HT_a), 26.5. MUH Viskaalinmäki 8p (TH_e, EH_o, JS_i), 2.6. HAI Marja-

niemi 1p (PHo, JMa, MLn), 9.10. HAI Huikku 1kiert (PHo), 19.10. HAI Marjaniemi itälaita 1W (VPH, JMa) ja 28.10. OUL Oulunsalo Riuttu 1N (PHo).

Harmaalokki (*Larus argentatus*)

Talvihavaintoja yli 120 rannikkokunnista LUM, OUL, PYI, RAA ja SII. Valtaosa niistä Raahesta, jossa Maivaperällä suuria määriä koko alkuvuoden, enimmillään 12.2. RAA Maivaperä 100 (KVv). Suurimmat muualta 1.1. PYI Suni Messu 45p (HTu, KVv, JKo, JSn), 3.1. SII Sääri 80 (KVv), 5.1. RAA Pattijokisuu 70p (JKo, KVv) ja 8.1. RAA Lapaluodon ks 51p (JKo, JHa).

Kevätmuuton alkua mahdoton nimetä. Talvehtijoiden joukkoon alkoi vain pikkuhiljaa ilmaantua uusia yksilöitä maaliskuulla. Oulun korkeudella selkeä hyppy määrissä 27.3. OUL Hartaanselkä 32p (ESa). Ensimmäinen talvihavaintojen maksimin ylittävä määrä aprillipäivänä 1.4. OUL Ruskonnitty 140p (ANi). Kevään suurimmat määrät vaatimattomia verrattuna takavuosien moniin tuhansiin. Ruskon kaatopaikan avokompostoinnin lopettaminen ja muut muutokset näkyvät rajusti määrissä. Sieltä kevään maksimi 21.4. OUL Ruskonselkä 500p (THE). Suurimmat muualta 16.4. OUL Hartaanselkä 286p (EaA) ja 11.5. LIM Temmesjokisuu 200p (EaA).

Kesä-heinäkuussa kahdesti kolminumeroinen: 18.6. OUL Kello Kiviniemi ks 120p (EaA) ja 30.7.–5.8. PYI Yppäri Pöllä 160p (PLe). Elokuun suurin 30.8. OUL Kello Kiviniemi ks 197p (EaA). Syyskuussa koko syksyn suurin muuttajamäärä ja yksi harvoista muuttomerkinnöistä 23.9. RAA Pattijokisuu 573S (KVv). Tosin lokakuunkin suurin muuttavista 1.10. SII Tauvo 342S (KVv). Marras-kuussa Oulussa vuoden maksimimäärä 20.11. OUL Pyykösjärvi 385 ja Rusko 400p ”Pyykösjärvellä hetkeä aiemmin 385 eli yhteensä n. 785” (TTa).

Talvihavaintoja joulukuussa yli 120 käytännössä kaikista rannikkokunnista HAI (37 havaintoa, 107 yksilöä), II (1, 4), LUM (1, 4), OUL (52, 2 229), PYI (3, 4), RAA (24, 86) ja SII (5, 24). Yksi sisämaa-havainto 9.12. MUH Laukka 1 1kv SE (JMe). Suurin paikallisten määrä 2.12. OUL Ruskon kaatopaikka 600p (AAu) ja muuttajien 2.12. OUL Iinatti Kuokkamaa 390SE (THE). Viimeinen yli sata 12.12. OUL Pyykösjärvi 260p (TTa).

Isolokki (*Larus hyperboreus*)

Vuoden kokonaismäärä tasan 10, josta tammi-helmikuussa 4, toukokuussa 2 ja marras-joulukuussa 4. Kaikki: 1.1. PYI Messu Suni 1 2kv S (KVv, JSn,

HTu, JKo), 3.1. LUM Karinpää 1 subad (KVv), 12.2. RAA Maivaperä 2 (KVv), 2.5. OUL Pyykösjärvi 1 2kv p (PHo), 4.5. SII Merikylänlahti 1 3kv p (PHo), 4.11. HAI Matikanniemi 1 2kv p (THE, SHE), 2.12. OUL Ruskonselkä 1 subad p (TTa), 6.12. MUH Vis-kaali 1p (Tuomas Salste) ja 13.12. RAA Maivaperä 1 1kv S (KVv). Lisäksi grönlanninlokki / isolokki 9.–10.3. LUM Luodonselkä 1p (JMa, SHa, KKO, Hannu Kukkohovi).

Merilokki (*Larus marinus*)

Talvihavaintoja lähes 50 kunnista LUM, OUL, PYI, RAA ja SII. Valtaosa niistä Raahesta ja suurelta osin samoista linnuista. Suurimmat määrät 3.1. SII Sääri 12 (KVv) ja 12.2. RAA Maivaperä 8 (KVv) ja viimeinen 16.2. RAA Maivaperä 1 (KVv). Maaliskuun 17 havainnosta suuri osa talvehtineita, vaikka joitain ilmoituksia tuli uusista paikoista, esim. 10.3. HAI Luodonselkä Vaskan eteläpuoli 14 (JMa, SHa), mutta kommentilla ”Sampo Marjaniemen ym. mukaan lokit olleet jo ainakin kuukauden, siis tn. koko talven”. Kuun loppupuolen Oulun linnut jo selviä kevätmuuttajia alkaen 27.3. OUL Hartaanselkä 2p (ESa) ja selvemmin 1.4. OUL Hartaanselkä 9p (JPK) ja 1.4. OUL Ruskonnitty 20p (ANi). Tätä enemmän koko keväänä vain kerran 14.4. OUL Rusko jätekeskus 24p (EaA, OLI) ja saman verran 25.5. HAI Marjaniemi 20kiert (PSI, PSv, HSI). Oulun ulkopuolelta keväällä yli 10 vain em. Hailuodon havainnot ja 3.4. RAA Mikonkarin nokka 10p (JHa). Kesä-heinäkuussa enimmilläänkin vain 3 paitsi 4.6. SII Tauvon la 8p (SLU).

Elo-, syys- ja lokakuun maksimit myös Tauvosta 30.8. 10p (KHa), 10.9. 15p (SLU, JHn) ja 16.10. 12p (PAa, JAa, VAa, IAa). Vuoden suurin määrä 20.11. OUL Pyykösjärvi 35p (TTa). Talvihavaintoja reilut 40 rannikkokunnista HAI, II LUM, OUL, RAA ja SII. Pohjoisin havainto 7.12. II Raasakan alakanava 1p (PJU). Kymmenen ylittyi kolmesti: 2.12. OUL Iinatti Kuokkamaa 10SE (THE), 12.12. OUL Pyykösjärvi 11p (TTa) ja 15.12. HAI lautta-väylä 10p (JMa).

Kyyhkylinnut *Columbiformes*

Kesykyyhky (*Columba livia*)

Havaintoja läpi vuoden Oulusta ja Raahesta. Lisäksi Taivalkoskelta tammi-huhtikuulta ja syys-joulukuulta sekä Tyrnävältä tammi-huhtikuulta ja loka-joulukuulta. Suurimpia määriä kunnittain 28.1. OUL Heinäpäätä 180p (EaA), 7.9. RAA keskusta 25p (JHa),

21.10. TAI kk 44p (PMa) ja 2.10. TYR Tyrnävän Mylly 35p (RKY). Havainnot muista kunnista HAA 1, KEM 3, LIM 4, OUN 7 ja SII 1. Näissä kunnissa havainnot koskivat alle kymmenen linnun parvia, poikkeuksena 27.4. HAA Tötteröperä 50p (JMj).

Uuttukyyhky (*Columba oenas*)

Talvihavaintoja neljältä paikalta: 28.12–27.1. LUM Varjakantie 5p (KKo), 3.1. LUM Lappi 2 (KVä), 8.1. OUL Hietasaari 3p (EAa) ja 10.1.–17.3. TYR Parras 3p (TVä, SKa, RKY ym.). Keväällä ensimmäiset 22.3. alkaen OUL Hietasaari 1–3p (ESA, IKä, HKU ym.) ja 28.3. OUL Linnanmaa 1än (Jaakko Jokinen, Essi Wallén). 1.4. alkaen havaintoja käytännössä päivittäin. Kevään suurimmat määrät vaatimattomia: 3.4. OUL Hietasaari 7p (ESA) ja 13.4. SII Karinkanta 6mN, 1p (PHo). Kevään kaikki havainnot rannikkoalueelta Oulun ollessa pohjoisin havaintokunta. Sisämaan havainnot Tyrnävältä ja Muhokselta.

Varmistettuja pesintöjä ei ilmoitettu ainoatakaan. Koillismaan vuoden ainoa oli 29.6. TAI Metsäkyli 1 kiert (KHl).

Elo-syyskuulta vain kuusi ilmoitusta, enimmillään 1.8. LUM Mäkikylä 5p (MSo). Syksyn viimeiset lokakuussa: 2.10. OUL Oritkari 1 kiert (JNi, TTa), 2.10. SII Säari 7p (HTu, TVä) sekä 13.10. SII Karinkanta Niittytie 8p (PLa) ja 18.10. 19p (HTu). Vuoden viimeinen havainto alkutalvelta: 1.12. SII Karinkanta 1 (KVä).

Sepelkyyhky (*Columba palumbus*) ja kyyhkylaji (*Columba sp.*)

Ensimmäiset 23.3. OUL Oulunsalo keskusta 1p ruokinnalla (PKa), 29.3. PYI Kopisto 1p (Elina Pihlajamaa) ja 30.3. LUM kk 1Ä (KKo, ARö). Yleistyi heti huhtikuun alkupäivinä. Ensimmäinen vilkkaampi muuttopäivä 11.4., jolloin suurimmat summat PYI Mäkikangas 184m (VSu) ja RAA Hurnasperä 200m (KHn). Ilmoitusten perusteella muuttohuippu oli huhtikuun jälkipuoliskolla, jolloin kymmenen päivän sisällä laskettiin kevään suurimmat määrät, kaikki PYI Parhalahdella: 15.4. 2590m (KVä, VHe), 18.4. 1107m (KVä) ja 23.4. 1120m (KVä, JSn). Näiden jälkeen ilmoitettiin vielä kevään paikallisten maksimi 26.4. TYR Jokisilta 600p (JPe, EPa, TVä).

Syksyä lähestyttäessä ensimmäinen isompi määrä laskettiin jo 2.8. LUM Pitkänokka 300p (PLa, IKi). Varsinaisella syysmuuttokaudella kolminumeroisiin lukuihin päästiin vasta 14.9., jolloin SII Taivossa 300p (JHn, SLu). Syksyn suurimmat määrät laskettiin HAA Piipsannevalla: 24.9. 1300m ja 25.9.

1310m (KHn). Lokakuulta 30 havaintoa, päivittäin 12.10. asti. Alkukuusta ilmoitettiin kymmenien lintujen summia, enimmillään 3.10. II Myllykangas 79m (KSi). 12.10. jälkeen enää 26.10. KEM Väärälänperä 1kiert (JÖs) ja 14.11. LUM Varjakka ks 1p (HTu).

Vuoden päätteeksi vielä kaksi talvihavaintoa: 6.12. OUL Nokela 11kv p, koko syksyn ruokinnalla puluparvessa (APi) ja noin 20.12. HAI Koivukylä 1p (Esa Pramila). Määrittämättömistä Columba-suvun kyyhkyistä ei ilmoitettu mainittavia havaintoja.

Turkinkyyhky (*Streptopelia decaocto*) ja *Streptopelia*-laji

Turkinkyyhkyjä havaittiin ympäri vuoden Kempeleessä ja Limingassa, satunnaisemmin Tyrnävällä (havaintoja tammikuulta ja huhti-syyskuulta) sekä uutena kuntana Pyhäjoella, missä laji havaittiin Yppärissä tammikuusta vuoden loppuun asti ja Kimmo Hotulainen varmisti myös pesinnän 30.6.–19.8. 1/1 + 2pull. Turkinkyyhkyjä oli nähty Yppärissä säännöllisesti jo syyskuusta 2017 asti. Muhokselta havaintoja enää vain alkuvuodesta (keskustassa 1.1.–2.2. 3Än ja 2.3. 1p (TSp, Riitta Rajala, Kari Wäli)) sekä 18.7. Kirkkosaari 1Ä (JSi). Lisäksi OUL Oulunsalon keskustassa tehtiin neljä havaintoa 1–2 linnusta 15.6.–30.8. välisenä aikana (Sami Haataja, Martta Haataja, PKa). Maksimi Kempeleessä 28.1. Koskela, Suutarintie 17p ruokinnalla (JHI), Tyrnävällä 10.1. Tyrnävän myllyllä 2p (ERI) ja 22.7. 2Ä (TVä) sekä Pyhäjoella 2.12. Yppäri 10p (JSn, Pertti Vuoti).

Kaikki havainnot muualta: 19.4. HAI Matikanjärventie 1Ä (JMa), 6.5. OUL Oulunsalo Niemenranta 1p (PKi), 8.5. HAI Tömpä 1Ä (MNi, JMa), 3.6. SII Karinkanta 1p (PHo) ja 22.6. OUL Haukipudas Halosenperä Ä (HTa). Yksi havainto määrittämättömästä *Streptopelia*-kyyhkystä: 29.9. II Iso Peura-aapa 1N (HTu). Melko suurella todennäköisyydellä tämä on ollut neljä päivää myöhemmin samalla paikalla nähty turturikyyhky.

Turturikyyhky (*Streptopelia turtur*)

Vain yksi havainto: 3.10. II Iso Peura-aapa 1SSE (HTu).

Käkilinnut *Cuculiformes*

Käki (*Cuculus canorus*)

Ensimmäiset tavanomaiseen aikaan: 5.5. KÄR Ojakylä Ketola 1Ä (Kimmo Laukkanen), 6.5. KÄR Nurmesjärvi 1Ä (JTä) ja 6.5. RAA Vihanti Tuohinevalä (KVä). Yleistyi nopeasti, 9.–10.5. havaittiin jo tois-

takymmentä lintua. Loppukevään ja alkukesän suurimmat laulavien keskittymät olivat yhteissummia: 20.5. OUL Isokangas 10kÄ, 1nä “linjalaskennan havaintomäärä” (ARa, MJo, PJo, Riika Poutanen) ja 27.5. UTA Leväsuon n. 10Ä, “noin 4 km matkalla Leväsuon-Pikkuleväsuon alueella” (MPa, MPs). Elokuulta vain 15 havaintoa, kaikki yksittäisistä linnuista. Viimeiset syyskuun alussa: 1.9. OUN Vesi-Heikin neva 1p (JMj), 2.9. LIM Virkkula 1p (VMP) ja 6.9. OUL Kraaseli 1S (EAa).

Pöllölinnut *Strigiformes*

Talvella oli lunta vähänlaisesti ja sää keskimääräistä leudompaa. Maaliskuu oli kuitenkin viileähkö, sen jälkeen alkoi vähäsateinen ja lämmin kevät. Maaston kuivuus

Hiiripöllö. © ILKKA KÄRKKÄINEN

ei vaikuttanut haittaavan pöllöpesintöjä. Vuoden kuluessa myyräkannat runsastuivat ainakin alueen eteläosissa. Rannikolla varsinkin edellisvuoden sateisen ja kolean syksyn vuoksi puimatta jääneillä pelloilla oli paikoin hyvin suuria myyrämääriä, mutta muualla aika niukkaa (Meller ym. 2019). Syyspuolella Pohjois-Pohjanmaan myyräkannat olivat kasvussa ja huippua odotettiin vuodelle 2019 (Luonnonvarakeskus 2018).

Kaikkiaan Pohjois-Pohjanmaan pöllöillä oli menestysvuosi, pesinnät moninkertaistuvat kurjaan edellisvuoteen nähden. Huuhkajien reviirien määrä nousi noin puolella ja moni pesintä onnistui. Hiiripöllövaellusta ei ollut, mutta pesintöjä löydettiin melkoisesti. Varpuspöllöjä näkyi talvella usein, vaikkakin pesinnät jäivät vähiin. Viirupöllön pesinnät yli kymmenkertaistuivat. Myös lapinpöllön pesintävuosi oli hyvä. Sarvipöllöt runsastuivat selvästi ja pesivät onnistuneesti, suopöllön vuosi oli esiintyvyydeltä tavanomainen, mutta pesinnöiltä hyvä. Helmipöllö esiintyi runsaana ja monet pesinnät onnistuivat.

Huuhkaja (*Bubo bubo*)

Ilmeiset kevätreviirit (yhteensä 36) kunnittain: HAI 2, KEM 1, LIM 2, LUM 3, MUH 1, OUN 2, OUL 6, PUD 1, PYI 1, RAA 5, SII 4, SIL 1, TAI 2, TYR 4 ja UTA 1. Petolinturengastajat ilmoittivat kuusi pesintää (PPLY ja Kuusamon alue) (Meller ym.

2019). Vähintään yksi pesinnöistä Raahessa, yksi Limingassa ja yksi Taivalkoskella. Elokuun alun jälkeen nähtiin kaikkiaan kymmenisen vaeltelijaa, yksinäisiä ja kerran parikin, varsinkin rannikkokunnissa. Noin kymmeneltä Hailuodon, Limingan, Lumijoen, Oulun ja Raahen vanhalta reviiiriltä kuultiin ajoittain huhuilua joulukuuhun asti.

Tunturipöllö (*Bubo scandiacus*)

Ei havaintoja.

Hiiripöllö (*Surnia ulula*)

Edellisen syksyn kiihkeän vaelluksen jälkeen tammi-helmikuussa noin 35 yksilöä, jotka kunnittain: HAI 1, KEM 2, LIM 3, LUM 3, MER 1, MUH 1, OUN 4, OUL 3, PYI 3, RAA 7, SII 3, TAI 1 ja TYR 2. Huhtikuussa noin 30 yksilöä, pesintäkaudella muutama vähemmän. Yhteensä 13 reviiiriä ja 9 pesintää (jotka suluissa): HAI 1, KEM 3(2), LUM 2(2), PUD 1, PYI 1(1), RAA 2(2) ja SII 3(2). Petolintuseurannan yhteenvedossa (PPLY ja Kuusamo) ilmoitettiin pesintöjä 8 (Meller ym. 2019).

Elokuun loppupuolella havaittiin kolmesti. Syyskuussa 11, joista noin puolet Siikajoen Tauvon lintuasemalta. Lokakuussa syysliikედინнän huippu, yhteensä noin 20 yksilöä, joista viisi Tauvosta. Marraskuun 13 nähdystä neljä Pyhäjoelta ja viisi

Häiluodosta. Kaikki joulukuulta: 21.11.–9.12. PYI Yppäri 1p (JSn), 23.11.–6.12. PYI Markanräme 1p (HTu, JMj), 1.12. LUM Selkämatala 1 (KVä), 1.12. SII Tauvo 1 (KVä), 6.12. RAA Pöllä 1 (KVä), 9.–12.12. OUL Haukipudas 1p (Sirkka Rissanen, Juha Laurila, Mauri Sydänmetsä), 20.12. HAI Riisinnokka 1 kiert. (HKi, RKi) ja 21.–24.12. HAI Isomäki 1p (TTa, HKi, RKi).

Varpuspöllö (*Glaucidium passerinum*)

Alkuvuoden summa 46, joka kunnittain: HAA 1, HAI 1, II 1, LIM 2, MER 1, MUH 3, OUN 1, OUL 9, PYI 6, RAA 12, SII 2, TAI 3, TYR 3 ja UTA 1. Reviirejä 6 seuraavissa kunnissa: HAI 1, OUL 2, RAA 1 ja TYR 2. Yksi varma pesintä, josta kuitenkin seitsemän isoa poikasta: 17.6. TYR Temmes 7pp (KKk). Petolintuseurannasta (PPLY ja Kuusamo) pesintöjä kaksi (Meller ym. 2019).

Syyskuussa Siikajoen Tauvon lintuasemalta kolmesti ja muualta kerran. Runsastui selvästi lokakuussa: 17 enimmäkseen rannikolla (HAA 2, OUN 1, OUL 5, PUD 1, PYI 1, RAA 5, SII 1, TAI 1), marraskuussa jälleen puolta vähemmän. Joulukuussa kaikkiaan kahdeksan: HAA 1, HAI 1, OUL 2, RAA 2, TAI 1 ja UTA 1.

Viirupöllö (*Strix uralensis*)

Tammi-helmikuussa yhdeksän: OUL 2, RAA 1, PUD 1, SIL 1, KEM 1, TYR 3. Maaliskuun alun jälkeiset reviiirit aika normaalit 28 ja todetut pesinnät 10: HAA 1, KEM 3, OUL 3, PUD 3(3), PYI 1(1), RAA 6(3), SII 6(1), TYR 2(1) ja UTA 3(1). Kuitenkin 39 pesintää PPLY:n ja Kuusamon alueelta näkyy petolintuseurannassa (Meller ym. 2019). Perämeren rannoilla sekä Täivalkoskella syksyllä joitakin uusissa paikoissa. Elokuusta marraskuulle yhteensä 13, joulukuussa ei yhtäkään. Syksy kunnittain: LIM 1, OUL 4, PYI 1, RAA 3, SII 1 ja TAI 3.

Lapinpöllö (*Strix nebulosa*)

Alkuvuonna runsas Oulun seudulla, jossa Juurusuolla oikein suosittu paikallisnähtävyys: 1.–22.1. KEM Juurussuo Turkanniitty 6p (VPH, TTa, VSu ym.). Maaliskuuhun mennessä yhteensä 26: HAI 1, II 3, KEM 11, LUM 2, RAA 3, OUL 7 ja TAI 1. Reviireitä 37, pesintöjä 10: HAI 1, II 1, KEM 2, LIM 3(1), LUM 4(2), MER 1(1), MUH 2(1), OUN 2(2), OUL 8, PUD 3, PYI 4(3), RAA 3(1), SII 1(1), TAI 2 ja TYR 2(1). Kun mukaan otetaan kerjällevät poikaset syyskuuhun asti, niin saadaan kolme pesintää lisää: 14.9. PYI Limingoja 2 1kv än (Mika Koivikko),

14.9. PYI Pitkäneva 1”1”än (KHt) ja 17.9. RAA Hurnasperä 1”1”än (JMj). Petolintuseurannasta (PPLY ja Kuusamo) 14 pesintää (Meller ym. 2019).

Syksyllä jonkinlaista liikehdintää, osin uusissa paikoissa, lokakuussa kaikkiaan seitsemän ja marraskuussa viisi kertaa. Joulukuussa enää kahdesti: 8.12. PYI Pelkosperä Rekikurunräme 1p (SKa) ja 30.12. OUL Mäntyranta 1p (JNi).

Sarvipöllö (*Asio otus*)

Vuoden alussa kolmessa paikassa: 27.1.–10.3. RAA Pramila 2Ä (JHa, Marjo Huotari), 28.1. KEM Mäntyniemi 1Ä (PHo) ja 16.2. KEM Kiviharjunräme 1p (JSi). Uusia saapui maaliskuun alusta: 2.3. HAI Syökari 1Ä (VNi, Nea Nissilä), 3.3. SIL Pulkmila Laakkola 1Ä (Jari S. Heikkinen), 12.3. SII Metsäperä Paakkinen 1Ä (PMj), 15.3. MUH Jokirinne 1Ä (JMe) ja 28.3. TYR Kiviojanvarsi 1p (TVä). Runsaat 20 yksilöä huomattiin kevätmuuton aikana.

Reviireitä 30 ja erinomaiset 15 varmaa pesintää. Petolinturengastajat eivät kuitenkaan ilmoittaneet yhtäkään pesintää (Meller ym. 2019). Kunnittain (suluissa pesinnät): HAI 1, KEM 7(4), LIM 2(1), LUM 1, MUH 3(2), OUN 2(2), PYI 2(1), RAA 1, SII 2, SIL 1 ja TYR 8(5). Heinäkuun puolivälin jälkeen ei havaittu kertaakaan.

Suopöllö (*Asio flammeus*)

Talvella yksi: 18.–22.1. TYR Kiviojanvarsi Korpi 1p (TVä). Kevään ensimmäiset normaaliaikaan: 13.4. TYR Kiviojanvarsi 2p (TVä), 16.4. TYR Parras 1p (TVä) ja 17.4. TYR Kotimetsä 2p (KHn). Noin 120 yksilöä kevään kuluessa, parhaat keräntymät: 18.5. KEM Rajakorpi 3p (Sylvain Eckhardt) ja 26.5. TYR Murto–Parras 8p (HTu, TJa, TVä, JMe).

Reviireitä ainakin 50, jotka kunnittain: HAA 3, HAI 2, KEM 6, KÄR 1, LIM 7, LUM 4, MER 2, MUH 4, OUN 3, OUL 5, RAA 4, SII 5, SIL 1, TYR 6 ja UTA 1. Poikaspesiä kaikkiaan 21, jotka kunnissa: HAA 1, KEM 4, LIM 4, LUM 4, RAA 2, SII 2 ja TYR 4. Petolinturengastajat ilmoittivat 18 reviiiriä ja 15 pesintää PPLY-Kuusamo alueelta (Meller ym. 2019).

Yksinäisiä kiertelejiä näkyi vielä syyskuusakin yhdeksän kertaa ja lokakuun lopulla neljästi. Vuoden viimeiset: 24.10. RAA Kalla 1p (HTu), 24.10. RAA Kultalanlahti 1 (KVä) ja 28.10. PYI Karvasti, Suni 1 (KVä).

Helmpöllö (*Aegolius funereus*)

Päällekkäisyydet rankasti karsienkin kevään reviiirit

yhteensä ainakin 150, joka on huippumääriä. Perustana sille oli edellissyksyn voimakas vaellus. Soidin kuului jo tammikuussa monin paikoin, oli kiivainta maaliskuussa ja laantui vasta toukokuun alussa. Reviirit kunnittain (pesintöjä 10): HAA 4, HAI 4, II 7(2), KEM 4(1), LIM 4 (2), LUM 2, MUH 13, OUN 5, OUL 47, PUD 3, PYI 5, PYÄ 1, RAA 18 (2), SII 7 (1), SIL 12, TAI 2, TYR 10 (2) ja UTA 6. Petolinturengastajien mukaan PPLY & Kuusamo-alueelta 28 pesintää (Meller ym. 2019), joka on reviirien määrään nähden vaisusti.

Kesäkuun lopun jälkeen seuraavat vasta vaeluksen taas alkaessa elokuun lopussa. Siikajoen lintuasemalta 29.8.–22.9. yhteensä 112 rengastusta ja kontrollia. Suorastaan kiivasta vaellusta syyskuun ensiviikoilla, silloin 10, 15 ja jopa 19 rengastuksen iltoja, tosin vielä 18.9. saatiin verkkoihin 10 ja seuraavana iltana 7. Lokakuun lopun rengastusjakso oli paljon vaisumpi: 12.–24.10. enää kolme rengastettua tai kontrolloitua. Muualta kuin Tavosta syyskuussa vain kaksi ja eniten lokakuun alkupuolella, jolloin kaikkiaan yhdeksän nähtyä tai kuultua (OUL 5, RAA 3, TYR 1). Marraskuussa enää kahdesti ja joulukuussa kuusi (MUH 1, OUL 3 ja RAA 2).

Kirskulinnut *Apodiformes*

Tervapääsky (*Apus apus*)

Ensimmäiset vähän 2000-luvun mediaania varhemmin: 8.5. HAI Nissiläntie 1 (HKi), 9.5. OUL Oulunsalo 1 (MPa) ja 10.5. RAA Pattijoki 1 (KVa). Yhtä tai kahta enemmän ensi kerran 18.5. OUL Papinkari 40N (PHI). Alkukesän isot esiintymät: 20.5. OUL Pateniemi 510N, 10p (EAa, KOr), 24.5. OUL Pyykösjärvi 150p (EHo), 7.6. HAI Lauttaväylä 1030 kiert (JMa), 8.6. LUM Sannanlahti 150p (Petteri Sirva) ja 16.6. OUL Hartaanselkä 380p (EAa).

Heinä-elokuulta ei yhtään monen sadan kerräntymää, silti jokseenkin päivittäin 20–30 paikallisen parvia, huippumäärät: 20.7. LIM Aapinaho 60 kiert (VSu, AVe) ja 6.8. OUL Kallenranta 100 (MLn). Elokuun puolivälin jälkeen enää yksittäisiä tai enimmillään kolmesta viiteen kierteelijää. Syyskuun ensiviikolla vielä kolmesti, lokakuultakin peräti kaksi: 4.9. RAA Maivaperä 2 (KVa), 5.9. OUL Metelikangas 1 (Anna Marttila), 6.9. SII Tauvo 1 (KVa), 3.10. HAI Patelanselkä 1 kiert. (MAa) ja 16.10. HAI Santonen 1S (PHo).

Suopöllö. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Säihkylinnut *Coraciiformes*

Kuningaskalastaja (*Alcedo atthis*)

Ei havaintoja.

Harjalintu (*Upupa epops*)

Edellisinä vuosina havaittujen määrä on ollut yhdestä neljään, mutta nyt melkein kymmenen. Kaikki havainnot: 9.7. OUL Riuttu 1p (THE), 6.9. OUL Yli-Ii 1 (Petrus Kallioranta), 18.9.–19.9. LIM Vanha-Liminka 1p (VSu, PKi), 21.9. HAI Marjaniemi 1p (Irma Sallmen, Eljas Sallmen), 5.10. TAI Kostonjärvi 1p (Rauno Tyni), 26.–28.10. OUL Toppila 1p (TJa, THE, PRa ym.) ja 28.10. TYR Temmes 1p (Hannele Heikkilä-Tuomaala). Lisäksi kerran löytyi pelkkä vasen siipi: 28.11. OUL Kansankatu 1 kuollut (PRa).

Tikkalinnut *Piciformes*

Käenpiika (*Jynx torquilla*)

Ensimmäinen 2000-luvun varhaisin, 18.4. OUL Rantakurvin It 1Ä (PJä, EMu), mutta seuraavat täsmälleen tyyppiäikaan 28.4. LUM Puhkiavanperä 1Ä (Markku Joki-Luomala) ja 30.4. HAI Kirkkosalmi 1p (JMe). Keväällä reviirejään kuuluttaneita koiraita 32, jotka kunnittain: HAI 5, II 1, LIM 2, LUM 2, OUL 5, PUD 3, PYI 1, RAA 7, SII 4 ja TAI 2. Pesintään viittaavia pareja kolmesti: 12.5. HAI Isomäki 2p (Pekka Leinonen, Timo Leinonen), 12.5.–13.6. PUD Vilheläntie 2p (MKn, MKv) sekä 9.6. II Karhusaari 2p (Anneli Kurttila). Vain Pudasjärven Vilheläntien pihapöntössä pesintä varmistui. Kesäkuun jälkeen enää kolmesti: 14.7. SII Relletti 1 (KVä), 26.7. TAI Soiperoinen 1Ä (JNi, SNi) ja 15.8. RAA Kolokangas 1 (KVä).

Harmaapäätikka (*Picus canus*)

Hiukan yli puolet talven ilmoituksista tuli pihabongauksesta 27.–28.1. ja muutkin ruokinnoilta. Keski- ja kevättalven yhteismäärä hienot 78, jotka kunnittain: HAA 1, II 2, KEM 1, KÄR 2, LIM 4, LUM 2, MUH 4, OUN 2, OUL 12, PUD 4, PYI 5, RAA 15, SII 11, SIL 4, TAI 5 ja UTA 4. Kaksi ilmeistä reviiiriä, joista toinen pesintään viittaava: 10.4.–23.5. SII Relletti 2p (HUK, KUK, Patrik Ukonaho ym.) ja 26.4. RAA Hurnasperä 1Ä (KHn).

Lokakuun alusta noin kolmeviikkoinen vaelus, yleensä yhtä ja joskus kahta kerralla, selvimmän rannikolla. Kaikkiaan 39 kiertelijää, parhaana päivänä 18.10. viisi havaintoa, joista kolme Siikajoen Tavovasta. Viimeinen muuttava: 28.10. PYI Rajanie-

mi 1m (KVä). Marraskuussa enää paikallisia ruokinnoilla. Joulukuussa talviruokinnoilta 19, kunnittain: LIM 3, OUL 2, OUN 1, PYI 1, RAA 3, SII 3, SIL 1, TAI 4 ja UTA 1.

Palokärki (*Dryocopus martius*)

Talven kuntasummat vuoden alusta maaliskuun loppuun (päällekkäisiä karsien): LUM 1, MUH 2, OUN 1, OUL 22, PUD 2, PYI 1, RAA 16, SII 5, TAI 4 ja TYR 2. Yhteensä 56.

Reviirejä, eli rummuttelijoita tai pareja 31, kunnittain: HAA 1, LIM 1, MER 1, MUH 2, OUL 9, OUN 2, PUD 2, PYI 1, RAA 5, SII 2, TAI 4 ja UTA 1. Varmoja pesintöjä kaksi: 6.6. OUL Kuparisenpolku 2p ”ainakin yksi poikanen” (MLn) ja 15.6. UTA Leväsuo 2p ”emo ja maastopoikanen” (MPa, KTU).

Syksyllä ei yhtään muuttavana ilmoitettua, kuitenkin paikallisina elokuussa 18, syyskuussa 32, lokakuussa 27 ja marraskuussa 7, joten syyslokakuussa jonkinlainen vaellus ilman selvää huipukohtaa. Joulukuussa neljästi: 6.12. MUH Hyrkäs 1p (TSp), 15.12. RAA Kultalanperä 1 (KVä), 26.12. HAA Humaloja 1p (MSo) ja 31.12. OUL Peräkylä 1p (Mari Parkkari).

Käpytikka (*Dendrocopos major*)

Laskentareiteiltä vain yksi yli kymmenen tulos: 3.3. RAA Pattijoki 11 (KVä). Yli viiden paikalliskeräytymä kahdesti: 23.3. OUL Kello 7p (TKa) sekä 15.4. PUD Hetekylä 6p (ESa). Syksylläkään ei vaellusta. Suurimmat määrät talvilintulaskennoissa: 2.11. RAA Pattijoki 15 (JHa), 11.11. OUL Madekoski 12 (THE) ja 30.12. RAA Pitkäkari 28 ”tasaisesti” (HTu). Talviolioissa perin normaalisti yleisenä näkyvillä, eli useimmin yksi tai kaksi paikallista kerrallaan koko alkuvuoden, samoin joulukuussa.

Valkoselkätikka (*Dendrocopos leucotos*)

Talvikaudella yhteensä noin 20 eri yksilöä, joista Raahessa kymmenisen, kerran Oulaisissa, kahdesti Limingassa sekä viidessä eri paikassa Oulussa. Keväällä seitsemän reviiiriä, joista yksi Oulussa (Oulunsalo), muut kuusi Raahessa. Pesinnöistä poikasia Oulunsalossa sekä kolmessa paikassa Raahessa (Maapauha, Oholahti ja Äijä-Ämmä).

Syksyn aikana näkyi myös muutamissa uusissa paikoissa eli kerran Kempeleessä, yksi toistuvasti Pyhäjoella Parhalahden kylällä (Äijä-Ämmässä rengastettu 1kv) sekä kerran Utajärvellä. Joulukuussa kahdesti Raahesta, kerran Limingasta ja kerran Pyhäjoelta.

Käpytikka. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Pikkutikka (*Dendrocopos minor*)

Tammi–maaliskuussa yhteensä 12: 1.1.–24.3. RAA Pattijokisuu 1/p (PJä, JKo, JHa ym.), 3.1. SII Merikylänlahti 1 (KVä), 7.1. OUL Haukipudas /1 (EAA), 20.1. LIM Temmesjoki 1/p (PJo, MJo), 28.1. OUN Metsärannantie 1 (Riitta Ainasoja), 16.2. TAI Metsäkylä 1/p (Aini Vääräniemi, Pauliina Vääräniemi), 19.2. PUD Rytinki 1 (Aino Arvola), 3.3. RAA Inakari 2 (KVä), 3.3. OUL Leväskari /1 (JNi), 19.3. PUD Kollaja /1 (ESa, TSa) ja 30.3. PUD Hetekylä /1 (ESa).

Kevään ja kesän reviiirit 24, kunnittain: HAI 1, LUM 1, OUL 9, PUD 1, PYI 2, RAA 9 ja SII 1. Ainoa varmistettu pesintä: 2.7. OUL Kempeleenlahti 1/1 var, Ikv reng (MTy).

Siikajoen Tauvon lintuasemalla rengastettiin syyskuussa neljä ja lokakuussa yksi. Alkupalvesta vielä kuudesti: 7.12. OUL Hietasaari 1/ (Pirjo Jaukkuri), 11.12.–18.12. OUL Oulunsalo /1 (MPa), 15.12. LUM Karinpää 1/ (AAu, TaR), 28.12. RAA Katinhäntä 1/ (HUK) ja 27.12.–30.12. LIM Alapää 1/1 (PJo, MJo).

Pohjantikka (*Picoides tridactylus*)

Vuoden alusta maaliskuuhun yhteensä 21, kunnittain: II 1, LIM 1, OUL 4, PUD 5, PYI 2, RAA 3, SII

1, TAI 3 ja TYR 2. Reviireitä kaikkiaan vähäiset 11, pesintöjä kaksi: HAI 2, II 1, LIM 1 (pesintä), OUL 1, PUD 1 (pesintä), RAA 1, SII 1 ja TAI 3. Koko kevään aikana kahdesti muuttavana.

Syksyllä elokuun loppuvuokosta alkaen yhteensä parikymmentä havaittua, näistä lokakuussa noin puolet ja kerran yksi muuttavana. Joulukuussa yhdeksän: LIM 2, LUM 1, OUL 1, PUD 3, RAA 1 ja SII 1.

Varpuslinnut *Passeriformes*

Kangaskiuru (*Lullula arborea*)

Saapui tavanomaiseen aikaan ja tuttuun paikkaan: 9.4. SII Turpeenperä 1 (KVä). SII Alhonnäessä koko kesän ja vähintään yksi pesintä onnistui, koska ruokaa vieviä emoja huomattiin kahdesti. Siellä myös vuoden suurin määrä, 25.8. SII Alhonnäki 6p (JKa). Reviireitä

kaikkiaan 9: Oulu 4 (Annalankangas, Kellonkangas 2, Isoniemi) ja Siikajoki 5 (Alhonnäki 4, Turpeenperä). Kaikki havainnot: 9.4.–11.5. SII Turpeenperä 1–2 (KVä, KHn, AVn, LVi), 11.4.–25.8. SII Alhonnäki 1–6 (MLn, PJä, EMu ym.), jossa ensimmäiset 11.4. 2 (MLn) ja viimeiset ja samalla suurin määrä 25.8. 6p (JKa), 15.4. PYI Parhalahti It 1N (KVä, VHe), 23.4. SII Karinkannan kylän pellot 1m (PHo), 27.4. OUL Haukipudas Annalankangas 1Än (PHI), 30.4. HAI Pöllänlahti 1p (TRt), 30.4. OUL Kello Isonniemenkangas 2Ä (EAA), 30.4. OUL Kello Kellonkangas 1Ä (EAA), 6.5. OUL Haukipudas Isoniemi 1Ä (JPu), 10.6. LUM Vanhanmaantienkangas 1än (PLa) ja 25.10. HAI Marjaniemi 1ä (ARs).

Kiuru (*Alauda arvensis*)

Pari viikkoa normiajasta myöhässä ensimmäiset: 2.4. RAA Pöllä 1 (KVä), 5.4. LIM Virkkula 3p (PLa) sekä 6.4. TYR Muhostie 3p (RKY) ja TYR Ängeslevä Tuokkola 2p (KHn). Huhtikuussa muuttavia useimmiten korkeintaan 10–15 päivässä, mutta huippumäärät isoja: 15.4. SII Karinkanta 97N (PHo) ja 16.4. RAA Kotiranta 200 (KVä). Paikallissummiin huippuja: 15.4. TYR Kivioja 40p (TVä), 16.4. PYI Yppäriin pellot 60p (JMj) ja TYR Jokisilta 180p ”suurin parvi 130” (PHo) sekä 21.4. HAI Rytijärvi

34p (HRO).

Syksyllä ainoa yhtä tai kahta isompi muutto 28.9. RAA Pattijokisuu 7S (KVä). Paikallisten syksyiset kerääntymät vaatimattomia, suurimmat niistä: 8.–28.8. OUL Oritkari 10p (ARä, JNi), 11.8. HAI Rytijärvi 7p (VPH, JMa, ANi ym.) ja 27.9. OUL Oritkari 9p (JNi). Vuoden viimeiset: 16.10. OUL Oritkari 2än (JNi), 19.10. HAI Tiiron pelot 5p (VPH, JMa) ja 23.10. HAI Virpiniemi 1p (ARs).

Tunturikiuru (*Eremophila alpestris*)

Kaikki vuoden 10 havaintoa ja 18 yksilöä huhtikuun loppupuoliskolta: 13.4. SII Karinkanta 1N (PHo), 14.4.–15.4. LIM Virkkula 2p (PLj, ALh, MLn ym.), 16.4. OUL Syväsatama 1p (THE), RAA Kotiranta 1 (KVä) sekä TYR Jokisilta 1p (PHo), 19.4. PYI Parhalahti 1 (KVä), 22.4. OUL linatin mäki 1än (JKä), 24.–27.4. OUL Hietalanmäki 2p (EAa), 28.–29.4. TAI Aseman kenttä 6p (KHi, ULä, ERä) ja 1.5. TAI Tyrämäki 2 (TLu).

Törmäpääsky (*Riparia riparia*)

Saapui 2000-luvun ensihavaintojen mediaaniin: 5.5. LUM Sannanlahti 1än (VSu, THE, EHo ym.) ja yleistyi heti samalla viikolla. Muuttavina alle viittä kerrallaan, silti paikallisten kerääntymiä ilmaantui pian: 11.5. SII Relletti 25 kiert. (HUK, KUK), 13.5. OUL Salonpää 20p (Liisa Kantola, PKä), 17.5. OUL Haukipudas Haapajärvi 350p (EAa), OUL Hekkanlahti 80p (EAa) ja OUL Ranta-Toppila 60p ”pesäkolonia” (JMy, Juha Hilska). Alku- ja keskikesän pesintäkoloniat ja kerääntymät tyypillisesti 20–40, kaikki näitä isommat: 5.6. OUL Piimäperä 130p (TKä), 12.6. RAA Aittalahti 200p (PMä) ja RAA Pattijokisuu 120p (PMä) sekä 13.6. LIM Haaransilta 80p (Rauli Lumio, Heikki Minn).

Syysmuuttajien kasaantumia noin heinäkuun puolivälistä alkaen: 13.7. OUL Oritkari 250p (MTy) ja 21.7. LIM Virkkula 1000p ”yöpyjiä, poistuivat auringon noustua” (PHo). Elokuussa jo vähissä, vuoden viimeiset: 30.8. OUL Kiviniemi 7p8S (EAa), 4.9. KEM Linnakangas 4kiert. (JSi) ja 9.9. RAA Ristikari (KVä).

Haarapääsky (*Hirundo rustica*)

Ensimmäiset aikaisia: 15.4. LIM Rantakylä 1m (PJo, MJo) ja SII Karinkanta 1N (PHo) sekä 16.4. HAI Huikku 1p (Jaakko Meriläinen) ja 18.4. PYI Parhalahti 1 (KVä). Havaintoja yhtenäisesti noin 26.4. alkaen. Ensimmäinen kaksinumeroinen 7.5. RAA Maivaperä 10 (KVä). Keväällä yksi iso kerääntymä:

17.5. OUL Haukipudas 100p (EAa), muut parveilut aika pieniä: 17.5. RAA Aittalahti 35p (KVä), 25.5. HAI Marjaniemi 25 (PSI, PSv, HSI) ja 6.6. OUL Kuivasjärvi 35p (HRR).

Kesän ainoa isohko kolonia: 24.7. TYR Korvenkylä 40p (JKs). Parveutuvia ja langoilla istuvia syysmuuttajia elokuun alusta: 2.8. PYI Kalifornia 60p (JSi), 10.8. PYI Kopisto 60p (Elina Pihlajamaa), 11.8. HAI Pöllä 80p (VPH, JMa, ANi ym.), 13.8. OUL Hekkanlahti 150p (EAa) ja 13.8. OUL Kiviniemi 230p (EAa). Kiviniemessä ja Hekkanlahdella 20–50 parvia koko elokuun. Syksyn ainoa satojen kerääntymä: 1.9. LIM Tupos 500p (Linnea Korpi). Harvenivat tasaisesti syyskuulla, silti lokakuun alussakin hyviä määriä: 1.10. HAI Pramila 20p (Tapani Pramila), 2.10. OUL Äimärautio 7 kiert. (JNi) ja 7.10. LIM Virkkula 8p (PLä). Vuoden viimeiset 9.10. OUL Pyykösjärvi 1 1kv p (ESa) ja 19.10. RAA Maivaperä 1S (KVä).

Räystäspääsky (*Delichon urbicum*)

Myöhäisehkö aloitus: 3.5. RAA Pattijokisuu 1N (KVä), 5.5. II Kantola 1p (IKä) ja 5.5. LUM Sannanlahti 2 kiert. (VSu, THE, EHo ym.). Runsastui heti seuraavina päivinä. Kevään ja alkukesän isoimmat määrät: 25.5. HAI Marjaniemi 40p (PSI, PSv, HSI), 26.5. PYI Elävisluoto 32p (KVä, JSn, JHa), 28.5. OUL Hartaanselkä 60p (EAa), 12.6. RAA Aittalahti 40p (PMä) ja 24.6. OUL Ranta-Toppila 40p (Heidi Lindström).

Kahta pesintäkoloniaa seurattiin paremmin: 12.7. TYR Temmes 60p ”noin 20 poikaspesää” (RKy) ja 24.8. PUD Kollaja 15p ”11 onnistunutta pesintää” (ESa, TSa).

Syysmuuton kerääntymiä elokuun alkupuolella, isoimmat niistä: 2.8. TAI Rintelä 160p ”langoilla” (Aulis Taivalkoski), 13.8. OUL Torinranta 30p (EAa), 14.8. OUL Kaakkuri 120p (JSi) ja 15.8. PYI Elävisluoto 40p (JMj). Yksi ilmoitus muuttavista: 15.8. PYI Yppäri 70m (JMj). Elokuun loppupuolella väheni selvästi, ja viimeiset: 2.9. RAA Leinosperä 1 (KVä), 9.9. OUL Vihiluoto 7 (Anna Marttila) sekä viikkoja myöhempi 27.9. PYI Etelänkylä 1p (HSa).

Törmä-/haara-/räystäspääsky (*RIP/HIR/DEL*)

Vain kerran viittä useampi lajilleen määrittämätön pääsky: 21.7. LIM Virkkula 50p (MLn).

Metsäkirvinen (*Anthus trivialis*)

Ensimmäinen varhainen 15.4. SII Alhonmäki 1m (JPe). Seuraavat noin 2000-luvun mediaaniaikaan:

19.4. PYI Parhalahti 1 (KVa) sekä 21.4. LIM Rantakylä 1p (EAa, OLI). Yleistyi nopeasti, vaikka muuttajien parhaat määrät niukkoja: 23.4. PYI Mäkikangas 5m (KHn) ja RAA Hurnasperä 5m (KHn) sekä 7.5. RAA Nikkarinkaarto 10m8p (SAh). Paikallisten määrien maksimit: 15.5. OUL Kraaseli 15p (MLn), 29.5. OUL Holtinkylä Muuraiskangas 23 paria (EAa) ja 30.5. OUL Haukipudas Onkamo 35p (EAa).

Syysmuuton alku: 7.8. HAI Isomatala 6m (MLn). Sen jälkeen lähes päivittäin pienempää (1–12m) muuttoa, vilkkaimmat päivät: 16.8. OUL Kraaseli 84p, 50S (EAa) ja 30.8. OUL Kiviniemen ks 80S, 4p (EAa). Syyskuun alussakin vielä hyvin: 1.9. OUL Kiviniemi 48S, 7p (EAa) ja 8.–9.9. OUL Kiviniemen ks 8S sekä 16S (EAa). Viimeiset vilkkaahkot muutot: 19.–20.9. OUL Kiviniemi yhteensä 10S. Vuoden päätös: 29.9. RAA Aittalahti 1m (KVa), 1.–2.10. OUL Kiviniemi 1S ja 1S sekä 3.10. II Iso Peura-aapa 1m (HTu). Surahteleva taigakirviseksi arveltu taiga-/metsäkirvinen syksyllä kahdessa paikassa: 24.9. LIM Temmesjoen pellot 1m, ä (JÖs, Kari Lindblom, Frans Silvenius) ja 2.10. OUL Patenttiniemi 1ä (HTa).

Niittykirvinen (*Anthus pratensis*)

Tuli noin viikko 2000-luvun mediaanin 4.4. jälkeen: 10.4. LIM Temmesjokisuu län (HSa), 11.4. PYI Musta 2m (KVa) sekä 13.4. LUM Sannanlahti 1m (TJa) ja RAA Jokela 1N (JHa). Isoimmat kevätmuutot: 15.4. PYI Parhalahti 24m (KVa), 23.4. PYI Mäkikangas 50m (VSu), 27.4. RAA Nikkarinkaarto 328m (SAh) ja 7.5. RAA Nikkarinkaarto 96m (SAh). Lisäksi seuraavana päivänä 8.5. kirvislaji RAA Nikkarinkaarto Luukangas 128m (SAh). Isot paikalliskeräntymät: 21.4. LIM Rantakylä 70p (EAa, OLI, KOr), 21.4. TYR Nikulantie 140p (JPe), 23.4. SII Karinkanta 350p (PHo) ja 7.5. HAI Munakuljunlahti 55p (JMa).

Syyskauden paikallisten maksimit: 30.8. OUL Kellonkangas 28p (EAa, Jorma Aalto), 6.9. OUL Kraaseli 64p, 80S (EAa), 12.9. OUL Kattilankalla 40p (HTa), 17.9. SII Tulikaara 150 (KVa) ja aika myöhääinkin 30.9. LIM Virkkula 80p (EAa). Muuttajien huiput: 2.9. TAI Hautaniemi 30m (JNi), 15.9. KEM Monkkasenranta 46m (JNi), 17.9. OUL Kraaseli 100p, m (PHI) ja 24.9. LIM Temmesjoen pellot 742m SW (Kari Lindblom, Frans Silvenius). Lokaan alkupuolella yhä melkein päivittäin, vuoden viimeiset: 20.10. RAA Karin pellot 3 kiert. (JHa), 21.10. RAA Pattijokisuu 1m (KVa) ja 27.10. RAA

Pattijokisuu 1 (KVa).

Lapinkirvinen (*Anthus cervinus*)

Kevään 12 yksilöstä ensimmäiset: 10.5. II Iso Hirvi-aapa 1m (HTu) ja TAI Pirinjärvi 1Ä (TLu) sekä 11.5. LUM Puhkiavanperä 1p (EAa) ja OUL Piimäperä 1p (TKa). Kertaakaan ei yhtä enempää kerralla. Kevätmuuton viimeiset: 16.5. HAI Rytijärvi 1p (PHo) ja LUM Pitkänokka 1ä (KKo), 21.5. RAA Pattijokisuu 1 (KVa) sekä 24.5. RAA Säikänojansuu-Letto 1 (KVa).

Syysmuuttajia yhteensä 67 yksilöä, ensimmäiset: 1.8. SII Varessäikkä 1S (PHo), 5.8. LIM Aapinaho 1ä (VSu) ja 8.8. LIM Virkkula 2m (PHI). Kahta useammat kertahavainnot: 26.8. HAA Piipsanneva 3ä (KHn), 1.9. LIM Virkkula 3p (PLa), 6.9. OUL Kraaseli 2m, 15p (EAa), 8.9. HAA Piipsanneva 5ä (KHn) ja 12.9. KEM Teppola 3p (PKi). Viimeiset: 18.9. II Kuivaniemi 2 kiert. (AMä), 20.9. TAI Mustavaara län (KHl) ja 24.9. LIM Temmesjoen pellot 1ä (EHn, Heikki Hiekkänen, LHi ym.).

Luotokirvinen (*Anthus petrosus*)

Edellisvuosien parin kolmen vuosittaisen sijaan nyt yhteensä 7 keväällä ja 6 myöhään syksyllä: 6.4. RAA Rautaruukki 1 (KVa), 13.4.–14.4. OUL Rapakari 1p (EAa, PHI), 14.4. OUL Oritkari 1p (VSA), 16.4.–18.4. HAI Huikku 1p (JMa, PJä, MAa ym.), 27.4. OUL Toppilansaari 1 kiert. (APi), 5.5. HAI Marjaniemi 1p (PHo), 12.5. PYI Ulkokarvo 1ä (The), 9.10. OUL Riutunkari 1p (VMP, Vojtech Brlik), 27.10. HAI Marjaniemi 1p (JYI, MNi, Aaro Väänänen ym.), 4.11. HAI Marjaniemi 3p (VPH, PHo) ja 14.11. OUL Virpiniemi 1m (HTa).

Keltavästäräkki (*Motacilla flava*)

2000-luvun myöhäisin aloitus: 3.5. RAA Pattijokisuu 1N (KVa), mutta pian jo yleisenä (Tornien taisto): 5.5. LIM Virkkula 2m (ANi, HSk, Juha Repo ym.), LUM Sannanlahti 1m (VSu, The, EHo ym.), OUL Kello 1m (PLa, JMe, HTa), PYI Parhalahti 4m (JKa, HTu, JÖs, PPÖ) ja RAA Pitkäkari 1m (KVa, JKo, JSn). Jokunen vilkas muutto: 14.5. RAA Kultalanlahti 20p, m (JMj) ja samana päivänä RAA Olkijokisuu 51N (JAI) sekä 18.5. PYI Suni 40N (KVa, JKo, JHa ym.). Parhaat paikallisten summat: 18.5. SII Varessäikkä 120p (Eino Mikkonen) ja 26.5. HAI Keskinieniemi 55p (JMa).

Runsaimmat muutot syksyllä: 8.8. LIM Virkkula 20m (PHI), 20.8. HAI Kirkkosalmi 16S, 4SSW (VNi, JMa, KOr) ja 1.9. OUL Kiviniemen ks 8S (EAa). Syyspuolen keräntymistä isoimmat: 31.7.

LUM Lamunkari 50p (MLn), 14.8. TYR Parras 250p (TVä), 16.8. OUL Kraaseli 180p (EAa), 18.8. OUL Oritkari 350p (Johannes Hänninen, Christa Granroth), 20.8. OUL Äimärautio 100p (JNi) ja 25.8. TYR Korkala 80p (JMa, MAa, Risto Karvonen). Syyskuun loppupuoliskolla jo hyvin vähissä, viimeiset: 17.9. SII Tauvon la 1m (SLu, JHn), 18.9. SII Munahieta 1 (KVä) ja 23.9. RAA Pattijokisuu 1S (KVä). Lokakuussa vielä yksi alalajiltaan erikoisuudeksi arveltu: 2.10.–6.10. SII Säärenperä 1k (PLa, Nina Mikander, EHn ym.).

Virtavästäräkki (*Motacilla cinerea*)

Taivalkoskella pari koko alkukesän, myöhemmin yksi tai kaksi nuorta eli hyvin todennäköinen pesintä: 20.5.–20.6. TAI Ohtaaja 2 ad p (KHl, JKn), 19.6.–20.6. TAI Ohtaaja 2 1kv p (KHl, JKn) ja 15.8. TAI Ohtaaja /1p (JKn). Haapavedellä kerran: 25.9. HAA Piipsanneva 1m (KHn). Kaikkiaan 5 yksilöä.

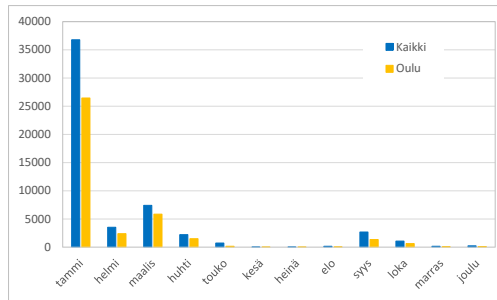
Västäräkki (*Motacilla alba*)

Saapui varsin keskimääräiseen aikaan ja heti useaan paikkaan: 7.4. OUL Toppilansaari 1ä (AJk) ja PYI Yppäri 1 (Vesa Koskela, Arja Koskela) sekä, 9.4. SIL Rantsila 1p (Veikko Anttila). Yleistyi samalla viikolla. Kevään vilkkaimmat muutot: 15.4. PYI Parhalahdi 183m (KVä, VHe), 15.4. SII Karinkanta 109m (PHo), 18.4. PYI Parhalahdi 74m (KVä) ja 22.4. PYI Parhalahdi 175N (KVä). Kevään muhkeimmat paikallissummat: 16.4. RAA Kotiranta 130 (KVä), 20.4. OUN Irvanperä 200p (VHe), 21.4. TYR Jokisilta 300p (VSu) ja 22.4. HAI Rytijärvi 218p (JMa).

Syyspuolella paikallisten kertymät kasvoivat heinäkuun puolivälistä alkaen: 14.7. OUL Holsstinmäki 20p (TKa, Merja Karjalainen), 21.7. TAI Ryötti 40 (TLj), 8.8. OUL Raatin stadion 37p (PHl), 18.8. TAI Aseman kenttä 40p (KHl) ja 28.8. II Patakari 35p (PJu). Isoimmat määrät syyskuun alussa: 7.9. OUL Kiviniemen ks 70p (EAa) ja 13.9. OUL Nuottasaari 70p (JNi). Ainoa viittä useamman muutto: 18.9. HAA Piipsanneva 20m (KHn). Lokakuun lopulle saakka melkein päivittäin jokunen. Vuoden viimeiset: 11.11. HAI Marjaniemi 2 1kv p ja 14.11. 1p (PHo), 15.11. LIM Haaransilta 1p (Ari Latja, MaK) sekä kerran alkutalvestakin, 7.12. HAI Marjaniemi 1S (PHo).

Tilhi (*Bombycilla garrulus*)

Alkuvuodesta tilhiä jäi suuria määriä talvehtimaan. Tammikuun suurimmat parvet: 27.1. OUL Saikkosentie 800p (JPe, Eija Nikkilä-Pessa, Alekski Nikkilä)

Kuva 12. Ilmoitetut tilhet Pohjois-Pohjanmaalla ja Oulussa vuonna 2018.

ja 21.1. OUL Kello Kivinimen ks 750p (EAa). Helmikuun maksimit: 16.2. OUL Hietasaari 200kiert (IKä), 25.2. ja 27.2. OUL Kellon Kiviniemi 150p (EAa). Maaliskuussa määrät taas hieman nousivat: 10.3. OUL Saikkosentie 450p (JPe) ja 13.3. OUL Pateniemi Jalopuunkuja 300p (JPu). Huhtikuussa paluumuuton myötä kokonaismäärät nousivat, mutta parvikoko pieneni, suurimmat ilmoitetut määrät olivat 8.4. OUL Karjasilta 120p ja 9.4. sama paikka 100p (ARa, ALh). Toukokuussa 6.5. nähtiin vielä 100p (6a) UTA Ahmasjärven lt (VPH, RKy, Kari Honkanen ym.), mutta sitten määrät laskivat. Muuttolennossa nähtiin lintuja maaliskuun puolivälistä toukokuun puoliväliin, enimmillään 7.5. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 52m (SAh) ja 5.5. HAI Kirkkosalmen lt 35m (8a).

Kesäaikaan kunnittain eri paikoista kirjattiin tilhiä: HAI 2, II 1, LIM 1, MER 1, OUN 1, OUL 3, PUD 3, RAA 7, SII 1, SIL 1 ja TAI 2 eli yhteensä 23 mahdollista reviiriä. Syksyllä muuttavia lintuja ilmoitettiin elokuun alkupuolelta marraskuun alkupuolelle, suurimmat määrät: 24.9. LIM Samppala 64m (EHn, Heikki Hiekkänen, LHl ym.) ja 13.9. SII Tauvon la 27m (SLu, JHn). Lokakuun maksimit: 8.10. RAA Pattijokisuu 99 (KVä), 4.10. OUL Äimärautio 70p (JNi) ja 14.10. HAI Keskiniemi 70kiert (Maarit Vainio, Kari Blomster). Marraskuussa: 24.11. KEM Kokkokangas 24p (JNi), 1.11. OUL Etu-Lyöty 20p (PRa) ja 7.11. OUL Ainolanpuisto 20p (OLl). Joulukuun suurimmat määrät: 20.12. OUL Höyhtyä 28p (TTa) ja 26.12. KEM Kokkokangas 26p (JNi).

Koskikara (*Cinclus cinclus*)

Kunnittain kevättalvella havaittujen määrät (paikkakohtaiset maksimit yhteenlaskettuina): HAA 8, II 5, MUH 1, OUN 5, OUL 7, PUD 3, RAA 2 (+ yksi kevätkuuttaja), SIL 1, TAI 39 ja UTA 7, yhteensä 78 lintua, mikä on melko normaali ilmoitettujen määrä. Kevään viimeiset havainnot: 15.4. UTA Juorkuna Perjakankoski 2p (SRy, HRy, SLr) ja 6.–17.4. RAA

Rautiainen. ©ILKKA KÄRKKÄINEN

Maivaperä 1p (KVä, JHa, JAl ym.). Suurin ilmoitettu kertymä: 28.3. HAA Haapakoski 7p (JMj). Lisäksi kuusi karaa nähtiin seuraavilla paikoilla: 14.1. TAI Tyräjoki Siikakari (Jorma Räsänen), UTA Juorkuna Perjakankoski (SRy, HRy, SLr) ja 2.4. TAI Metsäyvä Vääräjärvi (KHi).

Syksyn ensimmäiset: 11.10. TAI Metsäyvä Raumanrinne 1p (ULa), 13.10. HAI Huikku 1p (THE) ja 26.10. TAI Kostojoki Yli-Siikajoki 1p (ULa). Syksyllä määrät nousivat vasta joulukuussa: 7.12. II Illinkoski 4p (PJu) ja sama paikka 27.12. ainakin 7p (PHo). Syystalvella lintuja löydettiin seuraavista kunnista: HAA 1, HAI 2 muuttavaa, II 6, KÄR 1, OUN 1, OUL 7, PUD 1, PYI 1, RAA 1, SIL 1, TAI 8 ja UTA 1 eli 29 talvehtijaa.

Peukaloinen (*Troglodytes troglodytes*)

Ensimmäiset lähes viikon keskimääräistä myöhemmin: 14.4. HAA Haapakoski 1Ä (JMj), 15.4. UTA Kurimo 1Ä (SRy, HRy, SLr), 16.4. OUL Oulunsalo Karsikonkorpi 1p (MPa) ja 16.4. TYR Temmes Kestiläntie 35A 1Än (RKy). Keväältä ei ilmoitettu kahta suurempaa määrää kerralla.

Kesäajan suurimmat määrät: 30.6. TAI Tausvaara 5 (ilmeinen poikue) (TLj, Heidi Luukkonen), 11.6. PYÄ Itämäki 3Ä (JMj) ja 25.6. sama paikka 3Ä (VSu).

Syysmuuttoon liittyviä suuria määriä 13.8. OUL Kello Vehkaperänletto 4Än (EAa), sekä 7.9. OUL Piimäperä 3p (HTa). Viimeiset: 13.10. OUL Virpiniemi Mustakari 1p (HTa, PHo), 16.10. RAA Ristikari 1 (KVä) ja 17.11. RAA Aitalahti 1t 1 (KVä). Loppuvuodesta harvinainen talvihavainto: 29.12. LIM Vanha Liminka 1p (JKs, PJo, MJo).

Rautiainen (*Prunella modularis*)

Ensimmäiset melkein viikon myöhässä 2000-luvun

mediaaniin verrattuna: 14.4. RAA Maunula Pattijoki 1 (KVä), 14.4. TYR Temmes Kestiläntie 35A 1p (RKy), 15.4. RAA Pattijokisuu 1N (JHa, HUK), 15.4. SII Alhonnmäki 2m, ä (JPe) ja 15.4. LUM Sannanlahti 2 (PLa, TJa). Suurimmat määrät: 16.4. PYI Mäkikangas 20m2Ä (VSu), 23.4. PYI Mäkikangas 15m (VSu) ja 18.4. PYI Parhalahti 1t 13m (KVä).

Syksyn maksimit: 9.9. RAA kaatopaikka 20 (KVä), 1.9. OUL Kello Kiviniemi ks 16p (EAa), 9.9.

OUL Kello Kiviniemi ks 15m+p (EAa) ja 22.9. RAA kaatopaikka 15 (KVä). Viimeiset: 17.10. HAI Keskinie mi 1ä (JMa, SHa), 20.10. MUH Jokirinne 1ä (JMe) ja 20.10. RAA Ratakatu 1 (KVä).

Punarinna (*Erithacus rubecula*)

Yksittäisiä talvehtivia lintuja havaittiin Oulussa Hietasaarella (2 yks.), Taskilassa, Kaakkurissa ja Karjasillalla, Raahessa Pattijoen Kotirannassa ja Hiihtomajalla, Pyhäjoella Yppärisssä, Haapaveden Kokkorannantiellä, Muhoksen Jokirinteellä ja Kempeleen Sarkkirannassa eli yhteensä 12 lintua. Ensimmäisten kevätmuuttajien tulkinta on vaikeaa talvehtineiden lintujen vuoksi. 12.3. PUD Kuhanmutka 1 (Markku Kaarre) lienee vielä talvehtija, 5.4. OUL Karjasilta 1Ä (ARA) ja 7.4. OUL Kaakkuri 1 (Päivi Anttila, Juha Anttila) jo selviä muuttajia. Kevätkaudelta ei ilmoitettu suurempia määriä, syyspuolelta: 8.9. SII Tauvon la 20p (MOi, Lauri Nuutinen), 15.9. SII Tauvon la 20p (SLu, JHn) ja 9.9. SII Tauvon la 15p (MOi, Lauri Nuutinen). Viimeiset: 2.11. RAA Pattijoen tll 1p (JHa), 6.11. SII Hirvasperä 1p (Minna Lappi, Eero Lappi) ja 11.11. OUL Linnanmaa puutarha 1p (PMA). Yhdestä talvehtimaan jääneestä tehtiin havainto: 23.–31.12. OUL Oulunsalo Varjakka 1p (Seija Laitala, Liisa Hirvonen, TTa ym.).

Satakieli (*Luscinia luscinia*)

Saapui selvästi keskimääräistä aikaisemmin: 11.5.–14.6. MUH Hyrkäs 1Ä (VPH, TSp), 13.5.–2.6. LIM Virkkula 1Ä (PLa, HSK, PMj ym.) ja 15.–26.5. TYR Tyrnävä kk 1Ä (ESa, TVä, KHn ym.). Viimeiset havainnot: em. Muhoksen lintu kuultiin vielä 14.6., 17.6. KEM Hahtoranta 1Ä (EAa, JSI) ja 19.6. LUM Varjakka Vatunginnokka 1Ä (KHn). Havainnot tehtiin laulavista koiraista ainakin 22 paikassa; HAA 2, KEM 1, LIM 1, LUM 1, MER 1, MUH 1,

OUN 3, OUL 1, PYI 2, RAA 4, SII 4 ja TYR 1. Tämä on keskimääräinen tai hieman sitä heikompi määrä.

Sinirinta (*Luscinia svecica*)

Ensimmäiset saapuivat hieman keskimääräistä myöhemmin 11.5., jolloin tehtiin peräti viisi havaintoa: OUN Kurjenneva Takalo 1p (AHi, EHi), RAA Isoholmi 1 (Alli Kälkäjä-Hannus), RAA Mansikkakallio 2Ä (HTu), RAA Pattijokisuu 1p (JHa) ja HAI Keskiniemi 2p (HKi, RKi). 12.5. havaittiin kuudessa paikassa Pudasjärveä myöten. Suurimmat määrät: 19.5. HAI Keskiniemi lounaispuoli 14 (10Ä 3k p 1p) (JMa), 20.5. SII Tauvon la 8p (MTy) ja 21.5. SII Tauvon la 8p (MTy). Kesäkuulta yksi havainto, 8.6. SII Tauvon la 1p (MTy, ATy, SLu), joka lienee viimeisiä kevätmuuttajia.

Syysmuuton ensimmäisiä havaintoja: 18.8. MUH Jokirinne 2p (JMe, SMe), 21.8. TAI Iso Lehtovaara 1p (ERä), 22.8. OUL Alakylä Joutsenlampi 1p (VSu) ja 23.8. RAA kaatopaikka 1p, var (HUK). Lisäksi 6 muuta elokuun lopun havaintoa. Syksyllä ei ilmoitettu kertymiä, suurin määrä: 8.9. HAA Piipsannevan jätäri 3p (KHn, PPÖ). Viimeiset: 15.9. PYI Parhalhti 1p (Toni Uusimäki, PLa, Antti Peuna ym.), 15.9. PYI Yppärijokisuu 1 (KVä, HTu), 15.9. SII Tauvon la Ireng (SLu, JHn) ja 16.9. SII Tauvon la 1p (SLu, JHn).

Sinipyrrstö (*Tarsiger cyanurus*)

Keväällä saapui hieman keskimääräistä myöhemmin: 20.–22.5. TAI Romevaara 1Än (ULa, ERä), 21.5.–26.6. TAI Katajavaara 4 (KHi, TLj, Jarmo Moilanen ym.) ja 26.5.–1.7. TAI Tilsa 2Än (KHi, ERä, TLj ym.). Ilmoitetut 15 reviiiriä jakautuivat seuraavasti: LUM 1 (Varjakka), PUD 5 (Romevaara, Latvavaara, Portinlampi, Särkipera 2), PYÄ 1 (Itämäki) ja TAI 8 (Katajavaara 3, Latvavaara, Romevaara, Salmitunturi, Tilsa 2). Määrä on 2000-luvun mediaania 11 hieman parempi. Lumijoen lintu on perinteisten alueiden ulkopuolelta 18.–19.6. LUM Varjakka 1 2kv k Ä (KHn, PKi, JÖs). Syksyllä vain yksi havainto: 9.9. SII Tauvon la Ireng (Lauri Nikkinen, MOi, Jörgen Palmgren).

Mustaleppälintu (*Phoenicurus ochruros*)

Havaittiin 8 kertaa, mikä on sangen keskimääräistä. Kaikki havainnot: 18.4. KEM Ylikylä, Pekurinpolku 1p (Tommi Parikka), 31.5. KEM Vihiluoto 1Ä (PHo), 2.6. SII Varessäikkä 1p (Juha Korhonen), 14.6. LIM Letontie 1p (PKi), 16.6. OUL OYS 1Ä (Harri Hongell), 26.6. RAA Rautaruukki 1 (KVä),

26.7. MER Mikkola 1 juv p (Janne Reijonen) ja 1.10. TAI Jätevedenpuhdistamo 1 (ULa). Näistä Merijärven havainto koski juv-lintua, mikä viittaa pesintään.

Leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*)

Ensimmäiset tavanomaiseen aikaan: 28.4. OUL Lämsänjärvi 1 (Mika Knuuti, Minna Knuuti, Saana Knuuti), 30.4. PYI Kopisto 1p (Elina Pihlajamaa), 30.4. RAA Jokela Pramila 1p (JHa), 30.4. SII Valkeisjärvi 1 (KVä) ja 30.4. OUL Haukipudas Annalankangas 1Ä (EaA). Suurin ilmoitettu määrä 27.5. UTA Leväsuo 20p, Än (MPa, MPs). Lisäksi SII Tauvon lintuasemalla tavattiin 10 yks. 25.5., 27.5. ja 3.6. (MTy, ATy, SLu ym.).

Syksyn maksimit: 18.8. MUH Jokirinne 5p (JMe, SMe) ja 27.8. HAI Hannuksennokka 3p (JMe). Viimeiset: 15.9. SII Tauvon la 1p (SLu, JHn), 19.9. SII Tauvon la 2 (JHn, SLu) ja 25.9. SII Tauvo 1 (KVä).

Pensastasku (*Saxicola rubetra*)

Ensimmäiset melko normaalisti: 4.5. RAA Pattijokisuu 1p (RLe), 5.5. OUL Haukipudas Kell'on lt 1p (PLa, JMe, HTa), 5.5. OUL Oulunsalo Papinkarin lt 1p (AJk, Tea Swanljung, ALh ym.) ja 5.5. LUM Sannanlahden lt 2p (VSu, The, EHo ym.). Keväältä ei ilmoitettu lainkaan kolmea suurempaa kertymää (4 kertaa), syksyllä sen sijaan: 4.8. PYI Yppäriin pellot 30p (PLe) ja 1.8. LUM Letto 10p (JKs). Viimeiset: 10.9. OUL Jätäri 1p (ESa), 10.9. RAA Pattijokisuu 2 (KVä) ja 15.9. PYI Parhalhti 1p (Toni Uusimäki, PLa, Antti Peuna ym.).

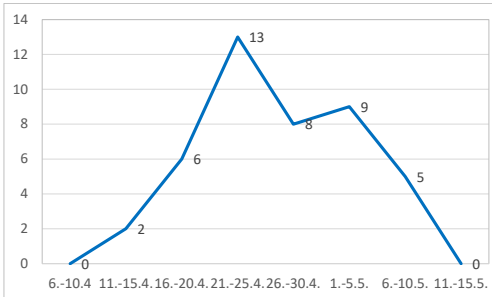
Kivitasku (*Oenanthe oenanthe*)

Ensimmäiset normaaliin aikaan: 16.4. RAA Pattijokisuu 1 (KVä) ja TYR Markkuu 1p (Kimmo Kumpulainen) sekä 17.4. HAA Alaranta Huikarinniemi 1p (MSo) ja RAA Kummatti Tervahovi 1p (HUK). Keväällä suurin määrä 13.5. HAI Matikanniemi Käppäänkarit 6p (The) ja 13.5. OUL Salonpää 6p (Liisa Kantola, PKa).

Syyspuolen kertymiä: 23.7. OUL Vihreäsaari 10p (MTy), 18.9. TAI Aseman kenttä 8p (KHi) ja 3.9. OUL Ylikiiminki Hirvisuo lt 6p (ESa). Viimeiset: 6.–10.10. TAI Aseman kenttä 1p (KHi, ULa), 10.10. LUM Letto 1nous (PMj) ja 19.10. RAA Junnilanmäki 1 (KVä).

Sepelrastas (*Turdus torquatus*)

Kaikkiaan 39 kevähavaintoa (43 lintua) ja 3 syys-

Kuva 13. Sepelrastaan muutto (havaittuja yksilöitä) viiden päivän jaksoissa keväällä 2018.

havaintoa (4 lintua). Ensimmäiset hieman etuajassa 15.4. OUL Oulunsalo Varjakka 1n p ruokinnalla (Seija Laitala, Heikki Suomalainen), 15.4. SII Alhonmäki 1k m (JPe) ja 17.4. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 1k m (SAh). Kevään viimeiset: 8.5. HAI Viinikanlahti lintulava 1ä (MNi, JMa) ja 9.5. HAI Isokyläntie 108 1k+1n-puk p (HHo, Reijo Korvenpää). Havainnot jakautuvat seuraaviin kuntiin: HAI 7 havaintoa/9 yksilöä, II 1/1, KEM 1/1, LIM 3/3, LUM 1/1, MUH 1/1, OUL 10/10, PUD 1/2, PYI 2/3, RAA 5/6, SII 3/4 ja TYR 2/2. Syyshavainnot: 3.10. II Iso Peura-aapa 1m (HTu), 7.10. LIM Virkkula Vesalankuja 1nous (PMj) ja 12.10. OUL Kaijonranta 2 (Tom Laine).

Mustarastas (*Turdus merula*)

Talvehti runsaana. Tammikuussa 527 ilmoitettua havaintoa, joista 281 pihabongausviikonlopulta 27.–28.1. Helmikuussa vielä 83 ja maaliskuussa 130 havaintoa. Isoimmat määrät: 27.1. RAA Pitkäkari tll 16p (HTu), 27.1. RAA Maakaarentie 4 10p

Räkättirastas. © ILKKA KÄRKKÄINEN

(Sirkka-Liisa Haapakangas) ja 5.1. RAA Velkaperä 10p (JKo, KV). Arviot kunnittaisista talvehtijoista: HAA 1, HAI 10, II 10, KEM 15, KÄR 1, LIM 9, LUM 3. MER 7, MUH 12, OUN 19, OUL ainakin 150, PYI 15, RAA ainakin 50, SII 20, SIL 9 ja TYR 15, eli yhteensä ainakin 350.

Kevätmuutto käynnistyi maaliskuun lopulla–huhtikuun alussa; ensimmäinen laulava lintu 11.3. OUL Syynimaa 2Ä (Joel Nyberg, Lauralotta Muurinen) ja 12.4. alkaen OUL Välivaino 1 Än (TTa). Ensimmäinen muutolla nähty lintu vasta 8.4. LUM Sannanlahti (PLa, TJa, PJo ym.). Suurimmat määrät: 18.4. PYI Parhalahi 54m (KV) ja 15.4. PYI Parhalahi 28m (KV, VHe).

Syksyn suurimmat määrät 4.10. OUL Kellon Kiviniemen ks 10p (Ea) ja 8.10. RAA Pattijokisuu 16 (KV). Marraskuulta 18 ilmoitusta 1–3 linnusta ja joulukuulta tasaisesti 31 kirjausta samaten 1–3 linnusta. Nämä havainnot ovat rannikkopitäjistä sekä yksi Oulaisista: HAI, LIM, OUN ja SII 1, OUL 9 ja RAA 12 lintua.

Räkättirastas (*Turdus pilaris*) ja rastaslaji (*Turdus sp.*)

Esiintyi alkuvuodesta runsaana, suurimmat määrät tammikuussa, mm. 1.1. PYI kk 400 (KV, JSn, HTu ym.) ja 2.1. OUL Pyykösjärvi 300p (TTa). Helmikuussa maksimit pienenevät selvästi: 3.2. LIM Vanha Liminka 8p (VSu, AVe) ja 16.2. RAA Maivaperä 7 (KV). Maaliskuulla kuitenkin havaittiin vähintään 20 lintua seitsemästi, maksimit: 10.3. SII Paavola Pohjola ainakin 50p (ILu, EOI) ja 13.3. LIM Rantakylä 35p (TVä).

Talvehtineiden lintujen vuoksi muuton alkua on vaikea määrittää – ensimmäiset muuttajiksi ilmoitetut: 14.4. PYI Mäkikangas 1m (VSu) sekä 15.4. yhteensä 50m neljässä paikassa (LIM, LUM, SII ja RAA). Kevään suurimmat kertymät: 26.4. TYR Parras Siira 500p (TVä), 21.4. SII Karinkanta Niitynmaantie 440p (PHo) ja 1.5. TYR Parras Junttila 400p (TVä).

Syksyn suurimmat määrät: 10.9. RAA Maivaperä 7000 (KV), 11.9. RAA Piehingin lintutorni 2000m (JHa) ja 4.9. RAA Maivaperä 1500 (KV). Lintuja jäi taas talvehtimaan, viimeisiä muuttaviksi merkittyjä olivat:

Lulurastas. ©ILKKA KÄRKKÄINEN

5.11. HAI Potinlahti 5W (JMa, SHa, MAa) ja 4.11. HAI Matikanniemi 2S (The, She). Marraskuulta 35 havaintoa 7 muuttavasta ja 56 paikallisesta ja joulukuulta 7 havaintoa yksittäisestä linnusta (OUL, HAI, RAA), viimeiset 23.12., paitsi 22.12. OUL Kastelli Pikkarainen 2p (TTa).

Määrittämättömistä rastaista kevään suurimmat ilmoitukset: 24.4. OUL Koskela, Mustasuo 400p, suurin osa punakylkirastaita (JPI), 27.4. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 267m, joista 207 pikkurastaita ja 8 isoja (SAh) ja 29.4. TYR Jokisilta 5 km lenkki peltoteilla 200m, p räkättejä ja punakylkiä (The). Syksyn vastaavat: 11.9. TYR Markkuu, Sil-lankorva 1000p räkätti-, laulu- ja punakylkirastaita (KHn), 11.9. TYR Ängeslevä Pirska 500p (KHn) ja 15.9. OUL Meri-Toppila 400m pääosin räkättejä (PRa).

Lulurastas (*Turdus philomelos*)

Yksi talvihavainto 5.–8.1. OUL Kaijonharju 1p (Sini Tuoriniemi). Kevään ensimmäiset normaaliin aikaan: 13.4. UTA Utanen P-paikka 1Ä (The), 16.4. OUL Yli-Ii 1Ä (Jarmo Räisänen), 18.4. UTA Utanen 1Än (Tapio Roininen) ja 18.4. PYI Parhalahti It 2 (KVa). Suurimmat määrät: 30.4. OUL Kello Kiviniemi ks 60p (EAa), 30.4. TYR Jokisilta 55p (PHo) ja 26.4. TYR Parras Siira 50p (TVä).

Syksyn maksimit: 19.9. OUL Kello Kiviniemi

ks 60p (EAa) ja 10.9. OUL Kello Kiviniemi ks 50p (EAa). Viimeiset 26.10. HAI Patelanselkä 2N (JMa), 30.10. HAI Järventakusta 1p (SHa) ja 17.11. RAA Aittalahti It 1 (KVa).

Punakylkirastas (*Turdus iliacus*)

Tammikuussa useita talvihavaintoja: II 1, OUL 6–7, KEM 1 ja RAA 2–3 yks. Ensimmäiset varsinaiset muuttajat normaaliin aikaan: 15.4. PYI Parhalahti It 1 (KVa, VHe) ja 15.4. SII Karinkanta Niitynmaantie 1N (PHo). 16.4. jo 3 havaintoa (PYI ja RAA) yhteensä 13 yksilöstä. Suurimmat määrät: 30.4. TYR Jokisilta 830p (PHo), 1.5. TYR Parras Junttila 600p (TVä) ja 26.4. TYR Parras Siira 400p (TVä).

Syksyllä ei suuria keskittyymiä – enimmillään 10.9. OUL Kellon Kiviniemi 100m ja 40+10p sekä 19.9. 50+5p ja 60+8m sekä 8+20 yömuutolla (EAa). Lisäksi 21.9. SII Tauvon la 25m+80p (SLu, JHn) ja 11.10. TAI Taljajärvi 90p (KHl). Viimeiset: 14.11. OUL Mustasuo 1p (MOr), 14.11. RAA Lehmiraanta 3p (Eila Ylilokka) ja 14.11. HAI Järventakusta 1p (SHa).

Kulorastas (*Turdus viscivorus*)

Ensimmäiset hieman tavanomaista myöhemmin: 10.4. PYI Syölätti 1 (KVa), 12.4. OUN Likalanpe-rä Keskinen 1p (VHe) ja 13.4. LUM Sannanlahti 1m (TJa). Suurimmat määrät: 21.4. SII Karinkanta

Niitynmaantie 206p (PHo), 15.4. PYI Parhalahti It 153m N (KVä, VHe), 15.4. SII Karinkanta Niitynmaantie 70m N (PHo) ja 18.4. PYI Parhalahti 61m N (KVä).

Syksyn suurimmat määrät 7.10. HAI Itäenän 76m (JMa, SHa), 3.10. OUL Kello Kiviniemen ks 23p 1m (EAa) ja 24.10. HAI Kengänperä 23m S (PHo). Viimeiset: 26.10. HAI Patelanselkä Ilask (JMa) sekä RAA Maivaperä 1 (KVä), 30.10. RAA Välikylä 1p (JAl) ja 10.11. HAI Potti 1p (JMe, SMe).

Pensassirkkalintu (*Locustella naevia*)

Todella heikko esiintyminen, vain 4 reviiiriä. Määrä on sama kuin edellisvuonna ja 2000-luvun heikoin. 31.5. OUL Pajakenttä 1Ä (PHo), 6.6. PYI Yppäri Perilahti 1Ä (VHe), 18.6. PYI Kalifornia Lehtelä 1Ä (Tiina Lukkarinen) ja 26.6.–14.7. KEM Sipola Härkäinmaa 1Ä (PHo ym.).

Viitasirkkalintu (*Locustella fluviatilis*)

Vain yksi havainto: 29.5.–3.6. OUL Laholainen 1Än (EAa ym.).

Kultarinta (*Hippolais icterina*)

Yhteensä 5 havaintoa, 3 reviiiriä ja Tauvon lintuaseamalla 2 lintua: 27.5. HAI Salmenranta Jääränpää 1Ä (PRu, Ikka Ruuska, Ilpo Kojola), 31.5. SII Tauvon la 1 reng ja 1.6. 1 reng (MTy, ATy, SLu), 3.6. SII Merikylänlahden ks 1Ä (PHo) ja 3.6. SII Merikylä 1Ä (PHo).

Ruokokerttunen (*Acrocephalus schoenobaenus*)

Ensimmäinen 10.5. SIL Rantsila Kuruneva, It 1p, Ä (RKY) ja 11.5. jo monella paikkaa. Suurimmat määrät: 3.7. TYR Laholainen 35Ä (TVä) sekä 17.6. KEM Hahtoranta 32Ä, OUL Oulunsalo Multasuo 30Ä ja OUL Äimärautio 30Ä (EAa, JSI). Viimeiset: 8.9. HAA Koivikko Piipsanneva 1p (TLh), 9.9. OUL Haukipudas Häyryseniemi 2p (PHI) ja hyvin myöhäinen 7.10. RAA Aitalahti It 1 (KVä).

Viitakerttunen (*Acrocephalus dumetorum*)

Yhteensä vaatimattomasti 22 reviiiriä. Kunnittain: HAI 1, KEM 4, LIM 2, LUM 1, OUN 7, OUL 1, PYÄ 1, RAA 1, SII 2 ja TYR 1. Kaikki: 26.5. KEM Teppola 1Ä (HTu, TJa, TVä, JMe), 26.5. OUN Kärkipera 1Ä (JMj), 27.5. SII Ruukki, Vuolunoja 1Ä (SAh), 28.5. PYÄ Koulu 1Ä (JKa), 30.5. RAA Inakari Pattijoki 1 (KVä), 2.–30.6. OUN Irvanperä Irvan pellot 3Ä (JMj, JKo, JSn, PMa), 2.–11.6. HAI Kk 1Ä (JMa, MLn), 3.6. LUM Mäkikylä 1Ä (PHo),

3.–12.6. LIM Virkkula 1Ä (Kim Söderling, Hilikka Lampen, PHo), 7.–17.6. KEM Vihikari 1Än (JKa, EHo, PKi, MLn), 10.–30.6. OUN Matkaniva Kätkä 1Ä (JMj, RRA), 11.6. KEM Pirilä 1Ä (Aarne Hieta-la), 12.6. LIM Virkkula Vesalankuja 1Ä (PMj), 12.6. OUN Keskusta 1Ä (RRA), 22.6. OUL Jokikylä 1Ä (JNi), 22.6. TYR Nurkkaperä Yli-Anttila 1Ä, reng (KHn), 24.6. KEM Isoaukea 1Ä (PHo), 24.6. SII Merikylä 1Ä (PHo), 26.6. OUN Piippsjärvi uimaranta 1Än (JMj) sekä 8.7. SII Tulikaara - Olkineva 1 (KVä).

Luhetakerttunen (*Acrocephalus palustris*)

Kaikki 3 reviiiriä: 21.5. TYR Temmes Haapakylä 1p, Ä (RKY), 18.6. RAA Vihanti Ilveskorpi Suopelto 1Än (SKa) ja 24.6. RAA Ristikari 1Ä (KVä).

Rytikerttunen (*Acrocephalus scirpaceus*)

Ei havaintoja.

Hernekerttu (*Sylvia curruca*)

Ensimmäiset 6.5. viidessä paikassa: MER Ylipää Aittoneva 1ä (AHi, EHi), OUL Kempeleenlahden Isalue, ssp Ireng (MTy), OUL Meri-Toppila 1Än (MOR), RAA Vihanti Riitunkivi 1 (KVä) ja UTAPälli 1Ä (Eero Lindgren). Suurimmat määrät: 28.5. SII Tauvon la 8p ja 31.5. 7p (MTy, ATy) sekä 13.5. HAI Matikanniemi Kääppäänkarit 6Ä (THE). Viimeiset: 16.9. RAA Ristikari 1 (KVä), 28.9. OUL Ranta-Toppila 1p (ESa) ja myöhäinen 7.10. OUL Ruskotunturi 1p (ARs).

Pensaskerttu (*Sylvia communis*)

Ensimmäiset: 11.5. LIM Temmesjoki Penkkatie 1Ä (EAa) ja OUL Kiviniemi Pajakenttä 1Ä (TVä, PKi). Ainoa suurempi määrä 31.5. PYI Kirkonkylä 5Ä (JMj). Viimeiset: 27.7. OUL Ruskonselkä 2än ja Meri-Toppilan ranta 1p (ESa), 14.–15.8. OUL Ruskonselkä 1än (ESa) ja 18.8. MUH Jokirinne 2p (JMe, SMe).

Lehtokerttu (*Sylvia borin*)

Ensimmäinen 12.5. PYI Hanhikivi Hietalahti 1Ä (THE) ja seuraavat 14.5. neljässä paikassa OUL Jätäri 1Än (ESa), PYI Yppärijokisuu 1Ä (JMj, VSu), RAA Haapajoki Haapajoenniemi 1Ä (VSu) sekä RAA Kultalanlahti Ulkokarvo 1Ä (JMj). Enimmillään 6.6. SII Tauvon la 10p (SLu). Viimeiset: 19.9. HAI Keskiniemi 1p (VPH, TSp, JMa), 14.–23.9. PUD Kollaja Rankkila 1p (ESa, TSa) ja 28.9. RAA Olkijokisuu 1 (KVä).

Mustapääkerttu (*Sylvia atricapilla*)

Talvihavaintoja todella runsaasti, 20 yks.: 1.1.–24.2. OUL Koskela 1 (Pekka Kytömäki), 1.–2.1. OUL Lämsäntie 35 1 (Leena Haavisto), 1.1.–10.2. PUD Sepäntie 1p (MKn, Senja Kuusiniiva, MKv), 2.1.–2.2. RAA Varvin kylä 1p (JHa, KVv ym.), 5.–18.1. RAA Velkaperä 1p (JKo, JSn, JHa, KVv), 9.1. RAA Palonkylä Palotie 73 1p (Timo Nauha), 13.1. RAA Katinhätä 1 (KVv, JKo, PMA), 16.1.–15.2. OUL Mustasuo 1p (EAa), 16.1. RAA Perenmäki 1p (Risto Nevasaari), 17.1.–21.2. OUL Pateniemi 1p (PHI), 18.1. OUL Ranta-Kastelli 1 (Kari Majuri), 27.1. RAA Reiponkatu 8 1 (Merja Käiväräinen), 27.1. OUL Hämäläntie 17 1 (Claudia Knopf), 28.1. OUL Aittatie 2B7 1 (Hanne-Maritta Turunen), 28.1. OUL Hanhikkitie 6B6 1 (Aino Väinänen), 28.1. OUL Lämsäntie 35 1 (Leena Haavisto), 28.1. OUL Saalinkitie 2 1 (Pekka Kytömäki), 3.–4.2. OUL Karjasilta Hillapuisto 1p, kuollut (EBo), 9.2. RAA keskikaupunki 1 (Merja Käiväräinen) ja 15.2. RAA Harakkamäki, Eskola 1p (HUK). Runsaan talvehtimisen jälkeen näkyi useita lintuja maaliskuuhun: 5.3. RAA Varvi 1p edelleen (KVv), 11.–29.3. OUL Karjasilta 1p (ARa, EBo) ja 5.–12.4. 1Ä (ARa), 2.3. OUL Pateniemi 1p edelleen (Petri Haapala), 20.3. RAA Palonkylä 2p ja 13.4. 1p (Risto Nevasaari) ja 5.4. OUL Kiiminki kk 1p (Juha Viramo).

Ensimmäiset selkeästi reviiressä laulaneet 11.5. OUL Koivukari 1Ä ja 12.5. SII Savilahti 1Ä (EAa). Kesällä suhteellisen normaali esiintyminen, noin 62 reviiressä, jotka kunnittain HAA 2, KEM 6, KÄR 1, LIM 2, LUM 1, MER 2, MUH 1, OUN 5, OUL 25, PYI 5, PYÄ 1, RAA 10 ja SII 1.

Ei suurempia keskittymiä kesällä ja suurin määrä syksyllä: 11.–13.9. HAI Marjanientie 181 5 (Pekka Salminen). Viimeiset: 17.–18.11. KEM Kokkokangas 1p (JNi, SNI), 19.11. HAI Vuotikka 1p (VPH), 1.12. SIL Piippola Lamu 1 (Hilka Nissinen, Leena Kokkonen), 1.–2.12. OUL Tuira 1p (TTa) ja 28.11.–21.12. OUL Värttö 1 (Ari Kakko).

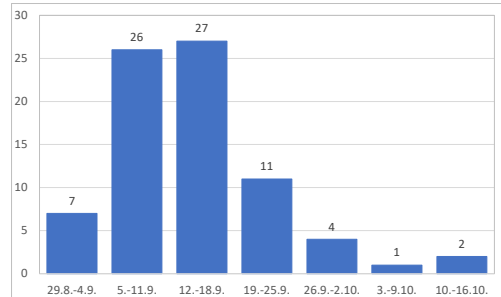
Idänuunilintu (*Phylloscopus trochiloides*)

Reviirejä 11, jotka kunnittain: HAA 1, HAI 1 (+ 1p), MUH 1, PYI 1, RAA 4 ja TAI 3. Kaikki havainnot: 20.5. RAA Ahmakangas 1Ä (KVv), 23.5. SII Tauvon la 1r (MTy, ATy), 24.5. HAA Savikoskenperä Nevala 1Ä (PMj), 27.5. MUH Liimanninkoski 1Än (ANi), 30.5. RAA Kahlonkangas 1Ä (PMä), 31.5. SII Tauvon la 1r (MTy), 2.6. HAI Marjaniemi 1p (PHo), 2.6. SII Tauvon la 1r (SLu), 6.6. RAA Jänge-

noja 1Ä (JHa), 16.–25.6. TAI Tilsa 1Ä (KHi, TLu, JNi, SNI), 17.6. TAI Mustavaara 1 (TLu), 25.6. TAI Salmittunturi 1Ä (KHi), 21.7. RAA Pattijokisuu 1Ä (KVv), 22.7. PYI Etelänkylä 1Ä (Niklas Paulaniemi) ja 24.7. HAI Patelanselkä 1Ä (JMa, MAa).

Lapinuunilintu (*Phylloscopus borealis*)

Kaksi havaintoa, mutta ei reviiressä ilmoituksia: 29.5. TAI Tilsa 1 (TLu) ja 29.6. OUL Kello Kiviniemi ks 1Ä, m (EAa).

Kuva 14. Taigauunilinnut seitsemän päivän jaksoissa vuonna 2018.

Taigauunilintu (*Phylloscopus inornatus*)

Vuoden kokonaismäärä 78 yksilöä on hieman vähemmän kuin seitsemän aiemman hurjan vuoden lukemat, jotka olivat välillä 95–241, mutta selvästi enemmän kuin koskaan niitä ennen. Havaintoja tavanomaisella aikavälillä 29.8.–16.10. Kolme ensimmäistä elokuun puolella 29.8. HAI Keskinieki 1 (JMa), 30.8. OUL Oulunsalo kk 1 (PHo) ja 30.8. RAA Maivaperä 1 (KVv). Selkeä huippu kahden viikon jaksolla 5.–18.9. (ks. oheinen kuva), jolloin havaittiin noin 75 % koko syksyn yksilöistä. Suurin määrä kerralla 10.9. HAI Keskinieki itälaita 4 (JMa), seuraavaksi kolme kolmen yksilön havaintoa 8.9. SII Tauvon la 1p2reng (MOi, Lauri Nuutinen), 17.9. RAA Sarvankangas 3än W (VSu) ja 18.9. SII Tauvo 3 (KVv). Lokakuussa kuusi havaintoa yhtä monesta yksilöstä. Niistä viimeiset 4.10. SII Tauvo Kaasantien risteys 1 (PLa, Nina Mikander), 13.10. LUM Varjakka ks 1 (PLa) ja 16.10. RAA Ristikari 1 (KVv).

Sirittäjä (*Phylloscopus sibilatrix*)

Ensimmäiset: 9.5. OUN Puistola 1Ä (RRa), 9.5. OUL Hietasaari 1Än (ESa), 10.5. OUL Hietasaari Kutterikuja 1Än (EHo, HRR, Anja Hohtola ym.) ja 10.5. SIL Rantsila Raatorventie 1Än (RKy). Kesällä 2–3 yksilön keskittymät 31.5. LUM Varjakka

Pajulintu. © ILKKA KÄRKKÄINEN

3Ä (VSu) ja OUL Kraaseli 2Ä (EAa), 16.6. OUL Hietasaari Johteensalmi 2Ä (EAa), PUD Pintamo 2Ä (VSu, AVe, Aija Suorsa), 3.7. OUL Hietasaari 2Ä (ESa) sekä 26.7. RAA Rantasenjärvi It 2 (KVa). Elokuussa kaksi havaintoa: 7.8. OUL Piispanletto 1Ä (Laura Mäkelä, Essi Antikainen) ja 11.8. HAI Pikku Sunijärvi 1p (VPH, JMa, ANi ym.). Syksyn viimeinen 18.9. OUL Kello Kiviniemi 1p (HTa).

Tiltaltti (*Phylloscopus collybita*)

Ensimmäiset: 13.4. TYR Jokisilta 1p (PHo), 15.4. neljä havaintoa: OUN Kurjenneva Takalo 1Än (AHi, EHi), OUL Meri-Toppilan katu 1Än (Jani Kelloniemi), TAI Metsäkylä Kivesvaara 1kiert (Anna Leena Vääräniemi) ja UTA Määtänvirta 1kiert (SRy, HRy, SLr). Keväällä eniten havaintoja per päivä oli ajanjaksolla 5.5.–11.5. Huippu 6.5, jolloin havaintoja kertyi 29 yksilöstä. Kesän suurimmat keskittymät: 10.6. TYR Temmes Haapakylä Pekkalan kangasrautio 3Ä (KKk), 11.6. MUH Leppiniemi Kirkkopolku 4Ä (THE), 13.6. MUH Lemmenpolku 4Ä (THE) ja 16.6. OUL Asmonkorpi 3Ä (THE). Syksyn viimeisimmät 27.10. RAA Inakari Pattijoki 1 (KVa), 4.11. RAA Pöllän reitti Pattijoki 1 (KVa) ja 14.11. SII Tauvo Ulkonokka 1p (AAu).

Pajulintu (*Phylloscopus trochilus*)

Ensimmäiset 26.4. RAA Isoholmi 1 (Alli Kälkäjä-Hannus) ja 27.4. SII Karinkannan kylän pellot 1Ä (PHo). 5.5. neljä havaintoa ja 6.5. jo 29 havaintoa. Kevään suurimmat yksilömäärät SII Tauvon la: 19.5. 75p, 20.5. 75p 24.5. 75p ja 31.5. 75p (MTy, ATy) sekä 30.5. OUL Haukipudas 6 km:n vakiolinjalaskentareitti 93Ä (EAa).

Syksyn suurimmat havaintomäärät: 16.8. OUL Kraaseli 40p (EAa), 18.8. OUL Kello Kiviniemen ks 23p (EAa) ja 2.9. OUL Riuttu 30p (PKi). Viimeiset syys-lokakuun vaihteesta 30.9. OUL Haukipudas Ervastianranta 1m (Sirkka Rissanen), 2.10. OUL Haukipudas Kellonlahti telakka 1p (HTa) ja 2.10. OUL Kleemola 1än (JNi).

Hippiäinen (*Regulus regulus*)

Tammi-helmikuun suurimmat 3.1. LUM Karinpää 5 (KVa), 14.1. RAA Kultalanlahti Halkokari - Matinkallio 6 (KVa) ja 11.2. RAA Pöllän reitti Pattijoki 6 (KVa). Kevään suurimmat 25.3. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 6p (HTu) ja 14.4. TAI Irninkoski Laanlampi 4p (Jouni Ronkainen, Anita Polojärvi).

Syksyllä 10 rikkoontui viidesti: 11.8. HAI Vasiki 10ä (THE), 13.9. RAA Mikonkari 20p (PMä), 14.9. SII Tauvon la 10m (SLu, JHn), 15.9. SII Tauvon la

10p (SLu, JHn) ja 6.10. HAI Pökö-Hietaniemi 10ä, p (THE). Joulukuussa 12 ilmoitusta OUL, RAA ja PYI, enimmillään 9.12. RAA Katinhätä Maijanpauha 3p (HUK) ja 9.12. RAA Mikonkarin lintutorni 3p (HTu).

Harmaasiippo (*Muscicapa striata*)

Kevään ensimmäiset tavanomaisena ajankohtana 10.5. TYR Temmes (RKY), 12.5. LIM Virkkula luontokeskus 1p (PHI) ja 12.5. HAI Isohärkäsäikkä 1p (PRO), jonka jälkeen runsastui nopeasti. Kevään suurimmat lukemat SII Tauvon lintuasemalta 27.–29.5. 25p, 10p ja 10p (MTy, ATy, Lintuleiri).

Syksyn suurimmat määrät elokuussa: 11.8. HAI Pajuperänlampi 10p (JMe, SMe), 11.8. HAI Petsamontie + koko saari 30p (THE), 18.8. UTA Rokua 20p (THE) ja 26.8. OUL Verkkoniemi 15än (JNi). Viimeiset 10.10. RAA Ristikari 1 (KVä) ja TAI jätäri 1p (KHi) sekä 25.10. OUL Kello Kiviniemen ks 1p (EAa).

Pikkusieppo (*Ficedula parva*)

Havaintoja mukavasti yhteensä 13 yksilöstä. Niistä yksi syksyltä. Reviirejä 10: HAI 1, LUM 1, PUD 1, PYÄ 1, RAA 1 ja TAI 5. Kaikki havainnot: 9.5. HAI Maasyvänlampi 1ad k (HHo, Reijo Korvenpää), 22.5. PYÄ Itämäki 1Ä (JKa), 25.5. SII Tauvon la 2kv k (MTy, ATy), 26.5. ja 17.6. TAI Tilsa 2än (KHi, ERä), 27.5. LUM Karinpään tie 1Ä (ARö, Nelli Rönkä, PLa), 27.5. TAI Elehvän lehto 1Ä (Jonna Kelja), 29.5. PUD Levo-oja 1Ä (Hannu Tirola), 2.6. SII Tauvon la 1reng (SLu), 2.6. TAI Latvavaara 1Än (ULa), 9.6. TAI Puhitys 1Ä (ULa), 10.6. RAA Ala-Ispinä 1Ä (AAu) ja syksyllä 12.9. TAI Turpeinen 1 1kv p (MaK).

Kirjosieppo (*Ficedula hypoleuca*)

Ensimmäiset 25.4. SIL Leskelä Myllymäki 1k (AAo, Sisko Autio), 29.4. TAI Kurtti Kuusijärvi 1k (VSA) ja 2.5. OUL Rusko Vartioniemi 1k (SRy). SII Tauvon la:lla 10 ylittyi noin 20 kertaa 11.5.–10.6., parhaat päivät: 27.5. 20p (MTy, Lintuleiri), sekä 8.6. ja 9.6. 20p (MTy, ATy). Muualta ainut 10 ylitys 28.5. UTA Leväsuo 15p (MPa, MPs). Syksyllä enimmilläänkin vain 3. Viimeiset 13.9. RAA Ristikari 1 (KVä) sekä 1.10. TAI kk Siikalampi 1p (KHi).

Viiksitimali (*Panurus biarmicus*)

Viiksitimaleita havaittiin kahdessa paikassa: 11.5. LIM Temmesjokisuu 1p (EAa) ja 16.–17.12. LUM Sannanlahti 2p (Pekka Sangi, Oili Myllykangas, HSK ym.).

Pyrstötiainen (*Aegithalos caudatus*)

Keväällä havaittiin 42 yksilöä, joista ensimmäiset 2.3. SII Munahieta 7kiert ja SII Ulkonokka 10p (AAu, Svetlana Leinonen) ja 7.3. RAA Puistola 2 (KVä). Suurimpia kevätmääriä olivat em. ensimmäiset havainnot.

Reviirit: LIM 1, HAA 1, RAA 2 ja PYI 4. Näissä pesintöjä 17.6. RAA Lasikangas 9p ”perhekunta” (JAI) ja 21.6. HAA Lehonsaari Piipsanlampi 1”5”p (VSu).

Vaelluksen aikana syys-marraskuussa havaittiin 1904 lintua, jotka kuukausittain 160, 1578, 155 ja 28. Ensimmäiset syyskuun alkupuolella, esim. Tauvon lintuasemalla pieniä määriä lähes päivittäin 5.9. alkaen. Vaelluksen valtaosa, 1127, lokakuun ensimmäisellä puoliskolla. Koko syksyn suurimmat määrät: 11.10. HAI Hannuksenokka 254m (19a) (JMe), 9.10. PYI Yppärijokisuu 95m (KVä) ja 12.10. HAI Rautaletto–Riisinnokka–Rautaletto 51kiert (8a) (JMa, SHa). Vaelluksen rippeitä ja talvihavainnoja joulukuussa 7: 6.12. RAA Pöllän reitti Pattijoki 2p (KVä), 7.12. HAI Potinhamina 2p (PHo), 16.12. OUL Oulunsalo Karsikonkorpi 1p (MPa), 21.12. HAI Piekkolankarintie 2p (HKi, RKi), 27.12. LIM Alapää Temmesjoki 8p (PJo, MJo), 27.12. LIM Alapää Uusi Liminganjoki 5p (PJo, MJo) ja 30.12. LIM Alapää Temmesjoki 8p (PJo, MJo).

Sinitäinen (*Cyanistes caeruleus*)

Suurimmat määrät talvilintulaskennoista: 28.1. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 70, 3.3. 80, 25.3. 94, 2.11. 94, 1.12. 80 ja 30.12. 70 (HTu). Raahan seudun ulkopuolelta voidaan mainita 15.12. Lumijoki Karinpää 60 (AAu) ja 31.12. Oulu Haukipudas 43 (PRa, Jorma Luhta, OLI).

Talitiainen (*Parus major*)

Suurimmat määrät: 11.10. RAA Inakari Pattijoki 193m (KVä), 17.10. SII Tauvon la 70reng30kontr (PAa, JAa, VAa, IAa) ja 2.11. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 144 (HTu). Muita suurimpia muuttoja 1.10. LIM Temmesjoki 80m (KHn) ja 9.10. PYI Yppärijokisuu 62m (KVä).

Kuusitiainen (*Periparus ater*)

Tavanomainen esiintyminen. Koillismaalta yksi reiviiri: 16.6. TAI Tilsanvaara 1Ä (SNI, JNi).

Töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*)

Tavanomainen esiintyminen.

Kuusitiainen. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Hömötiainen (*Poecile montanus*)

Suurimmat määrät: 7.9. OUL Virpiniemi Mustakari 40kiert (PHI), 16.8. OUL Kraaseli Hermanninmatala 35p (EAa) ja 16.8. OUL Kraaseli Kaukoperä 24p (EAa).

Lapintiainen (*Poecile cinctus*) ja Hömötiainen x lapintiainen (*Poecile montanus x Poecile cinctus*)

Koillismaalta yhteismäärät kausittain: tammi-helmikuu 4, kevät ja kesä 0 (ei reviirojä), syksy 19 ja joulukuun 1. Koillismaan ulkopuolelta koko vuoden ajalta 98 havaintoa. Syksyllä mukavasti vaeltavia lintuja syys-marraskuussa. Vaelluksen aloittivat syksyn juhlavin määrä 12.9. TAI Turpeinen 14kiert (MaK) ja 14.9. SII Tavon la 8m (SLu, JHn). Muita suuria vaeltajamääriä 29.9. II Iso Peura-aapa 8m (HTu), 1.10. II Iso Peura-aapa 4m (HTu), 1.10. II Oijärvi 6m W (HTu) ja 7.10. OUL Nenännokka 3kiert (JNi).

Risteymiä hömötiainen x lapintiainen kaksi: 6.2.–1.3. TAI Kurtti Kuusijärvi 1p (VSA) ja 24.–26.9. SII Tavon la Ireng (MTy).

Pähkinänakkeli (*Sitta europaea*)

Kaikkiaan niukat viisi yksilöä: 28.1. OUL Vasantie

25 1 (Leena Gondallier de Tugny), 30.1. OUL Pikkarala 1p (PHo), 3.10. OUL Haukipudas Mustakari 1kiert (PHo), 21.10.–11.11. OUL Oulunsalo Salvatie 1p (Sami Haataja, Martta Haataja) ja 27.10.–31.12. II Tangontie 1p (Seija Kaisto, Alpo Kaisto).

Puukiipijä (*Certhia familiaris*)

Suurimmat määrät keväällä 11.2. RAA Äyrinmäki, Mustalampi 4ä (HUK) ja 24.2. OUL Hietasaari 3p (JNi), kesällä poikuehavainto 11.6. OUL Hietasaari 1”5”p (Tapio Lehtinen) ja syksyn suurimmat 6.12. RAA Pöllän reitti Pattijoki 4 (KVv) sekä 8.12. RAA Pöllänperä Välikari 4än (HUK).

Kuhankeittäjä (*Oriolus oriolus*)

Ei havaintoja. Edellinen havainnoton vuosi PPLY:n alueella oli 2013.

Pikkulepinkäinen (*Lanius collurio*)

Ensimmäiset normaaliin aikaan: 11.5. RAA Hurnasperä Hirsikangas 1/ p (KHn), 11.5. HAI Hannuksenokka 1m (JMe) ja 12.5. SII Relletti Topinneva 1/ p (HUK). Varmistettuja tai todennäköisiä pesintöjiä ilmoitettiin kymmenen (HAA 1, PUD 1, RAA 5 ja SII 3).

Närhiä vaelluksella. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Syyspuolella harvalukuinen. Elokuulta ilmoitettiin yhdeksän lintua. Syys-lokakuussa vielä neljä havaintoa: 9.9. PYI Yppärin kylä /1 p (JMj), 13.9. RAA Tarpio 1p (PTn), 5.10. TAI jätevedenpuhdistamo 1 kiert (ULa) ja 7.10. II Kuivaniemi Pohjoisranta 1 ad k p (Toni Eskelin).

Isolepinkäinen (*Lanius excubitor*)

Tammi-helmikuussa havaittiin 34 isolepinkäistä, määrät ilmeisimpien päällekkäisyyksien poistamisen jälkeen kunnittain: HAI 3, II 1, KEM 2, LIM 3, LUM 1, MER 1, OUL 9, OUN 2, RAA 3, SII 4, TYR 4 ja UTA 1. Maaliskuulta ilmoitettiin kahdeksan lintua, isoilta osin alkuvuodesta tutuilta talvehtimispaikoilta. Huhtikuun alussa edelleen harvinainen.

Ensimmäinen muuttavaksi ilmoitettu 7.4. RAA Nikkarinkaarto 1m (SAh), ja ensimmäinen runsaamman esiintymisen päivä 14.4., jolloin havaittiin kuudella paikalla. Kevään runsaimman esiintymisen päivä jo 16.4, jolloin nähtiin viidellä paikalla yht. 11 lintua, mukana kevään suurin määrä PYI Mäkikangas 2m, 2p (VSu). Huhtikuulta ilmoitettiin 83 isolepinkäistä. Toukokuulta vain yhdeksän havaintoa yhtä monesta linnusta.

Kesä-heinäkuulta todennäköisiä tai varmistettuja pesintöjä: HAI 1, RAA 2, SII 1, TYR 1 ja UTA 1. Syksyllä isolepinkäinen esiintyi runsaana. Elokuussa tehtiin 32 havaintoa 39 linnusta.

Syyskuun vastaavat summat olivat 96/125 ja lokakuun 38/38. Luvuista ei ole poistettu mahdollisia päällekkäisiä havaintoja. Syksyn suurin määrä oli 8.9. HAA Piipsanneva 8p (KHn, PPÖ). Muuttavia lintuja ilmoitettiin vähän, niistä suurimmat määrät 24.9. LIM Temmesjokivarsi 3m (Mika Ilari Koskinen) ja 28.9. RAA Pattijokisuu 3S (KVa).

Laji jäi talvehtimaan monin paikoin, sillä marraskuussakin tehtiin vielä 18 havaintoa 20 linnusta ja joulukuussa 10 havaintoa yhtä monesta linnusta. Vuoden viimeiset 17.12. LUM Sannanlahti 1p (HSk, PMj), 2.–20.12. OUL Ruskonselkä 1p (TTa, ESA) ja 29.12. OUN Olkko 1p (VHe).

Närhi (*Garrulus glandarius*)

Talven suurin kerääntymä 27.1. OUN Matkaniva 8 (Liisa Takala). Syksyllä vaellusta syyskuun alusta lokakuun puoliväliin. Vilkkainta liikehdintä oli syyskuun viimeisellä viikolla ja muutolla oleviksi oli merkitty yhteensä n. 500, mikä on hyvä määrä. Niiden lisäksi pari sataa kiertelijää oli menossa pohjoiseen. Suurimmat havaitut määrät: 21.9. RAA Pattijokisuu 95N (KVa), 23.9. LIM Virkkula lt 215m (KHn), 24. ja 25.9. molempina päivinä HAA Piipsanneva 50m (KHn) sekä 6.10. LUM Sannanlahti lt 65m (MKa).

Kuukkeli (*Perisoreus infaustus*)

Suurimmat määrät Pudasjärvellä 7.3. Salmiperä Salmikunnas 4p (SKa), 29.3. Kollaja Kaitasuo 3p (ESa) ja 12.–13.4. Iso-Syöte 3–4p (Elisa Määttä, Vesa Määttä, Tuuli Veteläinen). Taivalkosken suurimmat 1.–13.1. Koiramaa 5p ja vuoden lopulla 26.12. 6p (JKn), 28.1. Vaarakyläntie 119 8 (Saara Hiltunen, Harri Hiltunen), 6.4. Jokijärvi Välimaa 5p (Kyösti Hyvärinen) ja 31.7. Kylmäluoma 5p (Aleksi Lohtander). Kaikki Koillismaan ulkopuolelta: Haapavesi: 28.9.–19.10. Rajalanperä Ukonhovi 2p (Perttu Hautala); Oulainen: 13.–28.1. Piipsjärvi Keltakallio 2p (VHe, AHi, EHi) ja 4.3. Kylmälä Isonkivenkangas 2 (VHe); Oulu: 5.7. Kiiiminki Rytisuo 2p (Markku Hukkanen, Pentti Hukkanen), 21.8. Ylikiiminki

Taskunmaa 2p (Tapio Roininen) ja 25.8. Pilpaselkä 1p (Ari Myllylä, Eija Myllylä); Pyhäjoki: 17.9. Yppäri Lahenneva 2p (JSn) ja 28.11. ja Jukonperä 1p (JSn); Raahe: 13.1.–20.3. Mustalamminkangas. 1–2p (JKo, Merja Tuomaala, JHa ym.), 27.1. Kopsa 2 (Merja Tuomaala), 2.9. Vihanti Nikula 1 (KVä), 8.10. Äyrinmäki Mustalampi 3p (HUK) ja 9.11. Puistola 2 (KVä); Siikalatva: 10.1. Piippola Rito-koski 3p (AAo); Tyrnävä: 28.10. Temmes Pahanviidankangas 2p (Esko Honka); Utajärvi: 21.1.–30.3. Hakojärvi 1–2p (SRy, HRy, SLr) ja 5.12. Loukko-oja 2p (VPH).

Harakka (*Pica pica*)

Suurimpia määriä: 2.1. OUL Ruskon jätekeskus 26p (EAA), 26.1. TYR Murto 26p (EAA), 1.4. OUL Karjasilta n. 30p ruokinnalla (ARA) ja 1.12. SII Martikkala 55 (KVä). Talvilintulaskentojen suurimmat 28.1. RAA Pitkäkarin tll 51 (HTu) ja 11.11. OUL Madekoski tll 43p (THE). Muutamia muuttohavain-toja, joista suurimmat 14.4. PYI Mäkikangas 19m (1a) (VSu), 15.4. LUM Sannanlahti lt 16m (PLa, TJa) ja 15.4. PYI Parhalampi lt 25 (KVä, VHe).

Pähkinähakki (*Nucifraga caryocatactes*)

Kaikki talvelta ja keväältä, yhteensä 7 yks.: 3.1. RAA Velkaperä 1ä (JKo, JHa, JSn), 17.–18.1. RAA Lehmiraanta 1p (JKo, KVä), 5.2. RAA Välikylä 1 (KVä), 26.3. SIL Jokikylä 1p (Emmi Vähä), 18.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 1Ä (KHn), 18.4. II Hamina 1 (Mika Knuuti, Minna Knuuti) ja 6.5. LIM kk 1p (EAA, OLI).

Kesäkuun lopussa Limingassa mahdollinen poikue: 29.6. LIM Vanha Liminka 3p (PLa). Varmistus ilmoitettiin 22.7. 5än (poikue) (PHo). Heinäkuun alusta kuun loppuun LIM keskustasta tuli paljon havaintoja ja paikan suurin määrä oli 23.7. 6p (JKs). Muut heinäkuun havainnot: 6.7. PYI keskusta urheilukenttä 1p (JLI), 21.7. RAA Pattijokisuus 1N (KVä), 26.7. OUL keskusta 1ä (PRe, Riitta Renvall), 26.7. PYI Kirkonkylä 5p ja samasta paikasta 29.7. 9p (JMj).

Elokuun alkupuoliskolla hakkihavainnot jatkuivat kunnissa LIM, PYI ja RAA, mutta kuun puolivälin jälkeen kiertelijöitä löytyi muualtakin. Näistä ensimmäiset 19.8. II Kuivaniemi Pohjoisranta 1kiert (THE, SHE) ja 25.8. HAA Alaranta Rautionranta 1p (MSo). Syksyn havainnoista 90 % oli rannikolla välillä PYI–LIM. Rannikkoalueesta kauempana olevista kunnista havaintoihin pääsivät HAA, OUN, SIL ja TAI.

Elokuun puolivälistä marraskuun loppupuolelle ilmoituksista laskettu yksilömäärä oli n. 200. Mahdollisia päällekkäisyyksiä arvioiden todellinen määrä jäänee puoleen tästä. Suurimpia määriä 30.8. RAA Maivaperä 5 (KVä), 23.9. ja 7.10. LIM kk 5p (MiK, Minna Sarkkinen, Liisa Kiljunen), 25.9. RAA Lehmiraanta 6p (JHa, Jussi Liimatainen) ja 1.10. MUH Hyrkäs 4p (VPH, TSp). Rannikosta kauimpana sisämaassa 14.10. TAI Koitijärvi 1 SW (ULa).

Kaikki talvihavainnot joulukuulta: 7.12. RAA Tarpio Sammakkosuonkatu 1p (PTn), 8.12. RAA Lehmiraanta 1 (KVä), 10.12. RAA Arkkukari 1p (Tuulikki Kotajärvi), 13. ja 31.12. MUH Hyrkäs 1p (TSp, Jaako Hyrkäs), 16.12. RAA Hurnasperä 1p (JHa, Juha Parri, Terttu Talus) ja 26.12. RAA Lappanen 1S (VSu, AVe).

Naakka (*Corvus monedula*)

Perinteisesti talven suurimman, OUL Ruskon jätekeskuksen kerääntymän arvio oli tällä kertaa enimmillään 1 000p 2.1. (EAA) ja 3.1. (HSa). Eri arvioissa paikalla oleilevasta parvesta oli suuria määriä eroja samankin päivän aikana ja liikkumiseen paitsi kaupunkialueella myös isolla alueella ympäristössä viittasivat esim. havainnot 8.1. TYR Jokisilta Karhu 600NE (KHn) ja 26.1. TYR Murto 1 000p (EAA). Muualta kannattaa mainita 10.1. MUH keskusta 300p (TSp), 3.7. RAA Olkijoki Ala-Maunula 300 lask (2a) (KPy) ja 27.7. OUN Eskopää 200p (VHe).

Pari muuttohavaintoa huhtikuun puolivälissä, suurin 16.4. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 9m (SAh). Kaikki Koillismaalta: 12.4. TAI Virkkunen 2p (Juha Virkkunen), 14.4. TAI kk Otsonkuja 2 (ULa), 15.4. TAI Jurmu Peltola 1 (TLu), 23.4. PUD Kurenalus 20kiert (Jani Suua), 29.4. PUD Kollaja Rankkila 3E (TSA), 30.4. PUD Aittojärvi lt 12p (ESA), 6.5. TAI Tyrämäki 2p (JRä), 10.5. TAI Inkeenoja 2 (ULa), 17.5. TAI Kirkkotie 5 1SW (PMA), 18.–23.5. TAI Sahan alue 2–3 (ERä, TLj), 26.5. TAI kk Karhantie 11 8kiert (KHi), 3.6. PUD Törrönkangas 7p (ESA, TSA), 8.–24.6. PUD Kurenalus 1p (PRA), 10.6. TAI Tyrämäki 6nous (JRä), 26.–29.6. TAI Aseman kenttä 2 (TLj, KHi), 4.9. PUD Kurenalus 1p (PRA), 30.9. PUD Kurenalus 7p (ESA, TSA) ja 17.11. PUD Pudasjärvi lt 8p (ESA, TSA).

Mustavaris (*Corvus frugilegus*)

Talvihavainnot: 1.–25.2. OUL Raksila–Intiö 1–3p (Alpo Parttimaa, TTA, ESA ym.), 12.1. OUL Ruskon kaatopaikka 1p (EHO), 19.1. OUL Heinäpää 1p (MTy), 28.1. OUL Kollaantie 4 2 (HKu), 23.2. OUL

Oulunsalo 2 (Oona Herzog, Jaani Mustonen) ja 26.2. LIM Haaransilta 4p (ARö, EBo).

Varhaisimmat aidot kevätkuuttajat löytyvät kevään ensimmäisten havaintojen joukosta: 17.3. OUL keskusta 1p (MLn), 19.3. OUL Raksila 4p (Heikki Kerkelä) ja 19.3. LIM Jutkokylä Markkula 1W (VSu). Varsinaisia muuttohavaintoja ei juurikaan ollut, mutta levittäytyminen pesimäkolonoihin tapahtui vauhdilla: 21.3. OUL Raksila 28Än (pesillä) (ARa), 25.3. TYR Dallas 21p (pesillä) (KHn) ja 28.3. OUL Höyhtyä Lintulampi 30p (pesimämetsässä) (Teppo Mutanen). Muut koloniahavainnot olivat 8.4. LIM Lintupuisto 50p pesimäkoloniassa (PJo, MJo), 18.4. TYR Jokisilta 14p pesät voimalinjapylväissä (Jouni Ruuskanen, Marja-Liisa Ruuskanen ym.), 22.4. OUL Snellmannipuisto 2pr, 3 pesää (Natalie Helenius) ja 26.5. MUH Pohjola-koti 20p (VPH, TSp, KT). Ilmoitettujen pesivien määrä arviolta n. 80 paria OUL-MUH-TYR-LIM-alueella.

Loppukesän/syksyn suurimmat määrät: 23.7. LIM Kirkkokari 80p (KKk), 8.8. LIM Isoniitty 100p (MTy), 30.8. KEM Koskela Iso-Tuohino 150p (PMj) ja 14.9. LIM Tupos 80p (JNi, SNi). Viimeinen iso määrä 7.10. OUL Limingantulli 50p (PRA) ja viimeiset muuttajat 20.10. RAA Aittalahti 1t 5S (KVä). Talvehtimaan jäivät: 3.11.–31.12. OUL Intiö-Raksila alue 3p (TTa, JPe, PRA ym.) ja 23.11.–31.12. TYR Keskikyläntie 16A 1p (KHn, RKy, JKo ym.). Yksi sisämaahavainto 17.4. TAI Aseman kenttä 1kiert (KHi).

Varis (*Corvus corone*)

Alkuvuoden suurimpia määriä eri paikoista: 2.1. OUL Rusko jätekeskus 500p (EAa), 26.1. TYR Jokisilta Nikula 100p (TVä), 29.1. OUL Kello Kiviniemi ks 120p (EAa) ja 2.3. MUH Viskaali 100p (MTy).

Vastaavasti syksyltä 9.9. OUL Kraaseli 100p (THE), 25.9. SII Tauvo Munahieta 120 (KVä) ja 8.10. RAA Pattijokisuu 201S (KVä). Kevään muuttohavainnot vähäisiä huhtikuun alkupuoliskolla. Syksyllä hieman enemmän, niistä suurimmat 16.9. SII Tavon la 19m (SLu, JHn) ja 3.10. PUD Kollaja Jatkon soraomonttu 23SW (1a) (ESA).

Korppi (*Corvus corax*)

OUL Ruskon jätekeskuksen luona tutusti suurimmat havainnot, eniten 2.1. 110p (EAa). Muualta isoimmat 7.2. OUL Kello Kiviniemen ks 36p (EAa), 7.3. MUH Reininperä 60p lantalalla (Hannu Salmi, Raija Kärenlampi), 20.4. TYR Syrjälä 40p (THE) ja 26.4. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 36p, kiert (SAh).

Muuttohavaintoja syksyltä: 13.9. SII Tavon la 6m ja 16.9. 4m (SLu, JHn) sekä 28.10. RAA Lasikangas 3SW (JAl).

Kottarainen (*Sturnus vulgaris*)

Talvihavainnot: 24.12.2017–28.1. PUD Sepäntie 2p (MKn, MKv), 20.–28.1. RAA Eskelinen 1p (JKo, Timo Harju, JHa ym.), 24.1.–7.2. OUL Hollihaka 1p (Hannu Anttila, ESA, IKA ym.), 26.1. KEM Koskela Suutarintie 1p (JHI), 29.1. ja 13.2. RAA Pattijoki, kk 1 (KVä) sekä 7.2. LIM Jutkokylä Markkula 1N (VSu).

Kevään ensimmäiset: 13.–15.3. OUL Heinäpää 1p (ESA), 29.3. OUL Nuottasaari 1 (Mauno Murttoniemi) ja 31.3. TYR Seppälä 1p (KHn). Ensimmäinen 10 saavutettiin 11.4. LIM Haaransilta 10p (PHI). Kevään suurimmat parvet olivat 17.4. TYR Jokisilta 30kiert (Jukka Leinonen, Eila Leinonen), 18.4. RAA Lukion ranta 27p (JHa) ja 20.4. TYR Jokisilta 30p (THE).

Pesimäajan jälkeisissä parvissa päästiin usein satoihin lintuihin, mutta tonnin ylitys jäi yhteen kertaan. Suurimmat 14.6. OUL Oritkari 550p (2a) (THE), 21.7. LIM Pitkänokka 800nous (PHo), 16.8. TYR Jokisilta Tyrnävänjoki 800p (KHn) ja 17.8. TYR Jokisilta Pikku-Erukka 1050p (TVä). Viimeinen sadan ylitys 6.10. SII Säärenperä Pudas 140p (PMj) ja vuoden viimeiset 3.11. II Hamina 1p (Eino Mikkonen), 2.–6.12. OUL Ruskon kaatopaikka 1p (ESA, AAu) ja 28.–31.12. OUL Karjasilta Nokelantie 1p (TTa, THE, ESA ym.).

Varpunen (*Passer domesticus*)

Suurimpia määriä: 1.1. TAI kk Kauppatie 60p (KHi), 1.1. PYI Yppäri 60 (KVä, HTu, JSn ym.), 24.8. OUL Äimärautio 100p (JNi) ja 21.12. KEM Koskela Suutarintie 55p (JHI).

Pikkuvarpunen (*Passer montanus*)

Suurimmat määrät: 28.6. RAA Vihanti Ilveskorpi 80p (JMj), 23.7. TYR Parras Väyrynen 120p (TVä), 24.8. OUL Kiviniemi 70 (JNi), 28.8. OUL Heinäpää 105p (JNi), 22.9. OUL Oulunsalo Karhuoja 80p (THE, SHE) ja 30.12. OUL Oulunsalo Riisikuja 125p (PHo). Syksyltä pari muuttohavaintoa: 7.10. OUL Haukipudas Virpiniemi 13m (JPu) ja 11.10. HAI Hannuksennokka 8m (JMe).

Kaikki Koillismaalta: 1.1. TAI kk Vaarantie 1 (ULa), 26.1. PUD Hirsikampus 7 (AJk), 27.1. PUD Sahakuja 5 (Salme Pesonen), 27.1.–21.2. TAI Lehtitie 1–2p (Elisa Määttä), 28.1. TAI Lehtitie

Varpusia lumihangella. © ILKKA KÄRKKÄINEN

22 (Aila Taivalkoski, Petri Taivalkoski), 28.1. TAI kirkonkylä 2 (Siiri Paananen), 28.1. PUD Jonguntie 3 (Eero Määttä), 28.1. PUD Sepäntie 2 (MKv), 4.2. TAI kk Otsonkuja 1 (ULa), 24.3. TAI Koitila Kumpu 2 (Markku Tyni), 15.4. TAI Virvikkosuontie 4p (JKn), 7.10.–17.12. TAI kk Lehtitie 1–10p (Elisa Määttä, Vesa Määttä), 7.10. TAI kk Otsonkuja 2 (ULa), 8.10.–24.11. PUD Kollaja Rankkila 1–5p (TSa, ESa), 12.–28.10. TAI kk Karhuntie 1–8p (KHn, ULa), 28.10.–2.12. TAI kk Suoperä 3–12p (ERä), 30.10.–7.11. TAI Kuusitie 1–10p (Esko Taivalkoski, Leena Taivalkoski), 31.10.–25.11. TAI Virvikkosuontie 2–5p (JKn), 14.11. TAI Kirkkotie 2p (PMa), 18.11. TAI Jurmu Peltola 3 (TLu) ja 8.12. PUD Kipinä 4p (Marja Isomursu).

Peippo (*Fringilla coelebs*)

Ennätysrunsas talvella. Yksilömäärän arviointi on vaikeaa tammi-helmikuun parin sadan havainnon joukosta, jossa eri määriä on ilmoitettu samoilta ruokunnoilta. Päällekkäisyyksiä ja mahdollisia siirtymiä huomioiden määräarvioksi tulee n. 240. Tyypillisesti viime vuosina talvehtivia on ollut n. kolmen–neljän kymmenen luokkaa. Havainnot kunnittain: HAA 1, HAI 2, II 3, KEM 18, LIM 16, LUM 2, MER 1, MUH 10, OUN 19, OUL 33, PUD 7, PYI 1, RAA 26, SII 7, SIL 2, TAI 3, TYR 94 ja UTA 1. Isoimmat parvet liikkuiivat Tyrnävän pelloilla, niistä suurimmat 29.1. HAA Lehonsaari Vikiöntie 7 34p (RKY) ja 31.1. TYR Keskikyläntie 16A 42p, joista 39k 3n (ERi). Muualta suurin 2.1. OUL Hietasaari Vaaski-

ventie W 12p (EAa).

Muuttokaudelle siirryttäessä ei havaintoihin tullut selvää taukoa muuton alun määrittämiseksi. Ensimmäiset uudet ruokinnalle ilmaantuneet olivat vielä talvipukuisia 7.3. TYR Kotimetsä 3 tp k 1n (KHn), mutta 17.3. OUN Tohola 7/2, joista uusia 2/1 (VHe) saattoivat tulla kauempaa. Voimakkain muutto huhtikuun puolivälissä: 15.4. SII Alhonnmäki 710m klo 11:15–15:20 (JPe) ja samana päivänä 15.4. RAA Nikkarinkaarto 1009m peippolintua, joista 673 peippoja klo 5:35–15:45 (SAh). 16.4. RAA Nikkarinkaarossa meni 1207m peippolintua, joista peippoja 366 (määritettyjä järripeippoja 1m) (SAh).

Syksyn ensimmäinen suuri kerääntymä 15.8. PYI Krekunperä 800p puidulla pellolla (JMj) ja suurimmat peippolajikerääntymät olivat 31.8. TYR Kiviojanvarsi 3500p peippolintua (TVä) ja 1.9. OUN Vesi-Heikin neva 1500p peippolintua, joista lähes kaikki peippoja (JMj). Muutoista suurimmat 6.9. TYR Kotimetsä Räme 2000S (KHn) ja 9.9. OUL Kello Kiviniemi ks 1800S klo 6:29–7:17 (EAa). Viimeisin iso parvi 13.9. OUL Oulunsalo Salonpääntie 400p puidulla pellolla (MPa). Lokakuun jälkipuoliskolla muutto hiipui niin, että marraskuussa liikkeellä oli 30 lintua.

Loppuvuoden talvihavainnot: 2.–31.12. OUL Hietasaari Vaaskiventie metsäruokinta 1p (TTa, EAa, ESa ym.), 6.–26.12. KEM Kokkokangas 2–6p (JNi), 7.12. RAA Kylmäniemi 1p (HTu), 8.12. OUL Mustasuo 1 (ARö), 8.12. RAA Maivaperä 1 (KVä), 8.12. MUH Jokirinne 2p (JMe), 8.12. PUD Kipi-

nä /1p (Marja Isomursu), 12.12. TYR Nestorintie 11 4p (Juhani Tolonen), 13.12. KEM Ketolanperä 1/p (MPa), 21.12. LUM Kuukkalanperä 1p (KKo), 24.12. OUL Metsokangas Tukkipuuntie 30 1/p (Jukka Harjula), 27.–31.12. LIM Alapää 2–3k p (PJo, MJo), 30.12. SIL Kestilä Mäläskänkylä Vaalantie 504 1p (RKy) ja 30.12. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 2/1 (HTu).

Järripeippo (*Fringilla montifringilla*)

Talvella peipon tapaan poikkeuksellisen runsas. Talvihavaintoja n. 60 ja niissä saman verran lintuja. Yhteismäärät kunnittain: II 1, KEM 5, LIM 1, LUM 1, MUH 5, OUN 5, OUL 14, PYI 1, RAA 17, TAI 6, ja TYR 6. Talven ruokinnoilla oli yleensä yksinäinen lintu, enimmillään viisi: 14.1. RAA Kylmäniemi 5p (HTu) ja 28.1. MUH Kaurakuja 2 5p (Paula Kylmänen).

Uusia tn. vielä talvehtivia lintuja alkoi tulla esille aikaisessa vaiheessa maaliskuussa: 2.3. OUL Heinäpää 1p (EAa), 9.3. OUL Kello Kiviniemi ks 1p (EAa) ja 16.3. OUL Oulunsalo Juurikastie 3p (Liisa Kantola). Päämuutto huhti-toukokuun vaihteessa, suurimmat 27.4. RAA Nikkarinkaarto 313m

ja samassa paikassa 28.4. 194m klo 6:45-9:00 (SAh) sekä 29.4. RAA Äijä-Ämmä 400p (AAu, Svetlana Leinonen).

Syksyn suurimmat: 1.9. TYR Perras Karhu 2000p järrivoittoinen peippolintuparvi (KHn), 24.9. LIM Samppala Temmesjoen pellot Penkkatie 2470, joista 500p ja 1970SW klo 7:50–13:15 (Kari Lindblom, Frans Silvenius) ja 1.10. LIM Temmesjoen varsipellot 1000p (KHn). Marraskuussa 14 lintua, niistä viimeisimmät 21.11. HAI Patelanselkä 1p (JMa, MAa), 21.11. RAA Kylmäniemi 1p (HTu) ja 21.–22.11. OUL Heikkilänkangas 1p (Joni Partanen). Joulukuulta pari havaintoa: 1.12. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 1 (HTu) ja 2.12. PYI Yppäri keskusta 1p (JSn, Pertti Vuoti).

Viherpeippo (*Carduelis chloris*)

Alkuvuoden suurimmat keräntymät: 1.1. PUD Kollaja Rankkila 60p ruokinnalla (ESa) ja 27.1. OUL Saikkosentie 45 (JPe, Eija Nikkilä-Pessa) sekä talvilintulaskennoissa 28.1. RAA Pitkäkarin tll 84 (HTu).

Syksyn suurimmat: 9.9. RAA Ristikari 60 (KVa), 22.9. OUN Rautatieasema n. 200p ruokinnalla (JMj), 7.10. OUL Nenännokka 105N (2a) rannan

Viherpeippo. © ILKKA KÄRKKÄINEN

puissa eteneviä (JNi), 15.12. OUL Saikkosentie 58p ruokinnalla (JPe) ja 20.12. RAA Pirttipaljas Mikonkarinrivi 90p ruokinnalla (HUK). Syksyltä muutamia muuttohavaintoja, joissa yleensä yhden käden sormilla laskettavissa oleva yksilömäärä, suurimmat OUL Kello Kiviniemessä 11.10. 12S ja 16.10. 10S (EAa).

Tikli (*Carduelis carduelis*)

Suurimmat parvet kiertelevät nykyisin yleensä Raahessa. Muiksi havaintokunniksi pääsivät Oulu ja puolet PPLY:n kunnista. Suurimpia määriä Raahan vakiopaikoilta eri ajanjaksoina: 1.1. Lapaluoto, Väylä 4kiert (Seppo Sirviö), 5.2. hautausmaa 8p ruokinnalla (JLn), 14.4. Tekun kenttäalue 5p (JHa, TKj, KSI ym.), 2.7. Kalkankangas 7 (KVä), 9.9. kaatopaikka 40 (KVä), 29.9. Ristikari 30 (KVä) ja 5.12. hautausmaa 20p ruokinnalla (HUK). Raahessa reviiirit Pitkärissa ja Lehmirannalla. Vastaavasti Oulun vakiopaikoilla: 1.1. Tuira 8p (PMA, Leila Polus), 21.4. Ruskonselkä 12p (THE), 22.5. Heinäpää 5p (TVä), 8.8. Oritkari 20p (ARa), 10.9. Toppilansalmi 20p, pääosin 1kv (TKi), 17.10. Ruskonselkä 25p (ESa) ja 30.10. Jätteri 16p (ESa). Oulun reviiirin määrä 10.

Kaikki muualta: II: 23.4. Myllykangas 1kiert (KSi). KEM: 14.1. Härkäinmaa 4p (MLn), 22.5. Santaniemi 1Ä (TVä), 22.5. Teppola 1Än (PKi), 16.7. Sipola Nummela 1Ä (TVä) ja 24.7. Vihiluoto 1p (EAa). LIM: 1.1. Tupos Kuokkala 30p ja samassa paikassa 14.–21.1. 3–5p (VPH, TSp, KTs ym.) ja 24.4. Aapinahon 2Än (VSu). LUM: 5.5. Sannanlahdi 1t 1ä (VSu, THE, EHo ym.) ja 2.–13.10. Varjaka ks 1–2p (PLa). OUN: 1.1.–26.3. rautatieasema 1–9p (VHe, JMj, PJä, EMu), 26.–28.4. Tohola 2–3p (VHe), 13.10. Irvanperä 3p (VHe) ja 13.10.–17.12. rautatieasema 1–7p (JMj). PYI: 14.4. Mäkikangas 1m (VSu), 22.4. Parhalahti 1t 1N (KVä), 2.8. kk, keskusta 2p (PLe) ja 15.9. Yppäri 4 (KVä, HTu). SII: 14.10. Tauvo la 1ä, m (JAA, PAa, VAa, IAa). SIL: 5.2. Rantsila Akanmaantie 2 2p ruokinnalla (Pekka Isola). TAI: 9.4. Tyrävaara 1p (Tuomo Polojärvi) ja kk Kotivaara 2p (Tiina Jakkila-Parkkinen). TYR: 3.1. Temmes Heinijärventie 3 1p (Hannele Heikkilä-Tuomaala), 12.4. Kotimetsä Räme 1Ä (KHn) ja 2.11. Jokisilta 17p (KHn).

Vihervarpunen (*Carduelis spinus*)

Talvella 5 havaintoa: 4.1. RAA Mikonkari 1S (JHa), 15.1. OUL Oulunsalo kk 1p (MLn), 31.1. OUL Hartaanselkä 2NE (MLn), 31.1. OUL Puistokatu 2p ruokinnalla (PJä, EMu) ja 12.2. RAA Maivaperä 1

(KVä).

Kevään ensimmäinen, 7.3. OUL Karjasilta 1 (Oona Herzog, Jaani Mustonen), oli kovasti etujassa, mutta seuraavien samana päivänä tehdyn 3 havainnon jälkeen näkyi melkein päivittäin: 29.3. LIM Aabramintie 1p (PLa), II Kantola 1p (IKä) ja OUL Intiö 1p (JPe). Suurimpia keväältä 14.4. PYI Mäkikangas 50m (VSu), 15.4. RAA Nikkarinkaarto 133m4p klo 5:35–15:45 (SAh) ja 5.5. HAI Kirkkosalmi 1t 50 kiert (JMa, HKi, EMy ym.).

Kesän ja syksyn parvista suurimmat: 31.7. LIM Virkkula opastuskeskus 240W (Jari Kontiokorpi, Anniina Kontiokorpi, Otso Kontiokorpi), 30.8. TYR Kiviojanvarsi Korpi 250p (TVä) ja 9.9. OUL Kello Kiviniemi ks 220S10p (EAa). Muutto hiipui vähäiseksi lokakuun alussa, ja viimeiset: 8.11. RAA Pramilan pelot 2m (JHa), 13.11. LIM Tupos 30p (Linnea Korpi) sekä 20., 21. ja 23.11. OUL Kello Kiviniemi ks 1p (EAa).

Hemppo (*Carduelis cannabina*)

Talvihavainnot Kempeleestä ja Limingasta: 1.1. KEM Honkanen 1S (JSi), 1.–14.1. LIM Tupos 13–80p (VPH, TSp, KTs ym.) ja 21.1.–10.2. LIM Alapää Hirvelä 1–35p (PJo, MJo, EAa).

Kevään ensimmäiset normaaliin aikaan: 5.4. MUH Hyrkäs 1p (TSp), 7.–10.4. LIM Virkkula 1p ruokinnalla (Tellervo Kalaoja, Veijo Kalaoja) ja 7.4. SIL Leskelä Myllymäki 1p ruokinnalla (AAo, MAu). Kevätmuutolta kymmeniä, tavallisimmin 1–3 muuttajan havaintoja. Niiden joukossa 2 hieman suurempaa: 15.4. TYR Parras Alatalo 20p (TVä) ja 18.4. PYI Parhalahti 1t 15m (KVä).

Loppuvuodesta jokunen reilun kokoinen parvi: 15.8. TYR Parras Ruissalo 180p (TVä), 20.8. KEM Teppola 100p (PKi) ja 2.10. LIM Tupoksentie 49 100p (Jani Vastamäki, Kalle Haapala, Mikko Järvinen). Viimeiset: 27.10. RAA Pattijokisuu 1 (KVä), 27.10. HAA Pirnesperä 1S (Niklas Åberg), 2.11. RAA Ulkofantti 1m (HTu) ja 11.11. RAA Pramilan pelot 1m (JHa). Kaikki sisämaahavainnot: 7.4. SIL Leskelä Myllymäki 1p ruokinnalla (AAo, MAu), 10.4. OUN Koskelanperä 1än (JMj), 11.4. OUN Vesi-Heikin neva 1m (JMj), 11.4. TAI kk Suoperä 1p (ERä), 18.4. OUN Sampsankatu 1Ä (RRA), 26.4. HAA Piipsanneva 1 (KVä, JKo, JSn), 28.4. PUD Kollaja Kortesus 1än (ESa), 30.4. PUD Hetekylä Iso Kivijärvi 1p (ESa), 17.6. PUD Pintamo 1kiert (VSu, AVe), 3.10. OUN Jouhtenneva 1p (JMj) ja vuoden viimeisten joukossa mainittu 27.10. HAA Pirnesperä 1S (Niklas Åberg).

Vuorihemppo (*Carduelis flavirostris*)

Koko vuoden yhteismäärä vähäinen, reilut 60 lintua: talvella 10, kevätkaudella 35 ja syksyllä 20. Tammi-kuulta 3 havaintoa: 21.1. LIM Alapää Hirvelä 3p (PJo, MJo), 26.1. LIM Alapää Ranta-Hirvelä 6p (EAa) ja 28.1. RAA Velkaperä 1p (HTu, JKo, JHa). Kevätmuutto ajoittui 3 viikon jaksolle, ensimmäiset 11.4. OUL Karjasilta 1p (ARa), 11.4. PYI Parhalahti 1 (KVa) ja 13.4. OUL Pateniemi Ojakylän kasa 4än (PHI). Suurimmat määrät 15.4. TYR Parras Niemelä 7p (TVä) ja kevään viimeiseksi jäänyt 1.5. LUM Kivikasan pelto 12Ä, N (PHo). Kaikissa muissa kevään havainnoissa 1–2 lintua.

Syksyllä kymmenkunta havaintoilmoitusta. Alku 11.10. HAI Huikku Ilask (JMa, MAa, HHo ym.), 11.10. RAA Inakari 1 (KVa) ja 24.10. RAA Kalla 1m (HTu). Syksyn viimeiset: 4.11. HAI Marjaniemi 5kiert oli samalla syksyn suurin määrä (PHo) sekä 4.11. RAA kaatopaikka 2p (JHa) ja 21.12. HAI Piekkolankarantie 1kiert (HKi, RKi).

Urpiainen (*Carduelis flammea*)

Talvella runsas. Tammi-helmikuun havaintoja kertyi yli 10000 linnusta. Loppuvuodesta isot määrät jäivät uupumaan, joten koko vuodesta tuli korkeintaan keskinkertainen. Talven suurin määrä oli 15.1. TYR Muhostie 600p (3a) ja paikalla pyöri vähintään 400p vielä viikon verran eteenpäin (RKy). Monia satojen lintujen parvihavaintoja tuli muualtakin TYR Murron ja Ängeslevän alueelta helmikuun puolelle. Limingan pelloilla päästiin melkein samoihin lukemiin: 26.1. LIM Alapää Ranta-Hirvelä 300p (EAa) ja LIM Virkkula Hannus 300p (PMj).

Kevätmuutto alkoi huomaamattomasti ja oli vilkkaimmillaan huhtikuun puolivälissä, eniten 15.4. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 3949m klo 5:35–15:45 ja seuraavana päivänä, 16.4., samassa paikassa ja samassa ajassa 6061m (SAh). Seuraavaksi suurin kirjattu määrä oli 16.4. PYI Mäkikangas 450m (VSu). Kevään kokonaismäärä ylitti hädin tuskin talvisen määrän ja kesän välimuutto jäi kokonaan väliin.

Isompia määriä sai odotella syyskuun puolelle: 9.9. PYI Yppärijokisuu 300m (JMj) ja 17.9. SII Tauvon la 300p (SLu, JHn) olivat niistä ensimmäisiä ja syksyn suurimmat olivat 25.9. SII Tauvo n. 1000 (KVa), 2.10. OUL Kello Kiviniemen ks 800S 50p (EAa) ja 28.10. PYI Suni Karvasti 1080N (KVa). Marraskuulle jäi runsas 2300 lintua ja joulukuulle 1600. Joulukuulla oli pari parin sadan yksilön parvihavaintoa.

Tundraurpiainen (*Carduelis hornemanni*)

Havaintoilmoituksia hyvä määrä yhteensä n. 730 linnusta, joista tammi-helmikuussa 260. Suurimmat määrät tammi-helmikuu: 26.1. LIM Alapää Ranta-Hirvelä 15p (EAa) ja 18.–24.2. TYR Kotimetsä 15p (KHn). Muita havaintoja oli talvella kymmeniä, mutta niissä ei päästy lähellekään em. lukuja.

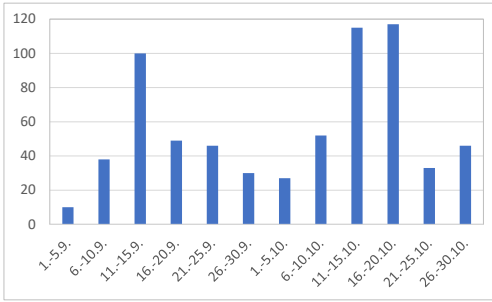
Kevätmuuton aikaan 5 lintua, joista viimeisin 18.4. PYI Parhalahden It 1 (KVa). Syksyn 470 linnusta ensimmäinen ilmestyi epätavallisen aikaisin: 14.8. HAI Nissiläntie 1kiert (HKi). Seuraava lensi lintuverkkoon kuukautta myöhemmin 13.9. SII Tauvon lintuasemalla (SLu, JHn). Suurimmat määrät: 7.11. HAI Potinlahti 60p (PHo), 11.11. HAI Potinlahti 40p (PHo), 2.–4.12. OUL Jätäri 50p (TTa, Pekka Hautamäki) ja 7.12. OUL Kello keskusta 40p (EAa). Joulukuun yhteismääräksi tuli mukavat 170.

Kirjosiipikäpylintu (*Loxia leucoptera*)

Koko vuonna yhteensä 27 havaintoa 1–5 yksilöstä kerrallaan ilman selvää vaellusta. Havainnoista 1 tammikuussa, 3 keväällä, 6 kesällä ja valtaosa eli 17 syksyllä. Kaikki havainnot: 8.1. OUL Hietaisaari Jähtikuja 1kiert (PHo). 7.3. PUD Salmiperä Naamankaoja 2kiert (SKa), 13.4. SII Karinkanta 1Ä (PHo), 23.5. OUL Kotajärvi Syylinkäsuo 1kiert (TVä), 1.7. OUL Kraaseli Ulkonokka 1ä (EAa), 6.7. KEM Ristisuo 1”/4’ (TVä), 10.7. RAA Jokela Pramila 1ä (JHa), 13.7. TYR Kotimetsä Rämä 3kiert (KHn), 15.7. RAA Kaunela 1 (KVa), 28.7. MUH Jokirinne 1m (JMe), 26.8. SII Matelanperä 1 (KVa), 6.9. HAI Patelanselkä 1p (JMa, MAa), 8.9. HAI Virpiniemen S-puoli 4S (JMa, SHa), 10.9. OUL Madekoski Mikkolantie 1m (THE), 12.9. OUL Kattilankalla 1p (HTa), 20.9. RAA Maivaperä 1 (KVa), 28.9. RAA Vihanti Lampinsaaren kaivosalue 1m S (VHe), 16.10. HAI Potinlahti 2kiert (PHo), 17.10. HAI Virpiniemi 1S (JMa, SHa), 18.10. OUL Haukipudas Mustakari 1p (PHo), 20.10. RAA Ristikari 1 (KVa), 26.10. RAA Maivaperä 1 (KVa), 29.10. RAA Pitkäkari Ilolinna It 3 (KVa), 2.11. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 1 (HTu), 3.11. OUL Nenännokka 4än (JNi), 6.11. RAA Maivaperä 1 (KVa) ja 15.12. RAA Lännennokka 1S (KVa).

Pikkukäpylintu (*Loxia curvirostra*) ja käpylintulaji (*Loxia sp.*)

Alkutilven suurimmat määrät 30.1. II Myllykangas 10kiert (PHo) ja 8.2. SII Paavola Huhtilankangas 16p (ILu). Huhtikuussa pieni vaellus, jonka huippujaksolla 11.–18.4. yhteensä 278 yks. + sp (käpylin-

Kuva 15. Pikkukäpylän linnän syysvaellus viiden päivän jaksoissa.

tulaji) 107 yks. ja kevään suurimmat määrät: 15.4. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 32m2p + sp 7m (SAh), 16.4. RAA Nikkarinkaarto Luukangas 27m + sp 10m (SAh) ja 18.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 55S (KHn). Kesä-heinäkuun vaihteessa 23.6.–5.7. vaellus, jonka huippu 3.7. Suurimmat määrät: 26.6. OUL Kello Kiviniemi ks 69SW (EAa), 3.7. OUL Kello Kiviniemi ks 200SE (EAa) ja 5.7. OUL Kello Kiviniemi ks 65NW + sp 5 SE (EAa).

Syksyllä taas tasaista vaellusta 10.9.–25.10., jonka loiva huippu 5.–19.10. Suurimmat määrät: 10.9. Inakari Pattijoki loxia sp 95m (KVa), 11.9. SII Tavon la 51m (SLu, JHn), 13.10. SII Varessäikkä 80m (PLa) ja 16.10. RAA Ristikari 60 (KVa). Suurimmat määrät joulukuussa: 2.12. KEM Teppola 20än (JNi), 9.12. KEM Kiviharjunräme 40kiert (JSi) ja 30.12. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 31 (HTu).

Isokäpylintu (*Loxia pytyopsittacus*)

Tammi-helmikuussa vain yksi havainto: 5.2. RAA Pitkäkari 2W (JHa, Aki Leppälä). Keväällä ei vaellusta, suurin yksittäinen 14.4. RAA Hurnasperä Hirsikangas 8kiert (KHn). Kesällä hiljaista.

Syyskaudella vaellusta alkaen kolmella yli 10 yks. havainnolla 26.8. TAI Soiperoinen 20kiert (VSu, Aija Suorsa), 28.8. RAA Jokela Pramila 10m (JHa) ja 1.9. SII Tavon la 13W (KHa). Sitten määrät pienempiä, kunnes vaelluksen huippu noin 12.–20.10. mukaan lukien syksyn suurimmat 12.10. RAA Keskilähti Säikänöja 25kiert (HUK) ja 17.10. HAI Virpiniemen nummi 25S (JMa, SHa). Kuukausisummat elo–joulukuun 36, 60, 254, 87 ja 10. Vaellusta noin marraskuun puoliväliin. Viimeinen yli 10 25.11. MUH Konttila 11än (JPu). Joulukuussa enimmilläänkin enää 29.12. LIM Alapää Simula 4p (PMj).

Punavarpunen (*Carpodacus erythrinus*)

Saapui hieman 2000-luvun mediaania 14.5. aiemmin: 11.5. LIM Haaransilta Karppala 1Ä (TVä), 11.5. OUL Kello Korvalantie 1Än (TKa) ja 12.5.

MUH Jokirinne 1Än (JMe, SME). Kevään suurimmat määrät 20.5. OUN Petäjäskoski 1/1p, 4Ä (JMj), 24.5. RAA Pattijoki Säikänöjasuu–Letto 6 (KVa), 25.5. PYI kk 15Ä (JMj) ja 26.5. OUL Kello Hieta-lanmäki 6Ä (EAa).

Kesän kerääntymistä huomattavin 12.7. OUL Kello Korvalantie 2/5p (TKa). Elokuussa vielä kahdesti 7.8. OUL Meri-Toppilan ranta 2p (ESa) ja 16.8. OUL Kraaseli Hermanninmatala 1S (EAa) ja vuoden viimeinen syyskuussa 5.9. LIM Virkkula 1p (PLa).

Taviokuurna (*Pinicola enucleator*)

Tammikuussa hyvä esiintyminen, jo 1.1. 21 havaintoa yhteensä 126 yksilöstä. Yhteismäärä tammi-kuussa 2053, helmikuussa 54 ja maaliskuussa 91. Tammi-helmikuun yksilömäärät kunnittain: HAA 11, HAI 8, II 1, KEM 22, LIM 64, MER 11, MUH 1, OUL 1581, OUN 41, PUD 5, PYI 58, RAA 153, SII 23, TAI 15, TYR 81 ja UTA 1. Suurimmat määrät OUL Letonniemessä, jossa mm. 11.1. 140p (ESa, PHI), 12.1. 55än (MiK), 14.1. 200p (Jarno Sarkkinen, Reetta Hekkanen) ja 18.1. 120än (MiK). Muualta suurin 20.1. OUL Karinkannanniemi 50p (JNi).

Reviireistä vain yksi ilmoitus 3.7. TAI Syöteen kansallispuisto Pyhitys 1Ä (ARa, Helmi Kuitinen, Katja Rajasärkkä), joka oli ainoa kesä-heinäkuun havainto.

Sekä elo- että syyskuussa kaksi havaintoa. Lokakuun alusta lähtien pientä vaellusta. Lokakuussa 37 havaintoa, 100 yks. Suurimmat 19.10. Myllykangas 10m (KSi) ja 20.10. RAA Ristikari 20m (KVa). Marraskuussa vain 2 havaintoa: 2.11. OUL Kello Kiviniemen ks 1p (EAa) ja 6.11. OUL Sanginjoki Loppula 1p (EAa). Joulukuun ainoa havainto 26.12. SII Haikarannokka 1ä (AAu).

Punatulku (*Pyrrhula pyrrhula*)

Alkuvuoden suurimmat kertymät: 20.1. RAA Preiskari 31 (KVa), 27.1. PUD Jonku Paukkerinharju 39 (Kauko Tirola) ja 28.1. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 60 (HTu). Syksyn suurimmat määrät: 8.10. OUL Kello Kiviniemi ks 70p (EAa), 12.10. HAI Rautaletto–Riisinokka–Rautaletto 55kiert (JMa, SHa) ja 2.10. OUL Kello Kiviniemi ks 38p (EAa). Marras-joulukuun suurimmat määrät: 6.12. LIM Wanha-Liminka 16p (VSu) ja 30.12. RAA Pitkäkarin talvilintureitti 27 (HTu).

Nokkavarpunen (*Coccothraustes coccothraustes*)

Havaintoja yhteensä 17, joista osa päällekkäisiä. Suurin osa 1–2 linnusta, kerran 3. Kaikki: 1.1. RAA

Välkilylä Ikiert (Seppo Sirviö), 1.1. RAA Haapajoki 2 (Ilpo Sinettä), 13.4.–27.5. OUL Hietasaari 1–2p (ESa, Tuukka Kunto, PHI ym.), 28.4. RAA Varvi Ilask (Jarkko Matkala), 29.4. RAA Pitkäkari 1S (JHa), 1.5. RAA Tarpio Sammakkosuonkatu 1p (PTn), 8.5. OUL Höyhtytie 1 (Markku Kanninen), 13.5. TAI Tyrämäki 1p (JRä), 18.6. RAA Maivaperä 1 (KVä), 22.7. HAI Salmenrannantie 2”1’ (ARs), 2.10. OUL Piimäperä 1p (HTa) ja 7.10. LUM Vajakka ks Ikiert (PLa).

Lapinsirkku (*Calcarius lapponicus*)

Ensimmäiset: 9.4. SII Karinkanta 1 (KVä), 13.4. SII Karinkanta 1p (PHo) ja 15.4. PYI Parhalahti 1 (KVä, VHe). Päämuutto 21.4.–9.5., suurimmat määrät: 27.4. SII Merikylänlahden ks pellot 312NW20p (PHo), 29.4. TYR Kiviojanvarsi Korpi 250kiert (TVä), 3.5. OUL Oulunsalo Kylänpuolen pellot nn. 200p (JKa), 5.5. LUM Puhkiavanperä 300kiert (AAu, TaR) ja 6.5. LUM Pitkänokka 260E (THE). Kevään viimeiset 15.5. TAI Koiramaa /1p (Jorma Kohonen) ja 19.5. HAI Keskinieni 1N (JMa).

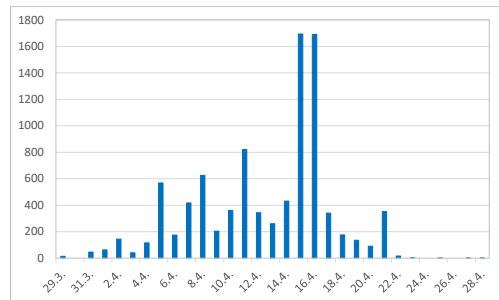
Syksyn ensimmäiset 2.9. RAA Nikula Vihanti 1S (KVä) ja SII Tauvon la 2m (KHa). Syksyn suurimmat 6.9. OUL Kraaseli Hermannimatala 5p4S (EAa) ja HAA Piipsanneva 5p (KHn, PPÖ). Viimeiset: 25.9. SII Tauvo 1 (KVä) ja OUL Kraaseli Lotranperä 1p (EAa) sekä 1.10. II Iso Peura-aapa 1m (HTu) ja 8.10. RAA Pattijokisuu 1 (KVä).

Pulmunen (*Plectrophenax nivalis*)

Tammi-helmikuussa 8 havaintoa: 2.1. RAA Pattijokisuu 2N (KVä), 3.1. SII Varessäikkä 2 (KVä), 7.1. KEM Juurussuo Tuomela 1p (JPe), 9.1. RAA Pertunletto 2m (JHa), 14.1. TYR Kiviojanvarsi, Kivioja 1ä (TVä), 18.1. RAA Mikonkarin Lohenpyrstö 2S (JHa), 21.–23.1. TYR Korventie 6p (RKY) ja 16.2. MUH Kankaannokka n. 20p (Jaakko Väyrynen).

Kevään ensimmäiset: 2.3. SII Munahieta 1NW (AAu, Svetlana Leinonen), 12.3. LIM Suistoalue Vanha Liminganjoki 15 (Pekka Ojala) ja 17.3. TYR Rauhionoja 5kiert (Tuula Kempainen, Pekka Lahti). Kevään summa ajalta 1.3.–28.4. oli 9 161 yksilöä, suurimmat määrät: 10.4. OUL Koivukari Nenä 350E (Hsk), 11.4. TYR Parras 450m (APi) ja 16.4. PYI Yppärin pellot 400p (JMj). Muuton huippu oli 15.–16.4. Kevään viimeiset 27.4. OUL Pateniemi Ojakylän kasa 1p (PHI) ja 28.4. OUL Kempeleenlahti lt 1ä (JNi, SNI).

Syksyn ensimmäiset: 21.9. RAA Pattijokisuu 1S (KVä) ja 25.9. kunnista OUL, RAA ja SII yhteen-

Kuva 16. Pulmunen muutto keväällä 2018.

sä 37 yksilöä. Suurimmat määrät: 17.10. HAI Keskinieni itälaita 62S (JMa, SHa), 24.10. HAI Isomatala 50S (JMa) ja 27.10. RAA Pattijoki Letto 70 (KVä). Syysmuutossa ei erottunut selkeää huippua ja päiväkohtaiset summat olivat pieniä. Parhaimmat muuttopäivät 17.10. (238) ja 27.10 (130). Syys-marraskuun summat 40, 649 ja 15. Talvihavaintoja joulukuussa kuusi: 6.12. RAA Pöllän reitti Pattijoki 1 (KVä), 7.12. UTA Ahmasjärvi 1S (RKY), 8.12. HAI Itänenä 1N (JMa), 12.12. TYR Parras Annala 9p (TVä), 14.12. TYR Ritokorpi 40p (ERi) ja 16.12. SII Merikylänlahti lt 1 (KVä).

Keltasirkku (*Emberiza citrinella*)

Suurimmat kerääntymät alkuvuodesta 17.1. TYR Kylmäläntie 500p (RKY), 21.1. TYR Luonungintie 1000p (RKY), 7.2. LUM Hirvasniemi 600p (KHn) ja 8.2. 800p (EHn) sekä loppuvuodesta 1.12. MUH Karho-ojanniityt 520p (JNi) ja 26.12. SII Tauvo 500p (AAu).

Peltosirkku (*Emberiza hortulana*)

Ensimmäiset: 6.5. TYR Parras Nurkkala 1Ä (KHn), 6.5. TYR Jokisilta Jyskylä 1Ä (KHn), 7.5. TYR Ängeslevä Kotipelto 1Ä (TVä) ja 7.5. OUL Kello Kellonkartano 1Än (EAa). Suurimmat määrät: 14.5. LUM Pakanen Taulavanneva 3Ä (VSu), 24.5. RAA Pattijoki Ojahaka-Loueneva 3 (KVä, HTu), 21.6. HAA Koivikko Surkiasaari 4Ä, var (VSu) ja 27.6. TYR Korvenkylä 1/1”3’p (Markus Lampinen, Tomas Swahn, Teemu Sirkkala). Reviirejä 52, jotka kunnittain HAA 8, KEM 2, LIM 4, LUM 7, MER 1, MUH 3, OUL 4, RAA 4, TYR 18 ja UTA 1. Viimeiset: 21.7. RAA Pattijoki Ojahaka-Loueneva 1 (KVä), 24.7. TYR Korvenkylä 1p (JKs) ja 28.7. SII Tulikaara - Olkineva 1 (KVä).

Pohjansirkku (*Emberiza rustica*)

Ensimmäiset: 19.4. PYI Suni Mäkikangas 1ä (KHn), 22.4. PYI Parhalahti lt 1 (KVä) ja 25.4. HAI Kirk-

Keltasirkku. © ILKKA KÄRKKÄINEN

kosalmi 1p (PHo). Keväällä ei kolmea suurempia kertamääriä. Reviirejä löytyi niukasti, kunnittain: HAA 1, HAI 1, MUH 1, OUL 6, PUD 1 ja RAA 1.

Syysmuuton alkua 13.7. OUL Kello Kiviniemi ks 1S (EAa) ja 24.7. OUL Jätäri 1p (Satu Kumpula). Suurimmat määrät syksyllä 29.8. OUL Kello Kiviniemi ks 4p6S (EAa), 1.9. OUL Kello Kiviniemi ks 3p58S (EAa) ja 9.9. OUL Kello Kiviniemi ks 2p7S (EAa). Viimeiset: 18.9. II Kuivaniemi Sassila 1kiert (AMä), 18.9. HAA Piipsanneva 1p (KHn), 19.9. OUL Kello Kiviniemi ks 1S (EAa), 25.9. RAA Sarvankangas 3än (VSu) sekä tik-sirkku vielä 29.9. OUL Kempeleenlahti 1t 1ä (The ym.).

Pikkusirkku (*Emberiza pusilla*)

Seitsemän havaintoa kahdeksasta yksilöstä. Ensimmäisenä harvinainen talvihavainto: 7.–8.2. LUM Hirvasniemi Tornio-Mikkola 1p (KHn, EHn). Kaikki muut: 12.6. TAI Ohtaoja 1Ä (JKn), 31.7. OUL Kraaseli Lotranperä 1ad p (EAa), 16.8. OUL Kraaseli Hermanninmatala 2S (EAa), 1.9. OUL Kello Kiviniemi ks 1S (EAa), 12.9. OUL Kattilankalla 1p (HTa) ja 25.9. SII Tauvo 1 (KVä).

Pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*)

Yksi talvihavainto tammi-helmikuussa 8.2. LUM Hirvasniemi Rantala 2än (EHn). Ensimmäiset muut-

tajat 8.4. LUM Sannanlahti 3m (PLa, TJa, PJo, MJo), 9.4. SII Piikkikarinnokka 1 (KVa) ja 10.4. PYI Mau-nus 1 (KVa). Muutto eteni nopeasti, päiväsummien perusteella huippuvaihe noin 15.–22.4. Kevään suurimmat määrät: 15.4. RAA Pattijokisuus 30kiert (JHa, HUK), 19.4. RAA Pattijokisuus 25 (KVa) ja 21.4. LIM Temmesjoki Kivisäärennokka 25p (EAa, OLI, JNi).

Syksyn suurimmat määrät: 2.9. SII Tauvon la 40p (KHa), 14.9. 41p (SLu, JHn) ja 20.9. 40p (SLu, JHn). Viimeiset: 28.10. OUL Meri-Toppila 1p (EAa), 8.11. OUL Kraaseli Ulkonokka 1p (EAa) ja 15.11. OUL Haukipudas Martinniemi Laitakari 1p (HTa).

Pikkulintulaji

Ei merkittäviä muuttomääriä, sillä kevään suurin 16.4. PYI Mäkikangas 1 000m (VSu) ja syksyn 30.8. OUL Nuottasaari 500p ”peippoja, järripeippoja, kel-tavästaräkkejä, pikkubarpuksia, muutama västäräk-ki” (JNi). Seuraavaksi suurimmat enimmillään 50.

Kiitokset

Kiitokset tietysti ensisijaisesti kaikille havaintojaan palauttaneille. Pitkän ja puuduttavan lajiselostuksen saa elämään kuvitus. Siitä kiitos Ilkka Kärkkäiselle!

Käytetyt lyhenteet

Havaintomerkintöihin liittyvät: ” = ad = aikuinen, ’ = nuori, pull = pesä- tai maastopoikanen, 1kv = samana kalenterivuonna syntynyt, 2kv = edellisenä kalenterivuonna syntynyt, +1kv = ennen kuluva kalenterivuotta syntynyt jne., juv = nuori, ad = vanha, 1/ = k = koiras, /1 = n-puk = naaras tai naaraspuikuinen, n = naaras, n-puk = naaraspuukuinen, 1/1 = pari, 2/1 = 2 koirasta ja 1 naaras, pr = pari, Ä = laulava, Än = laulava + nähty, ä = äännelevä, än = äännelevä + nähty, a = parvi (a2 = kahden linnun parvi, 2a = kaksi parvea), p = paikallinen, m = muuttava, r = reng = rengastettu. Merkinnöistä tarkemmin esim. Birdlifen ohjeessa (Birdlife 2020).

Paikat yms.: jvp = jätäri = jätevedenpuhdistamo, kp = kaatopaikka, ks = kalasatama, la = lintu-asema, lt = lintutorni, tll = talvilintulaskenta ja vs = venesatama.

Kuntalyhenteet: HAA = Haapavesi, HAI = Hailuoto, II = Ii, KEM = Kempele, KÄR = Kärämäki, LIM = Liminka, LUM = Lumijoki, MER =

Merijärvi, MUH = Muhos, OUN = Oulainen, OUL = Oulu, PUD = Pudasjärvi, PYI = Pyhäjoki, PYÄ = Pyhäntä, RAA = Raahe, SII = Siikajoki, SIL = Siikalatva, TAI = Taivalkoski, TYR = Tyrnävä ja UTA = Utajärvi.

Havainnoijat ja nimilyhenteet

Havainnoijia katsaukseen on päätynyt kaikkiaan 560. Nimilyhennettä on käytetty, mikäli havainnoijalla on vähintään neljä havaintoa katsauksessa. Näitä henkilöitä on 174. Mikäli havaintoja on vähemmän kuin neljä, on nimi kirjoitettu havainnon yhteydessä kokonaan (386 henkilöä). Tasan yksi havainto on katsauksessa 251 henkilöllä.

Aalto Esa (EAa), Aalto Iina (IAa), Aalto Janne (JAA), Aalto Jorma, Aalto Maija (MAa), Aalto Pirkka (PAa), Aalto Veikka (VAa), Aarvak Tomas, Ahlman Santtu (SAh), Ainasoja Riitta, Aisala-Aalto Heidi, Ala-Kojola Mikko, Alapeltola Niina, Alatalo Jarkko (JAl), Annunen Tuomo (TAn), Antikainen Essi, Anttila Hannu, Anttila Juha, Anttila Päivi, Anttila Veikko, Arvola Aino, Autio Antero (AAo), Autio Markus (MAu), Autio Sisko, Auvinen Ari-Pekka (AAu), Blom Staffan, Blomster Kari, Borén Esa (EBo), Brlik Vojtech, Casagrande Christer, Eberhardt Esa, Eckhardt Sylvain, Eskelin Toni, Fors Teemu, Fyrsten Arto, Gondallier de Tugny Leena, Granroth Christa, Haapakangas Sirkka-Liisa, Haapala Kalle, Haapala Martti, Haapala Petri (PHI), Haapala Seppo (SHA), Haataja Kari (KHa), Haataja Martta, Haataja Sami, Haavisto Leena, Hakalahti Janne (JHI), Hakalahti Jukka, Hakosalo Petri, Halonen Jorma, Hannula Timo, Harju Timo, Harjula Jukka, Harkonen Heli, Hauru Jukka (JHa), Hautala Perttu, Hautamäki Jukka, Hautamäki Pekka, Havu Lauri, Heikkilä Vesa (VHe), Heikkilä-Tuomaala Hannele, Heikkinen Jari S., Heikkinen Ville, Heino Juha (JHn), Hekkanen Reetta, Helenius Natalie, Hemmilä Niklas, Hemmilä Olli-Pekka, Herva Pyry (PHe), Herva Sini (SHe), Herva Tuomas (THE), Herzog Oona, Hiekkänen Anu, Hiekkänen Eino (EHn), Hiekkänen Heikki, Hiekkänen Kalle (KHn), Hiekkänen Lauri (LHi), Hietaharju Anssi (AHi), Hietaharju Eila (EHi), Hietala Aarne, Hietanen Eero, Hilska Juha, Hiltunen Harri, Hiltunen Saara, Hirvonen Kalevi (KH), Hirvonen Liisa, Hohtola Anja, Hohtola Esa (EHO), Holmström Heikki (HHo), Hongell Harri, Honka Esko, Honkanen Kari, Honkanen Veli-Pekka (VPH), Hottola Petri (PHo), Hotulainen Kimmo (KH), Hukkanen Markku, Hukkanen Pentti, Huolman Ilpo, Huotari Marjo, Huovinen Synnöve, Hyninen Jaakko, Hyrkäs Jaakko, Hyvärinen Hannu, Hyvärinen Kyösti, Hänninen Johannes, Iivonen Ilkka, Isola Pekka,

Isomursu Marja, Isomursu Veikko, **Jaakkonen** Tuomo (TJa), Jaako Antti (AJk), Jakkila-Parkkinen Tiina, Jaukkuri Pirjo, Jokikokko Mika (MJo), Jokikokko Pauli (PJo), Jokinen Jaakko, Jukarainen Aili, Juntunen Pekka, Jussila Pauli (PJu), Järvelä Pekka (PJä), Järvinen Mikko, Jääskelä Anna-Maija, Jääskelä Tapio, **Kaan** Minna (MiK), Kaappola Esko, Kaarre Markku, Kaarto Ilari (IKa), Kaisto Alpo, Kaisto Seija, Kakko Ari, Kalaoja Tellervo, Kalaoja Veijo, Kalaoja Veikko, Kallio Mauri (MKa), Kalliokoski Sami (SKa), Kallioranta Petrus, Kannainen Markku, Kantola Harri (HKa), Kantola Liisa, Kantola Outi, Kantola Pekka (PKa), Karhu Erkki, Karhu Heli, Karjalainen Merja, Karjalainen Timo (TKa), Karlin Olli-Pekka, Karvonen Juhani (JKa), Karvonen Risto, Karvosenoja Juho (JKj), Kauppi Maria, Kecskeméti Istvan, Kelja Jonna, Kelloniemi Jani, Kempainen Tuula, Kerkelä Heikki, Ketolainen Mervi, Kianen Hannu (HKi), Kianen Riitta (RKi), Kiiskinen Anneli, Kiljunen Liisa, Kinnunen Pentti (PKn), Kinnunen Pietari (PKi), Kinnunen Tuure (TKi), Kivi Iikka (IKi), Kleemola Lauri, Kleemola Markku, Knopf Claudia, Knuuti Mika, Knuuti Minna, Knuuti Saana, Kohola Jukka, Kohonen Jorma, Kohtamäki Veera, Koistinen Jaakko (JKo), Koivikko Mika, Koivula Kari (KKo), Kojola Ilpo, Kokkonen Johanna, Kokkonen Leena, Komi Pekka, Komulainen Matti (MaK), Kontiokorpi Anniina, Kontiokorpi Jari, Kontiokorpi Otso, Korhonen Jani, Korhonen Jorma (JKn), Korhonen Juha, Kornamo Hannu, Korpi Linnea, Kortetjärvi Jarkko, Korvenpää Reijo, Koskela Anni, Koskela Arja, Koskela Vesa, Koski Kristian (KKk), Koskinen Mika Ilari, Kostet Jari (JKs), Kotajärvi Eemi, Kotajärvi Tero (TKj), Kotajärvi Tuulikki, Kuha Heino (HKu), Kuittinen Helmi, Kukkamäki Mari, Kukkohovi Hannu, Kukkonen Pasi, Kumpula Satu, Kumpulainen Kimmo, Kunto Tuukka, Kurttila Anneli, Kuusiniva Marja (MKn), Kuusiniva Matti (MKv), Kuusiniva Senja, Kuusisto Janne, Kylmänen Paula, Kylmänen Reijo (RKy), Kytömäki Pekka, Kytömäki Päivi, Käiväräinen Merja, Kälkälä-Hannus Alli, Kärenaho Pekka, Kärenlampi Raija, Kärkkäinen Ilkka (IKä), **Laamanen** Kari, Lahti Aarne, Lahti Pekka, Lahti Timo (TLh), Laine Tom, Laitala Seija, Laitala Unto (ULa), Lampen Hilikka, Lampila Petri (PLa), Lampinen Markus, Lamppu Jukka, Lappi Eero, Lappi Minna, Latja Ari, Latja Pirita (PLj), Latvajärvi Tarmo (TLj), Latvalehto Oiva (OLi), Laukkanen Kimmo, Laurila Aukusti, Laurila Juha, Laurila Sari, Lehikoinen Aija (ALh), Lehtelä Mirja, Lehtimäki Raimo (RLe), Lehtinen Tapio, Leinonen Eila, Leinonen Jorma (JLn), Leinonen Jukka, Leinonen Miikka (MLn), Leinonen Pekka, Leinonen Svetlana, Leinonen Timo, Lepo Wille-Pekka, Leppälä Aki, Leskelä Jukka (JLi), Leskelä Pekka (PLe), Liimatainen Jussi, Lilja Pekka, Lillkåla Roland, Lindblom Kari, Lindfors Juha, Lindgren Eero, Lind-

gren Inkeri, Lindroos Tom, Lindström Heidi, Lohtander Aleksi, Loippo Miska (MLO), Luhta Jorma, Lukkari Jyrki, Lukkarila Susanna (SLr), Lukkarinen Tiina, Lumiaho-Ollila Irma (ILu), Lumio Rauli, Luokkanen Pirjo, Luokkanen Tapani (TLu), Luoma Sami (SLu), Luomala Markku Joki, Luotonen Hannu, Luukkonen Heidi, Lähteenpää Ari, **Maa-****rala** Marja, Majuri Jouni (JMj), Majuri Kari, Majuri Pekka (PMj), Markkola Juha (JMa), Marttila Anna, Matkala Jarkko, Mattila Pertti (PMa), Matturi Ulla (UMa), Meriläinen Jaakko, Meski Jouni (JMe), Meski Saana (SMe), Meski Veikka (VMe), Mikander Nina, Mikkola Minna, Mikkonen Eino, Minn Heikki, Moberg Hannu, Moilanen Jarmo, Moilanen Tarmo, Muilu Eeva (EMu), Murtoniemi Mauno, Mustonen Jaani, Mutanen Teppo, Muurinen Lauralotta, Mykkänen Jarkko (JMj), Mylly Ari, Myllykangas Oili, Myllylä Ari, Myllylä Eija, Myllymäki Eetu (EMy), Myllyneva Akseli, Mäenpää Asko (AMä), Mäkelä Laura, Mäkelä Petteri (PMä), Mäkelä Rainer, Määttä Eero, Määttä Elisa, Määttä Vesa, **Nauha** Timo, Neuvonen Seppo, Nevala Esko, Nevala Paula, Nevasaari Risto, Niemi Arto (ANi), Niemimaa Marko, Nieminen Petra, Niiranen Markku (MNi), Nikkilä Aleksi, Nikkilä-Pessa Eija, Nikkinen Lauri, Niskanen Jussi (JNi), Niskanen Sari (SNi), Niskanen Suvii, Nissilä Nea, Nissilä Veijo (VNi), Nissinen Hilikka, Nuutinen Lauri, Nyberg Joel, Nyström Arja, Nyström Kalervo, **Ohtonen** Arvo, Oivukka Mikko (MOi), Ojala Ari, Ojala Pekka, Ojanen Mikko, Ollila Erkki (EOi), Ollila Irma, Ollila Sari, Ollila Tuomo, Oranen Mikko (MOr), Orell Kuisma (KOr), **Paananen** Siiri, Pakanen Veli-Matti (VMP), Palmgren Jörgen, Parikka Tommi, Parkkari Mari, Parri Juha, Partanen Joni, Partanen Martti, Partimaa Alpo, Parviainen Pentti, Pasanen Esko (EPa), Paso Markku (MPa), Paso Matti (MPs), Paulaniemi Niklas, Peltomäki Jari (JPm), Pesonen Salme, Pessa Jorma (JPe), Peuna Antti, Peura Riitta, Pihlajamaa Elina, Piippo Vesa, Piira Suvii, Piira Teppo, Piironen Antti, Piispanen Jukka (JPi), Pikkarainen Aleksanteri (APi), Pikkarainen Jouni (JPk), Polojärvi Anita, Polojärvi Tuomo, Polus Leila, Polvi Esko, Poutanen Riika, Pramila Esa, Pramila Tapani, Pudas Seppo, Puodinmäki Alapää, Pursiainen Jouni (JPu), Pusa Aura, Putaala Ahti, Pyhtilä Else, Pyhtilä Keijo (KPy), Pyörnillä Ahti, Pöllänen Antti (APö), **Rahko** Anne, Rahko Eija, Rahko Jukka, Rahko Pekka (PRa), Rajala Riitta, Rajasärkkä Ari (ARa), Rajasärkkä Katja, Rantala Riku (RRa), Rantapirkola Riitta (RRp), Rantasuomela Antti (ARs), Rautio Taavetti (TaR), Rautio Tomi (TRt), Rautio Topias, Reijonen Janne, Renvall Pertti (PRe), Renvall Riitta, Repo Juha, Riikola Eino (ERi), Rintala Jaana, Rissanen Sirkka, Roine Pekka (PRo), Roininen Raimo, Roininen Tapio, Ronkainen Hugo (HRo), Ronkainen Jouni, Ronkainen Luukas, Roos Markku Mikkola, Ruhanen Hanna-Riikka (HRR), Rusanen

Pekka, Ruuska Ilkka, Ruuska Pekka (PRu), Ruuskanen Jouni, Ruuskanen Marja-Liisa, Rytönen Heljä (HRy), Rytönen Seppo (SRy), Räisänen Esa (ERä), Räisänen Jarmo, Räisänen Jorma (JRä), Räisänen Jorma, Rönkkö Matti, Rönkä Antti (ARö), Rönkä Nelli, **Saarenpää** Teemu (TSp), Sallmen Eljas, Sallmen Irma, Salmela Virpi (VSA), Salmi Hannu, Salminen Pekka, Salste Tuomas, Sangi Pekka, Sarkkinen Jarno, Sarkkinen Minna, Sarviaho Erkki (ESA), Sarviaho Timo (TSA), Sassi Jukka, Savikangas Hannu (HSA), Schreven Kees, Segersvärd Paul, Siira Jorma (JSi), Siltala Kauno (KSI), Silvenius Frans, Silvennoinen Jouko (JSI), Simonen Kalle (KSi), Simonen Teemu, Sinettä Ilpo, Sirkkala Teemu, Sirva Petteri, Sirviö Seppo, Soppela Jukka, Soppela Mika (MSo), Suihko Tuula, Sulkava Heli (HSI), Sulkava Pekka (PSI), Sulkava Pertti (PSv), Suni Juhani (JSn), Suomalainen Heikki, Suorsa Aija, Suorsa Leino, Suorsa Ville (VSu), Suua Jani, Suurkuukka Heli (HSk), Swahn Tomas, Swanljung Tea, Sydänmetsä Mauri, Söderling Kim, **Taavetti** Harri (HTa), Taivalkoski Aila, Taivalkoski Aulis, Taivalkoski Esko, Taivalkoski Leena, Taivalkoski Petri, Takala Liisa, Takalo Minna, Talus Terttu, Tamminen Keijo, Tamminen Petri (PTa), Tapio Tapani (TTa), Tast Evert, Tast Heini, Tast Teemu, Tervahattu Heikki, Thornton Sharon, Tirola Hannu, Tirola Kauko, Timonen Sami (STi), Tolonen Juhani, Tolonen Marianne, Tonteri Yrjö, Toppi Tapani, Tornberg Risto, Tsupari Katja (KTs), Tuhkanen Anneli, Tuhkanen Pekka (PTn), Tunturi Kalevi (KTu), Tuohimaa Heikki (HTu), Tuohimaa Mikko, Tuomaala Merja, Tuomaala Sirkka, Tuomala Maija, Tuomi-Rönkkö Riitta, Tuoriniemi Sini, Turunen Hanne-Maritta, Tyni Markku, Tyni Rauno, Tynjälä Annikki (ATy), Tynjälä Matti (MTy), Tähtinen Jorma (JTä), Tönkyrä Markku, **Ukonaho** Henri (HUK), Ukonaho Katja (KUK), Ukonaho Patrik, Uusimäki Toni, **Vainio** Maarit, van der Veen Sandra, Varpenius Kari (KVa), Vastamäki Jani, Veijola Pertti, Ventelä-Suorsa Aino (AVe), Veteläinen Tuuli, Viitanen Aki (AVn), Viitanen Lauri (LVi), Viramo Juha, Virkkunen Juha, Virta Kimmo (KVi), Vuokko Jouko, Vuoti Pertti, Vähä Emmi, Väisänen Pekka, Väyrynen Jaakko, Väyrynen Tuomas (TVä), Väänänen Aaro, Väänänen Aino, Vääräniemi Aini, Vääräniemi Anna Leena, Vääräniemi Leena, Vääräniemi Pauliina, **Wallén** Essi, Wäli Kari, **Yli-**lokka**** Eila, Yliluoma Jarmo (JYI), **Åberg** Niklas, **Österberg** Jukka (JÖs), Österberg Pauli-Pekka (PÖ).

Kirjallisuus

- Birdlife Suomi: Suositus kenttähavaintojen merkitsemiseksi <https://tiedostot.birdlife.fi/pdf/suositus-kenttahavaintojen-merkitsemiseksi.pdf>. Viitattu 14.11.2020.
- Björklund, H., Saurola, P. & Valkama, J. 2018. Kolea kevät koetteli petolintuja. – Linnut vuosikirja 2017: 56–69.
- Karvonen, R. & Markkola, J. 2018: Kiljuhanhen kevätmuuton tarkkailu Perämerellä 2017. 31 s. WWF kiljuhanhityöryhmä ja Metsähallitus.
- Markkola, J. 2010: Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*). BirdLife Suomen projektilaji vuonna 2005. – Aureola vsk 30: 6–11.
- Meller, K., Björklund H., Saurola P. & Valkama J. 2019: Kuuma kesä suosi haukkoja - myyräkato masensi pöllöjä. – Linnut-vuosikirja 2018:80–95.
- Ollila, T. 2017: Raportti maakotkan, muuttohaukan, tunturihaukan sekä Oulun ja Lapin läänien merikotkien pesinnöistä vuonna 2017. – Metsähallitus, Luontopalvelut.
- Ollila, T. 2018: Raportti maakotkan, muuttohaukan, tunturihaukan sekä Oulun ja Lapin läänien merikotkien pesinnöistä vuonna 2018. – Metsähallitus, Luontopalvelut.
- Portal to the Lesser White-fronted Goose - by the Fennoscandian Lesser White-fronted Goose project. <http://piskulka.net/index.php>. Viitattu 14.11.2020.
- PPLY:n havaintotilasto kesän mielenkiintoisista laulajista 2000-luvulla (<http://www.pply.fi/havainnot/havaintotilastoja/kesan-mielenkiintoiset-laulajat/>). Viitattu 11.3.2020
- RKTL 2018: <https://riistakolmiot.fi/> Kesälaskenta 2018, julkaistu 15.8.2018, viitattu 28.1.2021.
- SYKE 2018: Merimetsokannassa enää vain lievää kasvua – Tiedote 9.8.2018 [https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Merimetsokannassa_enaa_vain_lievaa_kasvu\(47529\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Merimetsokannassa_enaa_vain_lievaa_kasvu(47529)).
- Tapio, T., Eskelin, T., Lehikoinen, A., Markkola, J. & Peuna, A. 2020: Pohjois-Pohjanmaan lintuharvinaisuudet 2014–2018. – Aureola vsk 39: 103–124.
- Tapio, T., Ojanen, M., Eskelin, T., Herva, T., Hohtola, E., Markkola, J., Mikkonen, E., Niskanen, J., Rahko, P., Ruuska, P., Rönkä, A., Timonen, S., Tornberg, R. & Tynjälä, M. 2021: Pohjois-Pohjanmaan linnut 2017. – Aureola vsk 40: 13–89.

PIHABONGAUS 2018

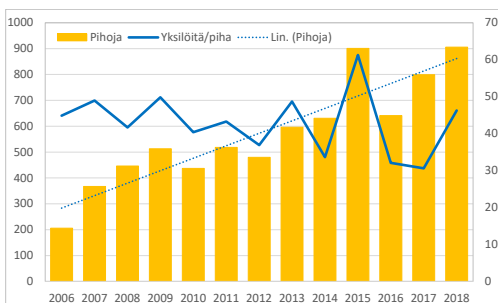
MIKKO OJANEN

Pihabongauksen 13. kerta oli 27.–28.1.2018. Tapahtumassa kirjataan kaikki pihan linnut yhden tunnin aikana yhdeltä paikalta. Laskentayksikkönä tapahtumassa on 'piha', ja osallistujia yhdellä laskentapaikalla voi olla useampiakin. Sää oli jälleen hyvä, ja laskentapäivät olivat poutaisia. Tammikuun alku oli ollut lauha, 20. päivän paikkeilla oli lyhyt 10–18 asteen pakkasjakso, joka lauhui laskentapäivinä 2–4 pakkasasteeseen. Taas oli pihlajanmarjavuosi, mikä näkyi tuloksissa.

Osallistumisaktiivisuus

Pihojen määrä nousi edellisvuoden luvusta 799 ennätysmäärään 906 (kuva 1). Oulun ja Raahen osuus oli nyt 54 %, kun se oli edellisessä laskennassa 50,6 %. Laskentapaikat keskittyvät lukumääräisesti vahvasti näihin kahteen kaupunkiin, vaikka asukasmäärään suhteutettuna Oulu jää hänille.

Toivottavasti jatkossa muuallekin tulee lisää laskentapisteitä. Tarkkailupaikat runsastuivat etenkin Oulussa ja Raahessa, joista tuli liki 90 uutta paikkaa mukaan (taulukko 1). Vähennystä oli eniten idässä, Pudasjärvellä ja Utajärvellä, mutta muissa kunnissa muutos oli vähäistä. Alle kymmenen osallistumispaikkaa oli Hailuodossa, Lumijoella, Merijärvellä ja Pyhännällä. Osallistumisinnokkuus suhteutettuna asukasmäärään oli suurinta Taivalkoskella, Utajärvellä ja Hailuodossa ja vähäisintä Oulussa ja Kempeleessä. Tässä ei ole vuosien mitaan tapahtunut juurikaan muutosta.

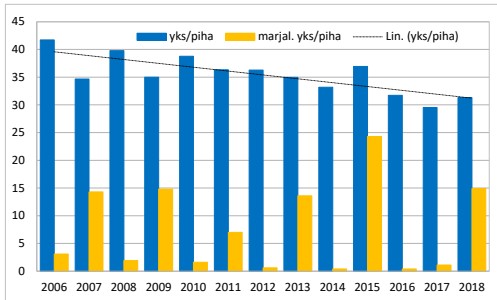
Kuva 1. Vuosina 2006–2018 pihabongaukseen osallistuneiden pihojen lukumäärä (vasen akseli) ja lintumäärän keskiarvo pihaa kohden (oikea akseli) PPLY:n alueella.

Yksilömäärä pihaa kohden oli suurinta Tyrnävällä, Siikajoella ja Kärsämäellä vaihdellen 66–72 yksilön välillä. Tuloksia selittävät Tyrnävällä keltasirkku, urpiainen ja yksi iso tilhiparvi, Siikajoella keltasirkku, urpiainen ja yksi iso naakkaparvi, Kärsämäellä keltasirkku, pikkubarvunen ja yksi iso varisparvi. Alhaisin luku taas on ollut Merijärvellä ja Lumijoella, alle 30 yksilöä pihaa kohden. Näissä kunnissa ei ollut minkään lajin keskittymiä. Suurimmat lajimäärät pihaa kohden olivat Tyrnävällä, Haapajärvellä ja Kempeleessä.

Hiukan huolestuttavaa on, että pihojen peruslajien kokonaislukumäärä – marjalinnut ja siemensyöjät poisluettuna (tilhi, mustarastas räkättirastas pihlajanmarjojen sekä urpiainen koivunsiemensuosijana) vaikuttaa vähentyneen vuosien kuluessa noin 40 yksilöstä 32:een pihaa kohden koko jakson aikana (kuva 2). Marja- ja siemensyöjien runsaus

Taulukko 1. Kunnittainen pihojen määrä ja muutos edellisestä, osallistumisinnokkuus (pihoja/1 000 asukasta), sekä laji- ja yksilömäärä vuosina 2018.

kunta	pihat	muutos	pihaa/1000 as.	lajit/piha	yks.	yks./piha
Haapavesi	27	1	3,9	7,9	1 273	47,1
Hailuoto	9	3	9,3	7,2	344	38,2
Ii	26	-1	2,6	6,5	810	31,2
Kempele	33	4	1,9	7,8	1 857	56,3
Kärsämäki	10	2	3,8	7,2	659	65,9
Liminka	23	-1	2,3	7,1	1 486	64,6
Lumijoki	8	0	3,8	5,3	216	27,0
Merijärvi	3	0	2,7	4,7	78	26,0
Muhos	36	6	4,0	6,5	1 395	38,8
Oulainen	35	-4	4,7	7,0	1 703	48,7
Oulu	390	62	1,9	7,2	19 032	48,8
Pudasjärvi	32	-8	3,9	6,8	1 124	35,1
Pyhäjoki	22	6	6,9	6,6	903	41,0
Pyhäntä	6	-1	3,8	5,5	238	39,7
Raaha	102	26	4,1	6,9	3 663	35,9
Sillakajoki	23	1	4,3	9,0	1 602	69,7
Sillalatva	26	4	4,8	7,6	1 367	52,6
Taivalkoski	46	5	11,3	6,5	1 631	35,5
Tyrnävä	23	2	3,4	8,6	1 623	70,6
Utajärvi	26	-7	9,4	6,4	957	36,8
Yhteensä	906	107	2,7	7,1	41 961	46,3

Kuva 2. Peruslajien määrä pihaa kohden. Marja- ja siemensyöjälajit (tilhi, mustarastas ja räkättirastas sekä urpiainen) omia pylväinään.

vaihtelee rajusti vuosien välillä.

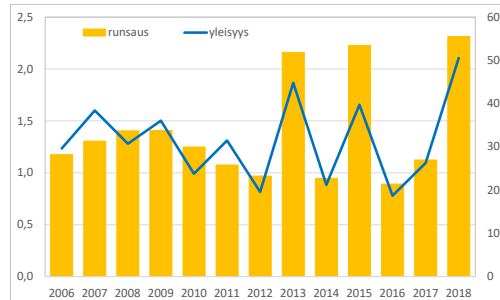
Lajisto

Vuonna 2018 lajimäärä oli 56, mikä oli kolmanneksi paras koko 13 vuoden laskentakautena, jääden kuitenkin reilusti ennätysvuoden 2015 lajimäärästä, joka oli 63. Uusia lajeja ei saatu, joten kokonaislajimäärä on edelleen 83. Vuonna 2018 puuttui kahdeksan edellisvuonna tavuttua lajia: harmaalokki, maakotka, merimetso, pohjantikka, pähkinänakkeli, valkoselkätikka, vihervarpunen ja viitاتیainen. Nyt tavattiin vastaavasti 10 lajia, joita ei tavattu edellisellä vuonna: runsausjärjestyksessä taviokuurna, järripeippo, mustapääkerttu, helmipöllö, kottarainen, merikotka, mustavaris, pikkutikka, huuhkaja ja punakylkirastas. Hippiäistä, huuhkajaa, kanahaukkaa, metsoa, punakylkirastasta ja pähkinähakkia tavattiin vain yksi yksilö kutakin.

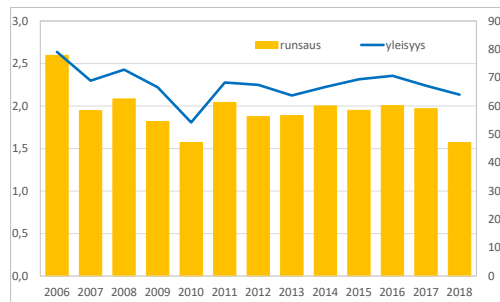
Runsauden ja yleisyyden

Runsaudella tarkoitetaan tässä lintujen lukumäärää yhtä pihaa kohden. Viisi runsainta lajia sisältävät marja- ja siemensyöjävuo- den lajeja, esiintymisjärjestyksessä tilhi, talitiainen, keltasirkku, urpiainen ja sinitäinen. Tilhi oli kolmannen kerran ykkösenä; aiemmat vuodet olivat 2007 ja 2015. Talitiainen ja keltasirkku olivat nyt tässä järjestyksessä, kuten kahtena edellisellä vuonnakin. Urpiainen oli nyt neljäntenä ilmentäen runsasta koivunsiemenvuotta. Merkillistä oli, että urpiaisen kiertolaiskumppani, vihervarpunen puuttui (luotettavasti tehdyistä havainnoista). Eihän lajista ollut Tiira-järjestelmässäkään kuin pari havaintoja alkutalven kuukausilta. Sinitäinen oli omalla paikallaan, kolmantena peruslajina ilman marja- ja siemenspecialistien läsnäoloa.

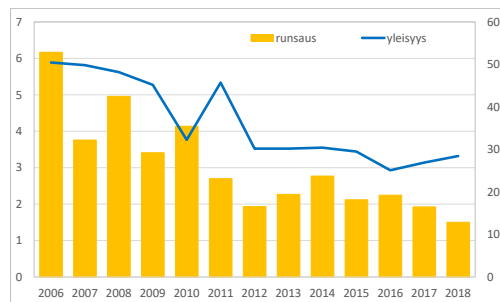
Seuraava viisikko oli punatulkku (kuva 3), pik-

Kuva 3. Punatulkkun runsaus (vasen akseli) ja yleisyys (oikea akseli). Molemmat luvut olivat laskentakauden suurimmat. Laji on toipunut selvästi loisepidemiasta, joka vähensi lukumääriä useana vuonna. Nyt punatulkku oli neljänneksi yleisin lautavieras, joka tavattiin joka toisella laskentapaikalla. Koko jakson keskiarvo on ollut yhdeksänneksi yleisin.

Kuva 4. Harakan runsaus (oikea akseli) ja yleisyys (vasen akseli). Tunnusluvut ovat pysyneet kohtalaisen tasaisina seurantajakson ajan. Harakka on ollut koko laskentakauden aikana kolmanneksi yleisin, ja oli sitä nykyin. Sitä tavataan kahdella pihalla kolmesta. Tali- ja sinitäinen ovat pitäneet kärkipaikkoja yleisyydessä.

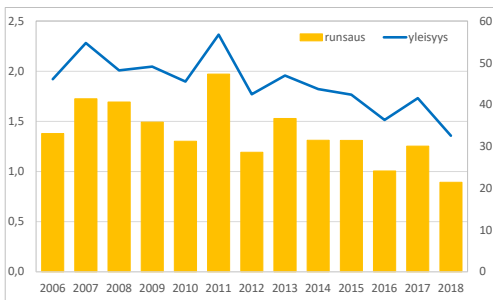

Kuva 5. Viherpeipon runsaus (oikea akseli) ja yleisyys (vasen akseli). Runsauden oli alhaisin koko jaksolla. Sen sijaan yleisyys koheni hiukan kahden vuoden takaisista luvuista. Yksi tai useampi piipahti hiukan useammalla kuin joka neljännellä lintulaudalla.

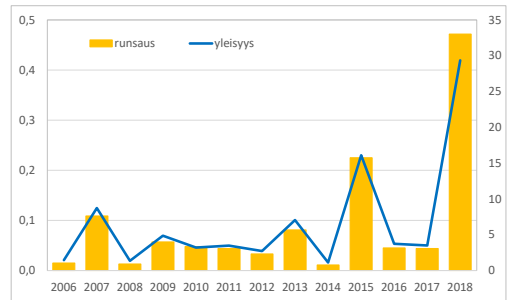
Tilhi oli kolmannen kerran pihabongauksen runsain laji. Aiemmat vuodet olivat 2007 ja 2015.

© ILKKA KÄRKKÄINEN

Kuva 6. Hömötiaisen runsaus (oikea akseli) ja yleisyys (vasen akseli). Runsaus ja yleisyys olivat alhaisimmat koko laskentajaksolla. Laji vähenee tasaisesti taajamaympäristöistä.

kuvarpunen, harakka (kuva 4), viherpeippo (kuva 5) ja varpunen. Punatulkku oli elpynyt aiemmasta pitkästä taantumastaan. Nyt se saavutti laskentajakson parhaan sijoituksen, ja tunnusluvut nousivat myös merkittävästi. Pikkuvarpusen niskaote lajikumppanistaan varpusesta vahvistuu. Harakka on ollut näillä sijoillaan laskennassa läpi jakson. Näppäränä se ottaa oman osansa tarjonnasta ruokailupaikoilla, huolehtien samalla huonokuntoisten pikkulintujen poistamisesta. Viherpeippo runsastui hieman aiempiin laskentoihin verrattuna. Varpunen on tipahtanut

Kuva 7. Mustarastaan (oikea akseli) ja yleisyys (vasen akseli). Tasaista kasvua tunnusluvuissa koko jakson ajan. Pihlajanmarjavuodet korostuvat luvuissa, mutta ruokinta auttaa lajia selviytymään huonoinkin marjavuosina. Varsinkin yleisyys kohentui, nyt laji tavattiin lähes joka kolmannella pihalla.

pihabongauksen alkuvuosien runsaussijalta neljä sijoille 8–10 viimeisimmissä laskennoissa.

Kolmas viisikko koostuu lajeista naakka, hömötiaainen (kuva 6), varis, käpytikka ja mustarastas (kuva 7). Naakka on runsastunut talvehtijana, joka nyt tavattiin joka seitsemännellä laskentapaikalla. Hömötiaisen alamäki jatkuu, varis on joka viiden lintulaudan vieras ja käpytikka jatkaa yleisenä lautavieraana: se tavattiin jälleen kahdella viidestä

Varpunen on tipahtanut pihabongauksen alkuvuosien runsaussijalta neljä sijoille 8–10 viimeisissä laskennoissa. Pikkuvarpunen on mennyt siitä vauhdilla ohi sekä runsaudessa että yleisyydessä. © ILKKA KÄRKKÄINEN

Varis havaittiin joka viidennellä pihalla, mutta nähdyt yksilömäärät jäävät joihinkin yksilöihin. © ILKKA KÄRKKÄINEN

laskentapaikasta. Lajin yleisyys on ollut yllättävän tasaista koko laskentajaksolla. Mustarastas jatkaa yleistymistään ja runsastumistaan, ja nyt saatiin molemmissa tunnusluvissa ennätykset (kuva 7).

Yleisyyslista muuttui melkoisesti. Talitiainen oli perinteisesti yleisyydessä ykkönen ja lähes joka pihalla noteerattu. Sinitäinen seuraavana, kuten aiemminkin, nyt lähes neljällä viidestä pihasta. Harakka ja punatulkku seuraavina, joka toisella pihalla. Kahdella pihalla viidestä tavattiin urpiainen, keltasirkku ja käpytikka. Yhdellä pihalla kolmesta tavattiin pikkuvarpunen ja hömötiainen, hiukan harvemmin mustarastas ja viherpeippo. Tilhi tavattiin joka neljännellä pihalla, sekä närhi, varis ja varpunen joka viidennellä. Tässä tämän laskentakerran yleisimmät lautavieraat.

Taulukosta 2 nähdään runsauden ja yleisyyden tunnusluvut sekä lukujen muutokset verrattuna koko edeltävän jakson 2006–2017 keskiarvoihin. Vähälukuisten lajien muutosprosentit voivat olla hyvinkin suuria, vaikka lukumäärissä muutos näyttää hyvin pieneltä.

Taulukko 2. Pihabongauksen tulokset 2018. Kahdessa ensimmäisessä sarakkeessa esitetään lajin järjestys yksilömäärien mukaan vuosina 2017 ja 2018. Muut sarakkeet: Yksilöitä: kunkin lajin yksilöiden kokonaismäärä 2018. Yleisyys: kuinka monella pihalla (% pihosta) laji on tavattu. Luku 100 tarkoittaa, että laji tavattiin jokaisella pihalla ja luku 1 joka sadannella pihalla. Yleisyyden muutos: ero (%) aiempien vuosien keskiarvoon nähden. Positiivinen luku tarkoittaa, että laji yleisty, eli tavattiin keskimääräistä useammalla pihalla ja negatiivinen tarkoittaa päinvastaista. Runsas: kuinka monta yksilöä keskimäärin tavattiin pihaa kohden. Runsauden muutos: ero (%) aiempien vuosien (2006–2017) keskiarvoon nähden.

2017	2018	Laji	Yksilöitä	Yleisyys	Yleisyyden muutos-%	Runsas	Runsauden muutos-%
20	1	tilhi	9 586	27,92	187,3	10,581	286,7
1	2	talitiainen	6 885	96,69	0,9	7,599	2,2
2	3	keltasirkku	5 914	39,18	-2,6	6,528	-14,2
11	4	urpiainen	3 220	42,16	37,6	3,554	-7,7
3	5	siniäinen	2 411	78,70	2,2	2,661	-0,8
10	6	punatulkku	2 096	50,55	68,3	2,313	74,2
4	7	pikkuvarpunen	2 070	33,55	45,1	2,285	38,1
5	8	harakka	1 422	64,02	-5,8	1,570	-20,7
6	9	viherpeippo	1 360	28,48	-23,1	1,501	-53,1
9	10	varpunen	1 185	20,97	-33,7	1,308	-55,8
7	11	naakka	1 183	14,24	78,4	1,306	43,7
8	12	hömötiainen	809	32,56	-29,5	0,893	-37,6
13	13	varis	487	21,30	-0,8	0,538	-30,2
14	14	käpytikka	441	37,31	12,6	0,487	10,7
21	15	mustarastas	428	29,36	515,1	0,472	681,6
12	16	närhi	427	21,63	-21,2	0,471	-24,1
28	17	sinisorsa	412	0,22	-49,7	0,455	-52,9
54	18	räkättirastas	287	15,12	273,8	0,317	11,6
18	19	kesykyyhky	230	4,75	1,8	0,254	-8,6
16	20	kuusitiainen	158	7,51	-21,4	0,174	2,8
17	21	fasaani	153	8,17	29,9	0,169	13,8
-	22	taviokuurna	122	1,66	28,9	0,135	81,0
35	23	peippo	99	5,52	244,1	0,109	371,0
22	24	teeri	96	0,55	-58,5	0,106	-51,4
15	25	töyhtötiainen	96	6,51	-38,0	0,106	-45,9
19	26	korppi	49	3,53	-9,6	0,054	-57,0
33	27	tundraurpiainen	44	2,43	6,8	0,049	20,2
24	28	puukiipijä	37	3,75	79,7	0,041	71,5
29	29	kuukeli	36	1,43	-7,4	0,040	6,1
27	30	harmaapäätikka	35	3,31	178,1	0,039	211,1
	31	järripeippo	25	1,43	190,3	0,028	410,8
	32	turkinkyhky	18	0,33	-70,3	0,020	-57,3
	33	varpushaukka	16	1,66	-34,1	0,018	-31,8
	34	tikli	12	0,44	33,8	0,013	18,0
	35	mustapääkerttu	8	0,88	148,2	0,009	127,7
	36	pyy	5	0,22	-62,0	0,006	-60,4
	37	punarinna	4	0,44	49,7	0,004	49,7
	38	riekko	4	0,11	-26,1	0,004	4,1
	39	palokärki	3	0,33	-15,1	0,003	-18,5
	40	pyrstötiainen	3	0,22	-28,6	0,003	-82,1
	41	telkkä	3	0,11	3,9	0,003	77,5
	42	helmipöllö	2	0,11	180,7	0,002	461,4
	43	hiiripöllö	2	0,22	161,6	0,002	161,6
	44	koskikara	2	0,22	35,2	0,002	-49,9
	45	kottarainen	2	0,22	586,1	0,002	128,7
	46	lapintiainen	2	0,22	-41,7	0,002	-51,8
	47	merikotka	2	0,22	2 286,8	0,002	2 286,8
	48	mustavaris	2	0,11	15,0	0,002	45,7
	49	piklutikka	2	0,22	-61,1	0,002	-62,1
	50	varpuspöllö	2	0,22	-39,4	0,002	-39,4
	51	hippiäinen	1	0,11	-60,3	0,001	-83,2
	52	huuhkaja	1	0,11	309,1	0,001	309,1
	53	kanahaukka	1	0,11	-81,5	0,001	-82,1
	54	metso	1	0,11	-49,5	0,001	-53,0
	55	punakylkirastas	1	0,11	297,8	0,001	198,3
	56	pähkinähakki	1	0,11	-56,0	0,001	-68,0

POHJOIS-POHJANMAAN LINTUHARVINAISUUDET 2020

TAPANI TAPIO, TONI ESKELIN, AIJA LEHIKONEN, JUHA MARKKOLA & ANTTI PEUNA

Katsauksessa käsitellään vuoden 2020 aikana havaitut PPLY:n aluerariteettikomitean (ARK:n) ja valtakunnallisen rariteettikomitean (RK:n) hyväksymät harvinaisuushavainnot PPLY:n alueelta. Mukana ovat myös edellisen katsauksen (Tapio ym. 2021) jälkeen ilmoitetut hyväksytyt havainnot varhemmista havainnoista. Tuoreimmassa ARK:n kokouksessa (11.8.2021, tiedote 2/2021) vuotta 2020 koskevat ja sitä vanhemmat hyväksytyt havainnot ovat tässä mukana. Tarkastelujakson RK-havainnot on jo esitelty Lintu-vuosikirjan valtakunnallisessa RK-katsauksessa (Väisänen ym. 2021). Osaa lajeista on käsitelty pikkuharvinaisuuskatsauksissa (Rissanen ym. 2021).

Tarkastettavat lajit

Tarkastettaviin lajeihin tuli muutoksia vuodenvaihteessa 2020–2021. Vuoden 2021 alusta PPLY:n ARK ei enää käsittele havaintoja lumihanhesta, mandariinisorsan juhlapukuisista koiraista ja tilitin lounaisesta *collybita*-alalajista. Edellisessä vuodenvaihteessa tarkistettavista poistettiin jalohaikara ja tiibetinhani, ja RK:lta siirtyi 1.1.2020 alkaen ARK:n vastuulle tulipäähippiäisen tarkistus.

ARK:n toiminta

ARK toimi vuonna 2020 kokoonpanolla Juha Markkola (pj), Aija Lehikoinen, Toni Eskelin, Antti Peuna ja Tapani Tapio (siht). ARK kokoontui kolme kertaa. Etäyhteyksiä käytettiin hyväksi paitsi koronan, niin myös sen takia, että vain puheenjohtaja ja sihteeri asuivat vuonna 2020 PPLY:n alueella. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 58 havaintoilmoitusta, joista vanhin oli vuodelta 2010, yksi vuodelta 2013, kolme vuodelta 2014, viisi vuodelta 2016, kaksi vuodelta 2018, 14 vuodelta 2019 ja 32 vuodelta 2020. Ilmoituksista hyväksyttiin kahta lukuun ottamatta kaikki. Vuotta 2020 aiemmat havainnot on raportoitu jo edellisessä katsauksessa (Tapio ym. 2021). PPLY:n ARK käsittelee edelleen myös Kuusamon Lintukerhon havainnot. Näitä oli nyt mukana kolme. RK:lle

meni yksi vuoden 2019 ja yhdeksän vuoden 2020 havaintoa, ja yksi ääninäyte siirrettiin RK:n käsitteelyyn. Kaikkiaan ARK:n kautta kulki 69 havaintoa, mikä on paluu normaaliin viime vuoden jälkeen, jolloin käsiteltiin paljon vanhoja havaintoja.

Uudet ja entiset lajit

PPLY sai uuden lajin tiibetinhahesta komiteapäätöksellä, sillä rariteettikomitea pyöräytti kokouksessaan 14.–15.3.2020 tiibetin- ja lumihanhen kategoriat käytännössä päittäin. Tämän seurauksena lumihanhi poistui PPLY:n lajilistalta, sillä kaikki lumihanhet, myös alalaji *atlanticus*, menivät kategoriaan E ja tiibetinhani tuli salonkikelpoiseksi kategoriaan C takautuvasti lähtien vuodesta 1995. Mylläyksen jäljiltä Heikki Tuohimaa totesi nojatuo-listaan saaneensa ensimmäinen Suomenpinnansa. Suomen ensihavainto tiibetinhahesta kategoriassa C on Heikin 22.5.1995 Raahen Preiskarissa näkemä yksilö. PPLY:n kokonaislajimäärä pysyi samana 376, kun yksi lähti ja toinen tuli. Vaihdoxesta on erillinen juttu toisaalla tässä vuosikirjassa.

Vuosi oli nollasummapeliä muutenkin uusien lajien osalta, sillä kokonaislajimäärä pysyi samana 376 myös sen jälkeen, kun kainuulainen luontoa ja lintuja harrastukseksien kuvaava Juha Tervo löysi Oulunsalon Riutusta PPLY:lle uuden lajin mustapääsirkun. Lajilistalla oli nimittäin jo aiemmin kauttalaji ruskopää-/mustapääsirkku 27.11.2005 Taivalkoselta.

Havainnot

Lajinimen jälkeen suluissa olevat kolme lukua ilmaisevat tavattujen yksilöiden kokonaismääriä. Ensimmäinen luku käsittää ajan vuoden 1974 loppuun, toinen vuoden 1975 alusta vuoden 2019 loppuun ja kolmas varsinaisesti käsiteltävän vuoden 2020. Näiden lukujen jälkeen on vielä yhteismäärä. Lukumääriä ei ole pääsääntöisesti ilmoitettu vanhoista havainnoista, joiden osalta laji ei ole enää tarkistettavien listalla. Havainnoista käsitellään ensin A-kategorian lajit ja lopuksi muut kategoriat. Viimeisenä ovat päivämäärä- ja paikkalaajennokset sekä näiden korjaukset arkistossa olleisiin aiemmin hyväksytyihin havaintoihin.

Merkintätavat ja lyhenteet ovat kohtalaisen vakiintuneita vastaavissa artikkeleissa, joten niitä ei toisteta tässä. Niiden osalta on pyritty mahdollisimman suureen yhteneväisyyteen RK-katsausten kanssa, ks. erityisesti Väisänen ym. 2021.

Kevään viides kyhmyhaahka matkasi pohjoiseen 24.5. Hailuodon Marjaniemessä haahkaporin kanssa. © KARI BOVELLAN

Hyväksytyt havainnot

A-kategoria

Kanadanhanhi (*Branta canadensis*)

1983: 06.08. Siikajoki Tauvo Ulkonokka 2 (Antti Lammi, Petri Willman).

ARK-laji vuoden 1983 loppuun asti.

Harmaasorsa (*Anas strepera*)

1986: 03.06. Liminka Virkkula k (Jorma V. A. Halonen, Taneli Halonen).

1988: 21.05. Liminka Temmesjokisuu 4/2 (Jari Helstola, Tarmo Nurmi, Ari Rivasto).

ARK-laji vuoden 1989 loppuun asti.

Amerikantavi (*Anas carolinensis*) (-, 13, 1) = 14

14.5. Siikajoki Karinkanta Säären ranta k (v) (Kari Eischer, Risto Karvonen, Arto Niemi, Markku Rantala).

Keskimäärin on havaittu vajaa yksi yksilö per vuosi vuoden 1998 ensihavainnosta alkaen.

Amerikantavikoiraan paraatituntomerkki, rinnan sivulla oleva valkoinen pystyviiva, auttaa löytämään sen suurehkoistakin taviparvesta. Kaikkien pukutuntomerkkien huolellinen tarkastelu on kuitenkin välttämätöntä, jotta risteymät voidaan sulkea pois. © RISTO KARVONEN

Kyhmyhaahka (*Somateria spectabilis*) (2, 24, 5) = 31

5.5. Hailuoto Marjaniemi nokan kärki ad k N (v) (Hugo Ronkainen, Luukas Ronkainen, Johannes

Ronkainen, Petri Hottola); **6.5.** Hailuoto Marjaniemi +1kv k S (Antti Pöllänen); **15.5.** Hailuoto Iso Härkäsäikkä Merilän kalamökin ranta +2kv k NE (Juha Markkola); **23.5.** Hailuoto Hanusranta ja Marjaniemi n N (Jouni Meski, Veikka Meski); **24.5.** Hailuoto Marjaniemi jp +2kv k

N (v) (Juha Markkola, Kari Bovellan, Vesa Heikkilä, Tapani Tapio, Jarmo Yliuoma).

Ennätyksellinen viiden yksilön vuosi. Kolmeen yksilöön on päästy aiemmin neljänä vuonna. Kaikki vuoden 2020 havainnot olivat Hailuodosta.

Jalohaikara (*Egretta alba*)

2015: 01.05. Lumijoki Sannanlahtitorni 3 (v) (Jarmo Moilanen); **14.11.** Oulu Rommakonselkä 1 (ilm. ARK).

2016: 15.06. Liminka Virkkula 1 (ilm. ARK).

2019: 19.08. Pyhäjoki Parhalahti 4 (Martti Muikkula).

ARK-laji vuoden 2019 loppuun asti.

Kattohaikara (*Ciconia ciconia*)

1987: 30.04. Tyrnävä Keskikylä 1 (v) (Hannu Sepälä)

ARK-laji vuoden 2004 loppuun asti.

Niittysuohaukanaaras tuli seuraamaan Limingan Peltolassa mustapyrstökuirien pesäkartoitusta 14.5.2020. © OTSO VALKEENIEMI

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*)

2.5. Tyrnävä Kiviojanvarsi Korpi ad n (Tuomas Väyrynen); **14.5.** Liminka Peltola Lepikko +2kv n (v) (Otso Valkeeniemi, Jouni Valkeeniemi).

Vuodesta 2013 alkaen ei ole enää tarkastettu +2kv koiraita.

Kiljukotka (*Aquila clanga*) (3, 47, 2) = 52

30.4. Pyhäjoki Mäkikangas subad N (Harri Taavetti,

Kiljukotka ja tuulivoimalan siipi Pyhäjoen Mäkikankaalla 4.5.2020. © HARRI TAAVETTI

Juhani Suni); **4.5.** Pyhäjoki Mäkikangas subad N (v) (Harri Taavetti, Martti Muikkula).

Kaksi yksilöä on viime vuosien keskiarvotaso. Haitaria on melkoisesti, sillä 2000-luvulta löytyy viisi nollavuotta ja toisaalta ennätysvuonna 2006 havaittiin seitsemän yksilöä.

Punajalkahaukka (*Falco vespertinus*) (18, 95, 5) = 118
28.8. Liminka Virkkula k +1kv (Hannu Kivivuori);
29.8. Liminka Virkkula juv (Hannu Kivivuori); **26.9.** Hailuoto Hannuksennokka 1kv NE, E (Jouni Meski, Ville Yli-Teevahainen, Rami Marjamäki, Saana Meski, Veikka Meski); **5.10.** Hailuoto Patelanselkä 1kv S (Juha Markkola); **6.10.** Oulu Pyykösjärvi Järvenkorventien N-pää 1kv (Esa Hohtola).

Selvää vaellusta. 5 – 8 yksilöön on päästy aiemmin neljänä vuonna.

Luhtahuitti (*Porzana porzana*)

1983: 26.05. Liminka Temmesjokisuu (Jorma V. A. Halonen, Mika Knuuti, joukko luontokerholaisia).

ARK-laji vuoden 1983 loppuun asti.

Mustajalkatylli Siikajoen Tauvon Munahiedalla. Ulkonokalla tuulee edelleen. © TERO KOTAJÄRVI

Mustajalkatylli (*Charadrius alexandrinus*) (1, 19,

2) = 22

4.–23.5. Raahe Maivaperä Koninpää n (Harri Taavetti); **7.–8.7.** Siikajoki Munahieta +1kv n (v) (Tero Kotajärvi).

Maivaperällä oli naaras samassa paikassa edellisvuonnakin.

Aavikkotylli (*Charadrius leschenaultii*) (-, 2, 1) = 3

4.–5.7. Hailuoto Tormela k (v) (Tapani Pirinen, Jaana Pirinen, Juha Markkola); **9.7.** Hailuoto Virpinie-mi k (v) (Hannu Kianen, Riitta Kianen).

RK-laji. Havainnot koskevat todennäköisesti samaa yksilöä. Suomen 12. yksilö. Kahdesta havainnosta huolimatta linnun pysyvämpi oleskelupaikka jäi melkoiselle bongausta yrittäneelle joukolle arvoitukseksi.

Aavikkotylli havaittiin Hailuodossa ensin Tormelassa 4.–5.7. ja sitten Virpinieessä 9.7.2020. Kuva Tormelasta, jossa se piileskelee suosirrien ja tavallisen tyllin takana. © TAPANI PIRINEN

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*)

1996: 26.05. Siikajoki Tauvon lintuasema 1 (Janne Kilpimaa).

ARK-laji vuoden 2006 loppuun asti.

Tundrakurppelo (*Limnodromus scolopaceus*) (-, 2, 1) = 3

25.9.–18.10. Lumijoki Lamunkari 1kv (v) (Kalle Hiekkänen, Pekka Majuri ym.); **1.10.** Liminka Virkkula 1kv (Reijo Kylmänen, Tapani Tapio).

RK-laji. Vuoden 2020 havainnot koskevat todennäköisesti samaa yksilöä. Lamunkarilla kävi taas useampi henkilö testaamassa kahluutaitojaan. Aiemmat kaksi havaintoa ovat vuosilta 1983 (syksy) ja 2013 (kevät).

Isokihu (*Stercorarius skua*) (-, 1, 1) = 2

14.3. Raahe Arkkukari N (Pekka Kärenaho).

RK-laji. Toinen havainto lajista. PPLY:n ensi-

Tudrakurppelon, suokukon ja suosirrin nokat vertailussa. Osasta tundrakurppelon bongaaajista tuli itsestäänkin kahlaajia, sillä Lamunkarille pääsee matalalla vedellä helpohkosti kahlusaappailla ja -housuilla.

© KALLE HIEKKANEN

havainto tehtiin keskikesällä 28.6.1988.

Lunni (*Fratercula arctica*) (1, 2, 1) = 4

15.5. Siikajoki Kaasa 2kv SW (Tuomas Väyrynen).

RK-laji. PPLY:n neljäs ja samalla ensimmäinen kevähavainto. Aiemmat ovat tammi-, loka- ja joulukuulta.

Etelänkiisla (*Uria aalge*) (1, 24, 12) = 37

15.5. Hailuoto Marjaniemi nokan kärki SW (Hugo Ronkainen, Tuomas Lepistö); **17.5.** Siikajoki Tauvo Kalasatama N (Jouni Pursiainen); **22.5.** Hailuoto Marjaniemi jp N (Jouni Meski, Petri Hottola, Hannu Juka ym.); **22.5.** Hailuoto Marjaniemi jp (Jouni Meski, Petri Hottola); **14.6.** Hailuoto Marjaniemi kärki 3 jp N (Juha Markkola); **14.6.** Hailuoto Marjaniemi kärki jp N (Juha Markkola, Tapani Tapio); **14.6.** Hailuoto Marjaniemi kärki jp N (Tapani Tapio); **20.6.** Pyhäjoki Elävisluoto (Jorma Siira); **12.7.** Hailuoto Marjaniemi 2 NE (Pauli-Pekka Österberg, Tapani Tapio, Veli-Pekka Honkanen, Kalle Hiekkänen).

Yhdeksän havaintoa, joissa yhteensä 12 yksilöä. Esiintymiskuvassa on tapahtunut raju muutos, sillä etelänkiisloja on nähty nyt kolmena perättäisenä vuotena yhteensä 26 (6, 8 ja 12) yksilöä, kun niitä kaikkina aikaisempina vuosina on havaittu yhteensä 11 yksilöä. Niistä peräti kuusi ensimmäistä on

löydetty kuolleena tai kuoli heti löytämisen jälkeen vuosina 1954, 1976, 1982, 1984, 1985 ja 1989. Seuraavat kaksi olivat myöhäissyksyltä vuosina 1993 ja 1997. Vasta seuraavat eli vuosien 2004 ja 2007 havainnot koskivat keväisiä muuttavia lintuja kuten tämä tuore aalto. Niiden jälkeen oli vielä yksi syksyinen havainto vuonna 2008 kunnes 10 vuoden tauon jälkeen alkoi kevähavaintojen runsaus. Ehdoton hot spot uusille havainnoille on Hailuodon Marjaniemi, sillä peräti 24 yksilöä 26:sta on havaittu sieltä.

Tiiralokki (*Xema sabini*) (-, 3, 1) = 4

18.9. Raahe Pattijokisuun satama 1kv S (v) (ilm. RK).

RK-laji. PPLY:n neljäs havainto. Myös kaikki

PPLY:n ensimmäinen sisämaan grönlannilokki löytyi Muhokselta. © ALEKSANTERI PIKKARAINEN

aiemmat havainnot ovat syksyisiä.

Grönlanninlokki (*Larus glaucooides*) (-, 6, 1) = 7
23.–25.11. Muhos Muhoslampi 1kv (v) (Teemu Saar-
renpää, Veli-Pekka Honkanen ym.).

RK-laji. Ensimmäinen sisämaahavainto. Ai-
emmista havainnoista kaksi on kevät- ja muut syys-
tai talvihavaintoja.

Oritkarin idänturturiin ja lumenkaatopaikkaan kävi
tutustumassa myös koko joukko etelän bongareita.
© ESA VÄÄNÄNEN

Idänturturikyöhy (*Streptopelia orientalis*) (-, 4,
1) = 5

24.–29.10. Oulu Oritkarin lumenkaatopaikka 1kv
(v) (Jorma Pessa ym.).

RK-laji. Kaksi aiempaa ovat olleet alalajia
meena ja kaksi on jätetty määrittämättä alalajilleen
kuten tämäkin.

Isokirvinen (*Anthus richardi*) (3, 36, 1) = 40

10.10. Oulu Nenännokka 1kv p (Jorma Pessa).

Syksyinen havainto kuten kaikki aiemmat 39
yksilön havainnot, jotka on tehty aika pienessä va-
jaan kahden kuukauden aikaikkunassa 26.8.–22.10.

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*) (-, 73, 3) = 76

4.5. Oulainen Nivankoskentie k (v) (Juha Tervonen,
Katja Anttila); 11.–12.5. Oulu Oritkari k (v) (Pietari
Kinnunen); 12.5. Kärsämäki Nurmesjärvi ad k (v)
(Jukka Österberg).

Etelänsatakieli (*Luscinia megarhynchos*) (-, 4, 1) = 5
24.5.–3.6. Lumijoki Varjakka k Ä (r, v) (Pirita Latja,
Kari Engelbarth, Jari Peltomäki).

RK-laji. PPLY:n viides ja 2000-luvun toinen
etelänsatakieli löytyi kevätrallin tuoksinassa. Se
viipyi pitkään helposti saavutettavissa olevassa
paikassa ja keräsikin melkoisen joukon bongareita.

Tuomo Jaakkonen rengasti etelänsatakielen ja otti
siitä mittoja: pyrstö 61mm, paino 22.2g ja siipi
81mm. © TUOMO JAAKKONEN

Aiemmat ovat olleet harvojen herkkua ja peräti kol-
me neljästä on rengastettu, nimittäin vuosien 1976,
1979 ja 1981 yksilöt.

PPLY:n seitsemästä nunnataskusta viisi on havaittu
lokakuussa kuten tämä vuoden 2020 yksilö, yksi
syyskuussa ja yksi marraskuussa. © PEKKA MAJURI

Nunnatasku (*Oenanthe pleschanka*) (-, 6, 1) = 7

4.10. Raahe Saarelanperä Ylisuonniitty n (v) (Pekka
Majuri, Kari Varpenius, Harri Taavetti).

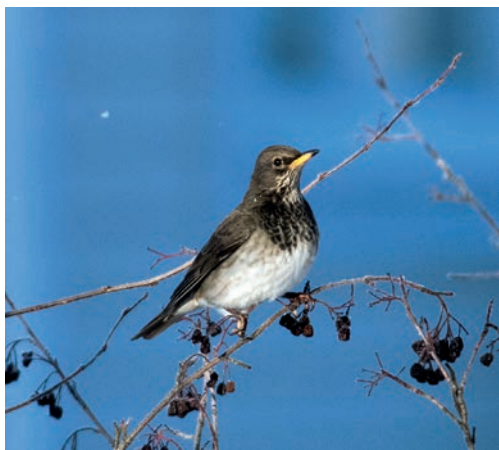
RK-laji. Tyypillisesti syksyinen havainto. Ai-
emmat ovat olleet aikahaitarilla 15.9.–31.10.

Mustakaularastas (*Turdus atrogularis*) (-, 6, 1) = 7

4.–15.2. Kempele Kokkokangas n +2kv (v) (Kalle

Hiekkanen, Pia Kaikkonen, Sami Kalliokoski, Pekka Majuri ym.)

RK-laji. RK sijoitti tämän luokkaan 2. *Yksilöt, joissa todettavissa mustakaularastaalle sopimattomia vähäisiä poikkeavuuksia.* Tässä luokassa samoin kuin kahdessa muussakin luokassa oli aiemmin kaksi yksilöä.

"Vähäisiä poikkeamia", lausui RK Kempeleen mustakaularastaasta. © KALLE HIEKKANEN

Viirusirkkalintu (*Locustella lanceolata*) (-, 8, 1) = 9
15.–27.7. Kärämäki Nurmesjärvi Haapasaarentie ad k Än (v) (Jukka Österberg).

RK-laji vuoden 2006 loppuun asti. Sen jälkeen ARK-laji. Tämä yksilö havaittiin myös Pyhäjärveltä KPLY:n puolelta.

Laulamisen riemua. Viirusirkkalintu vauhdissa. © MARKKU JÄMSÄ

Viitasirkkalintu (*Locustella fluviatilis*)

2000: 28.06. Oulu Hietasaari 1Ä (Eero Hietanen).

ARK-laji vuoden 2010 loppuun asti.

Hippiäisuunilintu (*Phylloscopus proregulus*) (-,

46, 1) = 47

21.10. Oulu Vanha Hiukkavaara S / SW (Pirita Latja).

Havainto kahden väli vuoden jälkeen. 2000-luvulla nollavuotia on ollut noin puolet. Toisaalta enätysvuonna 2003 havaittiin 14 yksilöä.

Harvinaisuudet, kuten tämä PPLY:n kolmas seppelieppo, ovat rengastusten suola. © MATTI TYNJÄLÄ

Sepelsieppo (*Ficedula albicollis*) (-, 2, 1) = 3

3.6. Siikajoki Tauvo lintuasema 2kv k (v) (Matti Tynjälä).

RK-laji vuoden 2006 loppuun. Sen jälkeen ARK-laji. Kaksi ensimmäistä havaittiin miltei samaan aikaan 16.–17.5. ja 18.5.2010, mutta tätä kolmatta jouduttiin odottamaan yli kymmenen vuotta.

Pyrstötön punapyrstölepinkäinen Oulun Ruskossa 10.11.2020. © ERKKI SARVIAHO

Punapyrstölepinkäinen (*Lanius isabellinus*) (-, 2, 1) = 3

10.11. Oulu Ruskonselkä 1kv (v) (Erkki Sarviaho).

RK-laji. Määrittely oli perustuttava muihin tuntomerkkeihin kuin linnun nimessä olevaan punaiseen pyrstöön, sillä tämä yksilö oli menettänyt pyrstönsä.

Mustaotsalepinkäinen (*Lanius minor*) (2, 16, 1) = 19
21.–25.07. Raahe Pattijokisuu 1 (v) (ilm. ARK).

Havainnoista lähes puolet (9/19) on tehty 10 viimeisen vuoden aikana.

Punakottarainen (*Pastor roseus*) (2, 25, 2) = 29
5.–10.7. Oulu Oulunsalo Salonpää Keinäsen pellot ad k (v) (Aleksanteri Pikkarainen, Minna Mikkola, Pietari Kinnunen, Vesa Heikkilä, Reijo Kylmänen);
22.7. Oulu Raksila ad (Veikka Meski); **2.–4.8.** Oulu Äimärautio ravirata ad k (Tapani Tapio).

RK-laji vuoden 2003 loppuun. Sen jälkeen ARK-laji. Ajallisesti ja maantieteellisesti vuoden 2020 havainnot voisivat kaikki koskea jopa yhtä ja samaa yksilöä. Tässä Raksilan ja Äimäraution linnut on tulkittu samaksi. Kottaraisparvet, joiden mukana punakottaraiset liikkuvat, ruokailevat päivällä kaupungin nurmialueilla, kuten Raksilan lintu, ja kerääntyvät illalla Oritkariin ja Äimärautiolle suuparviksi ennen siirtymistä lopullisiin yöpymispaikkoihin rantaruovikoihin ja -pensaikoihin.

Mustapääsirkku (*Emberiza melanocephala*) (-, 0, 1) = 1
12.–23.7. Oulu Oulunsalo Riuttu k (v) (Juha Tervo ym.).

RK-laji, jonka PPLY:n ensihavainto tämä on. PPLY:n kokonaislajimäärä pysyy edelleen samana 376, sillä lajilistalla oli jo aiemman kauttalaji ruskopää-/mustapääsirkku 27.11.2005 Taivalkoskelta. Mustapääsirkusta on erillinen juttu ja kuvia toisaalla tässä vuosikirjassa.

C-kategoria

Mandariinisorsa (*Aix galericulata*) (-, 19, 5) = 24
6.5. Utajärvi Sanginkylä 2k (v) (Emilia Ranta, Niko Väisänen); **15.–28.5.** Oulu Knuutilanranta Kokkosaari jp k (v) (Lauri Perttunen, Antero Kurikka, Tapani Tapio); **16.5.** Ii Hiastinlahden lintutorni k (v) (Pauli Jussila, Ilkka Kärkkäinen, Jukka Sassi); **1.–10.6.** Oulu Laanila k (v) (Jorma Ylikorkala, Liisa Sova); **6.6.–14.7.** Utajärvi Puhdistamo k (v) (Mika Pylkkönen).

Oulun Knuutilanrannan ja Laanilan koiraat tulkitaan samaksi yksilöksi. Vuosi 2020 on viimeinen tarkastusvuosi juhlapukuisille koiraille. PPLY:n alueella on tavattu naaras vain kerran, 21.4.2004 Hailuodon Kirkkosalmella. Tällöin paikalla oli pariskunta.

Koreus huipussaan. Juhlapukuinen mandariinisorsakoiras Oulun Knuutilanrannassa kävi välillä ruokailemas-
sa Lauri Perttusen pihanurmikolla sinisorsien kanssa. © ANTERO KURIKKA

E-kategoria

Lumihanhi (*Anser caerulescens*) (6, 45, 3) = 54

2012: 16.05. Raahe Hummastinvaara 6 NE (ilm. ARK).

Samat kuin hetkeä aiemmin Pyhäjoella.

2013: 14.–15.09. Oulu Kempeleenlahti 1 (ilm. ARK).

Sama kuin Oritkarissa 14. ja 28.8.

2015: 09.05. Raahe Inakari Ulkokalla 1 (ilm. ARK);

31.05.–09.06. Raahe Pattijokisuu 1 (ilm. ARK).

2016: 03.–05.05. Oulu Oritkari laguuni 2 (ilm. ARK); **26.06.–18.07.** Oulu Oritkarin satama 1 (ilm. ARK); **10.–18.08.** Liminka Virkkula 1 (ilm. ARK).

Kaikki vuoden 2016 havainnot tulkitaan tehdyiksi samoista Saksassa lukurengastetuista yksilöistä D49 ja D93.

2020: 01.05. Kärsämäki Nurmesjärvi (Jukka Österberg, Hannu Virtanen); **21.5.** Hailuoto Hannusranta ja Marjaniemi 2N (v) (Jouni Meski, Veikka Meski, Jouni Pursiainen).

RK-laji vuoden 1999 ja sen jälkeen ARK-laji vuoden 2020 loppuun asti. Kaikki lumihanhet ovat tästä eteenpäin ja takautuvasti E-kategoriassa RK:n maaliskuussa 2020 tekemän päätöksen seurauksena. Reilu kolmannes PPLY:n lumihanhasta oli ennen sitä sijoitettu kategoriaan A. Lumi- ja tiibetinhahesta on erillinen artikkeli toisaalla tässä vuosikirjassa.

Lumihanhi / eskimohanhi (*Anser caerulescens* / *Anser rossii*)

20.4. 2011 Siikajoki Tauvo 2 (Mikko Ojanen, Liisa Ojanen).

Pvm-laajennukset

Pikkujoutsen (*Cygnus columbianus*)

1987: 17.–19.09. Siikajoki Tauvo 2kv (Toni Eskelin). Aiemmin 17.9.

Viiriäinen (*Coturnix coturnix*)

1991: 11.06.–07.07. Oulunsalo Leppänenä – Riuttu 1Ä (Pirkka Aalto ym.). Aiemmin 11.–30.06.

1992: 11.–21.06. Muhos Kankaannokka 1Ä (Ari Kakko, Arvo Ohtonen ym.). Aiemmin 11.6.

Pikku-uikku (*Tachybaptus ruficollis*)

1991: 06.–07.12. Oulu Alakanava 1tp (Ilari Kaarto ym.). Aiemmin 6.12.

1992: 02.01.–22.02. Oulu Tuira-Laanila 1 (Ari Kakko, Arvo Ohtonen, Kari Rannikko ym.). Aiemmin 02.–20.01.

Viiksitimali (*Panurus biarmicus*)

1996: 25.07.–07.08. Liminka Rusilan kanava 22 (Esko Pasanen, Toni Eskelin, Jorma Pessa, Jari Peltomäki). Aiemmin 25.07.–01.08.

Kirjallisuus

ARK-tiedotteet ARK 2/2020 – ARK 2/2021: PPLY:n Aluerariteettikomitean kokoustiedotteet <http://www.pply.fi/havainnot/aluerariteettikomitea-ark/> Viitattu 12.8.2021.

Rissanen, E., Aalto, P., Mikola, A., Pajari, P. & Rytönen, M. 2021: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2020. – Linnut vuosikirja 2020: 120–131.

RK-tiedotteet RK 3/2019 – 2/2020: Rariteettikomitean tiedotteet sivulla <https://www.birdlife.fi/havainnot/harvinaisuudet/rk/tiedottaa/>. Viitattu 12.8.2021.

RK:n kategorialuokittelu <https://www.birdlife.fi/lintutieto/suomessa-havaitut-lintulajit/>. Viitattu 29.8.2021.

Tapio, T., Eskelin, T., Lehikoinen, A., Markkola, J. & Peuna, A. 2021: Pohjois-Pohjanmaan lintuharvinaisuudet vuonna 2019. – Aureola vsk 40: 93–100.

Väisänen, R., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P. Toivanen, T. & Velmala, W. 2021: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2020 harvinaisuushavainnot. – Linnut vuosikirja 2020: 104–119.

PIKKUTYLLIN PESIMÄKANTA PPLY:N ALUEELLA 2000-LUVULLA

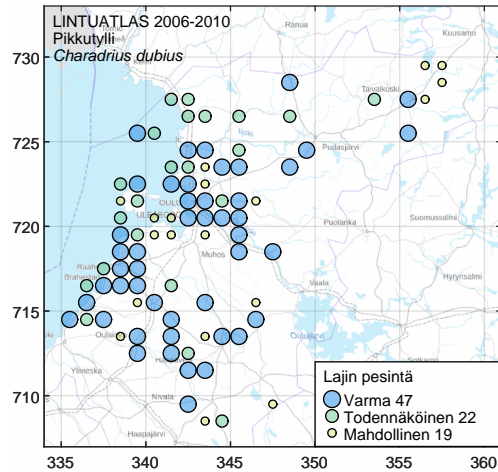
AIJA LEHIKONEN

Luonnontieteellisen keskuksen vakioituid lintulaskennat eivät tavoita harvalukuista ja mitä ilmeisimmin taantunutta pikkutylliä tarpeeksi hyvin lajin kannan koon arvioimiseksi Suomessa, joten tiedot Suomen pesimäkannasta ovat olleet puutteelliset. Niinpä pikkutylli valittiin BirdLife Suomen vuoden lajiksi 2017, jotta lajin pesimäpaikkoja saataisiin havainnointua kattavammin. Pikkutylli pesii avoimilla alueilla, joiden kasvillisuus on hyvin niukkaa ja matalaa. Yleensä kyseessä ovat ihmisen voimakkaasti muokkaamat alueet, kuten lumenkaatopaikat, hiekkakuopat, työmaat, turvetuotantoalueet sekä teollisuusalueiden ja asutusalueiden avoimet kentät. Tällaiset ympäristöt ovat usein luonteeltaan lyhytaikaisia ja ne kasvavat nopeasti umpeen käytön loputtua tai ne otetaan muuhun käyttöön. Luontaisesti muodostuneet pesimäympäristöt ovat pääasiassa hiekkarantoja ja saaria.

Pikkutylli on arvioitu uusimmassa Suomen lajin uhanalaisuusarvioinnissa (Hyvärinen ym. 2019) silmälläpidettäväksi (NT). Pikkutyllin uhkana Suomessa on pääasiassa avointen alueiden sulkeutuminen umpeenkasvun myötä, mikä johtaa pesimäympäristön menetykseen. Pikkutylli vaikuttaa taantuneen erityisesti luontaisesti muodostuneissa elinympäristöissä. Luontaisista elinympäristöistä sekä Itämeren hiekkarannat ja dyynit että sisämaahan järvien hieta- ja

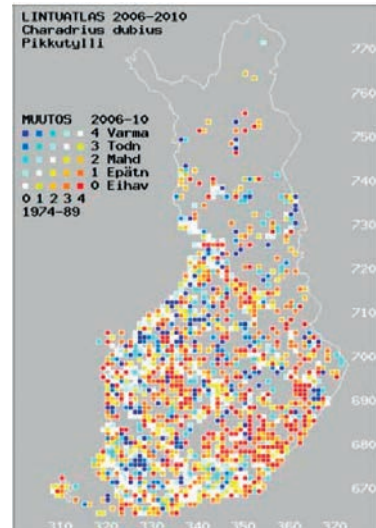

Pikkutyllin pesä on vaatimaton kuoppa. Se munii muiden kahlaajien tapaan tyypillisesti neljä munaa. © KALLE HIEKKANEN

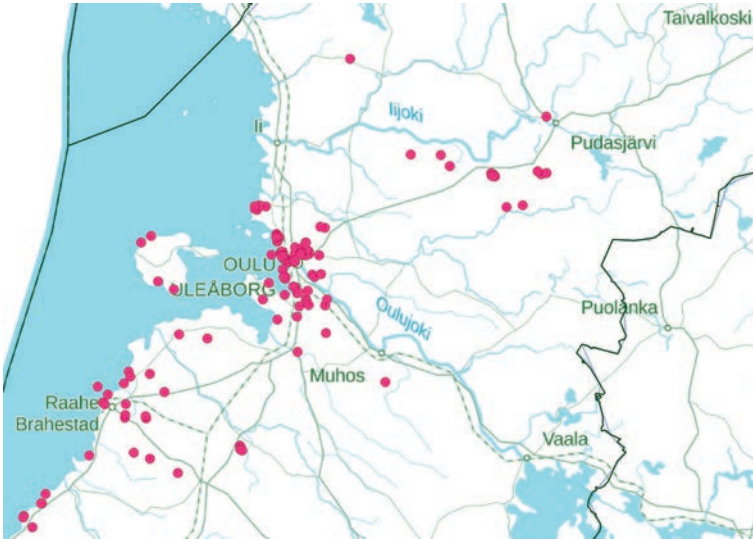

Pikkutyllin esiintyminen PPLY:n alueella III Lintuatlaksessa 2006–2010. Aineisto Creative Commons Nimeä 4.0 -lisenssillä. © PEKKA SUOPAJÄRVI

hiekkarannat on luokiteltu uhanalaisiksi pääasiassa rantarakentamisen, kulumisen ja umpeenkasvun vuoksi (Kontula & Raunio 2018). Myös muutto- ja talvehtimisalueilla tapahtuvat muutokset saattavat vaikuttaa pikkutylliin haitallisesti.

Pikkutyllin muutostartta (Suomen III lintuatlaksen tulosten vertailu I-II lintuatlaksien yhdistettyihin tuloksiin). Lähde: Suomen III lintuatlas – Jari Valkama, Ville Vepsäläinen ja Aleksi Lehikoinen, Luonnontieteellinen keskuksen Luomus.

Kartassa PPLY:n alueen mahdolliset ja varmat pesäpaikat (pari, reviiiri, soidin, varoitettava yksilö, pesä tai poikue) vuosina 2015–2021. Lähteet: Tiira-havaintojärjestelmä (tiedot ladattu elokuussa 2021), Maanmittauslaitos (Kuntajakopohjaiset hallinnolliset aluejaot; Taustakarttasarja; tiedot ladattu 6.9.2021).

Seuraavissa kappaleissa tarkastelen PPLY:n alueen pesimäaikaisia pikkutyllihavaintoja 2000-luvulla. Olen ottanut mukaan tarkasteluun vuoden 2017 havaintojen lisäksi Suomen I–III lintuatlaksien tulokset sekä Tiira-havaintojärjestelmään kirjatut havainnot vuosilta 2015–2021. Pikkutyllin kannan historiaa ja tilannetta koko Suomessa on käsitelty Linnut-vuosikirjassa 2017 (Toivanen 2018).

Lintuatlaksat

I–III lintuatlaksien tulosten perusteella (Valkama ym. 2011) pikkutylli on koko maan laajuudella useammin kadonnut 10x10 km atlasruudusta kuin ilmaantunut uuteen atlasruutuun. PPLY:n alueella atlaskartoissa näkyy lajin häviäminen erityisesti monista sisämaan ruuduista. Rannikolla lajin pysyvyys atlasruuduissa on kuitenkin melko hyvä. Suomen III lintuatlaksessa pikkutylli tavattiin pesivänä 88:ssa PPLY:n 288:sta atlasruudusta.

Vuoden laji 2017 -hankkeen tulokset

Vuoden laji 2017 -hankkeen tulosten avulla Suomen pikkutyllikannan kooksi arvioitiin 1 500–2 300 paria (Toivanen 2018). PPLY:n alueelta löydettiin Tiiraan kirjattujen havaintojen mukaan 169 pikkutyllireviiriä vuonna 2017. Lukuun otettiin mukaan kaikki havainnot, joissa pikkutylli oli havaittu sopivalla paikalla sopivaan aikaan. Pohjois-Pohjanmaan pe-

simäkannan kooksi arvioitiin 300–400 paria, mutta lukuun sisältyy paljon epävarmuutta.

Vuosien 2015–2021 havainnot

Vuosien 2015–2021 aikana pesintään viittaavia pikkutyllihavaintoja kirjattiin 151 paikalla. Lukuun on laskettu mukaan havainnot, jotka on ilmoitettu Tiiraan koodeilla pull, pm, pp, Ä, Än, pariutuneet, var, rev, pysrev tai joiden kommenttikentässä on jokin pesintään viittaava maininta. Eri vuosina samalla paikalla tehdyt havainnot

on yhdistetty yhdeksi paikaksi. Osa paikoista käsittää havaintoja, joihin on kirjattu useampi kuin yksi pari samalta pienehköltä alueelta.

Huomioita havainnosta

Kuten muuallakin Suomessa, myös PPLY:n alueella kirjattiin Tiiraan enemmän havaintoja pikkutyllistä vuonna 2017 kuin muina vuosina. Taulukon luvuissa ovat mukana kaikki vuosina 2015–2021 kirjatut havainnot ajalta 15.5.–15.7., eli esimerkiksi muuttavia yksilöitä ei ole poistettu. Nollahavaintoja (paikalla on käyty, mutta lajia ei ole havaittu) kirjattiin näillä aikaväleillä kaksi kappaletta.

Vuonna 2017 tulkittujen reviirien ja vuosilta 2015–2021 tulkittujen pesimäpaikkojen lukumäärän välinen ero on pieni. Oulun seudun pikkutyllit

Taulukko. Tiira-havaintojärjestelmään kirjatut PPLY:n alueen pikkutyllihavainnot vuosilta 2015–2021 aikavälillä 15.5.–15.7.

Vuosi	Havaintoja	Yksilöitä
2015	100	188
2016	100	202
2017	132	302
2018	63	119
2019	54	141
2020	100	207
2021	55	125

Pesintäympäristö on usein karu hiekkaranta, soramonttu tai käsitelty joutomaa. © KALLE HIEKKANEN

lienee kartoitettu hyvin Tuomo Jaakkosen ym. valopaikannintutkimuksen ansiosta, mutta Oulun seudun ulkopuolella ja erityisesti sisämaassa on luultavasti jonkin verran puutteita kartoituksen kattavuudessa. Esimerkiksi turvetuotantoalueilla pesiviä pareja jäi varmasti havaitsematta. Pohjois-Pohjanmaalla on noin 200 turvetuotantoaluetta (Maanmittauslaitos 2021), joista vain noin kymmenelle kirjattiin vähintään yksi pesivä pikkutyllipari. On kuitenkin huomioitava, että turvetuotantoalueet eivät ole lajin kaikista tyypillisintä pesimäbiotooppia.

Pikkutyllin tyypilliset pesimäbiotoopit ovat yleensä (turvetuotantoalueet pois lukien) selkeitä, pienialaisia ja nopeasti tarkistettavissa. Lajin löytää niistä vähintään äänen perusteella pesimäaikaan helposti. Allekirjoittanut ja Jaakkonen (Tuomo Jaakkonen, suull. komm.) arvioivat yllä todetun 151:n löydetyn pesimäpaikan perusteella Pohjois-Pohjanmaan pesimäkannan jäävän jonkin verran Linnutusvuosikirjan artikkelissa mainitun (Tolvanen 2018) 300–400 parin arvion minimiluvunkin alapuolelle.

Kiitokset

Kiitos Tuomo Jaakkoselle ja Kees Schrevenille tekstiluonnoksen kommentoimisesta, sekä kaikille pikkutyllihavainnoja Tiiraan kirjanneille.

Kirjallisuus

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A., & Liukko, U. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.
- Kontula, T., & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018: Luontotyyppien punainen kirja. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.
- Maanmittauslaitos: Maastotietokanta. Tiedot ladattu 6.9.2021.
- Toivanen, T. 2018: Pikkutyllit hupenevat Suomessa: Vuoden lintu -hankkeen 2017 tulokset. Linnutusvuosikirja 2017: 12–15.
- Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011: Suomen III Lintuatlas. Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. <https://atlas3.lintuatlas.fi> (kopioitu 16.9.2021) ISBN 978-952-10-6918-5. Käyttö Creative Commons Nimeä-Epäkaupallinen-JaaSamoin 4.0 -lisenssillä.

☑ ENSIMMÄISTÄ KERTAA POHJOIS-POHJANMAALLA HIETAKURKI PYHÄJOEN VÄLIMAAANPERÄLLÄ 7.5.2013

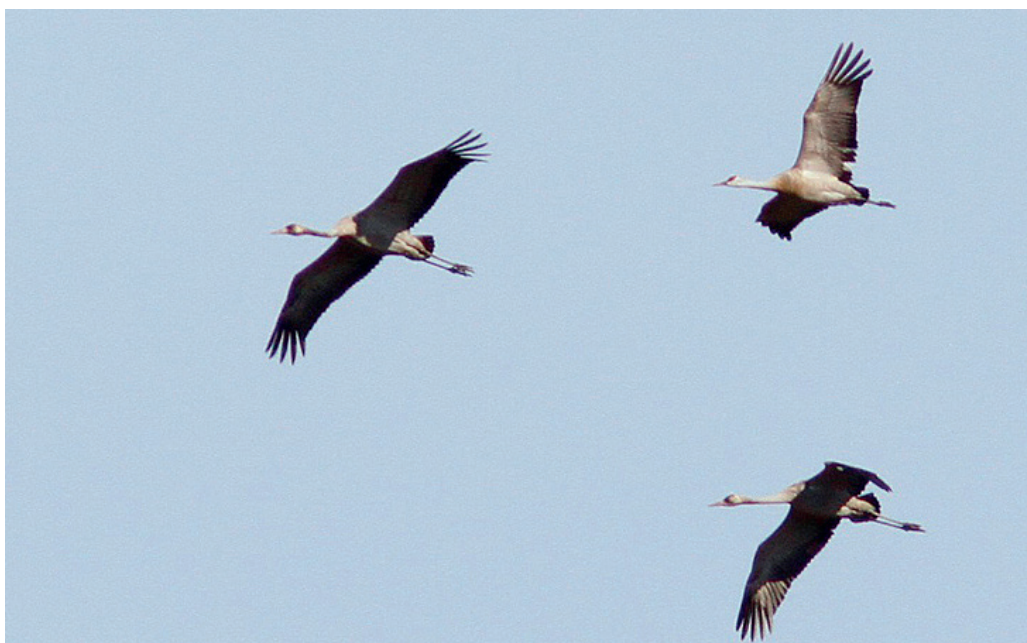
TONI ESKELIN

Toukokuun seitsemäntenä alkoi kevätmuuton seuranta Kalajoen Vasanevan suunnitellulla tuulivoimapuiston alueella olla loppumaisillaan. Isojen lintujen muutto oli pääosin ohi ja ohjelmassa oli kanalintujen kartoitusta. Aamuisella kävelyllä löytyikin riekkopari ja merkkejä metson soitimesta tavanomaisten teerien lisäksi. Kanalin-tukartoituksen jälkeen aikaa oli vielä muutonseurantaan. Tavallisesti seurasin muuttoa Vasannevan pelloilla, mutta tuona aamuna päätin käväistä hankealueen pohjoispuolella Pyhäjoen Välimaanperän Juurakossa sijaitsevilla peltoaukeilla. Muutto oli heikkoa, vain joitakin pikkulintuja, kahlaajia ja yksi kuikka näkyi ensimmäisen tunnin aikana. Muuton heikkouden vuoksi jäi aikaa tarkkailla pelloilla paikallisena olevia lintuja. Edellissyksynä puimatta jäänyt ohrapelto oli houkuttellut joutsenia ja kurkia ja paikalla lenteli soidinteleva sinisuohaukkakoiras. Kurkien lukumäärän laskeminen ei ollut aivan helppoa, sillä pystyyn jäänyt ohra oli melko korkeata ja osa linnuista lepäili tai ruokaili ojissa ja muissa painanteissa. Ensimmäisellä nopealla laskemisella

joutsenia löytyi 26 ja kurkia noin 240.

Noin klo 8.00 aikoihin muutto tuntui loppuvan kokonaan ja päätin laskea kurkien määrän tarkkaan. Selailin ruokailevia lintuja kaukoputkella hitaasti niin, että pystyin laskemaan ja myös määrittämään kaikki yksilöt. Kurkiparviien kohdallahan on aina mahdollisuus vaikkapa neitokurjen löytymiseen. Noin puolivälissä parvea laskut kuitenkin äkisti sekosivat, sillä yhtäkkiä yksi lintu nosti päätään ja aiheutti lähes sydämenpysähdyksen. Tavallista kurkea pienempi lintu, joka oli tasaisen harmaa, lukuun ottamatta punaista kalottia ja vaaleampaa aluetta pään sivulla. Ei neitokurki, vaan hietakurki (*Antigone canadensis*) nätti vertailevana kurkien seassa. Katselin lintua hetken verran varmistuakseni tuntomerkeistä ja sulkeakseni muut vaihtoehdot pois, muun muassa värivikaiset kurjet.

Lopulta olin varma lajimäärityksestä ja edessä oli havainnosta tiedottaminen muille lintuharrastajille. Paikallinen hietakurki tulisi varmasti saamaan aikaan liikehdintää lintuharrastajien keskuudessa. Koska eteeni ei juurikaan ole sattunut tulemaan harvinaisuuksia, ei minun ole tarvinnut laittaa Lintutiedotukseen montakaan ilmoitusta. Tästä syystä jouduin hetken pätkäilemään ilmoitusviestin muotoa,

Hietakurki erottuu kurkiparvesta helpohkosti pienemmän kokonsa ansiosta. © KARI VARPENIUS

Pieni kurki, joka pääosin harmaa. Nokka lyhyt, tikarimainen. Päässä oli punainen kalotti, jonka alapuolella vaalea alue. Ruskeaa väritystä erottui siellä täällä selässä ja alapuolella. Siipisulat eivät niin tummat kuin kurjella, joten kontrasti peitinhöyheniin oli diffuusimpi. © KARI VARPENIUS

mutta sain sen lopulta lähtemään, tosin hieman epämääräisellä paikannimellä. Ensimmäisenä paikalle saapui Pudaksen Seppo yhdessä Jussilaisen Reijon kanssa. He olivat heti arvanneet linnun olinpaikan ja Seppo ottikin jatkotiedottamisen hoitaakseen. Vähitellen paikalle tuli lisää lintuharrastajia, mm. raahelaisista Varpeniuksen Kari, joka sai myöhemmin lentokuvia linnusta. Kurjet lähtivät tunnin katselun jälkeen pellolta noin N-NW ja osa porukkaa lähti hasekelemaan lintua. Klo 10:32 lintutiedotukseen tuli viesti, että lintu oli palannut alkuperäiselle paikalle. Itsekin ehdin uudelleen näkemään sen. Klo 10:40 parvi lähti lentoon ja hietakurki onnistuttiin näkemään vielä klo 12:03 muutaman kilometrin päässä Kalajoen Metsäkylässä menossa SW.

Kuvaus linnusta: Pieni kurki, joka pääosin harmaa. Nokka oli lyhyt, tikarimainen. Päässä oli punainen kalotti, jonka alapuolella vaalea alue. Ruskeaa väritystä erottui siellä täällä selässä ja alapuolella. Siipisulat eivät niin tummat kuin kurjella, joten kontrasti peitinhöyheniin oli diffuusimpi. Kummallakin siivellä näkyi kaksi valkoista kyynärsulkaa. Hietakurjesta voidaan erottaa 3–(4) ikäluokkaa sulkimisen perusteella. Lintu nähtiin kuitenkin niin kaukaa, ettei tarkkoja sulkasatorajoja siivellä voinut erottaa. Käytettävissä olleet kuvat olivat myös liian rakeisia tähän tarkoitukseen. Pään värityksen perusteella lintu oli kuitenkin +2kv.

Kyseessä oli Suomen toinen havainto hietakurjesta. Ensimmäinen havainto tehtiin kurkiparvessa muuttavasta linnusta, joka nähtiin 5.9.2011 Espoon Laajalahdessa ja jota voitiin seurata useasta paikasta muutolla merelle, viimeksi Kirkkonummen Porkkalassa. Sama lintu löytyi myöhemmin paikallisena Virosta, jossa se viihtyi muutaman päivän. Euroopassa lajia oli nähty vuoteen 2013 mennessä

noin kymmenen yksilöä, mutta on mahdollista, että yksilöitä on vain seitsemän. Ensimmäiset viisi yksilöä (1905 Irlanti museoitu, 1980 Färösaaret museoitu, 1981 Iso-Britannia, 1991 Iso-Britannia ja sama Hollanti sekä 2000 Azorit) ovat varmuudella eri lintuja. Vuosien 2009 ja 2014 välillä hietakurki nähtiin Euroopassa vuosittain ja ainakin vuoden 2009 havainnot Ranskassa ja Iso-Britanniassa koskivat samaa lintua. Myös vuoden 2010 havainto Saksassa voi olla sama lintu. Vuoden 2011 ensimmäinen havainto oli Suomessa nähty lintu, joka siirtyi Vieroon. Syyskuun lopulla hietakurki nähtiin Iso-Britanniassa ja marraskuussa Espanjassa. Vuonna 2012 tehtiin havainto Norjassa ja vuonna 2013 havainnot Suomessa, Tanskassa ja Saksassa sekä Espanjassa. Näiden havaintojen on varmistettu koskevan samaa yksilöä. Vuonna 2014 havaittiin laji talvella jälleen Espanjassa ja keväällä mahdollisesti sama yksilö Saksassa ja Ruotsissa. Kaikkien havaintojen Espanjassa on tulkittu koskevan yhtä yksilöä ja onkin mahdollista, että myös muut vuosien (2009–)2011–2014 havainnot ovat samasta linnusta. Varmasti eri lintu on 12.10.2020 Ruotsissa nähty nuori lintu, joka nähtiin talvella myös Tanskassa ja keväällä 2021 uudelleen Ruotsissa ja alkukesällä Norjassa, ensin Berlevågissa ja viimeksi 13.7. Risto Karvosen löytämänä Porsangerissa.

Hietakurjen pääasiallinen levinneisyys on Pohjois-Amerikassa, jossa laji esiintyy viitenä alalajina. Laji pesii myös Venäjän koillisosassa aina Indigirka-joelle lännessä. Eteläisimmät alalajit ovat paikkalintuja, mutta pohjoisemmat kaksi alalajia jaetaan useaan muuttopopulaatioon. Lajin kanta on kasvussa, joten uusia havaintoja on odotettavissa myös Euroopassa.

TAIGARAUTIAINEN RAAHESSA 29.10.2016

JARKKO ALATALO

Oli lauantai-iltapäivä kello jotain puoli kolme. Istahdin olohuoneen kiikkutuoliin katselemaan pihalle. En ollut aloittanut piha-ruokintaa, koska oli ollut vielä niin lämmin syksy. Pihalla näkyi alkuun talitiaisparvi. Hetken ihmeteltyäni niitä näin vilahduksen oudon näköisestä ”tiaisesta” pihan pensaan juurella. Hetken päästä ilmestyi hetkeksi uudestaan. Matkaa lintuun kymmenisen metriä. Näin leveän beigen silmäkulmanjuovan ja harmaata niskassa. Olin aiemmin lukenut taigarauti-
aisten vaelluksesta. Olisiko se nyt minunkin pihalla? Tässä vaiheessa oli jo pakko saada yhteys jotenkin paremmin taigarauti-
aisten perehtyneisiin harrastajiin, mutta miten kun en ole aktiivisesti yhteydessä millään lailla harrastajin. En keksinyt muuta kuin Facebookin Pohjois-Pohjanmaan lintuharrastusryhmän.

Ensimmäiset bongarit olivat samalle päivälle pihalla, mutta eipä näyttätynyt. Karkea tilanne nähdä yksin harvinaisuus, kun ei ole ”nimeä” ja katu-uskottavuutta. Seuraavana päivänä uusintayritys lähes samalla pienellä porukalla. Pauli-Pekka Österberg ja Kalle Hiekkänen ehkä luottivat siihen, että en aivan turhia huudellut. Ja jossain vaiheessa lintu ilmestyi näkyville lyhyeksi hetkeksi. Kalle taisi huomata ensimmäisenä ja Pauli-Pekka sai kuvia linnusta. Ja minä huokaisin helpotuksesta, kun laji varmistui.

Sunnuntaipäivänä sitten olikin tienvarsi täynnä autoja, kun asia varmistui. Bongareita oli noin 30. Eipä lintu näyttätynyt enää sinä päivänä. Maanantaina taigarauti-
aisen näki vielä pieni bongariryhmä. Havainnot loppuivat siihen. Taigarauti-
aisen näki lopulta vain kuusi henkilöä ja minä löytäjäni kaksi kertaa.

PPLY:n ensimmäisen taigarauti-
aisen (*Prunella montanella*) ehti nähdä vain kourallinen bongareita.

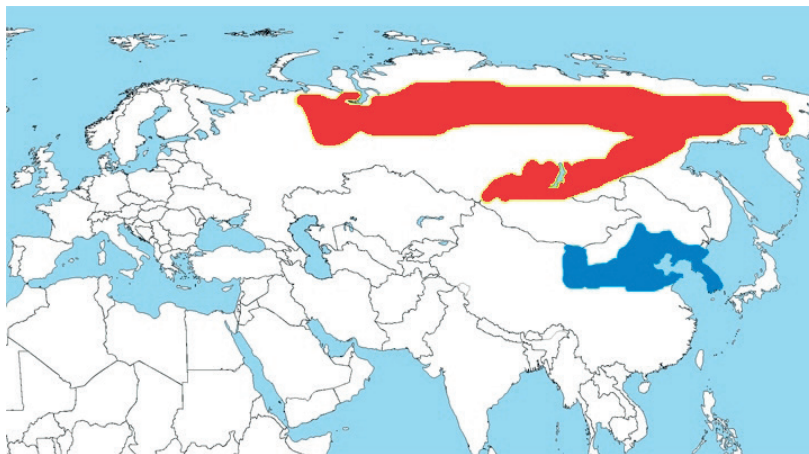
© PAULI-PEKKA ÖSTERBERG

Tapahtuman jälkeen perustettiin WhatsApp-ryhmä 'Surnia, Raahen seutu', jotta tieto kulkisi sellaisiltakin alueen harrastajilta, jotka eivät kuulu Bongariliiton Lintutiedotukseen.

Tämä taisi olla se minun lintuharrastukseni huippuhetki! Grand Slam osaltani on nyt maakuntahavainnot punasyyskoreennosta (2005), karttaperhosesta (2013) ja tämä PPLY:n ensimmäinen taigauraiainen.

Kirjallisuus

Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Martí, D., Anton, M., Klvaňová, A., Kalyakin, M., Bauer, H. & Foppen, R. 2020: European Breeding Bird Atlas 2: 776. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona

Taigauraiaisen levinneisyysalue työntyy lähimmäs Suomea Pohjois-Uralilla (kartta: WIKIMEDIA COMMONS).

Taigauraiaisella oli hurja vaellus vuonna 2016 (ks. Linnut 4/2016), joten lajia ehdittiin odottaa ja toivoa kieli pitkällä PPLY:nkin alueelle. Tiira-havaintojärjestelmä antaa selkeän kuvan vaelluksen mittakaavasta, vaikka Tiirassa onkin jonkin verran tarkastamattomia havaintoja ja osaksi myös päällekkäisiä havaintoja. Ennen vuotta 2016 Tiirasta löytyy 10 havaintoa 10 yksilöstä (RK:n hyväksymiä on yksi enemmän). Vuonna 2016 yksistään 85 havaintoa 106:sta yksilöstä eli noin kymmenkertainen määrä koko aiempaan havaintohistoriaan verrattuna. Havainnot painottuivat kuitenkin Etelä-Suomeen, sillä Raahea seuraavaksi pohjoisimmat havainnot olivat Vaasasta ja Kristiinankaupungista. Taigauraiainen pesii Pohjois- ja Itä-Siperiassa, mihin viittaavat sen ulkomaiset nimetkin sibirisk järnsparv (ruotsi) ja Siberian Accentor (englanti). Talvehtimisalueet ovat Itä-Aasiassa (Keller et al. 2020).

MÄNTYSIRKKU SIIKAJOELLA 22.4.2017

JUHA KORHONEN

Tavallinen huhtikuinen havaintoreitti Niittytien kautta Säärenperälle Siikajoen Karinkannassa sai väriä yksinäisestä pikkulinnusta laajan peltoaukean ylittävällä langalla. Lintu oli keskellä peltoaukeaa ja jokseenkin kaukana tiestä. Ajoin linnusta hiukan ohi, mutta pysäytin kuitenkin pientareelle. Kiikaroin lintua ja se näytti sirkulta, mutta ei keltasirkulta. Kuviointi tai väritys ei oikein täsmännyt mihinkään tuttuun sirkkuun. Pikaisesti vaihto kiikareista kameraan ja muutamia kuvia ehdin ottaa ennen kuin lintu päätti jatkaa matkaansa Säären suuntaan.

Kotona kuvat vahvistivat tuntuman, ettei kyseessä taida olla ihan jokapäiväinen laji. Päädyin kirjan selaamisen jälkeen mäntysirkkuun (*Emberiza melanocephala*), mutta Tiirasta ei tältä alueelta aiempia havaintoja löytynyt. Siis myös mäntysirkku epätodennäköinen. Laitoin kuvia Tiiran keskusteluun ja kysyin vielä sähköpostilla Esa Hohtolan mielipidettä - mäntysirkku. Muutaman kuukauden kuluttua myös RK vahvisti havainnon: ”RK on tarkastanut lähettämämme tiedot havainnosta ja pitää määrittämisestä riittävinä havainnon hyväksymiseksi ja julkaisemiseksi”.

Siikajoen havainto oli vasta Suomen 11. havainto mäntysirkusta. Vuosi 2017 oli ennätysvuosi kolmella havainnolla. Naaraspuukuisten mäntysirkkujen määrittämisestä löytyy tuorehko artikkeli

Siikajoen mäntysirkku 22.4.2017. ©JUHA KORHONEN

(Velmala & Aalto 2017). Siinä todetaan, että keltaisen ja oliivinvihreän puuttuminen on tärkein yksittäinen tuntomerkki. Naaraspuukuisten mäntysirkkun muita tärkeitä tuntomerkkejä ovat vatsapuolen viirutus ja punaruskea väri kurkussa ja silmäkulmanjuovassa.

Kirjallisuus

Velmala, W. & Aalto, T. 2017: Mistä tuntee naaraspuukuisten mäntysirkkun? – Linnut 52(4): 40–44.

Mäntysirkun (oranssi) levinneisyysalue ulottuu lännessä juuri ja juuri Euroopan puolelle. Mäntysirkun ja keltasirkun (keltainen) pesimäalueet ovat päällekkäisiä noin 3000 km matkalla, ja lajit risteytyvät säännöllisesti Länsi- ja Keski-Siperiassa (kartta: © SEPPO ALANKO, Linnut 4/2017).

MUSTAPÄÄSIRKKU OULUNSALON RIUTUSSA 12.7.2020

JUHA TERVO

PPLY:n ensimmäinen mustapääsirkku (*Emberiza melanocephala*) löytyi Oulunsalon Riutusta. Kuva on löytöpäivältä 12.7.2020. © JUHA TERVO

Olin muutaman päivän kuvausreissulla kohteena rannikko. Lohtajan Ohtakarilta matka lähti ja Hailuotoon se oli päättymässä. Olin kuvannut Oulunsalon Riutussa lautan ympäristössä mm. tiirojen pesintää ja hakenut tietyn tyypistä lentokuvaa.

Olin jo lähdössä pois Riutusta, mutta ajattelin, että kävelen vielä kerran tienvartet läpi, jos jotain pikkukivaa löytyisi kameralle. Sitten yhtäkkiä keltainen minulle ihan outo lintu hyppää heinikosta kiville. Seis. Mikä tämä on? Kamera nopeasti, mutta tasaisesti ylös, lintu etsimeen, tulta. Oliko valotus kohillaan? Oli, sitten lisää kuvia. Sitten lintu jo siirtyykin. Ihmettelen etsimessä lintua, että mikä tää nyt oikeen on. Lintukirja repusta esille. Näyttää kyllä hyvin samalle kuin mustapääsirkku, mutta levinneisyyskartta ei osu ollenkaan. No sitten ei auta muu kuin ottaa elävä lintukirja KLY:stä käyttöön. Etsi-

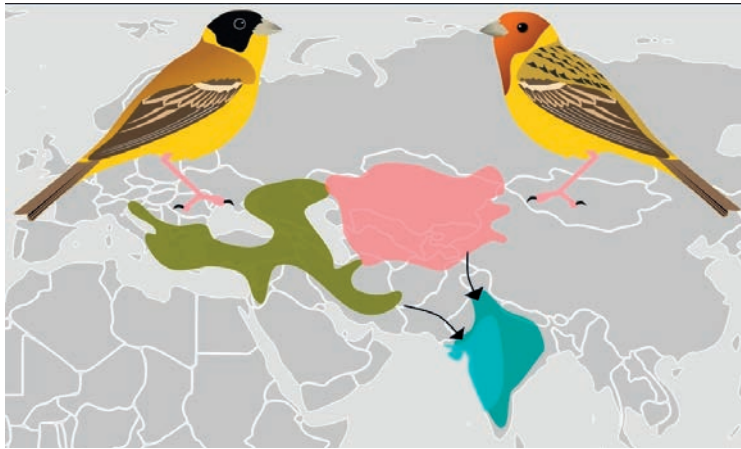
mestä kuva linnusta ja WhatsApp-viesti Hannu Rönkölle Kajaaniin. Pian tulee vastaus: ”Nyt on kova” ja vahvistus lajille. Hannu pistää hälyn bongaririnkiin.

Suomessa mustapääsirkkuja on havaittu ennen Riutun yksilöä 25, joista kaksi tänä samana ennätyksellisenä vuonna 2020. PPLY:n alueelta on aiemmin tavattu ”kauttalaji” Ikv ruskopääsirkku/mustapääsirkku 27.11.2005 Taivalkoskella. Nuoria ja naaraspukeisia ruskopääsirkkuja ja mustapääsirkkuja on maastossa hankala, jos ei mahdoton erottaa toisistaan.

Kirjallisuus

Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Martí, D., Anton, M., Klvaňová, A., Kalyakin, M., Bauer, H. & Foppen, R. 2020: European Breeding Bird Atlas 2: 860.

Hannu Rönkkö laittoi hälytyksen Bongariliiton tiedotukseen nähtyään Juha Tervon WhatsApp-viestin: ”12.07.2020 16:55 MUSTAPÄÄSIRKKU Oulu Oulunsalo, Hailuodon lauttaranta, 1k p. Liikkunut kalasataman suuntaan hetki sitten. Löytäjä Juha Tervo, ilm. kuvan nähnyt/rönha”. Sittenpä paikalla riittikin kävijöitä. Useampi kymmen bongaria ehti nähdä linnun löytöpäivän illan aikana. Ralli jatkui seuraavana aamuna. Ensimmäinen päivitysviesti tuli klo 4:40. Päivän mittaan vauhti vain parani, kun etelän bongarit ehtivät paikalle ja Tiirasta havainnon hoksineet paikalliset harrastajat liittyivät mukaan. Lintu oli bongattavissa 11 päivää 12.–23.7. Tiiran havainnoista löytyy yli 140 havainnoijan nimi. Bongareiden lisäksi paikalla kävi runsaasti erityisesti kuvaajia.

Mustapääsirkku (vasemmalla) pesii Kaakkois-Euroopassa ja talvehtii Intiassa. Pesimisiä on todettu lähimmillään Suomea Lounais-Saksassa (Keller et al. 2020). Myös itäisempi lähilaji, ruskopääsirkku (oikealla) talvehtii Intiassa (kartta: WIKIPEDIA).

Riutun mustapääsirkun osittainen sulkasato eteni ripeästi. Jo 18.7., kuusi päivää löytöpäivästä päälään etuosa ja korvapeitinhöyhenet olivat laajalti vaaleanruskeat/harmaat. © ESA HOHTOLA

PIKKUKANADANHANHI TYRNÄVÄLLÄ 8.–19.4.2019

KALLE HIEKKANEN & TAPANI TAPIO

Toinen kerta toden sanoi. RK:n (Rariteettikomitean) kokoustiedotteessa 15.8.2021 se oli mustaa valkoisella: ”Lisäksi A-kategoriaan hyväksyttiin havainnot Suomen toisesta hutchinsii-alalajin pikkukanadanhanhesta (Tyrnävä 8.–19.4.2019, Mynämäki 17.3.2021 ja Tyrnävä 6.–16.4.2021 – sama lintu, joka hyväksyttiin loppuvuodesta 2020 Porista), ...”.

Ensimmäinen kerta ja yritys oli kaksi vuotta aiemmin. Tuolloin RK sijoitti havainnon luokkaan d) lajilleen määrittämättömät pikkukanadanhanhet/pienikokoiset kanadanhanhet. Päätökseen oli tyytyminen, kunnes RK meni hyväksymään Porissa 12.11.–24.12.2020 seikkailleen yksilön parhaaseen A-luokkaan. Tuosta linnusta oli internetissä tarjolla kuvia ja videoita ja niiden pohjalta alkoi vahvasti vaikuttaa siltä, että porilaiset olivat katsoneet Tyrnävällä edellisvuonna pyörinyttä lintua. Kalle hätään-

tyi ja toimitti keväällä 2021 RK:lle lisää kuva- ja videomateriaalia todistaakseen lintujen samuuden. Kaiken päälle lintu änkesi Tyrnävälle uudelleen keväällä 2021. Siitä sitten vielä uutta kuvaa ja videota RK:lle. Ensimmäisen hälyn Kalle laittoi Bongariliiton tiedotuskanavaan 16.4.2019 14:40: PIKKUKANADANHANHI Niittyntaan ja Luonnungintien th. N puolella mulloksella anser parvessa noin lynon kokoinen kanadanhanhi, taksoni tuntematon. Lintu kuitenkin poistui paikalta isossa hanhiparvessa. Bongarit pääsivät nauttimaan siitä vasta kahden päivän päästä 18.4., kun lintu palasi samalle peltotalueelle ja pysyi paikallisena pidempään. Mitään suurempaa ryysistä ei kuitenkaan syntynyt, vaikka kyseessä oli potentiaalisesti vasta Suomen toinen havainto nimialalajin hutchinsii pikkukanadanhanhesta. Tiirasta ja Bongariliiton hälyistä löytyy jälkikäteen katsellen vain reilut kymmenen henkilöä.

Pikkukanadanhanhi 16.4.2019. Lintu viihtyi lyhytnokkahanhien kanssa. Tyrnävä, Niittyntaan, Koivula.
© KALLE HIEKKANEN

Pikkukanadanhanhi 19.4.2019. Lintu on kanadanhanhen näköinen, mutta selkeästi pienikokoisempi, noin lyhytnokkahanhen kokoinen, pieninokkaisempi ja lyhytkaulaisempi. Otsa on jyrkkä tehden päästä laatikkomaisen. Tyrnävä, Korkala. © KALLE HIEKKANEN

Lisäksi paikalla kävi muutama muukin, joten kokonaisuus linnun nähneitä oli noin 20.

Lintu tuli samalle paikalle vielä seuraavana aamuna 19.4., mutta ei viihtynyt kovin kauaa. Viimeinen havainto siitä tehtiin Korkalasta noin viiden kilometrin päästä samana iltana. Lopulta Kalle tehdessään ”kuponkia” RK:lle selaili kuviaan ja löysi ensimmäiset otokset siitä jo 8.4.2019 Ritokorvesta noin neljän kilometrin päässä bongareita keränneestä paikasta. Siellä pitkä ruoho ja risut haittasivat määrittämistä ja dokumentointia. Linnun pieni koko ja nilkutus kuitenkin kiinnittivät huomiota. Ensimmäinen havaintopäiväksi tuli sitten lopulta tuo 8.4.2019. Mahdollisesti lintu on ollut alueella jo 6.4., sillä yksittäisestä kanadanhanhesta on kymmenkunta havaintoilmoitusta ennen ensihälyä 6.–15.4.2019. Hanhimassoja selatessa pikkukanadanhanhen ohittaa helposti kanadanhanhena.

RK:lle lähteneeseen lomakkeeseen Kalle kirjasi 30.7.2019: *Kompakti kanadanhanhi lyhyt- ja kapeakaulainen ja ehkä kroppa suhteessa normi kanukkiin lyhyempi. Nokka mielestäni lyhyempi ja otsa jyrkempi kuin tava kanukilla. Monesti otsa selvästi pysty välillä loivempi mielialan mukaan. Värvitys aivan samanlainen kuin tavallisella suomalaisella kanukilla ei kaularengasta tai pronssin väriä rinnassa. Linnulla ei renkaita. Linkkaa vasenta jalkaa kävel-*

lessä. Ruokaileva lintu takaa katsottuna soikeahko kupeilta kapeampi kun lyno taas pyöreämpi. Seisaaltaan syödessä kaula melkein suorana alaspäin. Jalat ja nokka mustat.

Kohtalaisista kuvista huolimatta RK sijoitti linnun luokkaan d): lajilleen määrittämättömät pikkukanadanhanhet/pienikokoiset kanadanhanhet. Porissa havaittiin puolitoista vuotta myöhemmin ontuva pikkukanadanhanhi, jonka RK hyväksyi nimialalajin hutchinsii edustajana. Onko kyse yhdestä ja samasta linnusta? Kuvien ja videoiden tutkimista ja vaihtelua Porin linnun löytäjän Petteri Mäkelän kanssa. Näkyvimpinä yksilöivinä tuntomerkkeinä nousivat esiin linnun ontuminen, jalassa oleva patti ja leuan alla valkoisessa osassa oleva musta piikki. Nämä kaikki löytyivät sekä Porin 2020 että Tyrnävän 2019 ja myöhemmin 2021 yksilöiltä. Parhaiten vuoden 2019 yksilöltä nämä näkyivät viimeisen havaintopäivän illalla Korkalassa 19.4. kuvatulta videolta, jolta RK:n jäsen Petri Lampila poimi parhaat palat RK:n uudelleenarviointiin.

Keväällä 2021 oltiin herkistytty pikkukanadanhanhen mahdollisuuteen hanhiretkillä Tyrnävän ja Limingan pelloilla. Kanadanhanhi ei enää niin helposti menekään pikaisena kuittauksena pelkkänä kanadanhanhena. Sieltähän se sitten löytyi 6.4.2021. RK-ilmoitukseen kirjattiin löytötilanteesta Jokisil-

lalta Jyskylän pelloilta: *Tarkistelin hanhilössiä kaularenkaiden toivossa peruslaskennan (afab 480, abra 285, aalb 6) ja ensimmäisen renkaan LA8 jälkeen. Pitkässä sängessä vilahti valkoposken / kanadanhanhen pää. Jahas, tuohon pitää palata. Valkoposki puuttuu vuodareista ja Porin pikkukanadanhanhi voi aivan hyvin jo olla täällä. Seuraavalla kierroksella pää näkyi jo pidempään. Kanadanhanhihan se. Pieni nokka ja jyrkkä otsa. Taidanpa jättää kaularenkaiden etsinnän myöhemmäksi. Lähehän nyt käveleen. Lähtihän se pienen ikuisuuden jälkeen. Klenkkasee. Yes. Vanha tuttu taitaa olla siinä. Pirautan muutaman kilometrin päässä asuvalla Kallelle: onko kiireitä? Lastenhoito-ongelmia, mutta on silti paikalla alle 10 minuutin. Todetaan vielä jalan patti Kallen napsiessa kuvia ja laitetaan häily. Tälläkin kertaa lintu liikkui eri pelloilla useamman kilometrin säteellä, viihtyi lyhytnokkahanhien kanssa ja kävi varmaan niiden mukana yöpymässä Liminganlahdella. Aikahaitari oli melko tarkkaan sama, vuonna 2019 8.–19.4. ja vuonna 2021 6.–16.4. Pikkukanadanhanhea on yllättävän hankala poimia ruokailevien tai lepäilevien lyhytnokkahanhien löstistä.*

Jalassa oleva patti oli yksi selkeistä yksilöivistä tuntoimerkeistä vertailtaessa eri vuosien havaintoja. Tyrnävä 6.4.2021. © KALLE HIEKKANEN

Kokoeroa ei käytännössä juuri ole eikä myöskään selän värityksessä. Paljastava pää saattaa olla piilossa pitkiäkin aikoja. Kymmenien, satojen ja tuhansien lyhytnokkien parvia Tyrnävän seudulla keväällä riittää. Jotkut bongarit kehuivat vielä viimeisenä havaintopäivänä olevansa jo viidettä kertaa yrittämässä.

Leuan alla näkyvä musta piikki löytyi eri vuosien havainnoista. Tyrnävä 13.4.2021. © KALLE HIEKKANEN

Rariteetikomitean Hangossa 7.–8.3.2015 pidetyn kokouksen tiedotteessa julkaistu jaottelu pienistä kanadanhanhien taksoneista:

- nimialalajin hutchinsii pikkukanadanhanhet – A-kategoria
- alalajin minima pikkukanadanhanhet (leucopareia ei välttämättä poissuljettu) – E-kategoria
- alalajilleen määrittämättömät pikkukanadanhanhet – E-kategoria
- lajilleen määrittämättömät pikkukanadanhanhet/pienikokoiset kanadanhanhet.

TIIBETINHANHESTA UUSI SUOMENPINNA PPLY:LLE - JA LUMIHANHESTA ENTINEN PINNA

TAPANI TAPIO

Rariteetikomitea (RK) pyöräytti kokouksessaan 14.–15.3.2020 tiibetin- ja lumihanhen luonnonvaraisuutta kuvaavat kategoriat (kategoriat A–E) käytännössä lähes päittäin. Tämän seurauksena lumihanhi poistui PPLY:n lajilistalta, sillä kaikki lumihanhet, myös alalaji *atlanticus*, menivät E-kategoriaan ja tiibetinhanhi tuli salonkikel-poiseksi C-kategoriaan takautuvasti lähtien vuodesta 1995. Nyt osa PPLY:n tiibetinhanhivainnoista on C- ja osa E-kategoriassa, kun aiemmin kaikki olivat E-kategoriassa. Lumihanhista puolestaan kaikki ovat nyt E-kategoriassa, kun aiemmin osa oli A- ja osa E-kategoriassa.

Mylläyksen jäljiltä Suomen ensihavainto tiibetinhanhasta C-kategoriassa on 22.5.1995 Raahen Preiskarissa havaittu yksilö. Oman mielenkiintonsa kategoriaspekulointeihin tuovat lumihanhen pesintä ja pesintäyritykset vuosina 2013–2016 Simossa aivan PPLY:n alueen lähellä. Samat linnut havaittiin pesintöjen jälkeen Oulun seudulla. Kovin kaukana Pohjois-Pohjanmaalta ei ollut tiibetinhanhenkaan pesintä, sillä Suomen ensipesintä todettiin naapuriyhdistyksen LLY:n alueella Kemijärvellä vuonna 2008.

Lumihanhi A-luokasta tarhalinnuksi

PPLY:n lumihanhihistoria alkaa vuodesta 1954 (PPLY:n havaintoarkisto), jolloin tehtiin PLV:n (Pohjolan linnut värikuvina) mukaan kolme havaintoa perättäisinä päivinä: ensin 26.5. Hailuodossa 2ad, sitten 27.5. Ijuv Oulunsalossa ja lopuksi 28.5. Ijuv Hailuodossa, joka todennäköisesti sama kuin edellinen. Seuraavat nähtiin vasta 18 vuoden päästä 11.6.1972, jolloin Hailuodossa oli 3 ad lintua. Tahti jatkui edelleen harvana, sillä seuraavat yksilöt havaittiin 15 vuoden jälkeen Limingassa 18.4.1987. Vuosina 1987–1989 oli runsaasti havaintoja noin 14 yksilöstä havaintokuntina Hailuoto, Ii, Liminka, Lumijoki, Raahe, Siikajoki ja Tyrnävä. Tarkka yksilömäärä ei ole yksiselitteisesti tulkittavissa, sillä arkistohavaintoihin ei ole aikanaan merkitty tietoa siitä mitkä havainnot tulkitaan tehdyksi samoista yksilöistä. RK-aikakauden päättivät lokakuiset havainnot Hailuodosta vuonna 1996 ja Pudasjärveltä vuonna 1998.

Rariteetikomitean käyttämä kategorialuokittelu:

- A** Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena ainakin kerran vuoden 1949 jälkeen
- B** Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena vain vuosien 1800 ja 1949 välillä
- C** Laji, jonka karanneista tai vapautetuista yksilöistä on maahan syntynyt elinvoimainen populaatio tai yksilöt ovat peräisin toisen maan tällaisesta populaatiosta
- D** Laji, joka ei ole lähes varmasti luonnonvarainen (jolloin se sijoitetaan kategoriaan A) tai lähes varmasti karkulainen (kategoria E)
- E** Varma tai lähes varma tarha- tai häkkikarkulainen.

RK:n tarkasti lumihanhivainnot vuosituhanen loppuun asti ja sijoitti kaikki tarkastamansa 22 yksilöä A-kategoriaan. Luku sisältää PLV:ssä mainitut kolme sekä RK-kautta edeltäneet kolme yksilöä 11.6.1972. Kaikki hyväksytyistä joko ad, +1kv tai ilman ikämerkintää paitsi PLV:ssä mainittu nuori (2kv) lintu. Sinistä värimuotoa sinihanhi havaittiin kaksi yksilöä 25.4.1987 Limingassa.

Tarkastusvastuu siirtyi vuosituhanen vaihteessa alueellisille komiteoille. PPLY:n ARK jatkoi aluksi A-linjalla, 20.8.2001 sinihanhi Hailuodossa ja 17.8.2002 perusmuoto Hailuodossa. Näistä seuraava oli Hailuodossa 13.4.–2.5.2007 viihtynyt *atlanticus*-alalajin yksilö. Havainnon tarkasti RK. Kyseessä Suomen ensimmäinen ja toistaiseksi ainoa *atlanticus*. Kategoriakäsittelyn kannalta olennainen muutos alkoi vuonna 2009, jolloin havaittiin ensimmäinen värirenkaallinen yksilö 21.–22.5.2009 Hailuodossa. Lintu sijoitettiin E-kategoriaan, kun selvisi, että se oli rengastettu saksalaisessa tarhassa Düsseldorfin lähellä. Myöhemmin (15.8.2013 23:28) tarhalta saatiin viesti (Susanne Homma [susanne.homma@web.de]): *The birds come from a population which is free living since more than 25 years here in Germany*. Vapaasti suomennettuna ”villi ja vapaa populaatio jo 25 vuoden ajan”. Pikaisella laskutoimituksella 2013 – 25 = 1988. Oliko vuosien 1987–1989 havaintorypäs, 14 havaintoa 14 yksilöstä, jo tuosta tarhasta? Välivuoden jälkeen

Suomen toinen lumihanhen pesä löytyi kesällä 2013 Simon Leipäkarilta 3 km PPLY:n rajasta. © REIJO KURSULA

seuraava renkaallinen yksilö havaittiin vuonna 2011 Oulussa 15.4., Tyrnävällä 17.–23.4. ja Limingassa 20.–22.4. Vuonna 2012 olikin sitten enemmän havaintoja ja useammasta yksilöstä. Kaikki kuitenkin keväisiä kuten vuosina 2009–2011. Ensimmäinen yksilöä 19.–21.4. Pyhäjoella, Siikajoella ja lopulta Tyrnävällä ja sitten kuusi yksilöä Pyhäjoella, Raahessa ja Lumijoella 16.–19.5.

Vuonna 2013 alkoi taas uusi vaihe, kun lumihanhi pesi Simon Leipäreillä (Kursula ym. 2013). Pesimäpaikka on vain 3 km Xenuksen ja PPLY:n rajasta. Pesä löytyi 31.5. Pesältä nousseen emon lukurengas saatiin luettua (D27). Myös toisella emolla oli lukurengas. Tarkastuskäynnillä 25.6. emojen seurassa oli untuvikko ja pesässä oli höyhenin peitettyä kolme kuoriutumaton muna. Heti perään 1.7. kova etelätuuli nosti merenpinnan niin, että myöhemmin paikalla käytäessä 10.7. pesästä tai linnusta ei nähty jälkeäkään. 3.7. oli nähty emolintujen lähtevän saarilta etelään ja 4.7. Oulun Pateniemessä havaittiin todennäköisesti nämä samat linnut. Linnut viihtyivät pidempään Oulun seudulla. Myös toisen linnun rengas saatiin luettua (D63) Oritkarissa 14.–17.8.2013. Viimeisin havainto kahdesta linnusta tehtiin 20.8. Limingan Virkkulassa. Yksittäisestä linnusta (D63) oli havaintoja Oritkarista ja Kempeleenlahdelta syyskuun puoliväliin asti.

Seuraavana vuonna kuvio toistui: pesintä Simossa, alkusyksy Oulussa. Mahdollisesti linnut nähtiin jo matkalla pesimäpaikalle, sillä Iin Laitakarissa tehtiin havainto kahdesta lumihanhesta 9.5.2014.

Ensimmäinen havainto Simosta puolestaan tehtiin 19.5., jolloin edellisvuotisella pesäpaikalla oli pari (Salo-Oja ym. 2014). 6.6. löytyi pesä pari metriä edellisvuotisesta paikasta ja peitettyä yksi muna (ei haudottu). Kolmannella käynnillä 28.6.2014 ei lintuja enää näkynyt ja pesä oli tuhoutunut / hajotettu. Viimevuotisista emoista toinen nähtävästi kuoli loppukesästä 2013 Oulun suunnalla, ja toinen oli nyt uusi (keltaiset lukurengat D49 ja D63). Oulun Äimärautiolta tehtiin havaintoja 13.–22.8. kahdesta ja Kempeleenlahdelta 23.–29.8. yhdestä yksilöstä.

Kuvio toistui vielä kahtena vuonna. 19.5.2015 D49 oli nelimunaisella pesällä vartiossa, 18.6. löytyivät munankuoret noin neljästä munasta pesän ympärillä, 16.7. 1 ad + 1 maastopoikanen. Toinen emo oli mystisesti poistunut pesäpaikalta (Salo-Oja ym. 2015). PPLY:n alueelta havaintoja tuli yhdestä linnusta kerrallaan: 9.5. Raahessa, 9.5., 11.5. ja 16.5. Hailuoto, 31.5.–9.6. Raahessa ja 11.–26.8. rengastettu D49 Oulu Oritkari. Keväällä 2016 D49 ja D93 olivat Oritkarissa 3.–5.5. Sirriin raportoitui rengastettu emo (tn. D49) 21.–31.5. var-

2013	D27	D63
2014	D49	D63
2015	D49	?
2016	D49	D93

Lumihanhi pesi Simon Leipäreillä neljänä vuotena lähes samassa kivenkolossa, mutta pariskunta vaihtui vaihteittain kokonaan D27&D63 => D49&D93.

Simon Leipäkarilla pesinyt lumihanhipari (lukurenkoot D27 ja D63) viihtyi Oulun Oritkarin kivikoissa 14.–17.8.2013. D63 havaittiin vielä myöhemmin yksinään Oritkarissa 28.8.2013. © ESA HOHTOLA

tiossa pesällä, jota rakennettu ja jossa untuvia, mutta johon ei ilmaantunut munia. Pesä oli käytännössä samassa kivenkolossa kuin aiempina vuosina (Salo-Oja ym. 2016). D93 tavattiin taas Oritkarissa 26.6.–18.7., yksittäinen lintu 6.8. Lumijoella ja renkaallinen lintu 10.–18.8. Limingan Virkkulassa.

Vuonna 2017 havaintoja ei enää tehty Simosta. Oulun Pateniemessä nähtiin keväällä pohjoiseen muuttava lintu mahdollisen sinihanhen kanssa 21.5. ja sitten renkaallinen lintu 16.–31.8. tutuilla paikoilla Oritkarissa ja Kempeleenlahdella. Tämän alueen havainnot loppuivat siihen. Vuonna 2018 havaittiin muuttava lintu 20.4. Oulaisissa ja 28.4. Kempeleessä. Vuosi 2019 meni ilman havaintoja. Vuonna 2020 tehtiin muuttohavainnot 1.5. Kärsämäeltä 1 SE ja Hailuodosta 2 N.

ARK käynnisti vuonna 2019 lumihanhiin uudelleen käsittelyn, koska havaintojen sijoittelu kategorioihin A ja E oli ollut horjuvaa. Ääritapauksessa ”huonosti nähty” oli sijoitettu A-kategoriaan, koska renkaista ja tarha-alkuperästä ei ollut todisteita ja toisaalta ”hyvin nähty” puolestaan E-kategoriaan renkaiden takia. Kaikista vanhoista havainnoista aktivoitiin selvittelykierros. Ennen päätösten tekemistä kyseltiin kuitenkin mitä linjauksia muissa ARK:issa ja RK:ssa oli käytetty. Lumihanhi oli RK-laji vuoden 1999 loppuun asti. RK:n puheenjohtava William Velmala totesi, että RK:n perinteinen linjaus on ollut, että yksilö on ”syytön kunnes toisin todistetaan”. Tätä periaatetta oli käytetty myös parissa ARK:ssa ja PPLY:n linjaus oli ollut periaatteessa sama.

Tähän haluttiin kuitenkin muutos, koska käytännössä kaikki 2000-luvun PPLY:n alueella kohdulla nähdyt yksilöt oli todettu rengastetuiksi.

Melko suurella todennäköisyydellä suurin osa niistä linnuista, joiden jalkoja ei oltu saatu tarkistettua, olivat myös rengastettuja tarhalintuja. RK-aikakauden jälkeen Saksan E-kategorian rengaslintuja on esiintynyt merkittävästi runsaammin ja erityisesti Pohjois-Pohjanmaalla. Laajemmassa kuvassa todettiin, että muualla Euroopassa lumihanhi pääsääntöisesti ei ole A-kategoriassa. Selvisi, että lumihanhi oli mukana RK:n kategoriapohdinnoissa. PPLY:n omat selvitykset keskeytettiin ja jäätin odottamaan RK:n linjausta.

RK:n päätös keväällä 2020 siirtää kaikki lumihanhet kategoriaan E oli yllättävä ja raju. Reilu kolmannes ARK:n hyväksymistä havainnoista vaihtoi kategoriaa A:sta E:hen, sillä päätöshetkellä PPLY:n ARK:n käsittelemistä havainnoista 12 oli sijoitettu A- ja 19 E-kategoriaan. Näiden lisäksi RK oli käsitellyt 2000-luvulla yhden lumihanhen *atlanticus*-alalajin havainnon (Hailuoto 13.4.–2.5.2007) ja sijoittanut sen A-kategoriaan. RK-kauden kaikki havainnot (17 havaintoa, 19 yksilöä) olivat A-kategoriassa samoin kuin PLV:hen mukaan otetut vuodet 1954 linnut (3 havaintoa, 3 yksilöä).

Nyt tilanne on harvinaisen selkeä, kun kaikki lumihanhet ovat kategoriassa E. Kategoriakeskustelujen lomassa **Toni Eskelin** PPLY:n ARK:sta totesi: ”Todennäköisyys luonnonvaraiseen lumihanheen on täten mielestäni huomattavan pieni ja sen toteaminen vaatisi käänteistä dokumenttia, esim. jenkki-rengasta”. Jäädään odottamaan tätä jenkki-rengasta, jotta saadaan pakollinen tilastopoikkeama!

Tiibetinhani pinnakeloiseksi

Rariteettikomitean päätös siirtää tiibetinhani C-kategoriaan takautuvasti ei sinällään ollut yllättävä (RK 2020). Yllättävää oli kuitenkin vuosiluku niinkin kauas historiaan kuin vuoteen 1995. Sitä ennen RK oli hyväksynyt PPLY:n alueelta seitsemän ja koko Suomesta yli 30 havaintoa E-kategoriaan. PPLY:n havainnot ennen rajavuotta 1995: 3.–21.7.1987 Hailuoto 2, 20.5.1988 Siikajoki 2, 12.6.1988 Siikajoki, 6.7.1988 Hailuoto, 19.8.–25.09.1988 Siikajoki, 25.6.1992 Hailuoto ja 14.8.1992 Siikajoki. Havainnot on kirjattu tarkemmin verkossa olevaan ja päivittyvään PPLY:n harvinaisuushavaintojen listaan. C-kategorian aloitusvuodelle löytyy Raahen ensihavainnon 22.5. lisäksi havainnot 29.5. Vironlahdelta ja 28.6. Hailuodosta. Viime vuosituhannele eli RK-aikakaudelle PPLY:n alueelta tuli enää havaintoja vuonna 1998, jolloin viidestä havainnosta yhdessä oli kaksi ja kaikissa muissa yksi yksilö: 27.7. Sii-

Tiibetinhänhen Suomen ensipesintä Kemijärvellä todettiin 14.6.2008. Kaksi poikasista menehtyi heinäkuun lopulla. Toinen jäljelle jääneistä vietti seuraavan talven Ranuan eläinpuistossa katkottuaan siipisulkiain ja toinen lähti vanhempiensa mukana muutolle. © PIRKKA AALTO

kajoki, 16.–19.8. Siikajoki, 18.9. Taivalkoski 2, 23.9.–5.10. Oulunsalo ja 17.10. Raahe.

Vuosituhanen vaihteessa tiibetinhänkien tarkastusvastuu siirtyi alueellisille komiteoille. ARK-kaudella vuosina 2000–2019 PPLY:n alueella nollavuotia oli viisi. Eniten havaintoja tehtiin viimeisenä ARK-vuotena 2019, jolloin seitsemässä havainnos-

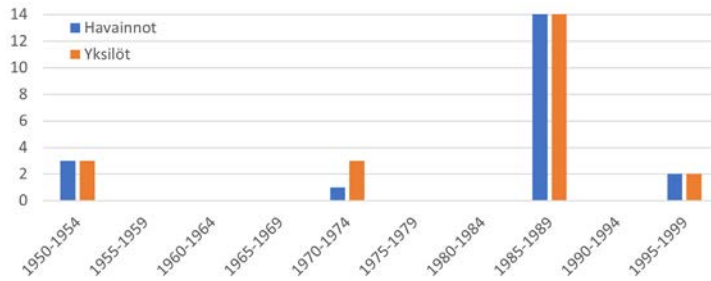

Kemijärvellä rengastettiin 15 tiibetinhänkeä vuosina 2007–2009. Rengashavainnot toivat runsaasti uutta tietoa lajin liikkumisesta ja pesimisestä. © MATTI TOLVANEN

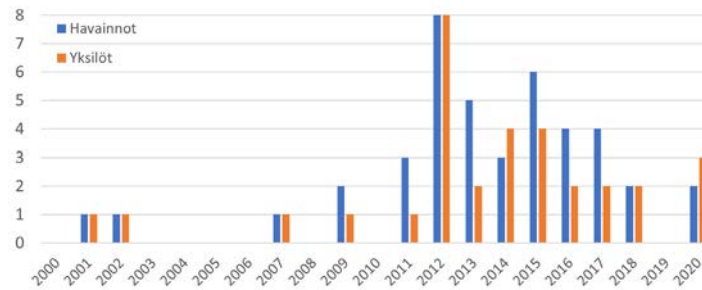
sa oli yhteensä 11 yksilöä. Suurin kerralla havaittu määrä nähtiin 4.–8.9.2013, jolloin Limingan Virkkulan parvessa oli 7 yksilöä. Vuodesta 2020 alkaen tiibetinhänki ei kuulu enää tarkastettaviin lajeihin.

Kategoriakeskustelua on käyty erityisesti Kemijärven Sellun jätevesialtaalla 2000-luvulla kesetintien yksilöiden tiimoilta. Keskustelun primus motorina on toiminut kemijärveläistynyt Pirkka Aalto, mm. Linnut.lehti 3/2008, Rengastajan vuosikirja 2010, Kokko 2010 ja Annahan ollakkahan kertomuksia Kemijärvellä 2012. Tiibetinhänhet löysivät Stora Enson jätevesialtaan Kemijärvellä vuonna 2001, jolloin niitä havaittiin kymmenen yksilöä. Kolme niistä tulkittiin jonkinlaisiksi risteymiksi. Tämän jälkeen vuosittaiset maksimit olivat vuoteen 2010 asti 19, 15, 18, 25, 15, 24, 20, 15 ja 2. Vuoden 2010 jälkeen tiibetinhänhet eivät enää saapuneet Kemijärvelle. Yksittäisestä linnusta on kuitenkin havainto vielä vuosina 2015 ja 2019.

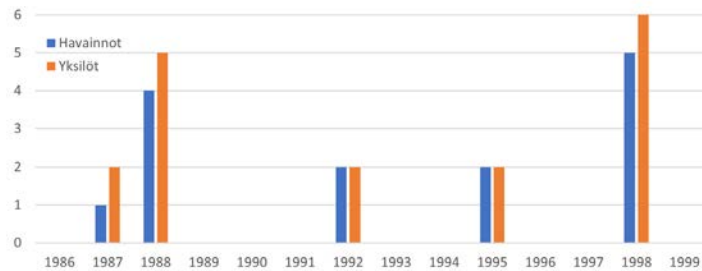
Kesällä 2007 linnuista rengastettiin yhdeksän alumiinirenkailla ja muovisilla lukurenkailla. ja myöhemmin vielä kuusi lisää. 14.6.2008 todistettiin tiibetinhänhen ensipesintä Suomessa, kun tiibetinhänhipari ui Kemijärven Pitkän sillan kupeessa neljän untuvikon kanssa. Rengashavaintojen perusteella yksi rengashänki pesi Hollannissa ja Hollanti paljastui myös todennäköiseksi pääasialliseksi Kemijärvellä viihtyneiden hänkien talvehtimisalueeksi. Rengaslintujen vähyys Kemijärvellä vuoden 2007 jälkeen viit-

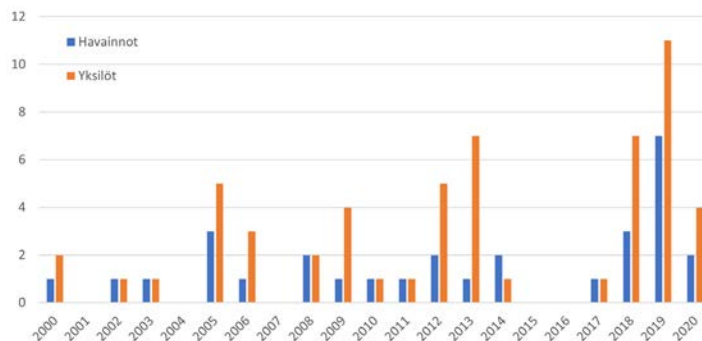
Lumihanhet PPLY:n alueella RK-kauden eli vuoden 1999 loppuun asti. Yhteensä 20 havaintoa, joissa 22 yksilöä. Luvut sisältävät PLV:ssä mainitut vuoden 1954 linnut (2 ad, 1juv).

Lumihanhet PPLY:n alueella ARK-kaudella 2000–2020. Yhteensä 42 havaintoa.

Tiibetinhahnet PPLY:n alueella RK-kauden loppuun (1999) asti. E-kategoriakauden eli vuoden 1994 loppuun mennessä yhteensä 7 havaintoa, joissa 9 yksilöä. C-kategoriakaudella vuosina 1995–1999 yhteensä samoin 7 havaintoa, joissa 8 yksilöä.

Tiibetinhahnet PPLY:n alueella ARK-kaudella 2000–2019 yhteensä 52 yksilöä ja sen jälkeen vuonna 2020 neljä yksilöä.

tasi siihen, havaitut hanhet olivat pääasiassa nuoria pesimättömiä lintuja, jotka siirtyivät seuraavina vuosina jonnekin muualle pesimään. Osa Kemijärven linnuista on voitu havaita PPLY:nkin alueella vuosina 2001–2010, mutta suorien yhteyksien ve-

täminen on käytännössä mahdotonta. Kemijärven rengaslinnuista ei ole PPLY:n havaintoja.

PPLY:n alueella on havaittu 2000-luvulla noin 60 yksilöä. Helposti tunnistettavana lajina sen komiteatarkistuksista luovuttiin vuodesta 2020 alkaen.

☑ ENSIMMÄISTÄ KERTAA POHJOIS-POHJANMAALLA

SUOMENPINNA TIIBETINHANHESTA NOJATUOLISTA

Tarhalinnuksi luokiteltu tiibetinhani tuli salonki- ja pinnakelpoiseksi keväällä 2020, kun Rariteetikomitea päätti, että lajin havainnot sijoitetaan C-kategoriaan takautuvasti lähtien vuodesta 1995. Päätöksen seurauksena Heikki Tuohimaa totesi nojatuolistaan saaneensa ensimmäinen Suomenpinnansa. Suomen ensihavainto tiibetinhahesta C-kategoriassa on hänen 22.5.1995 Raahen Preiskarista löytämänsä yksilö.

Heikki Tuohimaa, mitä muistat Raahen Preiskarin tiibetinhahihavainnosta 22.5.1995?

Yllättävänkin paljon. Monet nuoruusaikojen havainnot muistan muutenkin hyvin. Olin tuohon aikaan varusmiespalvelusta suorittamassa. Sieltä oli nyt kohdalleni suotu kaivattu loma. Kaikki eivät ymmärrä, mutta jospa näissä piireissä löytyy ymmärrystä, että saatoin käyttää sen lintujen enkä tyttöjen perässä muiden nuorukaisten tapaan. Olin soudellut aamulla Preiskarin saareen. Arktista muuttoa seuratessa saaren länsipuolella lähiluodolla ruokaili tämä helposti tunnistettava hanhi. Vain maltillista iloa tunsin tuolloin tarhalintuna pidetystä lajista, vaikka elis se olikin. Jossain vaiheessa hanhi nousi, kierteli ja äänteli ja otti kurssin kohti pohjoista.

Mikä oli ensireaktiosi kuultuasi, että olet tehnyt Suomen ensihavainnon pinnakelpoisesta C-kategorian tiibetinhahesta?

Lähinnä tämä tapaus tuntui huvittavalta, ei juhlalliselta. Tieto tuli PPLY:n WhatsApp-ryhmän kautta, muistaakseni Lampilan Petriltä. Rariteetikomitean pensselin vedossa sattui siis kohdalleni arpaonnea. Valittu vuosi olisi voinut olla joku muukin. Petri varoitteli, että muutoksia voi olla taas edessä.

Mitä mieltä olet nojatuolipinnoista ja kauas historiaan menevistä kategoriamuutoksista?

Harvinaisilla linnuilla ja erilaisilla pinnalis-

toilla on minulle paljon merkitystä. Asia on näin, vaikka yhden linnun takia en lähde kauas ajelemaan, eikä pinnojen keruu ole kuin osa monipuolista harrastustani.

Pinnojen keruuta voidaan ajatella jännittävänä urheiluna, mikä antaa lintuharrastukselle tavoitteita. Välttämätöntä siinä on pinnalaskentatapojen vertailukelpoisuus. RK ja Bongariliitto tekevät tärkeää vaikeaa työtään. Lajien ja kategorioiden määrittelyissä olen nyökkäävä rivimies, vailla aihepiirin syvää ymmärrystä. En osaa kuvitella nykysysteemille vaihtoehtoa.

Mitkä ovat top 3 havaintosi?

Neljä kertaa olen löytänyt tai ollut löytämässä sellaisen linnun, josta havainto oli löytämishetkellä Suomen neljäs ko. lajista. Löytämishetkellä näistä amerikantukkasotka, tiiralokki ja ruostesiipirastas olivat lintuyhdistysten (Birdlife Keski-Pohjanmaa tai PPLY) toimialueille uusia lajeja, joten voittakoon ne amerikankurnitsan, joka oli PPLY:n alueella kahdesti aiemmin havaittu. Niiden edelle kuitenkin nostaisin jääalokin Lapaluodossa 5.2.2000, kun se on niin tarunhohtoinen laji ja oli ensimmäinen havainto Suomesta 70-luvun jälkeen. Melkein kaikkia harvinaisuuksia on nähty 80-luvulta alkaen välineiden kehittymisen ja tiedon lisääntymisen takia useammin kuin ennen vanhaan, mutta jääalokki on ollut poikkeus.

Ensimmäinen lapinpöllö tai ruokki, massamuutot, myyrähuippujen pöllökevää ja monet muut kokemukset ovat kyllä myös mahtavia unohtumattomia elämyksiä, jopa niin, että voisin laittaa jotakin niistä harvinaisuuden löytämisen edelle. Vaikeaa elämyksiä on verrata.

Toivottavasti paras havainto on edessä. Haluaisin kokea Suomenpinnan löytämisen, niin että sen tunnistaisi ja tiedostaisi havaintohetkellä.

Kirjallisuus

- Aalto, P. & Piisilä, P. 2008: Suomen tiibetinhänhet – tarhakarkulaisesta pesimälajiksi. - Linnut 43. (33) 16–19.
- Aalto, P. 2011: Tiibetinhänhia ja muita jätevesijärven kummallisuuksia – Rengastajan vuosikirja 2010: 4–7.
- Aalto, P. 2012: Tiibetinhänhestä uusi pesimälaji Suomeen – Kokko 2010: 63–66.
- Aalto, P. 2012: Kemijärven tiibetinhänhet yllättivät lintututkijat – Annahan ollakkahan kertomuksia Kemijärveltä 2012: 212–215.
- Kursula, R., Kärkkäinen, J. & Ylimaunu, J. 2013: Lumihanhi pesi Simon Leipäreillä 2013 - Suomen toinen pesimäpaikka – Sirri 38: 60–61.
- PPLY:n harvinaisuushavainnot (havaintoarkisto) <http://www.pply.fi/havainnot/pplyn-lajiliista/pplyn-harvinaisuushavainnot/> viitattu 15.8.2021
- Rariteettikomitean sivut <https://www.birdlife.fi/havainnot/harvinaisuudet/rk/>
- Rariteettikomitean kokous Hangossa 14.–15.3.2020 <https://www.birdlife.fi/havainnot/harvinaisuudet/rk/tiedottaa/>
- Salo-oja, E., Suopajarvi, M. & Ylimaunu, J. 2014: Pesimäkausi 2014: Alkukesän kylmyys pienensi pesimätulosta – Sirri 39: 34–45.
- Salo-oja, E., Suopajarvi, M. & Ylimaunu, J. 2014: Pesimäkausi 2015: Kylmä ja tuulinen alkukesä verotti poikastuottoa – Sirri 40: 34–43.
- Salo-oja, E. & Ylimaunu, J. 2014: Pesimäkausi 2016: Sateinen alkukesä verotti jälleen poikastuottoa – Sirri 41: 32–41.
- Salo-oja, E., Suopajarvi, P. & Ylimaunu, J. 2017: Pesimäkausi 2015: Kylmä ja tuulinen alkukesä verotti poikastuottoa – Sirri 42: 34–43.

PARASTA PERINTEISTÄ JA DIGIAVUSTEISTA HAMMASHOITOA KASTEELLISSA

Kajaanintie 79, 90230 OULU

ILMAINEN AUTOPARKKI

EI TOIMISTOMAKSUA

TERVETULOA!

HAMMASLÄÄKÄRIASEMA
KASTEELIN KRUUNU

AJANVARAUS www.kastellinkruunu.fi tai p. 0400 572 259

Tarjoamme PPLY:n jäsenille -10 % hammashoidosta!
Ilmoita jäsenyydestäsi vastaanotolle tullessasi. Tarjous koskee myös perheenjäseniäsi!

MÄMMIOJAN HUUKKAJA

PENTTI HUKKANEN

Kesäkuun 19. päivänä 2007 olin Sievissä Ojanperässä sahaamassa liiterille tuotuja rankoja metrisiksi ja kuntoilumielessä tietysti pokasahalla, vesurilla aisaten, paksuimmat haloiksi lyöden ja pinoten liiterin seinustalle katokseen, jonka olimme vaimoni siskon miehen kanssa rakentaneet tuoreille puille kuivumista varten. Mutta kuten tunnettua, työssä tulee taukoja, ja ellei tule, tauko pitää ottaa. Oikeastaan tarkoitus olikin käydä tarkastelemassa työn ohessa pöllöjä.

Niinpä lähdimme Huhtalan Kaukon kanssa tarkastamaan varpuspöllön pönttöjä. Haaralassa varpuspöllö oli jättänyt pesinnän, jossa se hautoi pitkään yhtä munaa, kunnes pitkästyi hommaansa. Toinen muna oli lähes ehjänä maassa pönttöpuun alla ja kolmas löytyi istumapuun alta. Kaikkiaan pesässä oli ollut viisi munaa hautomisen alussa. Varpuspöllön menettely herätti meissä ihmetystä. Kaukon kokemuksella tämäkään ei ollut linnuilta täysin uusi oikku, vaikka ihmetytti edelleenkin. Pesässä olleen munan mitat olivat: 28,9 x 23,3 mm.

Mutta Pillilässä, siellä Hullulan lähistöllä, oli jo isot poikaset pesäpöntössä, yhteensä 8 poikasta. Mitattiin sattumanvaraisesti kaksi 9.6.2007 rengastettua poikasta, joiden huomasi Markun rengastusvihkosta olleen suurin ja pienin: Suurin BV 37249, siipi 70 mm, paino 65 g. Nyt 93 mm / 72 g. Pienin BV 37250, siipi 53 mm, paino 55 g. Nyt 80 mm / 66 g. Suurimman siipi oli kasvanut 23 mm / 10 pv = 2,3 mm / pv. Ja pienimmän 27 mm / 10 pv = 2,7 mm / pv.

Teerimaassa oli 6 isoa poikasta, joiden kasvua ei mitattu, mutta emo ansaitsee kunniamaininnan: Se oli BV 37211, joka oli rengastettu pesivänä emona pöntöstämme edellisenä vuonna 24.5.2006 Sievin Maitolassa, noin 3 km Teerimaasta pohjoiseen.

Seuraavan päivän kohdalle (20.6.2007) olin merkinnyt päiväkirjaani: puun sahausta, aisaamista ja pinoamista koko päivä. Mutta seuraavana aamuna (21.6.) kävimme Kaukon kanssa Jyringissä huuhkajareviirillä. Emme kuitenkaan löytäneet mitään tuoreita merkkejä huuhkajan pesinnästä, kuten edellisvuonna 2006, vaikka emme silloinkaan pesää löytäneet. Vasta syksyllä Kauko oli pesäpaikan löytänyt. Pellon reunakuusikko, josta olimme huuhkajan oksennuspalloja ja muita jätöksiä löytäneet, oli

nyt hakattu.

Huuhkajan pesän ja kolme poikasta löysimme vasta seuraavana vuonna 17.6.2008, jolloin pyysin Oivaakin mukaamme, mutta hän ei joutanut. Oiva tuli sitten ottamaan kuvia, kun soitin hänelle pesän ja poikasten löytymisestä. Jo heti autolta lähtiessämme oli vaikuttanut lupaavalta huuhkajan suhteen, sillä varikset olivat vilkkaasti äänessä. Varikset nostavat kovan metelin, jos ne ovat tietoisia huuhkajan läsnäolosta.

Lähdimme kävelemään pellolle vievää traktoriuraa ja jonkin matkaa kuljettuamme huomasimme suuren pystyyn jääneen juurakon, joka piti tarkastaa ja jota kohti lähdin oikaisemaan horsmaa kasvavaa vaikeakulkuista mättäiköille aurattua vanhaa hakkuuaukiota pitkin. Kauko jatkoi traktoriuraa kiertäen vaikean ryteikön. Ison juurakon luona ei ollut mitään, mutta jonkun matkan päässä oli pienempi juurakko ja ilmoitin Kaukolle: tässä on ollut huuhkajan poikasten leiripaikka! — Tallattu tanner, mutta saalisjätteitä liian vähän pesäpaikaksi.

Kun lähdin eteenpäin, kuulin närhen rääkäisyjä muistuttavia ääniä: Poikasen kerjuuääntä! Lähdin kulkemaan rääkäisyjä kohti, mutta äänet tuntuivat etääntyvän edelläni kuin olisivat koko ajan yhtä etäällä. Sitten hoksasin asian ja huusin Kaukolle: Emo narraa minua ja houkuttelee pois! Ja ihan kuin huuhkajaemo olisi ymmärtänyt puheeni. Se nousi maasta ja lähti lentämään matalalla hakkuuaukean yllä pois päin ja näin sen kohoavan kuusen latvustoon istumaan näkymättömiin. Sitä ei kyllä olisi sil-

Huuhkajanpojat löydetty! © OIVA KANKAANPÄÄ

Huuhkajan pesä Sievissä 17.6.2008.

© OIVA KANKAANPÄÄ

mällä siitä erottanut, ellei olisi nähnyt, mihin se istui.

Kuulin Kaukon huutavan: No, siinähan se on poikanen! — Missä? — No, siinä jalkasi vieressä, koivupensaan juurella! Huomaan poikasen ja huudan: Siinä on toinenkin! — Pensaas toisella puolella on kolmaskin! Ihastelemme hetken isoja poikasiasi.

Käymme sitten katsomassa löytämääni leiri-paikkaa, mutta Kauko sanoo: Kyllä tämä on pesä-paikka! Minusta paikka oli liian vaatimaton, koska ei ollut paljon jätteitä. Kauko kuopaisi pesän pohjaa ja näytti, kuinka jätteitä löytyy. Tässä se huuhkaja on pesinyt. Oiva, vaimoni sisaren mies, tulee paikalle ja pääsemme huuhkajan poikasten kanssa filmitäh-diksi.

Kävimme Kaukon kanssa pesäpaikalla vielä 11.7.2008, koska Kauko halusi tutkia saalisjätteitä. Löysimme kahden huuhkajan poikasen jäänteet. Ne olivat kuolleet ravinnon puutteeseen ja joutuneet suurimman ja vahvimman poikasen suihin. Tämä on Kaukon kokemuksen mukaan ihan tavallista heikkoina myyrävuosina.

Löytyi suurten oksennuspallojen lisäksi saalis-jätteitäkin: jäniksen luita ja kypälä sekä pienempiä luita sieltä täältä syönnöspaikoilta. Jäniksenpoika-siakin oli syöty ja variksen ja lokinkin sulkia löytyi. Löytyivät myös mehiläishaukan jalat kiveiltä. Se harmitti, koska mehiläishaukat ovat vähentyneet kovasti, ainakin täällä Pohjois-Pohjanmaalla 1990-luvulta lähtien, mutामीin vuosittain tavattaviin yksilöihin. Meidänkin, Markun ja minun, tiedossamme on vain kaksi onnistunutta pesintää Kiimingistä, Jäälissä 1989 ja 1990 sekä kolme epäonnistunutta pesintää Huttukylässä 1995, 1998 ja 2001. Vain jonkun yksittäisen mehiläishaukan olemme sen jälkeen enää nähneet.

Mutta meitä Kaukon kanssa kiinnosti löytää vielä se suurin poikanen, mikä olikin minulle hyvää jatkokoulutusta huuhkajan poikasten etsintään. Se kyllä vaati aikaa ja kulkemista ristiin rastiin hakkuu-aukealla kasvuston seassa erilaisia merkkejä hakien ja seuraten. Joskus emo voi omalla käyttäytymisellään auttaa poikasten löytämistä, jos osaa tulkita ”kieltä”.

Menin katsomaan erään korkean juurakon päällystää, mutta siinä ei ollut mitään käynnin merkkejä. Sen sijaan juurakon juurella varjoisassa paikassa oli joku kuollut linnunpoikanen. Kauko totesi, että se on kuovin poikanen ja se on tuotu viileään ”komeroon” valmiiksi poikasta varten, kun illalla tulee ruoka-aika. Se poikanen on nyt tässä aivan lähellä, 10 metrin säteellä. Ja siitä se lähes aikuisen kokoinen, vielä lentokyvytön, poikanen löytyikin koivupensaan juurelta hyvästä ja suojaisesta piilo-paikasta.

Tämä huuhkajareviiri Sievin Jyringissä oli kiinnostanut meitä jo syksystä 1992 lähtien, jolloin kävin hakemassa keskiviikkona 16.9.1992 Sievistä Autiolta perunoita 270 kg talveksi, sekä porkkanoi-ta ja punajuuria maakellariimme Jääliin, nykyiseen Ouluun. Satuini poikkeamaan samalla reissulla Kankaanpään Oivan luona. Teijokin oli kotona ja alkoi kertoa, että hän oli löytänyt kuolleen huuhkajan met-sästä, eikä se ollut kuulemma kovin kaukana.

Teijo kävi pyynnöstäni hakemassa sen ja ker-toi, että se oli vähän eri paikassa kuin pari päivää aikaisemmin. Arvelimme, mikähän sitä oli siirtänyt. Otin huuhkajan mukaani Ouluun ja vein sen seuraavana päivänä Kaukolle yliopistolle. Kauko tarkasteli sitä ja sanoi sen olevan sen kesän poika-nen: siipisulat samanväriset, pään sulat vielä vajaasti kehittyneet. Kaukon mukaan se oli kuollut nälkään.

Huuhkajanpoika löytyi pensaas juurelta.

© PENTTI HUKKANEN

Kerroin myös ihmettelystä, koska se oli Teijon mukaan eri paikassa kuin löytöpäivänä. Kauko arveli, että kettu otti sen kokeeksi mukaansa, mutta oli vielä jättänyt siltä varalta, että se virkoaa. Ketuilla on huuhkajista sellaisia kokemuksia, että hiljaiset hyökkääjät ovat vaarallisia.

Huuhkajan salaperäisestä asustamisesta kerroo se, että ensimmäinen poikaspesä tällä reviirolla löytyi vasta 16 vuotta myöhemmin, 2008, vaikka huuhkajan huutelua oli kuulunut keväisin ja Kauko oli käynyt monina kesinä pesää etsimässä. Usein kävimme yhdessäkin. Monena syksynä saimme kuulla, että huuhkaja oli törmännyt autoon näillä tienoilla. Ne olivat nuoria huuhkajia ja päättelimme, että on se sittenkin taas jossain lähellä pesinyt, vaikka emme pesää löytäneet. Vuonna 2006 syksyllä Kauko soitti, että oli löytänyt pesän korkean kannon juurelta. Olimme kuulemma kesällä menneet aika läheltä, mutta emme olleet huomanneet. Ehkä se oli ollut mielestämme liian avonaisella paikalla ja tullut siten meille ylenkatsoiksi kannoksi. Poikaset olivat varmaan olleet silloin pesässä. Jätteiden määrästä päätellen pesintä oli Kaukon kokemuksen mukaan onnistunut. Emo osasi olla hiljaa, eikä paljastanut hätäilemällä meille pesäänsä.

Käytyämme katselemassa vielä tuulihaukkoja Sievin entisen Evijärven järviuivilla palasin takaisin puusavottaani. Olin jo hyvässä vauhdissa rankojen kimpussa ja arvelin saavani ne sahatuiksi ja pinoon seuraavana päivänä, joka on perjantai 22.6.2007 ja juhannusaatto. Metrisiä pöllejä olikin jo hyvänlainen kasa odottamassa aisaamista tai halkaisua, kun Markku soitti. Hän kertoi, että Heikkisen Jari oli ollut aamulla koiraa ulkoiluttamassa metsälentkillä Oulussa Mämmiojan maastossa ja huuhkaja oli tullut varoittelemaan. Jari oli pyytänyt Markkua kaveriksi etsimään huuhkajan pesää. Markku oli itse Kuusamossa tutkimassa lapintiaisia ja kysyi, voisinko minä lähteä Jarille kaveriksi? Lupasin juhannuksen jälkeen lähteä. Mutta Jari halusi lähteä jo samana iltana, koska hän lähtee Kainuuseen juhannukseksi ja viipyy siellä pitempään.

No, eihän siinä muu auttanut, kuin lyödä vesuri pölkynokkaan ja lähteä ajelemaan Oulua kohti. Kuulosti se sen verran mielenkiintoiselta tapaukselta. Soitin Jarille, että minä tulen ja hahmottelin aikataulua, milloin olisimme valmiit lähtemään metsään.

Olin kotonani Oulussa klo 19.45 ja lähdimme Jarin kanssa ajelemaan huuhkajapaikalle klo 20.30. Mutta metsäautotien poikki oli lukittu vajeri, kuten Jari arvelikin. Minäkin olin kuullut jotain tämän

maanomistajan erikoisista toimista.

Eihän siinä muu auttanut, kuin rohkaista mielensä ja lähteä kysymään avainta. Muutaman kilometrin kävely autolla ajettavaa tietä pitkin tuntui turhauttavalta ja liikaa aikaa vievältä iltamyöhällä. Ajoimme talon pihaan. Minua hirvitti lähteä kolistelemaan vieraan maalaistalon ovelle yhdeksän aikaan illalla. Jäin jännityksen vallassa odottamaan autoon, kun Jari meni rohkeasti ovelle koputtelemaan. Jonkin ajan kuluttua ovi avautui ja näin vanhanemännän ilmestyneen ovelle. Tovin keskusteltuaan emäntä veti oven kiinni. Mutta kun Jari jäi ovelle odottelemaan, niin toivo avaimesta sittenkin heräsi. Kun ovi avautui toisen kerran, niin Jari sai avaimen käteensä. Huokaisimme helpotuksesta ja lähdimme ajamaan tiesululle.

Mutta pettymyksemme olikin vain vaihtanut paikkaa: avain ei meinannutkaan passata siihen lukkoon! Mitä nyt tehdään? Menemmekö sanomaan, että tämä oli väärä avain? Sitä emme enää kehtaa tehdä. Tuosta portin vierestä voisi melkein ajaa autolla, arvelemme. Sitten Jari huomaa, että vajeri onkin vain valelukossa. Ja niin pääsemme autolla eteenpäin, eikä tarvitse turhaan kävellä, kun on hyvä tie.

Kun autolla ei kannata enää pitemmälle ajaa, niin lähdimme kävelemään metsää pitkin sinne, missä huuhkaja oli aamulla varoitellut. Mutta nyt huuhkajaa ei näkynyt, eikä sen varoituksista saanut mitään vihjettä pesästä eikä poikasista.

Tulimme erään hakkuuaukean kulmaan ja näin aukealla muutaman pystyyn jätetyn puun mäntyryhmittymän. Sanoin Jarille, että tuonne kai sitä pitää ensiksi suunnistaa, ja lähdimme kulkemaan mäntysaarekettä kohti.

Jonkin matkaa kuljettuamme huomaan vasemmalla metsän reunassa, josta olemme viistottain loitonemassa, vankkaoksaisten männyn. — Tuo mänty sopisi hyvin huuhkajan istumapuuksi. Kannattaisi käydä katsomassa, onko juurella mitään jätteitä tai muita merkkejä.

Jari lupaa käydä ja minä jään istumaan kannolle, vaikka minuakin olisi se mänty kiinnostanut. Siinä kannolla istuessani katselen puustosaarekettä, jonne olemme menossa. Katseeni kiintyy siellä noin 100 metrin päässä olevan saarekkeen mäntyjen välissä maassa olevaan möykkyyn: Onko se kanto vai joku muu?

Jari palaa tarkastuskäynniltä ja kertoo, että siellä oli jäniksen käpälä, luita ja oksennuspalloja. Se oli huuhkajan istumapuu! Sanon sitten Jaril-

le: Katsopa kiikarilla, onko tuo möykky kanto vai huuhkajan poikanen? Se on huuhkajan poikanen! Jari sanoo. No, se on varmasti Suomen ennätys, jos joku huomaa 100 metrin etäisyydeltä huuhkajan poikasen maassa!

Saavumme saarekkeeseen kevein askelin ja alamme ihailla isoa poikasta. Ja kaiken kukkuraksi läheltä löytyy vielä toinenkin. Jarilla on rengastuslupa ja hän rengastaa poikaset Markun huuhkajarenkailla, joita olin ottanut mukaani kaiken varalta. Poikasten siivenmitat ovat 310 mm ja 270 mm.

Lähdemme paluumatkalle ja oikaisemme suoraan autolle. Edettyämme noin 50 metriä löytyy hakuulta maasta kolmas huuhkajan poikanen kuolleenä. Tämä on hyvin tavallista ”erämaahuuhkajilla”, joille ravintoa ei riitä mässäiltäväksi, kuten kaatopaikkahuuhkajilla, joille rottia riittää. Kaatopaik-

kahuuhkajan pesältä saisi huuhkajan vatsahapoilla valkaistuista rotan kalloista kaulaansa valkoiset helmet, mikä on jäänyt harmittamaan, kun en hoksannut aikanaan kerätä. Salomailla heikoin poikanen jää porukasta ja vahvin selviää, jos aina sekään. Mutta kuollut poikanen näyttää meille suunnan, mistä veljekset ovat olleet tulossa.

Tulemme metsän reunaan ja löydämme parin kuusen juurelta paljaaksi kuluneet paikat, joita luulen poikasten leiripaikoiksi. Nykyisellä, eli sitten myöhemmin seuraavana vuonna 2008 Jyringissä Kaukon opettamalla jälkiviisaudella voisin olettaa, että nämäkin luulemani ”leiripaikat” olisivat olleet tämän, vuoden 2007, ja edellisen vuoden pesintöjä. Palaamme Jarin kanssa tyytyväisinä onnistuneelta retkeltämme ja palautamme väärät avaimet postilaatikkoon.

Jari ja huuhkajanpojat. © PENTTI HUKKANEN

Merikihut jahtaavat Ekkerøyen saarella muiden lajien poikasia, mutta osaavat ottaa yhteen myös toistensa kanssa. © JORMA LUHTA

VARANGINVUONOLLE ON AJAMISTA, MUTTA HUIMA LINTUTARJONTA SAA MATKAN VAIVAN UNOHTUMAAN

PEKKA MIKKOLA

Yhdellä tiukalla päiväajolla tai kerran matkan varrella yöpyen Oulun seudulta saavuttaa Pohjois-Norjan Varanginvuonon sykähdyttävät lintuapajat. Sinne suuntasi heinäkuun 9.–14. 2021 kolmen autokunnan verran väkeä PPLY:n järjestämälle retkelle.

Matkan varrella Suomenkin puolella pidettiin tietysti silmät auki. Joku sai vuodenpinnan Saariselällä tien vartta vartioineesta pikkukuovista. Kaamasen Neljän tuulen tuvalla yöpyneet matkaaajat puolestaan tähyilivät majapaikan kuuluisalla ympärivuotisella ruokintapaikalla erityisesti lapintiaista. Nyt ne kuitenkin piilottelivat. Pohjoisen eläjistä paikalla nähtiin kuitenkin taviokuurnia, kuukkeleita ja järripeippoja.

Ja ennen kuin perillä oltiin, Norjan puolella Varanginvuonon pohjukan lietteillä nähtiin muun muassa suokukkoja ja isosirrejä.

Retkeläisten pääosan majapaikkana toimi matkanjohtajan eli Haapalan Petrin entuudestaan tun-

tema ja joukollemme varaama viihtyisä lomamökki sekä vähintään yhtä viihtyisä sivurakennus Varanginvuonon rannalla Ekkerøyen vanhassa kalastajakylässä. Majapaikkaan on Oulusta matkaa noin 820 kilometriä. Kylä sijaitsee alueen keskustajamasta Vesisaaresta eli Vadsøstä 15 kilometrin päässä itään.

Varanginvuonon alue tarjoaa lukuisia antoisia lintupaikkoja. Vuonon rantaa tarkkailivat jo ennen perille pääsyä Jorma Luhta (vas.), Oiva Latvalehto ja Arto Niemi. © PETRI HAAPALA

Se, mistä aiempi saari, sittemmin manteeeseen kuroutunut niemi tätä nykyä parhaiten tunnetaan, on kuitenkin linnut. Kylän tuntumassa jyrkillä kallionkielekkeillä pesii valtaisa määrä pikkukajavia. Trafiikki kielekkeillä sijaitsevilta pesiltä merelle ja takaisin pesille näytti majapaikkamme pihalta katsottuna kuin tuhansien hyönteisten kuhinalta.

Pesintäkallioita lähestyttäessä ilmassa ja neissä alkoi tuntua guanon läpitunkeva aromi. Kallionkielekkeiden rehevyys ja tulijoiden asusteisiin puutoilevat pienet valkoiset roiskeet kertoivat maaston tehokkaasta eloperäisestä lannoituksesta.

Arviot pikkukajavien määrästä Ekkerøyssä vaihtelevat jonkin verran. Ryhmämme päätyi lukemaan noin 20000. Osa oli toki tähän aikaan koko ajan merellä ruokaa hakemassa. Norjalaisten arvio Ekkerøy'n pikkukajavien kokonaismäärästä viikkoa ennen meitä oli peräti 40000.

Kolonia siis vaikutti kovastikin elinvoimaiselta, mutta sekin oli tiedossa, että muutamia vuosia aikaisemmin yksi merkittävä pikkukajavien erillisyyhdyskunta tyhjentyi saarella eikä ole syntynyt enää uudelleen. Samoin joitakin vuosia sitten saaren nykyinen jättimäinen kallionkielekeyhdyskunta oli yhden kesän ajan tyystin vailla pesiviä kajavia – ehkä ravinnon karattua etäisemmille ulapoille.

Äkkikatsomalta pikkukajava muistuttaa paljon vain hieman suurempaa kalalokkia. Eroja kuitenkin on. Pikkukajavan jalat ovat mustat, ja ne näkyvät hyvin lennossakin. Siiven kärjissä on selväpiirteiset pienet mustat kolmiot. Lentotapaa kuvataan tiira-maisen kepeäksi.

Tämän kirjoittajan yllätti se, että Ekkerøy'n alueen pikkukajavat eivät olleetkaan niin kesyjä kuin esimerkiksi Lofoottien turistikyliissä. Varanginvuonolla linnut suhtautuivat katselijoihin varautuneesti, vaikka lintuharrastajia liikkuu kalliojyrkänten tuntumassa varsin paljon.

Kalliojyrkänten, saaren laakean, osin suomalaisen yläköalueen ja alapuolisen meren lintumaailmaan kuuluu Ekkerøyllä muutakin. Pikku-

Ekkerøy'n rantakallioilla elelee varovasti arvioiden parikymmentätuhatta pikkukajavaa. © JORMA LUHTA

kajavakolonian tuntumassa oleili muutamia satoja etelänkiisloja, samoin pienempiä määriä esimerkiksi ruokkeja ja karimettoja, merikihuja – jotka järjestivät dramaattisen näköisiä tilanteita ahdistellessaan lentoharjoituksia tekeviä pikkukajavia – sekä haahkoja.

Merikotkia Ekkerøyssä oleili odotetun runsaasti, kuin parhaimmillaan Limingan Virkkulassa tai Hailuodon Kirkkosalmella – meidän silmiimme niitä osui pari-kolmekymmentä. Päiväksi ne katosivat kylän tuntumasta palatakseen taas illan tullen.

Oulun seudultakin tuttuihin lajeihin kuuluivat esimerkiksi suosirrit, tyllit, meriharakat, karikukot ja lapintiiirat. Yksittäisiin havaintoihin kuuluivat esimerkiksi ampuhaukka ja isolepinkäinen.

Uskomaton Hornøya

Ekkerøy'n ohella matkamme toinen pääkohde oli Hornøyan kuulu lintusaari. Jälkimmäinen sijaitsee

Pohjois-Pohjanmaalla lähinnä muuttoaikoina tavattava punakuiri kuuluu Varangin rannikkoylängön pesijälajeihin. © SARI KARHU

Ruokit kuuluvat Hornøyyan lintusaaren peruslajeihin. © SARI KARHU

Kesällä 2021 Hornøyyan lintusaaren lunneilla riitti syötävää. © SARI KARHU

Ekkerøystä noin 60 kilometrin päässä idässä Vuoreijan eli Vardøn kuntakeskuksen edustalla merellä.

Haapalan Petrin suunnittelema matkaohjelma oli fiksi siinä mielessä, että maukkaitten, vankkojen alkupalojen (Ekkerøy) jälkeen eteemme katettiin ylenpalttinen pääruoka.

Lähestyessämme Vuoreijan satamasta lähteneellä kuljetusveneellä Hornøyaa, vuonolla uivien lintujen määrä kasvoi nopeasti. Saaren edustalla kellui arviolta usean tuhannen etelänkiislan laaja lautta. Kokeneemmat kehottivat kiinnittämään huomiota siihen, että osalla kiisloista on ”silmälasit”.

Toden totta, ne olivat kuin vanhanaikaiset pienit prillit suoraan Suomi-Filmin maisterilta! Kyse on lajin ns. *ringvia*-värimuunnoksesta.

Saaren rantaan astuminen raskaiden sadetta pidättelevien pilvien alla oli häkellyttävä kokemus. Voiko tämä olla tottakaan? Jo Ekkerøy oli upea elämys, josta kuusi peninkulmaa idempänä mennään vielä komeasti yli. Olimme saapuneet pohjoisten lintujen todelliseen metropoliin.

Saaren länsirannalla, heti rantautumispaikan edustan tummanpuhuvilla jyrkillä kallioilla oli tuhansia, ehkä jopa viisinumeroinen määrä pesiä. Liikenne pesiltä merelle ja takaisin oli sen mukaista.

Liikkeelle korkealta olevilta pesiltä syöksivät etelänkiislat (arvioimme lukumäärästä 20 000–30 000), pikkukajavat (5 000–10 000), lunnit (6 000–8 000) ja ruokit (1 000–2 000). Kyse oli jatkuvasta liikkeestä pesiltä merelle ja takaisin. Jos Hitchcock olisi tiennyt Hornøyasta, hän olisi saanut vaikuttavia otoksia Linnut-elokuvaansa. Tosin etelänkiisloista taikka lunneista olisi vaikea tehdä puistatuksia aiheuttavia roolinäyttelijöitä.

Saarella on myös vahva kanta karimettoja, meidän laskujemme mukaan puolisen tuhatta. Niiden päitä nousi esiin muun muassa lukuisista kivenkoloista lintukalliota myötäilevän polun varresta. Osa joukosta viihtyi porukkoina saaren kallioisilla rantamilla.

Samankokoiseksi eli noin viiteensataan yksilöön arvioivat norjalaiset lintuharrastajat myös saaren pohjankiislojen määrän. Meidän ryhmämme silmiin näitä ei kuitenkaan osunut muutaman tunnin saarivierailun aikana puoltakymmentä enempää.

Ainakin muutama ryhmämme jäsen sai saarella ”elispinnan” myös luotokirvisestä, joita toki Oulun seudulla on mahdollista nähdä. Muihin havaintoihimme kuuluivat muun muassa merikihut (10) niittykirviset (3), vuorihempot (3), ja korpit, jotka kyttäilivät huonosti vartioituja pesiä.

Lintuturistit ulos?

Parissakin paikassa kuulimme, että Norjassa on

Varangin alueella tavattava karimetso on merimetsoa hiukan pienempi ja sirompi. Soidinaikana höyhenissä on hiven vihreää kiiltoa. © NANNA SALMI

käyty keskusteluja siitä, pitäisikö Hornøya sulkea turisteilta, siis lintumatkailultakin. Perusteluiksi on mainittu lintujen pesinnän häiriintyminen.

Taustalla on laajempi huoli merilintujen määrän vähenemisestä Norjan rannikoilla. Vuonna 2018 valmistuneessa väitöstutkimuksessa lintujen yksilömäärien putoamista luonnehdittiin edeltävän kymmenen vuoden aikana dramaattiseksi. Vuoden 2015 punaisella listalla etelänkiisla luonnehdittiin Norjassa erittäin uhanalaisiksi (critically endangered) lajiksi, uhanalaisiin (endangered) puolestaan kuuluivat puolestaan ruokki, pikkukajava ja pohjankiisla.

Pohjoisen lintukadon syyksi on Norjassa luettu muun muassa ilmastotekijät, ravintoketjun muutokset sekä saasteet. The Barents Observer -nettilehden mukaan (29.3.2020) ilmastonmuutos on vaikuttanut esimerkiksi niin, että pikkukajavat ovat hakeutuneet pesimään myrskyiltä huonosti suojatuilta kallioilta vaikkapa talojen ikkunalaudoille. Siellä linnut ovat myös pedoilta suojassa.

Yhden uhan tuo lämpimämmän meriveden virtaus Atlantilta Barentsinmerelle. Se aiheuttaa muun muassa sen, että lintujen keskeinen ravintokala vil-lakuore lähtee kauemmas rannikoilta ja lintujen pesimäpaikoilta viileämmille vesille.

Jos ja kun Hornøyan lintujen määrä todella laskee, voi ymmärtää, että lintuturismin vaikutuk-

siakin tarkkaillaan. Tilanne korostaa kävijöiden vastuullisuuden tarvetta. Saarella kuljetaan merkittäviä polkuja pitkin. Ne kulkevat reitin alkuosassa paikoitellen hyvin läheltä lintujen pesiä, etenkin lunnien ja karimetsojen.

Linnut päästävät vieraat lähelle, osa aivan vereen. Vakavaa tietysti on, jos turistien liikkuminen tästä tottumisesta ja näennäisestä rauhallisuudesta huolimatta vaikuttaa poikastuotantoon.

Samaan aikaan Norjassakin tunnustetaan, että turistien kiinnostus pohjoisia lintukolonioita kohtaan voi toiselta puolen edistää niiden suojelua. Tietoisuus näistä lintuparatiiseista ja niiden suojelun tarpeesta kasvaa. Samalla turistit tuovat rahaa, jolla suojelua voidaan edistää.

Vaikutelmaksi Hornøyalta jäi kaikkiaan, että saari ja sen linnusto kestävät kohtuullisen joukon kävijöitä, mutta tulevien turistien määrällä pitää kuitenkin olla jonkinlaiset rajat. Missä ne kulkevat, se on norjalaisten asiantuntijoiden päätettävä asia.

Hamningbergin ”liskolinnut”

Lintusaarelta Vardøhön palattua joukkomme jakautui niin, että osa lähti kohti majapaikkoja, mutta yksi autollinen päätti vielä jatkaa matkaa kohti ”maailmanlopuksi” kutsuttua Hamningbergin kylää. Tie sinne

Hamningbergin viehättävän kylän rannoilla voi nähdä suulia. Tie päättyy "maailman lopuksi" kutsuttuun paikkaan, joka autoituu talveksi ja herää taas kesäksi eloon. © NANNA SALMI

kulkee Varangin niemimaan koillista rantaa myötäillen. Rannikkotie myös päättyy tuohon kylään.

Tämän tien varressakaan eivät maisemaa hallitse lumihuippuiset vuoret, mutta maisema on merkittävin, jättämiäisiä panssariesteitä muistuttavine kalliomuodostelmineen äärimmäisen kiehtova ja kuvauksellinen.

Toinen autollinen väkeämme teki kylään visiitin seuraavana päivänä.

Viehättävä on myös itse Hamningbergin kylä. Sen vanhoissa rakennuksissa näkyy edelleen Venäjältä tulleiden kalastajien ja kauppiaiden, pomorien, vaikutusta.

Talvisin Hamningbergissä ei ole enää vuosikymmeniin asunut ketään, eikä tietä pidetä sinne auki. Kesällä kylä herää eloon. Tarjolla on majoitusta ja myös pari pientä ruoka- ja kahvipaikkaa. Kerrassaan suositeltava vierailukohde, jos matka vie Pohjois-Varangin seuduille.

Hornøyen jälkeen Hamningberg tarjosi makeaa jälkiruokaa kahvipaikan antimien ohessa myös lintuina. Komeimpiin havaintoihin kuuluivat suulat, joita ensimmäinen autollisemme onnistui näkemään kahdeksan. Ne etenivät kylän edustalla vain hiukan aaltojen yläpuolella määrätietoisessa matkalennossa.

Suulien kiehtovuus syntyy niiden eksoottisuudesta, lähes yhtenäisen valkeasta asusta, koosta (siipien kärkiväli 165–180 cm) mutta myös itse oleuksesta. Ne tuovat mieleen muinaiset liskolinnut pitkine nokkineen.

Kahden autokuntamme yhteensä kylässä ja matkalla sinne näkemiin lajeihin kuuluivat myös esimerkiksi kaksi uiveloja, kaksi kaakkuria, isolokki, sepelrastas, räkättirastas ja lapinsirkku.

Rannikkoylänkö yllätti

Varanginvuonon rikkain lintuanti on tarjolla meren rannassa ja sen tuntumassa. Mutta myös hiukan kauempaa rantaviivasta voi tehdä hienoja havaintoja. Se selvisi, kun osa joukostamme lähti Luhdan Jorman vinkistä tutustumaan tällaiseen Komagelvan maastoon parinkymmenen kilometrin päässä Ekkerøyasta koilliseen.

Monissa osissa Varangin niemimaata kohti maasto nousee merestä kohti sisämaata loivasti. Näkymät ovat avoimet: kanervikkoa, vaivaiskoivua, tunturikoivua ja matalaa pajua.

Jopin vinkki osoittautui perustelluksi. Teimme ehkä neljän kilometrin lenkin maastossa Varanginvuoron kansallispuiston (1800 km²) reunamilla. Heti alussa komean pahdan takaa yllemme ilmestyi muuttouhaukka. Pohjoisista lajeista reitin varrelle osuivat muun muassa sinirinta (2), lapinsirkkuja, lapinkirvisiä ja tunturikiuruja.

Kun jatkoimme päiväretkeämme, pienten kumpareitten takaa alkoi tulla näkyviin lampia soistuvine rantoineen. Samalla lajistokin monipuolistui. Yltämme lensi muun muassa kolme tunturikihua pitkine pyrstöjohineen. Kivikkoylängöllä maisemaa vahti kaksi pikkukuovia.

Yhden lammen lähistöltä kuuluvat kimakat huudot kertoivat tilanteen olevan päällä. Paikalla pesineellä punakuiriparilla oli kaksi jo varsin isoa poikasta, joita kohti syöksyili kaksi merikihua, pahat mielessä. Ja merikihujen perässä punakuiriemot. Tällä erää voiton veivät punakuirit.

Samaiselta lammelta tuli kahdelle reissulaiselle taas elämänpinna: lammelta saatiin havainto uivasta kahlaajasta, vesipääskystä. Niin ikään lammella uiskenteli pieni allijoukko.

Tällä ehkä noin neliökilometrin tai parin laajuisella alueella lajikirjo oli yllättävän laaja. Silmiimme osuivat muun muassa suosirrien ja kapustarintojen pesät. Korkeudesta tavoitimme melkein samoilta sijoilta vielä pohjoisen peruspedon, piekanan.

Kaikkiaan viisipäiväisen matkan anti oli vähintäänkin odotetun runsas. Pitkähkö ajomatka oli vaivan arvoinen. Monet luontoelämykset, monipuolinen kuvallinen anti ja muutamat lintuihin liittyvät nähtävyydet rikastuttivat matkaamme. Selvisi sekin, kuinka paljon parempaa tuore seiti on verrattuna kauppojemme pakastealtaiden jäisiin, mauttomiin kalikkoihin.

LINTURALLIT 2018

SEIJA RANNIKKO & PEKKA KÄRENAHO

Vuoden 2018 aikana järjestettiin seitsemän eri kisa, joissa kaikissa tavoitteena on löytää mahdollisimman monta lintulajia joko joukkueina tai henkilökohtaisina suorituksina. Kisojen osallistujamäärät ovat laskeneet viime vuosina, mutta edelleen osa lintuharrastajista kokee kisat omakseen. Kullakin kisalla on oma luonteensa ja kisaajat osallistuvat niihin omien tavoitteidensa mukaisesti. Osaa innostaa leikkimielinen kilpa, osaa puolestaan esimerkiksi mukavat retket.

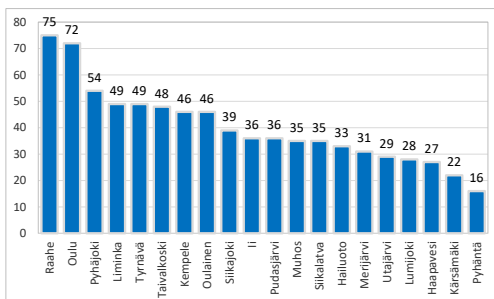
Tammikuussa kisa aktivoi ulkoilemaan muutoin vähän hiljaisemmalla ajanjaksolla. Keväturalissa pääsee näkemään vuorokaudenajan vaihtelun luonnossa: auringon laskun, yön hiljaiset hetket sekä auringonnousun ja aamubarhaisen linnunlaulukonsertin, kun luonto herää uuteen päivään. Syksyllä taas tavoittaa muuttavia ja nuoria lintuja sekä mahdollisia vaeltajia. Joulukuussa puolestaan voi yllätyksenä löytää viivytelijöitä. Lintuharrastus ja kisat osana sitä, tarjoaa kokemuksia ja elämyksiä kautta vuoden, mikä onkin yksi harrastuksen parhaimmista puolista.

Tammiralli

Tammiralli alkaa 1.1. kestäen koko kuukauden. Se sisältää kuntakisan sekä henkilökohtaiset kisat.

Tammirallin kuntakisa

Kuntakisassa kilpaillaan siitä, missä PPLY:n alueen kunnassa havaitaan eniten eri lajeja tammirallin aikana. Kisan tiedot pohjautuvat Tiiraan syötettyihin havaintoihin. Tammikuussa 2018 Raahessa tavattiin suurin määrä eri lajeja, 75 lajia, Oulun jäädessä kakkossijalle 72 lajilla. Alla olevassa kuvassa

on esitetty eri kunnissa havaittujen lajien määrät.

Henkilökohtainen kisa

Tammirallin henkilökohtaisessa kisassa osallistujat jakaantuivat eri sarjoihin seuraavasti: PPLY 25, Oulu 14 ja lihassarja 14 osallistujaa. Sama henkilö voi osallistua kaikkiin kolmeen sarjaan. Osallistujien määrä sekä PPLY- että lihassarjassa kaksinkertaistui verrattuna vuoteen 2017. Havaittujen lajien kokonaismäärä oli 85.

PPLY:n kisan voiton jakoivat Jaakko Koistinen ja Jukka Hauru 68 lajilla. Esa Aalto voitti sekä Oulun sarjan että lihassarjan toisen kerran peräkkäin. Oulusta hänelle kertyi 55 lajia ja lihassarjassa 63 lajia. PPLY:n sarjassa sekä Oulun sarjassa tulostaso oli samaa tasoa kuin edellisenä vuonna, mutta lihassarjassa voittajan lajien määrä kasvoi selkeästi (vuonna 2017 54 lajia).

Sää oli tammikuussa tavanomaista lauhempaa, joskin kuun lopulla oli kahden päivän pakkasjakso. Tuolloin pakkasen paukkui -27 asteessa. Raahessa oli meri laajasti avoinna, joten kisassa havaittiin runsaasti vesilintuja: alli, mustalintu, pilkkasiipi, merimetso, laulujoutsen, kyhmyjoutsen tukkakoskelo ja uivelo. Kisassa Oulusta löytyi tavi. Myös pöllöt olivat hyvin mukana kisan havainnoissa, joista viirupöllö ja sarvipöllö vain yhden osallistujan havainnoimana.

Tammirallin 2018 henkilökohtaisen kisan tulokset:

PPLY		Oulu		Lihäs	
1. Jaakko Koistinen	68	1. Esa Aalto	55	1. Esa Aalto	63
Jukka Hauru	68	2. Miikka Leinonen	42	2. Miikka Leinonen	44
3. Esa Aalto	63	3. Erkki Sanvaho	41	3. Pauli Jokikokko	42
4. Juhani Suni	62	4. Mikko Ojanen	38	4. Erkki Sanvaho	41
5. Erkki Sanvaho	49	5. Liisa Ojanen	37	5. Mika Jokikokko	39
6. Liisa Ojanen	48	6. Oiva Latvalehto	36	6. Merja Ylönen	35
Mikko Ojanen	48	7. Jouni Pikkariainen	35	7. Jouni Pikkariainen	34
Heikki Tuohimaa	48	Merja Ylönen	35	8. Esa Borén	32
9. Seija Rannikko	47	9. Esa Borén	32	9. Pekka Hautamäki	30
10. Miikka Leinonen	44	10. Pekka Hautamäki	30	10. Esa Räisänen	27
Pertti Mattila	44	11. Tapani Tapio	28	11. Kalle Hellström	25
12. Reijo Kytöläinen	43	12. Kalle Hellström	25	12. Oiva Latvalehto	24
Pauli Jokikokko	43	13. Jorma Aalto	23	13. Jorma Aalto	23
14. Mika Jokikokko	41	14. Juha Markkola	22	14. Juha Markkola	22
15. Oiva Latvalehto	37				
16. Jouni Pikkariainen	35				
Merja Ylönen	35				
18. Esa Borén	32				
19. Tapani Tapio	30				
Pekka Hautamäki	30				
21. Pekka Rahko	29				
22. Esa Räisänen	27				
23. Kalle Hellström	25				
24. Juha Markkola	24				
25. Jorma Aalto	23				

Tornien Taisto

BirdLife Suomen Tornien taisto järjestettiin 5.5.2018. Tapahtumaan osallistuttiin kaikkiaan 333

PPLY:n ykkös-
joukkue kisasi
perinteiseen
tapaan Lumijo-
en Sannanlah-
della ja sijoittui
mainiosti kuu-
denneksi valta-
kunnan tasolla.
Samaan ylsi
kakkosjoukkue
Pyhäjoen Par-
halahdella.
© VILLE SUORSA

sj.	Torni	Lajeja	Joukkue	Joukkueen jäsenet	Parhaat lajit	sj.	Torni	Lajeja	Joukkue	Joukkueen jäsenet	Parhaat lajit
6.	Lumijoki, Sannanlahti	104	PPLY 1	Esa Hohtola Ville Suorsa Kalle Hiekkänen Jouni Pursiainen Tuomas Väyrynen Tuomas Herva	tikki arosuohaukka	196.	Raahе, Aittalahti	61	Alan miehet	Seppo Sirviö Mikko Välimäki Eero Leppänen	räyskä vuorihemppo
6.	Pyhäjoki, Parhalahden kalasatama	104	PPLY2	Pauli-Pekka Österberg Jukka Österberg Juhani Karvonen Heikki Tuohimaa	pyy jalohaikara	201.	Oulu, Oulunsalo, Aktionlahti	60	Kempeleen- Oulunsalon luonnonsuojeluyhdistys ry	Juha Siekkänen Markku Paso Kati Kymälä Kajaja Koski Jussi Niskanen	
22.	Raahе, Pitkäkari	98	Karikukot	Kari Varpenius Jaakko Koistinen Juhani Suni	sepelraastas pohjansirriku	229.	Pudasjärvi, Aittojärvi	55	Kuovit	Erkki Sarviaho Timo Sarviaho Tuula Sarviaho	merikotka muuttohaukka
37.	Oulu, Oulunsalo, Papinkari	93	PuuTiaiset	Antti Jaako Tea Swanjung Tapani Toppi	tundrahanihi pikkajoutsen	275.	Oulu, Pispanletto	46	SLL Oulu / Retkikerho	Pirkko Kalkkonen Jouko Silvennoinen Mauno Murttoniemi Kalle Hellström	uivelo isolepinkäinen
41.	Hailuoto, Kirkkosalmi	90	Harmaat sorsat	Mika Soppela Jukka Soppela Kimmo Soppela Juha Markkola Eetu Myllymäki Hugo Ronkainen Hannu Kianen	luhtakana pohjansirriku	280.	Haapavesi, Ainali	45	Saukot	Juha Heikkilä Mika Heikkilä Perttu Hautala Timo Hannula	merikotka pohjansirriku
59.	Oulu, Haukipudas, Kellon lintutorni	86	Pihapinnarit	Harri Taavetti Petri Lampila Jouni Meski	jäkoukka pohjantikka	280.	Liminka, Hirvineva	45	Lakeuden huonto ry	Riitta Kärki Ulla-Majja Lumme Mauri Kallio	maakotka arosuohaukka
79.	Oulu, Haukipudas, Kellon Kiviniemi	86	PPLY III - Botnia Marina	Pekka Rauhko Esa Aalto Mikko Viitanen Oiva Latvalahti Jari Wlenius Teppo Komulainen	sinisuohaukka arosuohaukka	285.	Oulu, Ylkiäminki, Jolosjärvi	44	lahenperän littumiehet	Esko Leskelä Matti Huttunen Matti Kaukko	
83.	Säkijoki, Tavon lintuasema	79	Norppajoukkue	Merja Ylönen Jukka Pispanen Esko Strommer	riekko pohjansirriku	299.	Taivalkoski, Kirkkonkylä, Iijoki Turvakonahus	39	Seleksen stajijaajat	Jani Suva Kari Härmä Tuomo Uusitalo	sinisuohaukka kanahaukka
102.	Liminka, Virkkula	75	Liminganlahden ystävät	Petri Haapala Pekka Majuri Arto Niemi Juha Repo Esko Saari Olli-Pekka Siira Minna Takalo	jalohaikara muuttohaukka	304.	Kärsämäki, Nurmesjärvi	37	Fjäderlösa tväfotingar	Jari Mikola Marja Mikola Tuomas Mikola	
108.	Raahе, Piehinki	74	Luomut	Kauno Siltala Tapani Karvonen Jukka Hauru Jussi Liimatainen	valkoselkätikka lyhytnokkaharhi	304.	Pudasjärvi, Ihmelampi	37	Syötteen latupartio	Toivo Kiminki Teuvo Kiminki Tuomo Kiminki Jari Särkelä	
127.	Oulu, Kempeleenlahti	71	Mutantifisun havaintoyksikkö	Antti Pollänen Mikko Oranen Otso Valkeaniemi		304.	Taivalkoski, Tyrälampi	37	Team Saija	Katri-Helena Karppinen Johanna Yläsaari Asko Karppinen Kalevi Hirvonen	
176.	Ii, Hiastinalahti	64	Pohjois-Iin kyläyhdistys ry	Pauli Jussila Ilkka Kärkkäinen Jukka Sassi Mika Mähönen	harmaasorsa ristisorsa	316.	Taivalkoski, Kirkkonkylä, hyppyrimäen torni	31	280mpy	Tarmo Moilanen Raimo Kurtti Jorma Korhonen Jorma Raisanen Markku Tyni	merikotka sinisuohaukka
191.	Utajärvi, Ahmasjärvi	62	PPLY IV	Veli-Pekka Honkanen Katja Tsupari Mauri Leiviskä Reijo Kylväinen Kari Honkanen Kari Wäli		321.	Pyhäntä, Kivijärvi	27	Team Porola	Kai Lotvonen Jouni Heikkinen Liisa Meriläinen	

lintutornissa. Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen alueelta Tornien taistoon osallistui yhteensä 25 tornia. Osallistujia oli kattavasti koko yhdistyksen alueelta; pohjoisessa Iin Hamina, idässä Pyhääntä ja Taivalkoski useammalla tarkkailupaikalla, etelän suunnalta Haapavesi ja lännessä Pyhäjoki sekä Raahe. Sää ei Oulun alueella suosinut osallistujia, sillä se oli tuulinen ja lämpötilakin aamulla vain +1 astetta.

Sannanlahden torni (Lumijoki) ja Parhalahden torni (Pyhäjoki) sijoittuivat kisassa hyvin 104 lajilla jaetulle 6. sijalle. Voittaja oli Siipyyn torni (Kristiinankaupunki) 116 lajilla. PPLY:n alueelta mielenkiintoisia havaintoja olivat mm. pohjansirkku, arosuohaukka ja jääkuikka.

Viereiselle sivulle on koottu kaikki osallistuneet PPLY:n alueen tornit tuloksineen.

Kevätralli

PPLY:n 33. kevätralli järjestettiin perinteisesti toukokuun viimeisenä viikonloppuna 26.–27.5. Toukokuu 2018 oli poikkeuksellisen lämmin koko maassa. Suomessa mitattiin yhteensä 14 hellepäivää toukokuun aikana. Kisapäivänä Oulunsalossa päivän korkein mitattu lämpötila oli 23,7°C ja alin 4,5°C astetta. Toukokuun poikkeuksellisen lämmin jakso ei kuitenkaan näkynyt selkeästi muuton aikaistumisena; ainakaan Raahen seudulla.

Ralliin osallistui 33 henkilöä yhteensä kymmenessä joukkueessa. Kisan voitti joukkue Keijukaiset ja autokuski (Tuomas Väyrynen, Heikki Tuohimaa, Jouni Meski, Tuomo Jaakkonen) 160 lajilla. Toiseksi tullut joukkue Perussuoritus (Kalle Hiekkänen, Pauli-Pekka Österberg, Jukka Österberg, Ville Suorsa) havaitsi 152 lajia ja kolmanneksi sijoittui joukkue Surnia Raahesta Pyhäjoelle (Jukka Hauru, Kari Varpenius, Juhani Suni) 141 lajilla.

Mielenkiintoisia lajeja olivat mm. punajalkahaukka, pikkusieppo, avosetti ja tunturikihu. BirdLifen vuoden 2018 laji oli punasotka. Vain neljä joukkuetta havaitsi lajin kisan aikana.

1. **Keijukaiset ja autokuski** (Tuomas Väyrynen, Heikki Tuohimaa, Jouni Meski, Tuomo Jaakkonen) 160
2. **Perussuoritus** (Kalle Hiekkänen, Pauli-Pekka Österberg, Jukka Österberg, Ville Suorsa) 152
3. **Surnia Raahesta Pyhäjoelle** (Jukka Hauru, Kari Varpenius, Juhani Suni) 141
4. **3G** (Tuure Kinnunen, Pietari Kinnunen, Pentti

- Kinnunen) 139
5. **Riutun härkää** (Tuomas Herva, Esa Hohtola, Jorma Siira) 135
6. **Yöluotolaiset** (Pekka Ruuska, Ilpo Kojola, Ilkka Ruuska) 131
7. **Tulkuttomat** (Erkki Sarviaho, Miika Leinonen, Jukka Hautamäki, Antero Kurikka) 130
8. **Kohtuuden ystävät** (Jukka Piispanen, Arvo Ohtonen, Kari Haataja, Seppo Neuvonen) 122
9. **Nuotit hukassa** (Liisa Ojanen, Irma Hautala, Seija Rannikko) 118
10. **Sisämaan kiertäjät** (Veli-Pekka Honkanen, Katja Tsupari, Teemu Saarenpää) 117
10. **Kuule meillä kaikilla on rajoitteita** (Nelli Rönkä, Antti Rönkä, Petri Lampila) 117
12. **Kostonjärven kiertäjät** (Sari Niskanen, Jussi Niskanen) 70

Hailuodon syysralli

Hailuodon syysralli järjestettiin 11.8.2018. Hailuodon kisassakaan sää ei suosinut, sillä koko kisan ajan havainnointia haittasi myrskylukemiin yltänyt tuuli. Marjaniemessä oli parhaimmillaan jatkuva tuuli 22 m/s ja puuskissa 25 m/s! Voimakas tuuli piti pienemät linnut piilossa ja korkea aallokko esti lintujen näkemistä merellä. Kahlaajalajeja oli liikkeellä runsaasti, mutta yksilömäärät eivät olleet suuria.

Yhteislajimäärä kisassa oli 131. Kisa oli äärimmäisen tasaväkinen. Kolme joukkuetta päätyi samaan lopputulokseen, eikä parhaan ja heikoimman tuloksen erotukseen ollut kuin 7 lajia. Rallille löytyi uusiksi lajeiksi kiljukotka ja niittysuohaukka.

1. **Myrsky-Keijot** (Janne Aalto, Pirkka Aalto, Miska Loippo) 104
1. **Finnature** (Jari Peltomäki, Pirita Latja, Petri Tamminen) 104
1. **Kaunosekoyökköset** (Harry Nyström, Antti Vierimaa, Jari Kiljunen, Jarkko Rutila) 104
4. **Viisikko Myrskyssä – Kirjoittanut Enid Blyton** (Juha Markkola, Veli-Pekka Honkanen, Arto Niemi, Hannu Kianen, Seppo Haapala) 100
4. **Varmat Uupuu** (Tuomas Herva, Kalle Hiekkänen estyttyä osallistumasta ennen rallia) 100
6. **Pyörällä Päästään** (Saana & Jouni Meski) 97

Surnian syysralli

Surnian 31. syysralli kisattiin 15.9.2018 klo 6:00–18:00 kisa-alueena Raahe. Kisaan osallistui kuusi

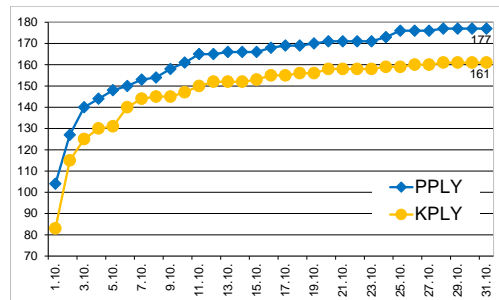
joukkuetta. Huono sää hankaloitti jälleen kisaa. Rallin alussa vallitsi havainnointia häiritsevä sumu ja noin viis–kuusi tuntia ralliajasta satoi lähes yhtäjaksoisesti. Lisäksi tuuli oli voimakasta ja merivesi korkealla. Maalla näkyi kuitenkin jonkin verran muuttoa, mutta mereltä ei pystynyt havaitsemaan mitään. Yhteislajimäärä ja voittotulos jäivät näistä syistä selvästi alle keskiarvon. Parhaimpia havaittuja lajeja olivat muun muassa arosuohaukka, karrikukko, pulmussirri, harmaahaikara, tikli ja muuttohaukka. Yhden osallistujan näkemiä lajeja olivat taigauunilintu ja rantasipi.

Osallistajat arvelivat, että kisa-alueella oli selvästi enemmän lajeja kuin mitä kisassa havaittiin. Yksi esimerkki tästä oli varpuspöllö, joka saapui viheltämään kisan purkupaikalle.

1. **Ihmisroskat** (Harri Taavetti, Petri Lampila, Antti Peuna, Toni Uusimäki) 92
1. **Sade on mun kyyneleni** (Kari Varpenius, Heikki Tuohimaa) 92
3. **Kotiolut voittaa** (Tuomas Herva, Kalle Hiekanen) 79
3. **Ääniharavat** (Jukka Hauru, Jaakko Koistinen, Juhani Suni) 79
5. **Alan miehet** (Riku Rantala, Seppo Sirviö, Vesa Heikkilä) 65
6. **Nokkela trio** (Pertti Mattila, Jarno Mattila, Olli Mattila) 54

Lokakisa

Vuodesta 2006 lähtien PPLYn ja KPLYn välillä on kisattu siitä kumman yhdistyksen alueella havaitaan enemmän lintulajeja. Kisa perustuu Tiiraan tallennettuihin havaintoihin. Lokakuun puolivälissä rikot-

Lokakisan 2018 lajimäärän kehitys.

tiin aiempia lokakuun lämpöennätyksiä; Oulussa ja Kruunupyssä mitattiin yli 20 °C päivälämpötilat. PPLY johti kisaan koko kuukauden ajan. Tilanne oli kisan päättyessä PPLY 177 – KPLY 161. Kisan kokonaislajimääräksi kertyi 189.

Vuoden 2018 kisassa molempien yhdistysten alueella havaittiin kisalle uusia lajeja: PPLY 1.10. munkkikorppikotka ja 25.10. tulipäähippiäinen sekä KPLY 3.10. kiljuhanhi ja 4.10. ruokokerttunen.

Talviralli

Talviralli on kevennetty ekoralli, jossa saa liikkua lihasvoimien lisäksi myös joukkoliikennevälineillä. Osallistua voi joukkueena tai henkilönä. Kisan kesto on enintään neljä tuntia yhtäjaksoisesti. Talviralli järjestettiin 2.12.2018. Kisapäivänä Oulussa oli pikkupakkanen, alimmillaan lämpötila oli -3,2°C.

Ralliin osallistui yhteensä 24 harrastajaa, jotka liikkuvat pyöräillen ja/tai kävellen. Ykkössijasta käytiin tiukka kilpa. Kisan voittajalle Tapani Tapiolle kertyi lajeja 35 ja pyöräilykilometrejä 38,3. Toiseksi sijoittunut Jukka Hauru havaitsi 34 lajia kävellen Raahessa. Kolmanneksi sijoittunut Ari-Pekka Auvinen keräsi 27 lajia pyöräillen 35 kilometriä.

Näe yksityiskohdat

Kiikarit

Kaukoputket

Lintukirjat

Kuvit: Parasportic G9 + 130-400 mm

Meiltä löytyvät myös linnunpöntöt, ruokinnat, jalustat ja muut lintuharrastusvälineet. Tule tutustumaan. Ostamalla Lintuvarusteesta tuet samalla lintujen suojelua.

lintuvaruste

Lintuvaruste Oy, Koetilantie 1 B 3, 00790 Helsinki
www.suomenlintuvaruste.com,
lintuvaruste@birdlife.fi, p. 09-386 7856

RAAHEN ALUEEN LINTUHARRASTAJAT SURNIA

SURNIAN HALLITUS

Hiiripöllö antoi yhdistykselle nimensä

A lun perin yhdistyksen nimi oli selkeä: Raahen lintumiehet. Sitten alkoi tulla kuntaliitoksia. Tasa-arvostakin alettiin puhua yhä painokkaammin. No mikäpä siinä. Koska lintuharrastajilla on parempaakin tekemistä kuin nimistä kiisteleminen, uudeksi nimeksi sovittiin Raahen alueen lintuharrastajat Surnia.

Surnian puheenjohtaja Seppo Sirviö ei täsmätarkasti muista, miksi yhdistyksen nimeen haluttiin liittää juuri hiiripöllö.

– Pöytäkirjamerkintöjä tuskin löytyy, mutta sellainen muistikuva minulla on, että nimivalintaa ei kovin syvällisesti pohdittu. Sinänsä hiiripöllö on luonteva valinta, puheenjohtaja arvioi. – Se on pohjoisten seutujen laji. Tyylikäs lintu. Ja koska hiiripöllö on päiväaktiivinen, suuri yleisö tuntee sen paremmin kuin muut pöllöt.

Tuore voimannäyte

Surnian porukalta on valmistunut tämän vuoden aikana voimannäyte, jota kehtaa esitellä. Rivin kalasatamaan Pattijoen pohjoishaaran suistoalueen rantaan rakennettiin lintutorni. Eikä mikään rimpakinttuinen muutaman hengen tähystyslava, vaan jyrkän turvallinen ja tilava katselupaikka.

Lähiympäristöön sijoitetut kamerat kertovat, että kävijöitä on riittänyt. Valvontakameroihin päädyttiin turvallisuussyistä. Jos tornin liepeille sattuu tihutyön tekijöitä, tilannetieto saadaan välittömästi.

– Lintuharrastajien lisäksi tornissa käy yllättävän paljon muutakin väkeä. Selkeästi lintutornille on siis ollut tilaus jo pitemmän aikaa, toteaa Pekka Kärenaho.

Katseltavaa ja kiikaroitavaa tornista riittää. Pattijokisuun laajaa suistoaluetta on verrattu Liminglahteen, ja täydestä syystä. ”Pattijokisuun on jopa monipuolisempi”, totesi aikoinaan Kyösti Karjalahdi, joka oli Raahen lintumiesten perustajajäseniä.

– Yhdistys ei halua kiivetä minkäänlaiselle jallustalle tässä asiassa. Sen sijaan haluamme luoda mahdollisuuksia lintuharrastukseen, toteaa Pekka Kärenaho.

Talvilintulaskennat

Talvilintulaskennat ovat jatkuneet yhdistyksen perustamisesta lähtien eli 1980-luvulta saakka. Tietty laskentareitti kierretään kävellen jokaisena talvikuukautena eli kuusi kertaa vuodessa. Keskimäärin reitin pituus on 10 kilometriä.

Alkuvuosina reittejä oli yhdistyksen alueella Raahessa, Siikajoella, Pyhäjoella ja Vihannissa

Surnian nimikkolintu hiiripöllö Siikajoen Tavossa talvella 2021. © EERO LAPPI

Surnian nykyinen hallitus vuonna 2021 talkoilla rakennetun Pattijoen lintutornin edustalla. Vasemmalta Pekka Kärenaho, Jukka Hauru, Seppo Sirviö, Jaakko Koistinen ja Henri Seppänen. Kuvasta puuttuu hallituksen jäsen ja torniprojektin vastaava mestari Tapani Karvonen. © TUULIKKI NOUSIAINEN

kymmenkunta, mutta vuosien varrella reittien määrä on pudonnut puoleen. Kukaan ei ole yrittänytkään ynnätä, kuinka paljon kilometrejä vuosikymmenien aikana on tallusteltu. Sen sijaan reittien varrella havaitut linnut on laskettu ja tilastoitu jokaista siipiparia myöten. Tämä aineisto hakee kaikessa kattavuudessaan vertaistaan koko Suomen mittakaavassa.

Lähes 40 vuodessa linnustossa on tapahtunut muutoksia, joita ei aikoinaan osattu edes kuvitella. Hienovaraisetkin kehityssuunnat piirtyvät esille, kun lähdemateriaali on näinkin runsas. Mutta onko ainutlaatuista materiaalia osattu käyttää hyväksi? Laskentareittien kiertäjillä on terveisiä tutkijoille ja tilastonikkareille.

– Perusinfoa on todella paljon, mutta tulosten hyödyntäminen on jäänyt puolitiiehen, Surnian johtokunnan jäsen Jukka Hauru herättelee.

Vuosikymmenien jälkeen huomaa myös muutoksen suuren yleisön suhtautumisessa lintuharrastukseen.

– Alkuvuosina saattoi olla reittiosuusia, joilla oli parempi laittaa kiikarit takin alle piiloon. Mutta ei siitä sen enempää, johtokunnan jäsen Pekka Kärenaho naurahtaa.

Linturalit, pönttöpalvelu, opastus

Linturalleihin on osallistuttu ja niitä on järjestetty alusta lähtien. Koko vuorokauden kestävä PPLY:n kevätralli sai jo yhdistyksen alkuvuosina puolta ke-

pönttöpalvelusta?

– Asiakkaalle myydään pönttö sekä sen ylläpitoon liittyvät palvelut asennuksineen ja puhdistuksineen. Etenkin yritykset ovat lähteneet innolla mukaan, Pekka Kärenaho kertoo.

Valtakunnallisessa retkikummitoiminnassa Surnia on ollut mukana jo vuosia. Birdlifen retkikummiopas Jukka Hauru lupaa opastuksia kahden kotimaisen ohella myös englanniksi ja viroksi.

Lintuharrastajien yhdistys pystyy antamaan kädenojennuksen myös kaluston suhteen. Jos opastettavalla ei ole omaa kiikaria, sen voi lainata oppaalta. Kiikareita on hankittu yhdessä Raahan Seudun Luonnonystävien kanssa. Luonnonystävät on tuttu ja läheinen yhteistyökumppani, olipa sitten kyseessä retken järjestäminen tai paperisotaan osallistuminen.

Surnia tiiviisti

- PPLY:n paikallisyhdistys
- perustettu vuonna 1985
- toimialue: Pyhäjoki, Raaha ja Siikajoki
- jäsenmäärä 20 vuonna 2021
- Surnian syysralli järjestetty vuodesta 1988 lähtien
- Talvilintulaskenta jokaisena talvikukautena nykyisin viidellä reitillä
- WhatsApp: Surnia, Raahan seutu

vyemmän syysversion: raahelaisten järjestämän 12-tuntisen Surnian syysrallin.

Oma ja sangen työllistävä lukunsa ovat muutonseurannat ja pesimälinnuston Atlaslaskennat. Yhdistyksen alueelle palaavien kevätmuuttajien saapumisajat on kirjattu ja tilastoitu ensimmäisestä toimintavuodesta lähtien.

Talvilintujen ruokinta sekä lintuharrastajien pönttötalkoot ovat tuttu juttu, mutta moniko tiesi lintuharrastajien tarjoamasta

POHJOIS-POHJANMAAN LINTUTIETEELLISEN YHDISTYKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2019

Tämä on tiivistelmä toimintakertomuksesta 2019. Mm. toimikuntien vuosikertomukset eivät ole tässä mukana. Kokonaisuudessaan toimintakertomus löytyy nettiversiona <http://www.pply.fi/yhdistys/toimintakertomukset-ja-suunnitelmat/>.

Vuosi 2019 oli PPLY:n 46. toimintavuosi.

JÄSENISTÖ

Vuoden lopussa yhdistykseen kuului 462 jäsentä, joista 5 ainajäsentä ja 29 perhejäsentä. Jäsenmaksu oli 41/24 € aikuisjäseniltä (painettu/sähköinen Aureola), opiskelijoilta 35/18 € ja perhejäseniltä 5 € Tukijäsenmaksu oli 50 €

HALLITUS

Vuonna 2019 PPLY:n hallitukseen kuuluivat Esa Hohtola, (puheenjohtaja ja jäsensihteeri), Ari-Pekka Auvinen (varapuheenjohtaja), Heli Suurkuukka (sihteeri), Petri Haapala, Arto Niemi, Jussi Niskanen, Seija Rannikko, Antti Pöllänen, Juha Repo, Hanna-Riikka Ruhanen ja Sini Tuoriniemi. Hallitus kokoontui päätösvaltaisena seitsemän kertaa, sähköpostikokouksia oli yksi.

TOIMIHENKILÖT 2019

Arkistonhoitaja Matti Tynjälä

Aureolan päätoimittaja Antti Pöllänen

BirdLife-aluevastaava Tuomas Väyrynen

BirdLife-edustajat Esa Aalto, Ari-Pekka Auvinen,
Heli Suurkuukka, Antti Pöllänen

Jäsensihteeri Esa Hohtola

Lintualuevastaava Heli Suurkuukka

Petoruutuvastaava Erik Saarnio

Petovastaava Markku Hukkanen

Retkikummitvastaava Antti Pöllänen

Jäsenretkivastaava Petri Haapala

Ruokintapaikkavastaava Jukka Piispanen

Taloudenhoitaja Juha Repo

Tauvon lintuaseman hoitajat Mikko Ojanen, Matti
Tynjälä

Tiedottaja Antti Pöllänen

Vuoden laji -projekteissa välivuosi

WWW-vastaavat Tapani Tapio, Ville Suorsa, Ari-
Pekka Auvinen

Toimikuntien kokoonpanot selviävät yhdistyksen
WWW-sivulta.

YLEISÖKOKOUKSET 2019

Yleisökokoukset pidettiin joka kuun toisena keski-
viikkona klo 18 Oulun yliopistolla lukuun ottamatta
toukokuuta, jolloin kokous pidettiin Liminganlahden
luontokeskuksessa, sekä kesä-elokuuta, jolloin ko-
kouksia ei pidetty. Kokouksissa oli kahvitarjoilu sekä
luettavana yhdistyksen saamat lintulehdet. Vuonna
2012 aloitettua kokousten välittämistä internetin
kautta jatkettiin, ja monessa kokouksessa oli jälleen
enemmän etäkuuntelijoita kuin salissa paikalla ole-
vaa yleisöä. Kokousten kokonaisuusallistujamäärä
(salissa + etäyhteyden avulla kokousta seuraavat) oli
keskimäärin kokousta kohden 64, mikä oli keskimää-
rin 24 henkeä enemmän kuin vuonna 2018.

JULKAISUTOIMINTA JA TIEDOTTAMINEN

Aureola numero 38 ilmestyi vuoden 2019 alussa.
Numeron 39 valmistuminen eteni aiempiin nume-
roihin nähden nopeasti: sen artikkelit ovat valmiina
ja taitto on edennyt varsin pitkälle.

Tiedonvälitystä hoidettiin yhdistyksen WWW-
sivuilla osoitteessa www.pply.fi, Tiira-lehden yhdis-
tyspalstalla, yhdistyksen sähköpostilistalla sekä Fa-
cebook-sivulla. Yhdistys otti vuoden aikana käyttöön
Instagram-tilin ”@pply.fi”. Yhdistyksen Facebook-
tilin seuraajien määrä oli vuoden 2020 alussa 1 144
ja PPLY:n sähköpostilistalla oli 370 tilaajaa. Jäsenten
antamia haastatteluja ja tekemiä artikkeleita julkais-
tiin muun muassa Kalevassa, Siikajokilaaksossa,
Raahen Seutu -lehdessä ja YLE Oulu – paikallisuus-
tisissa sekä radiossa (ainakin 11 haastattelua).

SUOJELU JA TALKOOT

Aikaisempien vuosien tapaan kaikki hallituksen jäsenet
kuuluvat suojelutoimikuntaan. Lausuntojen osalta
vuosi oli melko hiljainen, neljä lausunto annettiin.

Loukkaantuneiden lintujen hoitorinki toimi
aktiivisesti, arviolta 200 yhteydenottoon vastattiin.
Pihalintu-hoitolassa hoidettiin 59 lintua, joista 71 %
voitiin vapauttaa. Rinkiin kuuluvilla muilla jäsenillä
oli lisäksi hoidossa 6 lintua.

Yhdistys järjesti syksyllä yhden raivaustalkoot
Oulun Vihreäsaareissa 3.11.2019 uhanalaisten lintu-
lajien pesimäpaikan tuntumassa. Talkoissa saatiin
11 hengen voimin Vihreäsaaren länsirannan pesi-
mäkentän reunalla kasvavat puut kaadettua.

LINTURALLIT, RETKET JA OPASTUS

Rallitoimikunta järjesti perinteiset linturallit (7kpl) ajallaan. Yksilö- ja joukkueralleissa (pl. Tornien taisto) osallistujia oli rallista riippuen 14–28 henkeä.

Tärkeimmät retki- ja opastustapahtumat:

- Pihabongauksen opastus rasteilla helmikuussa (yhdessä SLL Oulun kanssa)
- Eläinten talvi -perhetapahtuma Liminganlahden luontokeskuksella helmikuussa
- Aamuvirkkujen pyöräretket huhti-toukokuussa
- Möljän sunnuntairetket huhti- toukokuussa
- Raahan Lapaluodon ja Pattijokisuun opastukset maaliskesäkuussa
- Torniopestus Liminganlahden lintukuvafestivaaleilla huhtikuussa ja Suomen luonnonpäivänä elokuussa
- Tornien taistossa opastusta neljällä tornilla toukokuussa
- Lasten lintukerho kokoontui koko kevään
- Karjonevan retket syksyllä

Yhteensä PPLY:n järjestämällä linturetkillä kävi 1217 osallistujaa, joista 427 eli n. 35 % oli arviolta alle 29-vuotiaita. Tarkemmat tiedot ralli- ja retkitoiminnasta yhdistyksen WWW-sivulla.

BIRDLIFE-TOIMINTA

BirdLife Suomen Tornien taisto käytiin 4.5. PPLY:n alueella kisaan osallistui 28 joukkuetta 14 kunnassa. Yhdistysjoukkueita oli 4 kpl. PPLY:n ja Surnian yhteinen joukkue (PPLY5) Pyhäjoen Parhalahdella sijoittuivat 15. sijalle 91 lajilla.

BirdLife Suomen Pihabongaus-tapahtumaan tammikuun viimeisenä viikonloppuna osallistui PPLY:n alueella 906 pihaa, mikä on yli 6 enemmän kuin vuonna 2018. Lajeja kirjattiin 59. Yleisin laji PPLY:n alueella oli ehkä vähän yllättävästi tilhi. Talitiaainen jäi selvästi kakkoseksi. Edellisvuodesta poiketen keltasirkku oli jälleen runsaampi kuin neljänneksi runsain laji, sinitiaainen.

BirdLife Suomen edustajiston kokoukset järjestettiin 16.–17.3.2019 Porissa (paikalla Esa Aalto) ja 16.–17.11.2019 Hämeenlinnassa (paikalla Esa Aalto ja Ari-Pekka Auvinen).

BirdLifen vuoden laji -projekteissa 2019 oli välivuosi. BirdLifen hopeinen ansiomerkki myönnettiin Esa Aallolle.

YHTEISTOIMINTA MUIDEN JÄRJESTÖJEN JA ORGANISAATIOIDEN KANSSA

Liminganlahden ystävät ry:n hallituksessa toimi PPLY:n edustajana Heli Suurkuukka. PPLY teki yhteistyötä etenkin Oulun luonnonsuojeluyhdistyksen (nyk. SLL Oulu), Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiirin ja Luonto-Liiton Pohjois-Suomen piirin kanssa Sanginjoen ulkometsän suojeluun, Oulun Hietasaaren rakentamiseen ja muihin suojelukysymyksiin liittyen. PPLY:n retkikummit järjestivät myös kaksi yhteisretkeä Lakeuden luonto ry:n kanssa.

PPLY:n vahvistetut paikallisjaostot olivat: Oulun eteläisen alueen lintuharrastajat, Raahan seudun lintuharrastajat (Surnia), Oulujokilaakson lintuharrastajat (Muhos–Utajärvi) ja Oulaisten lintuharrastajat. Raahan seutu järjesti Surnian syysrallin.

PPLY teki Metsähallituksen toimeksiannosta suojelualueiden linjalaskentoja. Norbottenin lintutieteellinen yhdistyksen kanssa jatkettiin yhteistyötä retkeilyn saralla.

TALOUS

Yhdistyksen tulot muodostuivat jäsenmaksuista, avustuksista, talkootöistä, konsulttitöistä, havaintojen myynnistä, materiaalivälityksestä sekä kuukausikokousten kahvituloista.

Menot koostuivat pääasiassa jäsenlehti Aureolan painatuksesta sekä postituksesta, suojelu- ja tutkimustoiminnasta, yleisötilaisuuksista ja yhdistystoiminnan kuluista. Taseen loppusumma on 31070,87 euroa ja tilinpäätös on 1728,55 euroa alijäämäinen. Yhdistyksellä oli rahakeräyslupa v. 2018–2019 hoitoringin ja muun lintusuojelun rahoittamiseen.

TAUVON LINTUASEMA

Siikajoen Tuvon lintuaseman hoidosta vastasivat Matti Tynjälä ja Mikko Ojanen. Toiminta jatkui samantapaisena kuin viime vuosina. Miehitysvuorokausia kertyi 88, joista 84:na rengastettiin. Pääasialliset miehittäjät olivat Sami Luoma, Matti Tynjälä ja Kari Haataja.

Pisimmät miehitys jaksot sattuivat syksyllä (2.–18.8., 28.8.–15.9 ja 13.–22.10.), kevätkausi (13.–28.5.) päättyi valitettavan aikaisin. Kaikkiaan rengastettiin 5462 lintua (1075 keväällä ja 4387 syksyllä) ja kontrolloitiin 691 lintua. Runsaimmat rengastuslajit olivat urpiainen ja pajulintu. Tarkempi raportti löytyy yhdistyksen verkkosivuilta: <http://www.pply.fi/tauvon-lintuaseman-toiminta-2019/>.

POHJOIS-POHJAMAAN LINTUTIETEELLISEN YHDISTYKSEN TOIMIN- TAKERTOMUS 2020

Tämä on tiivistelmä toimintakertomuksesta 2020. Mm. toimikuntien vuosikertomukset eivät ole tässä mukana. Kokonaisuudessaan toimintakertomus löytyy nettiversiona <http://www.pply.fi/yhdistys/toimintakertomukset-ja-suunnitelmat/>.

Vuosi 2020 oli PPLY:n 47. toimintavuosi.

JÄSENISTÖ

Vuoden lopussa yhdistykseen kuului 510 jäsentä, joista 4 ainaisjäseniä ja 34 perhejäsentä. Jäsenmaksu oli 41/24 € aikuisjäseniltä (painettu/sähköinen Aureola), opiskelijoilta 35/18 € ja perhejäseniltä 5 € Tukijäsenmaksu oli 50 €

HALLITUS

Vuonna 2020 PPLY:n hallitukseen kuuluivat Ari-Pekka Auvinen, (puheenjohtaja), Esa Hohtola (varapuheenjohtaja ja jäsensihteeri), Heli Suurkuukka (sihteeri), Arto Niemi, Jussi Niskanen, Seija Rannikko, Juha Repo, Hanna-Riikka Ruhanen, Tapani Tapio ja Sini Tuoriniemi. Hallitus kokoontui päätösvaltaisena kahdeksan kertaa, pääosan vuodesta pelkästään etäyhteyksin.

TOIMIHENKILÖT 2020

Arkistonhoitaja Matti Tynjälä

Aureolan päätoimittaja Antti Pöllänen/Risto Tornberg

BirdLife-aluevastaava Tuomas Väyrynen

BirdLife-edustajat Esa Aalto, Ari-Pekka Auvinen, Heli Suurkuukka, Sini Tuoriniemi

Jäsensihteeri Esa Hohtola

Lintualuevastaava Heli Suurkuukka

Petoruutuvastaava Erik Saarnio

Petovastaava Markku Hukkanen

Retkikummit Antti Pöllänen

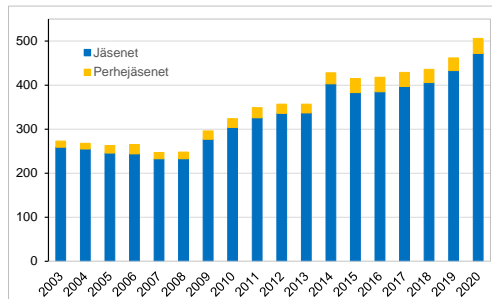
Jäsenretkivastaava Petri Haapala

Ruokintapaikkavastaava Jukka Piispanen

Taloudenhoitaja Juha Repo

Tauvon lintuaseman hoitajat Mikko Ojanen, Matti Tynjälä

Tiedottaja Heli Suurkuukka

PPLY:n jäsenmäärän kehitys 2003–2020.

Vuoden laji -vastaava Tuomas Väyrynen

WWW-vastaavat Tapani Tapio, Ville Suorsa, Ari-Pekka Auvinen

Toimikuntien kokoonpanot selviävät yhdistyksen WWW-sivulta.

YLEISÖKOKOUKSET 2020

Yleisökokouksia järjestettiin 9 kpl. Tammi-maaliskuussa kokoukset olivat Oulussa, Linnanmaalla + etänä. Huhtikuusta alkaen kokoukset pidettiin koronaturvallisesti kokonaan etänä. Osallistujia oli yhteensä 705, keskimäärin 78/kokous.

JULKAISUTOIMINTA JA TIEDOTTAMINEN

Aureolan vuosikirja 39 ilmestyi maaliskuussa 2020. Vuosikirjan 40 työstäminen eteni myös hyvin vuoden 2020 aikana.

Tiedonvälitystä hoidettiin yhdistyksen WWW-sivuilla osoitteessa www.pply.fi, BirdLife-lehden yhdistyspalstalla, yhdistyksen sähköpostilistalla, Facebook-sivulla ja tunnustelevasti myös instagramissa. Yhdistys otti vuoden aikana käyttöön myös BirdLifen Creamailer -uutiskirjepalvelun. Uutiskirjeitä julkaisiin vuoden aikana kaksi. Yhdistyksen Facebook-tilin seuraajien määrä oli vuoden 2020 lopussa 1 265 ja PPLY:n sähköpostilistalla oli 370 tilaajaa. Jäsenten antamia haastatteluja ja tekemiä artikkeleita julkaisiin muun muassa Kalevassa, Suomen Luonnossa, Helsingin Sanomissa ja YLE Oulu -paikallisuutisissa sekä radiossa (ainakin 28 haastattelua).

SUOJELU JA TALKOOT

Aikaisempien vuosien tapaan kaikki hallituksen jäsenet kuuluivat suojelutoimikuntaan. Toimikunnan uutena puheenjohtajana aloitti vuoden alusta oululainen Petri Haapala. Lausuntojen osalta vuosi oli melko vilkas, 12 erityyppistä lausuntoa tai mielipidettä annettiin. Lausuntojen aiheina olivat mm. Liminganlahden Master Plan -suunnitelma, Hietasaaren hakkuut Oulussa, liikkumisrajoitukset Oulun edustan

merialueen saarille, tuulivoimapaistot Haapavedellä, Iissä ja Utajärvellä, Fingridin uusi voimajohtolinjaus maakunnan halki ja Vihantiin perunanviljelijälle myönnetty lokkien ampumisen poikkeuslupa.

Loukkaantuneiden lintujen hoitorinki toimi aktiivisesti, arviolta yli 200 yhteydenottoon vastattiin. Pihalintu-hoitolassa hoidettiin 78 lintua, joista 55% voitiin vapauttaa ja 4% toimitettiin eläintarhaan jatkohoitoon. Talkoita ei PPLY järjestänyt, mutta Raahan alueen lintuharrastajat Surnia ry rakensi Pattijokisuulla Rivin kalasatamaan uuden lintutornin Leader-hanketuella ja aktiivisella talkootyöllä.

PPLY osallistui tammi-helmikuussa muiden luontojärjestöjen rinnalla Oulun Hietasaaren hakukuita vastustavan liikkeen toimintaan ja mielenilmauksiin sekä oli mukana neuvotteluissa kaupungin virkamiesten kanssa. PPLYn aktiivit antoivat vuoden aikana merkittävän panoksen siihen, että Sanginjoen ulkometsän vielä suojelematon osa (ns. monikäyttömetsä, 1 440 ha) saatiin pysyvän suojelemaan piiriin alkuvuodesta 2021.

LINTURALLIT, RETKET JA OPASTUS

Rallitoimikunta järjesti perinteiset linturallit (6 kpl). Yksilö- ja joukkueralleissa (pl. BirdLifen Pihojen Taisto) osallistujia oli rallista riippuen 6-41 henkeä. Retki- ja opastustoimintaa jouduttiin lopputalvesta lähtien rajoittamaan koronapandemian vuoksi.

Tärkeimmät retki- ja opastustapahtumat:

- Pihabongauksen opastus rasteilla helmikuussa (yhdessä SLL Oulun kanssa)
- Eläinten talvi -perhetapahtuma Liminganlahden luontokeskuksella helmikuussa
- Aamuvirkkujen koronaturvalliset pyöräretket huhti-toukokuussa

Yhteensä PPLY:n järjestämällä linturetkillä kävi noin 360 osallistujaa, joista n. 50 % oli arviolta alle 29-vuotiaita. Tarkemmat tiedot ralli- ja retkitoiminnasta yhdistyksen WWW-suvulla.

BIRDLIFE-TOIMINTA

BirdLife Suomen Pihabongaus-tapahtumaan tammikuun viimeisenä viikonloppuna osallistui PPLY:n alueella 708 pihaa, mikä on peräti 198 pihaa vähemmän kuin vuonna 2019. Lajeja kirjattiin yhteensä 54. Runsain laji PPLY:n alueella oli vuoden tauon jälkeen taas talitiainen. Viime vuoden runsain laji tilhi, jäi kauaksi kärjestä. Keltasirkku oli toiseksi runsain ja pikkuvarpunen kiri sinitiaisen ohi kolmanneksi.

BirdLife Suomen Tornien taiston tilalle ideoitu koronaturvallinen Pihojen taisto käytiin 9.5. PPLY:n alueella kisaan osallistui 203 pihaa 17 kunnassa. PPLY:n alueen pihosta pärjäsi parhaiten Raahesta Heikki Tuohimaan piha yltyen valtakunnallisessa taistossa kolmanneksi 94 lajilla.

BirdLife Suomen edustajiston kevätkokous peruttiin koronaepidemian vuoksi ja syyskokous järjestettiin 22.11. etäyhteydellä (paikalla kaikki edustajat: Esa Aalto, Ari-Pekka Auvinen, Heli Suurkuukka ja Sini Tuoriniemi).

BirdLifen vuoden laji oli peltosirkku. Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistys BirdLife ansiomerkki myönnettiin Pauliina Rautiolla vaativasta vapaaehtoistyöstä loukkaantuneiden luonnonvaraisien lintujen hoitajana.

YHTEISTOIMINTA MUIDEN JÄRJESTÖJEN JA ORGANISAATIOIDEN KANSSA

PPLY teki yhteistyötä etenkin Suomen luonnonsuojeluliiton Oulun yhdistyksen (SLL-Oulu), Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiirin ja Luonto-Liiton Pohjois-Suomen piirin kanssa Sanginjoen ulkometsän suojeluun, Oulun kaupungin maankäyttöön ja muihin suojelukysymyksiin liittyen. PPLY ja SLL Oulu seuraavat yhdessä Oulun yhdyskuntalautakunnan päätösaioita.

PPLY:n vahvistetut paikallisjaostot olivat: Oulun eteläisen alueen lintuharrastajat, Raahan seudun lintuharrastajat (Surnia), Oulujokilaakson lintuharrastajat (Muhos-Utajärvi), Oulaisten lintuharrastajat ja Hailuodon lintuseura. Raahan seutu järjesti Surnian syysrallin.

PPLY teki Metsähallituksen toimeksiannosta suojelualueiden linjalaskentoja. Norrbottenin lintutieteellinen yhdistyksen kanssa jatkettiin yhteistyötä.

TALOUS

Yhdistyksen tulot muodostuivat jäsenmaksuista, avustuksista, konsulttitöistä, havaintojen myynnistä, materiaalivälityksestä sekä kuukausikokousten kahvituloista.

Menot koostuivat pääasiassa jäsenlehti Aureolan painatuksesta sekä postituksesta, suojele- ja tutkimustoiminnasta, yleisötöiläisyyksistä ja yhdistystoiminnan kuluista. Taseen loppusumma on 35 583,96 euroa ja tilinpäätös on 5 328,00 euroa ylijäämäinen.

TAUVON LINTUASEMA

Siikajoen Tauvon lintuaseman hoidosta vastasivat Matti Tynjälä ja Mikko Ojanen. Toiminta jatkui samantapaisena kuin viime vuosina, joskin aktiivisuus

erityisesti syksyllä laski selvästi edellisvuosista. Miehitysvuorokausia kertyi vain 49 (28 keväällä ja 21 syksyllä). Rengastusta oli 43 päivänä. Pääasialliset miehittäjät olivat Matti Tynjälä, Tuomo Jaakkonen ja Kari Haataja. Pisimmät miehitysjaksot olivat 9.5.–4.6. ja 10.–25.9. Kaikkiaan rengastettiin 3 372 lintua (1 853 keväällä ja 1 519 syksyllä) ja kontrolloitiin 529 lintua. Runsaimmat rengastuslajit olivat pajulintu, urpiainen ja punarinta. Tarkempi raportti löytyy yhdistyksen verkkosivuilta ja aseman blogista: <http://tauvonlintuasema.blogspot.com/>.

HAILUODON LINTUSEURA

Lintuseuran perustamista enteilevänä toimena esitettiin 8.1.2020 Hailuodon kirjastossa isolla valkokankaalla Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen (PPLY) kuvakavalkadi ”Pohjois-Pohjanmaan lintuvuosi 2019”, jonka oli koonnut Aleksanteri Pikkaraisen, ja jossa oli myös Hailuodon kuvia. Kirjastonhoitaja-kulttuurisihteeri Kari Blomster on siitä lähtien tarjonnut kirjaston palveluita, mm. PPLY:n kuukausikokousten etälähetysten esityksen, ja myös tiedottanut kunnan ilmoituspaikoissa.

Hailuodon lintuseuran perustava kokous pidettiin kirjastossa lauantaina 18.1.2020, ja siihen oli kutsuttu Hailuodossa asuvia tai siellä aktiivisesti retkeileviä lintuharrastajia. Aiheena olivat Hailuodon lintuvuosi 2019 ja seuran järjestäytyminen. Seuran organisaatio on epämuodollinen Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen ja Hailuodon luonnonsuojeluyhdistyksen jaosto eli kerho. Toimintaan kaavailtiin mm. esitelmätilaisuuksia, kursseja, retkiä, pönttötalkoita jne. Perustamiskokouksessa oli 19 osallistujaa, ja kolme muuta ilmoittautui mukaan toimintaan sähköpostilla. Jäseneksi halusi 18 ja sähköpostilistalle 15. Jo pitempään ylläpidetyllä tekstiviestilistalla, jolla tiedotetaan mm. havainnoista tuoreeltaan, oli vuoden aikana 28 henkilöä.

Puheenjohtajaksi valittiin Juha Markkola ja talkoovastaavaksi Veli-Pekka Honkanen. Kokouksessa hyväksyttiin kevyet säännöt. Seura ei kerää jäsenmaksua, vaan kannustaa jäseniä liittymään Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen ja Hailuodon luonnonsuojeluyhdistyksen jäseniksi. Seuran perustamisesta oli pieni alueutinen 9.4.2020

ilmestyneessä BirdLife-lehdessä, ja mainintoja on ollut lehden yhdistyspalstalla senkin jälkeen.

Nuorille jäsenille tai muille, joilla ei ole riittävää havainnointivälineistöä on välitetty kiikareita ja kaukoputkia. Korona esti suunnitellut yleisötilaisuudet, mutta yhteyttä on pidetty mm. sähköpostin ja tekstiviestilistan avulla.

Talkoovastaava järjesti tekotarpeet noin 100 pönttöä varten. Puutavara saatiin Muhokselta Teemu Saarenpäältä ja osin talkoovastaavan omasta metsästä. Pöntöt tehtiin etupäässä pyöreästä puutavarasta, ja Reijo Kylmänen Temmekselä ja Pekka Nieminen Hailuodosta kairasivat ne laskuttamatta työstään mitään. Suunnitellut pönttöjen katontekotalkoot jäivät koronan takia pitämättä, ja talkoovastaava ja kairajat tekivät senkin työn. Useita kymmeniä pönttöjä haettiin ja sijoitettiin jo maastoon keväällä ja kesällä.

Kesällä vietitiin varotuskyltti uhanalaisten lintujen pesimäpaikalle Marjaniemeen. 30.8.2020 lähetettiin Pihalinnun hoitolaan Ouluun loukkaantunut nuori kanahaukka, mutta se oli liian pahasti vammautunut selvittääkseen takaisin luontoon, ja oli jouduttu lopettamaan.

Koronavuosi vaikeutti yhteisretkien järjestämistä, mutta pikku ryhmissä retkeiltiin ja tarkkailtiin muuttoa aktiivisesti mm. Kirkkosalmen tornilla ja Marjaniemessä. Nuoria harrastajia oli yhteisretkillä ainakin 43 päivänä. Pisimmästä retkestä vastaisi Pekka Salminen, joka 7.5. järjesti nuorille harrastajille retken Liminganlahdelle ja Siikajoen Karinkantaan asti.

3.10. perinteinen Hailuodon lintukisa, missä yritetään nähdä päivän aikana mahdollisimman paljon lintulajeja, epäonnistui ajoituksen - päällekkäistä ohjelmaa liikaa - suhteen, mutta kahdella paikallisella joukkueella oli hauskaa ja päädyttiin tasatulokseen 84 lajilla. Päivän aikana oli mm. mukavaa hanhimuuttoa.

Vuoden lintumaailman ilmiöitä Hailuodossa olivat etenkin pulmusten massalepäily maalishuhtikuulla, kun ylivoimaiset suomenennätysmäärät pulmusia - huippuna 18.4. noin 53 000 yksilöä yhtä aikaa - kerääntyivät pelloille ja rannoille moneksi viikoksi, sekä Hailuodolle uuden lajin, aavikkotyllin tapaaminen - Suomen 12. havainto ja 11.-12. yksilö - pohjoisrannalla 4.–5.7. ja 9.7.2020.

Lintuilojen ohjelma, esitelmien aiheet ja osanottajamäärät 2019 ja 2020

2019	Aihe	osallistujat
Tammikuu	Esa Hohtola: Kuvakavalkadi lintuvuodesta 2018.	26 läsnä + 25 etänä
Helmikuu	Sääntömääräinen kevätkokous. Esa Aalto: Kuulumisia BirdLifen lintulaskijatapaamisesta. Harri Taavetti: Lintujen tunnistamisen perusteet.	20 läsnä + 32 etänä
Maaliskuu	Petoilta. Markku Hukkanen: Löydä pöllöjä.	32 läsnä + 52 etänä
Huhtikuu	Jorma Pessa ja Sami Timonen: Oulun seudun mustapyrstökuiirit - pesimäekologia ja muuttoreitit.	24 läsnä + 36 etänä
Toukokuu	Kokous Liminganlahden luontokeskuksella Virkkulassa. Jari Peltomäki: Lintukuvaaja maailmalla. Kokouksen jälkeen havainnointia tornilla.	55 läsnä + 27 etänä
Syyskuu	Ari-Pekka Auvinen: 30 vuotta petolintuharrastusta Siikajokilaaksossa.	20 läsnä + 32 etänä
Lokakuu	Esa Hohtola: Citius, altius, fortius: lintujen suorituskyvyn fysiologinen perusta.	24 läsnä + 36 etänä
Marraskuu	Sääntömääräinen syyskokous. Juha Markkola: Tunnettu ja tuntematon Hailuoto - Luonnon ja lintumaailman ilmiöitä.	30 läsnä + 56 etänä
Joulukuu	Jouni Pursiainen: Pohjois-Suomen määrittäjämestaruus -kuvakisa. Kisan voiton jakoivat Tuomo Jaakkonen ja Kalle Hiekkänen.	13 läsnä + 38 etänä

2020	Aihe	osallistujat
Tammikuu	Aleksanteri Pikakarainen: Kuvakavalkadi 2019.	37 läsnä + etänä 50
Helmikuu	Sääntömääräinen kevätkokous. William Velmala: Oppi tulee idästä - vierailu Khurkhin lintuasemalla Mongoliassa.	32 läsnä + 57 etänä
Maaliskuu	Petoilta. Timo Ahosalmi: Kotkia ruokinnalla ja muita petolintuja ja Sylvain Eckhardt: Pöllöjä etsimässä.	40 läsnä + 43 etänä
Huhtikuu	Etäkokous. Timo Janhonen: Jangtse-joella vesilintuja laskemassa.	62 etänä
Toukokuu	Etäkokous, "suuri kahlaajailta". Kari Koivula: Suokukon soidin, Veli-Matti Pakanen: Liminganlahden etelänsuosirrit + Perämeren taigapunkit, Sami Timonen: Suomen mustapyrstökuiirien muuttoreitit.	111 etänä
Syyskuu	Etäkokous. Iikka Kivi: Tavoitteena 250 vuodenpinnaa.	60 etänä
Lokakuu	Etäkokous. Nadja Weisshaupt: Kaukokartoitus lintututkimuksessa.	63 etänä
Marraskuu	Etäkokous. Sääntömääräinen syyskokous. Seija Rannikko ja Matti Tynjälä: Lintumatka Ugandaan.	85 etänä
Joulukuu	Etäkokous. Kalle Hiekkänen: Pohjois-Suomen määrittämismestaruus -kisa. Kisan voitti Juhani Karvonen.	65 etänä, 16 osallistui kisaan

Retki- ja retkikummitoimikunta 2019

Vuosi 2019 alkoi PPLY:n retkitoiminnan osalta perinteisesti Pihabongaus-tapahtumalla yhdessä OLSY:n kanssa 27. tammikuuta Tuiranpuistossa. Reilun tunnin opastuksessaan Mikko Ojanen esitteli pihan lintulajistoa 35 hengelle, joista n. 20 oli nuo-

ria. Oulujoen sulasta ”kaivettiin” telkkä, muita lajeja oli yhteensä n. 10 kpl.

Helmikuussa järjestettiin kaksi opastusta: Eläinten talvi -tapahtuman linturasti Liminganlahden luontokeskuksessa 2.2.2019 Esa Hohtolan johdolla sekä lintuaiheinen tunnistuspolku Raahessa 16.2., jossa oppaina toimivat Henri Ukonaho, Tero

Kotajärvi ja Jukka Hauru. Kevään retket aloittivat maaliskuun 29. päivänä Aamuvirkkujen linturetki Aallon Esan johdolla, joka sai myöhemmin jatkoa 5.4. toisella vastaavalla retkellä. Kolmas retki järjestettiin vähän myöhemmin vapun päivänä 1.5. Esan lisäksi itsensä punkasta ylös sai kolmesta puolisen tusinaan innokasta lintuharrastajaa pyöräretkeilemään.

Toppilansalmen Möljällä pidettiin yleisöopastuksia jälleen sunnuntaisin klo 10 huhti-toukokuun viikonloppuina. Kävijöitä opastuksilla oli 16-37 henkilöä. Akionlahden tornilla opastettiin 11 henkeä lintumaailmaan Henri Ukonahon johdolla 5.5. Arktika –muuttoa puolestaan seurattiin yhteistyössä Lakeuden luonto ry:n kanssa Siikajoen Varessäikäillä 17.5. 11 henkilön voimin. Kesäkuun 15. päivä pyöräiltiin ja kuunneltiin yölaulajia Aallon Esan opastamana.

Raahessa seurattiin kevätmuuttoa ahkerasti. Lapaluotoon kokoontui kaikkiaan 31. maaliskuuta 16 harrastajaa ja 7. huhtikuuta 32 harrastajaa sekä pattijokisuuhun 28. huhtikuuta 15, 5. toukokuuta 17, 12. toukokuuta 19, 19. toukokuuta 14, 3. kesäkuuta 15 sekä 16. kesäkuuta 17 harrastajaa. Raahen seudun muistiyhdistykselle opastettiin linturetki aitalahdella 10.6. Haurun Jukan johdolla.

Liminganlahden Virkkulan tornissa oli PPLY:ltä lintuopas 19.4. kevätmuuton ja 27.4. Lintukuvafestivaalin tiimoilta suurelle yleisömäärälle 20.4. järjestettiin ”arosuohaukka vuodariksi” –retki.

Vuoden 2019 jälkimmäisellä puoliskolla järjestettiin kolme retkeä: 31.8. Suomen luonnonpäivän opastus Limingan Virkkulan tornissa, 28.9. Oulun sieniseuran jäsenretken opastus Siikajoen Karjonevalle sekä 4.10. SYKE:n Oulun toimipaikan virkistyspäivä samaiselle Karjonevalle.

Yhteensä PPLY:n järjestämällä linturetkillä kävi 1217 osallistujaa, joista 427 eli n. 35 % oli arviolta alle 29-vuotiaita.

Retki- ja retkikummitoimikunta 2020

26.1.2020 PPLY oli mukana opastamassa SLL Oulun yhdistyksen järjestämässä Pihabongaus-ta-
pahtumassa Oulun Tuiranpuistossa / Mikko Ojanen, Sini Tuoriniemi ja Hanna-Riikka Ruhanen, n. 70 osallistujaa, joista 50 alle 29-v.

1.2.2020 Suomen luonnon talvi Liminganlahden luontokeskuksella. Talviruokintarastilla jaettiin BirdLifen liittymiskortteja ja Birdlife-lehteä / Pekka Majuri & Esa Hohtola: 230 osallistujaa, joista arviolta 2/3 lapsia.

11.-16.3. Jäsenretki Jurmon lintuasemalle / Petri Haapala: Maaliskuussa tehtiin retki Jurmon lintuasemalle Saaristomeren kansallispuistoon. Kimpakyydeillä, lossilla ja yhteysaluksella tehdyllä matkalla yövyttiin perillä lintuasemalla 4 yötä sekä matkalla Nauvossa majatalossa. Jurmossa osallistuttiin joka päivä aseman muutonseurantaan ja molempien vakioreittien laskentoihin. Mukana retkellä oli kuusi jäsentä, jotka havaitsivat reissun aikana 79 lajia. Kevätmuutto ei vielä ollut täydessä vauhdissa ja kovat tuulet haittasivat havainnointia, muuten Jurmo oli kyllä ainutlaatuinen ja hieno luontokohde. Halukkaita PPLY:n listalta olisi ollut myös kesäretkelle, mutta lintuasema suljettiin pandemiariskin vuoksi ulkopuolisilta heti PPLY:n reissun jälkeen.

12.6.2020 retki Liminganlahden muutamalle kohteelle / Pekka Majuri, 2 osallistujaa.

18.6. yölaulajaretki polkupyörillä Oulusta Kempeleen suuntaan / Esa Aalto, 4 osallistujaa.

19. Retkikummiopastus Lintulammen asukastuvan ryhmälle Liminganlahdella / Petri Haapala & Risto Tornberg. 8 osallistujaa, joista 1 alle 29-vuotias. Syyskuun alussa PPLY:n retkikummit olivat opastamassa Liminganlahdella

Lintulammen asukastuvan kuntouttavan työtoiminnan ryhmää. Sää oli suotuista ja tornista havaittiin useita mieleenpainuvia lajeja merikotkasta jalohaikaraan. Retki tuotti ainakin yhden uuden jäsenen.

27.9. aamuvirkkujen linturetki Hietasaarella / Esa Aalto, 4 osallistujaa.

25.10. idänturturin bongausretki Oritkariin / Esa Aalto, 1 osallistuja.

Lisäksi Juha Markkola kävi Hailuodon nuorten kanssa retkillä Hailuodossa ainakin 41 kertaa. Näistä 11 retkeä raportoitiin BirdLifen retkilomakkeella, retkille osallistui 2-6 henkeä.

LIITY PPLY:N JÄSENEKSI!

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen jäsenenä saat lintuharrastuksesta enemmän irti. Yhdistyksen opastetuilla linturetkillä ja tapahtumissa sekä kuukausikokouksissa saat runsaasti tuoretta lintutietoutta ja pääset tutustumaan muihin harrastajiin. Jäsenenä saat yhdistyksen Aureola-vuosikirjan ja jäsentiedotteita, saat Tiiran jäsenominaisuudet käyttöösi sekä BirdLife Suomen jäsenyyden ja neljästi vuodessa ilmestyvän Tiira-lehden. BirdLife lahjoittaa kaikille uusille jäsenille Kuukkelin kaltaiset -lintuharrastusoppaan sekä BirdLife Suomen havaintovihon, joiden avulla pääset harrastuksesi alkuun ja saat hyviä vinkkejä harrastukseen sekä havaintojesi kirjaamiseen.

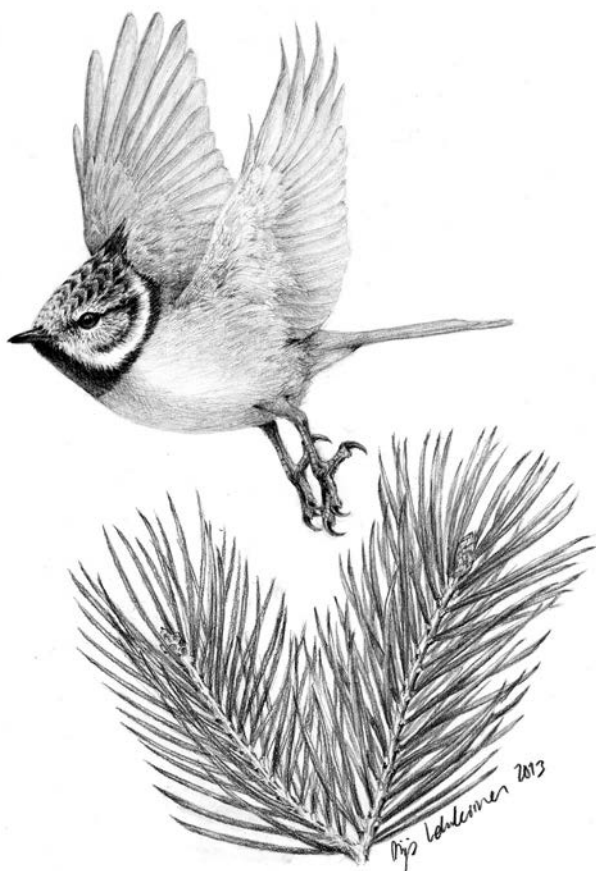
Jäsenmaksun maksamalla olet myös mukana tukemassa lintujen suojelua niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin.

Liittyminen on helppoa

PPLY:n jäseneksi voit liittyä internetissä BirdLife Suomen kotisivuilla osoitteessa <http://www.birdlife.fi/liitytaitue/liity>. Voit liittyä jäseneksi myös PPLY:n internetsivujen etusivulta www.pply.fi löytävän linkin kautta. Täytä lomakkeen kentät yhteystiedoillasi ja valitse pudotusvalikosta jäsenyhdistyksen Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry. Yhteystietojen ilmoittamisen jälkeen lähetämme sinulle tervetuliaispöytäkirjan ja pankkisiirron jäsenmaksun suoritusta varten. Lisätietoja liittymisestä saat yhdistyksen jäsenihteeriltä: Esa Hohtola, Esa.Hohtola@oulu.fi, puh. 040-751 5572.

Yhdistyksen jäsenmaksut vuodelle 2021

- *aikuiset* 42 €(paperinen Aureola) tai 25 €(sähköinen Aureola)
- *opiskelijat ja koululaiset* 36 €(paperinen Aureola) tai 19 €(sähköinen Aureola)
- *perheenjäsenet* 5 €(ei sisällä Aureolaa)
- *tukijäsenmaksu* 50 €(paperinen Aureola)

Mainostajamme

Kastellin Kruunu s.109
Lintuvaruste s. 123

Suosikaa mainostajiamme!

@ PPLY:n jäsen – pidä yhteystietosi ajan tasalla! Jäsenenä saat sähköpostina yhdistyksen ja BirdLifen jäsenkirjeitä, kokouskutsuja ym. siihen osoitteeseen, jonka olet jäseneksi liittyessäsi ilmoittanut. Osa sähköpostiosoitteista on vanhentunut tai osoite puuttuu kokonaan. Voit ilmoittaa muutuneet tiedot sähköpostilla suoraan BirdLifelle (joka pitää yllä PPLY:n jäsenrekisteriä) osoitteeseen toimisto@birdlife.fi tai osoitteeseen pply@pply.fi. BirdLife-lehteä varten myös jakeluosoite kannattaa pitää ajan tasalla. Jos et ole varma, ovatko osoitetietosi ajan tasalla, voit varmistaa sen jäsenihteeriltä Esa.Hohtola@oulu.fi.

YHTEYSTIEDOT

POHJOIS-POHJANMAAN LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS RY

Postiosoite: PL 3000, 90014 OULUN YLIOPISTO

Internet: <http://www.birdlife.fi/pply/> sähköposti: pply@pply.fi

Facebook: www.facebook.com/pply.fi Instagram: www.instagram.com/pply.fi/

Puheenjohtaja	Seija Rannikko	<i>seijarannikkoster@gmail.com</i> puh. 0400 435 569
Varapuheenjohtaja	Ari-Pekka Auvinen	<i>aripekka00@hotmail.com</i> puh. 050 413 3403
Sihteeri	Heli Suurkuukka	<i>heli.suurkuukka@gmail.com</i> puh. 050 571 6933
Jäsen	Kalevi Hirvonen	<i>kalhirvo@gmail.com</i>
Jäsen	Esa Hohtola	<i>Esa.Hohtola@oulu.fi</i>
Jäsen	Satu Kumpula	<i>satu.kumpula@hotmail.com</i>
Jäsen	Pirita Latja	<i>pirita.latja@gmail.com</i>
Jäsen	Arto Niemi	<i>arto.niemi@pp4.inet.fi</i>
Jäsen	Jussi Niskanen	<i>jussi.o.niskanen@hotmail.com</i>
Jäsen	Hanna-Riikka Ruhanen	<i>hanna-riikka.ruhanen@student.oulu.fi</i>
Jäsen	Tapani Tapio	<i>tapani.tapio@gmail.com</i>
Jäsen	Sini Tuoriniemi	<i>sini_tuoriniemi@hotmail.com</i>

Muut toimihenkilöt

Aureolan päätoimittaja:

BirdLife aluevastaava:

BirdLife-edustajat:

Facebook-vastaavat:

Havaintoarkistonhoitaja:

Jäsensihteeri:

Petovastaava:

Retkikummissivastaava:

Ruokintapaikkavastaava:

Taloudenhoitaja:

Tauvon lintuaseman hoitajat:

Tiedottajat:

Www-vastaavat:

Tapani Tapio (aureola.pply@gmail.com)

Tuomas Väyrynen (tuomasantti.vayrynen@gmail.com),
avustajat Arto Niemi ja Jussi Niskanen

Esa Aalto, Ari-Pekka Auvinen, Heli Suurkuukka, Sini Tuoriniemi
Heli Suurkuukka (heli.suurkuukka@gmail.com), Esa Aalto, Petri
Haapala, Esa Hohtola, Annamari Markkola, Tapani Tapio, Sini
Tuoriniemi

Matti Tynjälä (matti.tynjala@gmail.com)

Esa Hohtola (esa.hohtola@oulu.fi)

Markku Hukkanen (mhukkanen@dnainternet.net)

Pirita Latja (pirita.latja@gmail.com)

Jukka Piispanen (jukka.piispanen@palolapiispanen.fi)

Juha Repo (juha.repo@pp3.inet.fi)

Mikko Ojanen (mikko.ojanen@windowslive.fi), Matti Tynjälä
hallitus@pply.fi

Tapani Tapio (webmaster.pply@gmail.com), Ari-Pekka Auvinen, Esa
Hohtola, Heli Suurkuukka

Toimikunnat

Aluerariteettikomitea - ARK:	Juha Markkola (pj, ark.pply@gmail.com), Tapani Tapio (siht.), Toni Eskelin, Aija Lehikoinen, Antti Peuna
Aureolan toimitusneuvosto:	Tapani Tapio (pj, aureola.pply@gmail.com), Esa Hohtola, Juha Markkola, Mikko Ojanen, Ville Suorsa, Risto Tornberg, Matti Tynjälä
Havaintotoimikunta:	Mikko Ojanen (pj, mikko.ojanen@windowslive.com), Ville Suorsa, Tapani Tapio, Heikki Tuohimaa, Matti Tynjälä, Tuomas Väyrynen
Hoitorinki:	Ari-Pekka Auvinen (pj, aripekka00@hotmail.com), Esa Aalto, Antero Autio, Petri Haapala, Esa Hohtola, Reijo Jussilainen, Sami Kalliokoski, Juha Markkola, Iiris Poukkanen, Erik Saarnio, Jani Suua, Heikki Tuohimaa, Tanja Tuomikoski, Anna Vasala
Linnustonseurantatoimikunta:	Esa Aalto (pj, esaalto@hotmail.com), Ari-Pekka Auvinen, Aija Lehikoinen, Mikko Ojanen, Heli Suurkuukka, Tuomas Väyrynen
Lintualuetoimikunta:	Heli Suurkuukka (pj, heli.suurkuukka@oulu.fi), Esa Aalto, Ari-Pekka Auvinen, Petri Haapala, Arto Niemi, Juha Repo, Hanna-Riikka Ruhanen, Sini Tuoriniemi
Ohjelmatoimikunta:	Hanna-Riikka Ruhanen (pj, hanna-riikka.ruhanen@student.oulu.fi) Esa Hohtola, Sami Timonen
Rallitoimikunta:	Seija Rannikko (pj, seijarannikkoster@gmail.com), Harry Nyström, Pekka Kärenaho
Retkikummitoimikunta:	Pirita Latja (pj, pirita.latja@gmail.com), Esa Aalto, Ari-Pekka Auvinen, Petri Haapala, Jukka Hauru, Esa Hohtola, Maria Honkanen, Tuomo Jaakkonen, Sami Kalliokoski, Satu Kumpula, Pinja-Emilia Lämsä, Pekka Majuri, Juha Markkola, Harry Nyström, Mikko Ojanen, Pekka Roine, Hanna-Riikka Ruhanen, Heli Suurkuukka, Risto Tornberg, Sini Tuoriniemi
Suojelutoimikunta:	Petri Haapala (pj, petri.haapala@aapa.fi), Esa Aalto, Ari-Pekka Auvinen, Esa Hohtola, Iikka Kivi, Pekka Majuri, Annamari Markkola, Juha Markkola, Mikko Ojanen, Veli-Matti Pakanen, Juha Repo, Hanna-Riikka Ruhanen, Taru Suninen, Ville Suorsa, Heli Suurkuukka, Risto Tornberg, Sini Tuoriniemi, Heikki Tuohimaa, Tuomas Väyrynen
Tiiran yhdistyskäyttäjät:	Matti Tynjälä (pj, matti.tynjala@gmail.com), Ari-Pekka Auvinen, Toni Eskelin, Juhani Karvonen, Juha Markkola, Arto Niemi, Jussi Niskanen, Seppo Rytönen, Ville Suorsa, Tapani Tapio, Heikki Tuohimaa, Tuomas Väyrynen

TILAUS JA JAKELU

Jaetaan Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen jäsenille.

Tilauhinta 25 €, sähköinen lehti 10 €.

Tilaukset yhdistyksen jäsensihteerille:

Esa Hohtola, Esa.Hohtola@oulu.fi,
puh. 040-7515572

Lehteä ilmestyy yksi numero vuodessa.

ILMOITUSTEN HINNAT

Sisäkansi:	koko sivu	175 x 250 mm	225 €
	puoli sivua	175 x 125 mm	150 €
Sisäsivut:	koko sivu	175 x 250 mm	150 €
	puoli sivua	175 x 125 mm	100 €

tai sopimuksen mukaan.

ILMOITUSMYNTI

Tapani Tapio, aureola.pply@gmail.com,
puh. 050-3725186

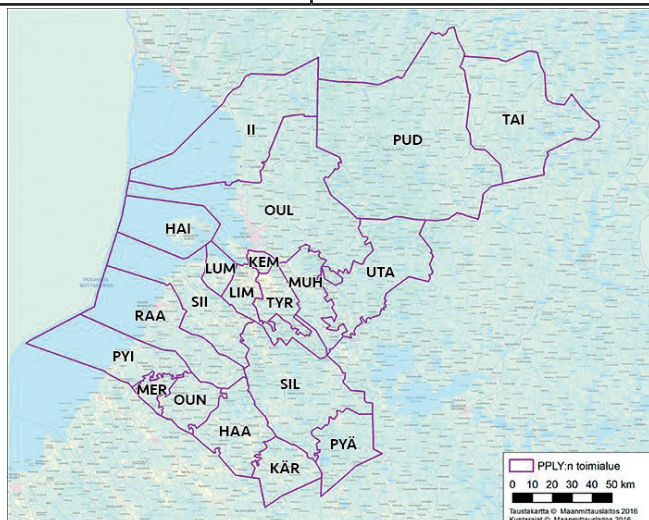
Toimialue, paikallistoiminta ja WhatsApp-ryhmät

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen toimialue käsittää 20 kuntaa Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueelta. Kaikki Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvat kunnat eivät kuulu PPLY:n toimialueeseen, vaan maakunnan kuntia sijoittuu myös Keski-Pohjanmaan Lintutieteellisen yhdistyksen (Kalajoki, Alavieska, Ylivieska, Nivala, Haapajärvi, Reisjärvi, Pyhäjärvi), Kainuun Lintutieteellisen yhdistyksen (Vaala) ja Kuusamon Lintukerhon (Kuusamo) alueelle.

Yhdistyksen alueella toimii useampia paikallisia lintukerhoja, paikallisyhdistyksiä ja väljempää harrastajaryhmiä, joiden WhatsApp-ryhmiä on kerätty alla olevaan taulukkoon. Tuoreimmat tiedot niiden osalta löytyvät yhdistyksen nettisivulta **Toimialue ja paikallisyhdistykset** <http://www.pply.fi/yhdistys/toimialue/>.

Nimi	Alue / kohderyhmä / käyttötarkoitus	Huomiot
PPLY – lintuharrastus	Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys (PPLY) on yksi valtakunnallisen BirdLife Suomi ry:n paikallisyhdistyksistä.	Jäsenille. Yhteysenkilöt Esa Hohtola 040 751 5572, Tapani Tapio 050 372 5186
PPLY:n nuorisosaosto	PPLY:n nuorisosaosto ikähaarukassa 13–25 – max 29	Yhteysenkilöt Oiva Latvalehto 044 066 0113, Aino Aikio 040 965 8288
Haapaveden lintuharrastajat	Haapavesi	Yhteysenkilö Pauli-Pekka Österberg 040 771 3730
Hailuodon lintuseura	Hailuoto	Tekstiviestirinki, WhatsApp tuloillaan, yhteysenkilö Juha Markkola 0400 155 939
Oulaisten lintuharrastajat	Oulainen, Merijärvi	http://oulaistenlintuharrastajat.simplesite.com/
Oulujokilaakson lintuharrastajat	Muhos, Utajärvi	Lintupaikoista yms. voi kysellä Teemu Saarenpäältä 040 763 6780 calidris8@hotmail.com
Oulun seudun bongarit	Bongariliiton jäsenet, jotka retkeilevät PPLY:n alueella tai joilla on jokin muu vahva yhteys PPLY:hyn.	Yhteysenkilöt Tapani Tapio 050 372 5186, Esa Hohtola 040 751 5572, Ville Suorsa 040 751 1266
Oulun seudun havisrinki	Ryhmä on tarkoitettu lintuhavaintojen nopeaan jakamiseen Oulun seudulla. Ilmoita tähän ryhmään vain lintuhavaintoja. Muu keskustelu käydään PPLY-Lintuharrastus-ryhmässä.	Avoin kaikille. Yhteysenkilö Esa Aalto 040 865 2926
Surnia	Surnian alueella (Raahe, Pyhäjoki, Siikajoki) retkeileville.	Yhteysenkilö Sami Kalliokoski 040 833 3739
Taivalkoski	Taivalkoski	Lintupaikoista yms. voi kysellä Kalevi Hirvoselta 0400 857 628

HAA = Haapavesi	OUL = Oulu
HAI = Hailuoto	PUD = Pudasjärvi
II = Ii	PYI = Pyhäjoki
KEM = Kempele	PYÄ = Pyhäntä
KÄR = Kärsämäki	RAA = Raahe
LIM = Liminka	SII = Siikajoki
LUM = Lumijoki	SIL = Siikalatva
MER = Merijärvi	TAI = Taivalkoski
MUH = Muhos	TYR = Tyrnävä
OUN = Oulainen	UTA = Utajärvi

Palautusosoite:
PL 3000, 90014 OULUN YLIOPISTO

Posti Green